

VEPRA

Shqip - Arabisht
çelësi i librit

1998

Hafiz Ali Korça
VEPRA

Hafiz Ali Korça

Hafiz Ali Korça
SHQIP - ARBISHT

Hafiz Ali Korça

Hafiz Ali Korça
SHQIP - ARABISHT

Biblioteka:
Botime të veçanta

Hafiz Ali Korça - Vepra

Redaktor i përgjithshëm:
Prof.dr. Ismail Ahmedi

SHQIP - ARABISHT

Hafiz Ali Korça
SHQIP - AREBISHT

Shqip - Arebisht

^a
Qelesi i librit

Hafiz Ali Korça

V E P R A

Hafiz Ali Korça
SHQIP - ARBISHT

Hafiz Ali Korça
SHQIP - AREBISHT

Shqip - Arabisht

^a
Qelesi i librit

Hafiz Ali Korça

Parathanje

Të flasim pak permby mësimin e gjuhës Arabishte si pas metodës të Zotit të vertetë (ﷻ). Vallë qysh ?

Si çdo musliman e muslimane që i ka prun besim Zotit e Pejgamberit asht i deturushim me e nxënë Kur-ani Qerimin ashtu si ka zbritun prej Zotit.

Për me u njoftë me gjith vëllaznit muslimanë të kësaj botë, s'ka nevojë me i mësu gjith gjuhnat që përdorin kombet muslimanë, po mjafton vetëm gjuba arabishte ose mjafton këndimi i Hazreti Kur-anit.

Një musliman kur di gjuhën arabishte e kurse din me këndun Kur-ani Qerimin, në çdo shtet e qytet të shkojë e me cilin vëllan musliman të piqet, për njoht me të i mjafton të këndojë një *Sure* a një *ashr-i sherif*.

Ajy Kur-an që këndohet në Meqge e në Medine ajy këndohet edhe n' Afrikë e n' Asi edhe nepër nisit e prendame të botës, ajy Kur-an këndohet edhe në Shqipëri.

Ajy Kur-an këndohet në çdo vend pa një harf të shtuem e pa një harf të mangët.

Për me qëndrun në fet të vertetë e të saktë që na ka prun Hazreti Muhamedi prej Zotit, na duhet me dëmos bijvë dhe bijave t'ona t'iu mësojmë H. Kur-anin. Për ndryshe mos e dhantë Zoti për pak kohë muslimanizmi këti shteti ka me i thanë lam të hu mirë !.....

Sa fatkeqësi e madhe për né muslimanët kurse sot po shohim Evropën dhe Ameriken për me e mbajtë fënë e për me e forcuem e me e përhapë po prishin miljarda, e në muslimanët kena ardhun në një shkallë qi mos ma zí.

Një gazetë e katolikëve që del në Misir me datë (1914) Nr. 144 që kena pam thoshte : «si pas statistikut zyrtar merret vesht se në faqet të dheut vetëm katolikë misionerë ndodhen (50) mijë. Në vit kanë t'arthme (1) milion e misionerët protistan kanë (5) milion lira ingjilizi t'arthme.

Sot nëpër Azi për me e përhap fënë e vetë po sillen 124, 373 misionerë dhe përpiqen me sa forcë që kanë. Për me e përhap fënë e vetë në botët muslimanve e gjeti kanë çel vetëm (86) universite, (522) normale, (1714) shkolla të nalta, (30, 185) shkolla fillore edhe (28,952) shkolla në tregjet.

Por për me e futë mikrobin më bukur kanë çel (576) spitale edhe (1077) barnatore dhe (111) ndërtesa për vrrejtjen e të smurëve.

Sot nëpër ndërtesat e misionerve ndodhen ma tepër se (13) milion rob.

Pra në këtë shekullit të çkelqyshim Evropa dhe Amerika me zemër e me shpirt jo të vorfnit por milionerët e miliardërit i bëjnë çunat e bijat e veta misionerë, dhe në Muslimanët e Shqipnisë kemi turp me thënë se jena muslimanë. Hajde qyqar hajde!

Tashi na muslimanët me ndihmën e Zotit a do t'a mbajmë Dinin e H. Muhamed Mustafajt a jo?

Në qoftë se dëshërojmë me e mbajtun ahëre duhet me doemos fëmijës t'u mësojmë Kur-ani Qerimin. Një at e mëmë që bijvet e bijavet të vetë nuk u mëson H. Kur-anin ashtë faqe-zi në të dy jetët.

Gjuha sanskrite vdiq dhe në vent të saj la disa

fëmijë. Llatinishtëja vdiq, edhe Gëreqishtja e vjetër vdiq, po Arabishtja përse s'ka vdek ?

Arabishtja në sajat (hije) të H. Kur-anit gjer në Kijamet s'ka me vdek.

Se, le muslimanët q'e kanë farz-i qifaje po edhe të krishtenët arab për naltëshkrimin qi ka Kur-ani e mësojnë në gojë edhe kësi soj mësohen me shkru nahë e mjaft çelët.

Mirë arabët po na shqiptarët si mundim me e nxanë Kur-anin edhe gjuhën arabishte, atë gjuhë q' asht' e përgjithçme ndoj afër (400) milion muslimanë ?

Mësimi i gjuhës arabishte nuk asht aq i zorçim sa thuhet. Pale shkrimi asht ma i lehtë se këndimi, sepse për me e shkru gjuhën arabishte krejt, mjaftojnë vetëm (14) shënja të cilat me anën e pikave zenë numurin (28).

N' arabishte zânat (حركات) nuk përzihen tek me shkrojat por vihen siper a poshtë shkrojave. Por si të mësohen disa regulla të posaçma uuk mbetet nevojë as pak për shënjat zanore.

Kurse mësimi e këndimi arabisht qënka kaqë lehtë përse në medreset këndohet kaqë vjet e nuk mësohet si duhet ?

Mosmësimi vjen nga regulli i keq, për të cilën në Kongresët të Dibrës kam dhënë shpjegime të gjata edhe proponimi im plotësisht u pranua. Ashta kam dhënë edhe disa artikulla (15) vjet më parë në fletet (صراط مستقيم) qi delte në Stamboll dyk e folun gjër e gjatë përmbi nevojat e mirësimit të mësimet të Medresesë.

Pra ahere si mundim t'a mësojmë arabishten lehtësisht ?

Në qoftë se do të heqim dorë nga rregulli i vjetër, d. m. th. para se mësojmë gramerin në mësofshim

gjuhën ahere mundim t' a lehtësojnë mësimin edhe kështu mundim t' a mbajmë dhe muslimanizmin në Shqipëri. Ahere për me e mësum gjuhën arabishte çë methodhë duhet të ndjekim ?

Na, duhet të ndjekim atë medhodhën e shëjtë të Zotit (جل جلاله) që me anën e asaj emnat e gjithësisë i a mësoj Atit t' onë H. Ademit, si merret vesh edhe prej kti Ajetit: « وعلم آدم الاسماء كلها ثم عرضهم ... »

Zoti me madhësinë e vetë plaçkt e gjithësisë krejt (مسميات) ja përfytyroj Adamit përpara edhe duk e then kjo plaçk e ka emnin kështu e këjo kështu në pakë kohë n' atë fuqin e plotë të madhësisë së vet i a msoj.

Kësaj metode mundim t' i themi metoda qillore. (اصول ملهمة - ماره) Këtë metodë qi po duam të ndjekim ne po e shohim edhe në foshnjat, kurse një çilimi fillon të flasë, mama i thot duke e venë gishtin në gjymtyrat e skorpit e nëpër plaçkat ma të nevojshme; ç' është kjo? ç' është ajo? dhe foshnja fillon me i gjet tu e kujtue ky është vesh e kjo gojë e kjo dorë e kjo kambë etj.

Si çilimi qi kur fillon ta mësoj gjuhën i shtrohen përpara gjith (مسميات) të qujtmet ashtu është edhe siçili njeri nga gjuha e huej.

Dhe kësaj, metode mundim t' i thomi: metoda foshnjore. (اصول طيبة طفلية)

Duhet ta dimë edhe këtë qi gjuhën s' e pjell grameri, po gramerin e tjerat i pjell gjuha. praundej sefte duhet të mësojmë e të forcojmë rraujët pastaj degët.

Tashti si ç' do musliman, pale gjith e gjith por ulemaja edhe meshajihët në qoftë se dëshrojnë (që pa dyshim dëshrojnë me shpirt) qëndrimin e Hazreti Kur'anit në Shqipëri duhet doemosdo të ndjekim metoden gjellore, për ndryshe paskëtej do të mos gjindet njeri të futet në medreze e të myllet dhjet a pesëmbdhjetë

vjet e të dalë fare pa gjâ.

Për me ba ithpatë se a âsht e mundur me u mësue gjulha arabishte në dy' tre vjet ajo po shkruajmë këtë liber dhe në medreset të naltë po e ndjekim dhe vet për dit. Pra për shembëll të flasim pak se Z. muderrisët qysh duhet t' a ndjekin rregullin.

(Disà nyje mbi methodën qjellor a foshujore)

1) Metoda qjellor ashtû dhe foshujorja me qenë se fillojnë prej emnave edhe prej mësimeve (صفات ، اسما *) edhe na ktu në këtë liber ma parë fillojmë prej ktynelesh.

2) Kurdo të fillojmë mësime e parë, atje do të shohim këto fjalë :

بيت ، كبير ، بستان ، حسن ، محل ، رجل ، طيب ، خبز ،
قصر ، كويس ، انا ، انسان ، قبيح ، تعبان ، نهر ، عريض ،
انت ، شارع ، هو ، ملك ، عادل ، حبيب ، صادق ، بحر ،
القاضي ، صغير ، النيل ، هذا .

هذا بيت : هذا بيت : هذا بيت :
» » »

هذا بستان : هذا بستان : هذا بستان :
» » »

هذا بيت كبير : هذا بيت كبير : هذا بيت كبير :
» » »

هذا بيت صغير » » »

هذا بيت حسن » » »

هذا بيت قبيح » » »

هذا بستان كبير » » »

هذا بستان صغير » » »

هذا محل » » »

هذا محل حسن » » »

هذا محل قبيح » » »

هذا محل كبير » » »

هذا محل صغير » » »

هذا رجل » » »

هذا رجل طيب » » »

هذا رجل قبيح » » »

انا رجل كبير : انا رجل كبير : انا رجل كبير :

» » » a » انا رجل صغير الخ
Muderrisi këto i flet dhe çunat i përgjigjeu muderrisit Arabisht dhe Shqip.

(3) Muderrisi si t'i bëjë këto stërvitje, ahëre u thot: kur e flasim êmnin me tenvin d. m. th. me dy (u) a me dy (i) a me dy (e) ka kupëtimin një, si : بيت një shtëpi, رجل një burrë, انسان një njeri, كبير një i madh. Por kur e flasim me (ال) ahëre bëhet e çqume dhe në fund nuk mer nga dy zâ (tenvin), si : البيت shtëpija, البشري burri, الانسان njeriu, الكبير i madhi (1)

4) Përsëri po në mësimin e parë Muderrisi si t'i stërvitje nxënësit duk e dhënë kupëtimin e duhur ahëre mer një êmën edhe një miemën a përêmën dhe i përzin në tri mënyrë d. m. sh. të dy të pa çqumë si : بيت një shtëpi e madhe. « « të çqumë si : البيت shtëpija e madhe. i pari i çqumë e i dyti i pa çqunë si البيت كبير shtëpija asht e madhe. Me këtë mënyrë i përzin gjith emnat edhe miëmnat gjer sa të stërviten bukur. Bije fjala u thot : رجل ata i thonë shqip. U thotë الرجل ata prap i përgjegjen shqip. d.m. th i'a u thotë të çqume, të paçqume veç e veç edhe të përzime edhe përgjegjet i mer prej çunave.

5) Prapë po në mësimin e parë, Muderrizi flet shqip fjalë fjalë, çunat i përgjegjen arabisht. Flet të përzi-me (جمله) nxënësit prapë i përgjegjen arabisht, gjer sa t'a mësojnë mësimin e parë bukur.

Veprim permbi mësimin e dytë

Per me u a shti mcnet femnen e mashkullin u thuhet duk e ba isharet për një plak me gjisht هذا اب edhe për një plakë هذه ام

(1) Fund të gjithave do të shënohen e do të këndohen me (u).

Pastaj për një bir هذا ابن për një bijë هذه ابنة
Pastaj u thuhet për një birë të math هذا ابن كبير
Edhe për një bijë të madhe : هذه ابنة كبيرة
» » bir të vogël هذا ابن صغير
» » bijë » هذه ابنة صغيرة

Kështu të sterrvitet që të mundi me kujtue femnat e verteta edhe femnat e qujtme. U thuhet: Mema motra, maca, pula, lopa, delja, e tj..... janë femna; ata, vellaj, daci, gjeli, (këndezi) kau, dashi, janë meshkuj. Pastaj i tregohet rregulli femnor si pas librit e tj.....

Veprim permby mësimit e ngjyret

7) Muderrisi i ve përpara disa ngjyra dhe u thotë, وما هذا اللون ، ما هذا اللون ، Prapë vet përgjegjet tuk e thënë : الخ وهذا لون احمر ، وهذا للون اسود ، هذا للون ابيض هذا ابكم ، هذا اطرش ، هذا احمى ، هذا احول ،

Veprim permby mesimit e drunave e zarzavatnave e barnave etj.

8) Muderrizi duhet t' i marrë nxânësat e t' i shpjerë në kopsht e me bostan dhe si të a u refejë me gjithë një nga një t' u thot: هذه شجرة الورد ، هذه شجرة التفاح ، هذه شجرة السفرجل ، Si për drurët e për gurët ashtu edhe për serzevatet e për të tjerat do t' u thuhet si kundër do do të shifen në mësimit e veçanta në librit qi kemi shkruar.

Përgjithësisht mundim të thëmi se për me i sterrvite nxânësat në gjuhët arabishte pas mostrës qi treguam si të shtohet edhe zotësia dhe zella e muderrisit puna lehtëhet krejt.

Muderrisi do të mentohet edhe si e si, do të përpigjet me çpik mjete lehtësidhenëse për këtë metoden f o s h n j o r e .

Veprime permby mësimin e foljeve.

افعال ، جمل

9) Për me i mësuë kuptimin e foljeve duhet t'i a u rëfejë punën me vepra të mundçme p. sh: për me i'a u mësu punën shkrim kap kalemin dhe si shkruan thotë: كتب زيد مكتوباً: për rahjen bën si kur i bijë një shëpullë të lehtë njenit dhe thotë: ضرب ابراهيم اسماعيل: për me e rëfym hanjen bën sikur fut një gjë në gojë dhe thotë: اكل حسن خبزاً: për me tregu pirjen pi pak ujë dhe thotë: شرب خالد ماء.

Permëndje (تنبيهات مهمة)

1) Muderrisi si çdo mësim është i deturum me i a u mësu çunavet bukur edhe çdo mësim mundet me e nda në disa pjesë si pas fuqisë të nxansëve. Qellimi është me i stervit çunat e jo me i ngarku sa nuk mundin me e mbajt.

2) Në çdo mësim, muderrisi domosdo çunavet do t' i u japë detyra dhe nesërejt do të i a bijen për çqyrtim edhe muderrisi do t' i a u ndreqi gabimet. Fjal eshkurtë muderrisi është i deturum të vazhdojë si mas librit, edhe jashtë s' ka me dalë fare, do të vazhdojë si i kallzohet pas notave të veçanta të sicilt-do mësim.

3) Në javët një herë do të mos i u kalzojë mësim tjetër vetëm se do t' i deturoj t' i përsëritin të parat.

4) Mësojsi t' i deturoj nxansit me mbajtur defter të veçantë për (تطبيقات) përkthimet e deturat q'u jepen.

5) Muderrisi të ketë edhe një çelës (مفتاح الترجمة) të veçantë të d. m. th. n' atë liber arabishtet që janë këtu në libret atje në çelësit do të jenë të përkthyme shqip edhe ata që janë në ket libre shqip në çelësit do të jenë përkëthyer arabisht.

6) Si çdo fjalim (ترکیب) do ta përkthejnë shqip edhe si çdo perkthim (ترجمه) do ta përqitin arabishtë, po seftë me gojë edhe pastaj në drast të zezë me shkrim.

Zoti na ndihmoftë

H. ALI

تعليم اللسان العربي

على طرز ملهم سماوي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله على ان صرف قلبي نحو العلم وجعلني من السالكين في سلك العلماء
والهمني بان اكتب هذه الرسالة على اصول يسهل بها تعلم لسان القرآن بلا
امتراء وهي اصول الخالق سبحانه وتعالى كما قال في كلامه القديم على لسان حبيبه
سلطان الانبياء وعلم آدم الاسماء كلها ثم عرضهم على الملكة فقال انبؤني باسماء
هؤلاء احمده على منه والهامة حمد الابلوغ لمنهاه واصلى على سيدنا محمد سيد
الانبياء وآله وعلى من والاه . اما بعد :

Permëndje :

Si çdo mësim do të mësohet pas metodës q'u tre-
gua në Parathanjet. Z. M. shihni një her' atje pas-
taj filloni në mësim !

(1) مبحث ١

Çdo emën (اسم) miëmën (صفت) i pa-çqum (نكرة) po të
marë (ال) bëhet i çqumë (معرفته) P. sh :

الرجل	رجل	البيت	بيت
buri	një burë	shtëpija	një shtëpi
الكبير	كبير	النبى	نبى
i madhi	i madh	profeti	një profet

Në gjuhën arabishte miemni duhet të ndjekjë em-
rin në çdo mënyrë, bijë fjala si emri edhe miemri vi-
në të dy çqumë, të dy të pa çqumë, të dy njesh, të
dy dysh e tjera, si :

رجالان الكبيران	الرجل الكبير	رجل كبير
dy burrat e mdhaj	buri i math	një bur i math

(1) Mesosi si çdo artikull e ndan në disa pjesë si pas fuqisë
te ncanësve.

Kur vjen emri i çqumë dhe miemri i pa-çqum ahe-
re vjen i këputur dhe jep kët kuptim, buri është i math-
الرجل الكبير; herë herë në vent t' emrit vjen për-meri
انا، انت، هو، هي، هذا، هذه (اسم اشارت a ضمير)
kjo ky ajo ajy ti unë

Ajy është një du- هو دكان صغير
qan i vogël.

Ti je kadiu انت القاضي وهو المفتي
dhe ajy është muftiu.

Unë jam një bu- انا رجل تعبان
rë i lodhët.

Unë jam një bu- انا رجل كبير
rë i math.

Ti je Hysejui الحسين الصغير
i vogël.

Ajy është i lodhët. هو تعبان

Disá fjalë (1) كلمات

i drejtë, një i drejtë	عدل	kopsht, një kopsht	بستان
mik, i dashtun një . . .	حبيب	i bukur, një i bukur	حسن
i vërtetë, mosrenës . . .	صديق	i math, një	كبير
rrugë, xhade, një . . .	شارع	shtëpi, një	بيت
njeri, një	انسان	i vogël, një	صغير
bukë, një	خبز	i hishim, një	كويس
detë, një	بحر	mbret, një	ملك
kadiu	القاضي	Nili	النيل
muftiu	المفتي	lumë, një	نهر
qoshk, një	قصر	i shemtutë, një i	قبيح
buk, një	رجل	i gjanë, një i	عريف
i mirë, një i	طيب	i lodhët, një i	تعبان
profet, një	نبي		

(1) Z. M. mos haroni ç' thame ne Tefsirin e Ajetin وعلم آدم الاسماء
ç' do fjale që te mesohet domosdo do te shkruhet ne drase edhe nxau-
sat do te detyrohen me i prum neserejt ne drasat e zeza te vela.

(1) ترکیب

البستان صغير . نهر كبير . رجل حسن . هو ملك عادل . البستان الكبير .
بستان كبير . البستان كبير . هو بستان كبير . البيت الصغير . البيت صغير . بيت صغير .
هو البيت الصغير . هو بيت صغير . محل حسن . الرجل حسن . انسان
صادق . هو القاضي العادل . هو ملك عادل . انار رجل تعبان . انت رجل قبيح . النيل نهر .
الفرات نهر كبير . البحر كبير . هو نهر صغير . قصر كويس . هو خبز طيب .
الخبز طيب . انار رجل . انت ملك . هو انسان قبيح . المفتي رجل طيب .
انت تعبان . هو رجل طيب . انت حبيب صادق . عمر هو الخبيب الصادق .
البحر عريض . هو شارع عريض . هو رجل تعبان . انا القاضي .

Perkethim

Shtëpia është e madhe. Kopshti është një vend i bukur.
Ti je një bur i mirë. Unë jam i lodhët. Lumi i math
edhe qoshku i vogël. Deti i hijshim edhe lumi i bukur.
Kadiu është i drejtë. Unë jam një i dashtur i saktë
(i vërtetë). Ti je një njeri i shemtutë. Rruga e gjerë.
Rruga asht' e gjanë. Aty është një mbret i drejtë.
Ti je kadiu i drejtë. Unë jam një njeri i mirë. Nili
është një lumë i gjerë. Ti je një burë i shemtutë. Aty
është një dëb i vogël. Unë jam një mik besnik (صادق) .
Ti je një burë i lodhët. Ismaili është një burë i mirë.
Aty është buri i math. Aty është një bur i mathë.
Deti është i gjerë. Një bur i vogël.

(2) مبحث ٢

(Si në shqipjet që çdo emër, miemër e për-emër qi
është femër a mashkull ashtu edhe në gjuhët arabisht
është a femër a mashkull.) (3)

1) Z. M! Nënsi arabishten do ta perktheje shqip edhe shqipjen arabisht
Si çdo perkethim te behet me goje edhe ne draset qi keshtu te
sterriten mire.

2) Mos harroni metoden.

3) Po te dihet se një fjilav q' asht femer a mashkull ne shqipjet ne
arabishtet është ndryshe. Mos harroni !

Në gjuhët arabishte shumë herë femra merr në fund një (ة) të rrumbullaktë e jo të gjatë, si:

ابن ابنه كبير كبيرة
e madhe, një.... i math, një.... bijë, një.... bir, një....

ابن كبير الابن الكبير الابن كبير
Biri është i math biri i math një birë i math

ابنة كبيرة الابنة الكبيرة الابنة كبيرة
Bija është e madhe, bija e madhe, një bijë e madhe

Edhe emrat që kallëzojnë femrat quhen femra, si:

أخت أم عروس هند
Hind (emër femre) nuse, një... nanë, një... motër një..

Edhe disa emrat e gjyteteve quhen femër, si:

مصر الشام دمياط
Dimjat Surië, Damas Egjypta, Caire

Edhe disa nga gjymtyrat çift të trupit quhen femra, si:

اذن ساق عين يد رجل
këmbë, një... dorë, një... sy, një... kërci, një... vesh, një

Edhe këto quhen femër:

شمس ارض خمر دار ريح نار نفس سوق
trek, shpirt, zjar, erë, shtëpi (konak) venë, dhé, tok djellë

Ndodhen edhe disa fjalë që herë herë përdoren femër herë mashkull, të cilat më tëhu do t' i kallzojmë.

Ndodhen edhe disa emra burash që sosën në fund me (ة) si: طاعة , خليفة

Herë herë (ة) vjen për njesh, si

شجر شجرة زيتون زيتونة
një dru ulli ullinj një dru drurët

Për pyetje përdoret (هل) edhe (أ), për shembull.

هل انت القاضي ؟ هل انا تعبان ؟ هل هو رجل حسن ؟

Ajy a është një bur i bukur? A jam i lodhët? Ti a je kadiu?

أنت الابن الكبير ؟ أهو الانسان القبيح ؟

Ajy a është njeriu i shemtutë ? A je biri i math?

(1) كلمات

po, si urdhëron	نعم	shërbëtor, një	خادم
jo, nuk	لا	i fortë,	شديد
orë, një orë	ساعة	gjysh, një	جد
i vjetër, një i	قديم	gjyshe, një	جدة
ri, një iri	جديد	punë mirë, zemër mirë	صالح
çun, djalë, një	ولد	fetër, i mirë	
zog, një	طير	kopsht i vogël, lulishtë	جنيبة
lindës, një	طالع	filosof i diçim, heqim...	حكيم
mundës, poshtë-venës	قاهر	shërbëtore, një	خادمة
shtypës, fikës.		vesh-vënës, kokulet	مطبخ
i pastër, një	نظيف	i dëgjushim.	
mollë, një mollë	تفاح	hije, majtës	مظل
rosak	اوز	mbretëreshë	ملكة
rosë	اوزة	perëndonjës	غارب
i vdekmë	ميت	ajo	هي
ky	هذا	ti (femër)	انت
kjo	هذه		

(2) تركيب

الجد كبير . الجدة كبيرة . الابنة الصغيرة . ابن صالح . الشمس غاربة . الام حسنة . هل هي سالحة ؟ نعم هي سالحة . هل الريح شديدة ؟ نعم هي شديدة . الدار جديدة . هل انت القاضي ؟ لا انا الحكيم . الخادمة مطيعة . الولد حاضر . التفاح الكبير . هل هذا القاضي عادل ؟ نعم هذا القاضي عادل . الشمس طالعة . أنت عبان . نعم انا عبان . أهذه الملكة عادلة . ربح شديدة . هل الجنيبة كريمة ؟ البيت قديم . الساعة جديدة . هل هي سالحة . لاهي قبيحة . ساعة حسنة . الشجرة المظلة . مصر الفاهرة . اليد نظيفة . الاوز طير . الاوزة الميتة .

(1) Në qoftë se gjithë fjalet s'i ngreme dot ndajme në dy mesime !

(2) Në qoftë se s' arin koha për me i perkthym te gjitha ahere që mbetet lihen neserejt.

الام حاضرة . نار كبيرة . هل الجنينة كبيرة . لا الجنينة صغيرة . الدار الجديدة
صغيرة . الريح شديدة . هل انت الجدة ؟ نعم انا الجدة . الابنة الحسنة . الملك
عادل والمئكة عادلة . الشمس الغاربة . اليد النظيفة . الرجل عريضة . الارض
الكويسة . هي ابنة صالحه . هل ابنة طيبة ؟ لا انا ابنة قبيحة . الشجرة كبيرة .
تفاحة صغيرة

P e r k t h i m

(Nxânësit janë të deturushim këto me i përkëthym arabshtë).

Një birë i mirë. Ky është gjyshi i math? Djelli ka përenduar. Dielli i përendushim. Unë jam kadiu. Kjo a është mbretresha e drejtë? Kjo mbretreshë a është e drejtë? Babaj është i bukur. Mama a është e bukur? Po ajo është e bukur. Era a është e fortë? Po, ajo është e fortë. Shtëpia është e rë. Ti a je gjykatësi? Jo, unë jam heqim. Një mollë e madhe. Molla është e vogël. Djelli ka lindur. A je i lodhët? Po, jam i lodhët. Një dru hije-dhënës. Mëma a është gadi? Po ajo është gadi. Një ros e ngordhët. Rosa është zog. Një ër e fortë. A ti je gjysheja? Po unë jam gjysheja. Dielli prendojës. Mbreti është i drejtë dhe mbretëresha është e drejtë. Një dorë e pastër. Dora është e pastër. Një këmbë e vogël. Veshi i math. Ky a është një sy i math? Po ajo (1) është një sy e madhe. Një tokë e hijshme. Toka është e hijshme. Ajo a është një bij e mirë? Po ajo është një bij e mirë (fefare). Kamba është e gjërë. Nili është një lum i gjërë. Druri është i math. Druri i math. Ky (f.) është një dru i math. Një mollë e vogël. Ti a je një burë i bukur? Jo, unë jam një bur i shëmtutë. Ky dru është hije-dhënës.

(1) Ashtu e do arabishtja.

مبحث ۳

Në gjuhët arabishte fjala ka tri mënyrë: njësh (مفرد) dysh (ثنیة) edhe shumësh (جمع). Dyshi mer në fund (-ان) a (-ین), si: njësh m. dysh m. dysh f.

	ملك	ملکان ، ملکین	ملکستان ، ملکین
nji mbret		dy mbretën	dy mbretnesha
	کبير	کبيران ، کبيرين	کبيرتان ، کبيرتين

Fjalët që shkuan në mësimin 3, nxanësit janë të deturushim t' i bëjnë dysh.

N' arabishtet ndodhën dy llojesh shumësa.

A) Shumësi i shëndoshë e jo i prishur; dhe ky është dyfarësh: mashkull, femër. ^{السالمة}

B) Shumësi i thymë a i prishur, qi ky është disa farësh.

Shumësi i shëndoshë për mashkull merr në fund (-ون) a (-ين) dhe për femër mer ^{ات}

	njësh m.	shumësh m.
	سارق	سارقون ، سارقين
Sh. për m.	vjedhës	shumë vjedhës
	کثير	کثيرون ، کثيرين
	shumë	të shumë
	njësh f.	shumësh f.
	سارقة	سارقات ، سارقات
Sh. për f.	vjedhëse	disa vjedhëse
	حيوان	حيوانات ، حيوانات
	kafshë	shumë kafsha

Fjala [سنة] mot, shumëhet [سنوات]; shumëhet edhe jashtë rregullit [سنين ، سنوت].

Nxanësit këto fjalë duhet t' i bëjnë shumë të shëndoshë mashkullor edhe femnor: me shkrim:

حسن ، كبير ، عادل ، طيب ، تعبان ، صادق ، قبيح ، حاضر ، مظل ، خادم ، مطيع ، صالح ، قاصر ، ميت .

Per-emer (ضمير)

Herë herë në vend t' emrit të veçantë përdoret fjala për-emër, si ti, unë, aji e tjr.

N' arabishtet për-emrat vetor janë këto :

Permendje :
Mësojësi. këto për-emrat t' i u mësojë me shënime dyk e bër isharet me gjisht për të gjithë vetat, që kë shtu të mos mundohen as pak edhe t' i mësojnë bukur.

	njësh m.	dysht m.	shumë m.
	هو	ها	هم
	ajy	ata të dy	ata
	njësh f.	d. .f	sh. f.
	هي	ها	هن
	ajo	ato të dyja	ato
	njësh m.	d. m.	sh. m.
	انت	انتما	انتم
	ti	ju të dy	ju të gjith
	njësh f.	d. f.	sh. f.
	انت	انتما	انتن
	ti	ju të dyja,	ju të gjitha,
	njësh m. f.	shumës m. f.	
	انا		نحن

كلمات

ditë, një ditë	نهار	buktâr, një	خباز
i zënë më punë	مشغول	(një) përpjekës	مجهود
musliman, një	مسلم	mësonjës	معلم
(një) lujtës	لاعب	mësonjëse	معلمه
i zemrushim, një i ..	زغلان	i.çdukur, jo gadi,	غائب
mahallë, lagje	چاره	i mos ndodhçim	غائب
i érrët	مظلم	ndritës, i çkëlqyshim	لامع
përtac, një	كسلان	i këndaqun, i gëzuem	مبسوط
marangoz, struktur	نجار	qepës, terzi	خياط
natë	ليل	qepëse, terzeshë	خياطة
një natë (?)	ليلة		

تركيب

المعلم الصالح . المعلمون الصالحون . العيان اللامعتان . المعلمات حاضرة .
هل انتم مبسوطون ؟ لانحن زغلانون . ليلتان ونهاران . هل انقاضي مشغول ؟

نعم هم مشغولون . الحيازون مجتهدون . الابتان غائبان . الخياط والخياطة
مشغولان . الخياطون والخياطات مجتهدون . المسلمون الصالحون . ولدان
لاعبان . الجارات نظيفة . اليلة المظلمة . الولد لاعب . نحن مشغولون .
هي خبازة . المعلمون حاضررون . الجارة نظيفة . عين لامعة . أتما مجتهدان ؟
نعم نحن مشغولان . هل أنت زغالة ؟ لا ، أنا مبسوطة . المسلم صالح . هم غائبون .
الخياطات الكويسة حاضرة . الولد مجتهد . الأيل مظلم . الخادمون والخادمت غائبون .
الحكيم مشغول . التجارون والنجارات مجتهدون . حكيمان مشغولان . الخادم والخادمة
مشغولان . أنت وأنا مشغولان . هي وأنت مجتهدان . أنا هو معلمان . هل الحيازون
كسلانون ؟ نعم والنجارون كسلانون هم تعبانون .

Perkethim

Ajy a është një vent i mirë? Ato janë dy shtëpi të bukura. Nili edhe Furati janë dy luma të mëdha; Ju a jini të gëzueshim? Jo; na jemi të zemrueshim. Mbreti edhe mbretëresha a janë gati? Dy veshë të mëdhanj. Dy duar të vogla. Vena është haram. Kjo është një orë e vjetër. Na a jemi të zënë me punë? Po jini të zënë me punë edhe ju jini të lodhët. Misir Kahireja është e bukur. Dy drurë hijedhënës. Dy drurët hijedhënësit janë të bukur. Dy shtëpit edhe dy qoshqet janë të hijshim. Mbreti edhe mbretëresha janë të drejtë. Dy këmbë të gjëra. Ju a jini të lodhët? Muslimanët dhe muslimanet janë të mirë (صالح). Dy net t' errëta. Dy sy të çkëlqyshim. Bukëtalet dhe buktaret janë të zemrueshim.

مبحث ٤

N' arabishtet shumësi i thyer e i prishur (مكسر) kanë 31 formë. Pak shum kanë nga një rregull të posaçme.

NJËSH

كتاب një libër
مدينة një qytet
سفينة » anija

SHUMËS

كتب shumë libra
مدن » qytete
سفن » anijë

ولد	një	çun	اولاد	shumë çuna
فرس	»	kalë	افراس	» kual
شريف	»	i nderçim	اشراف	» t'nderçim
طفل	»	çilimí	اطفال	
قلم	»	kalem	اقلام	
وقت	»	kohë	اوقات	
مطر	»	shí	امطار	
اذن	»	vesh	آذان	
<hr/>				
اسد	»	arsllan	أسود	disa arslana
درس	»	mësim	دروس	»
بحر	»	det	بحور	»
شاهد	»	dëshmuës	شهود	»
حق	»	e vertetë, e drejtë	حقوق	»
جند	»	ushtar	جنود	»
قلب	»	zemër	قلوب	»
ملك	»	mbret	ملوك	»
<hr/>				
رجل	një	burrë	رجال	disa (shum) burra
كلب	»	qen	كلاب	
جبل	»	mal	جبال	
رع	»	syngji	رماح	
<hr/>				
نهر	»	lumë	أنهر	
شهر	»	muaj	اشهر	
رجل	»	këmbë	ارجل	
عين	»	sý	اعين	
يد	»	dorë	(ايدى) në vent	

كلمات

i zorçim	صعب	rujtës	حارس
udhë, një rrugë	طريق	i qënrashim, i kullushim	مخلص
i lehtë, i kollajçim	سهل	i shpejtë	سريع
dituri, një . . .	علم	ato	هن
i dobishim	نافع	i shkum, i kaluem	الماضى

kusht, nje	شرط	i naltë	العالي
i qindrushim (قيد)	ثابت	një shkronjë	حرف
arabisht	عربي	i gjatë	طويل
shpatë, një	سيف	lumi F'urat ¹	الفرات
presës	قاطع	i math	كبير
shumë njerëz	ناس	ata	هم
i fëlliçim	وَسَخ		

تركيب (1)

هو كتاب صعب . كتب صعبة . مصر والشام مدينتان حستان . المدن كويسة . طرق سهلة . العلوم نافعة . الشروط صعبة . حقوق ثابتة . هو شاهد صالح . الكلب حارس . الكلاب الحارسة . القلوب الخاصة . سفن سريعة . الافراس حسنة . الاولاد مطيعون . الامطار الشديدة . لاوقات الماضية . الجبال عالية . الحروف العربية . السيوف قاطعة . الانهر الكبيرة . هم ناس كبار . الكلاب سريعة وحارسة . هو طريق صعب . طرق صعبة . الاولاد المجتهدون . الحروف العربية سهلة . هي حقوق ثابتة . قلب مخلص . الجبال العالية حسنة . ااتم ناس كبار ؟ لاء نحن ناس صالح . كتب نافعة . الاطنال الصغيرة . المدن العربية نظيفة . الافراس العربية كويسة . السيوف طويلة . النيل والفرات نهران كبيران . الشهر الماضي .

Perkethim

Ky është një fos'inj' i vogël edhe ajy është një çun i math. Qytetet e Shqipërisë janë të pastra. Kuajtë muzeqarë janë të bukur. Çunat përpjekës janë punëmirë (صالح). Veshët e gjetë dhe këmbët e shkurta. Gje-mit e mëdha. Kalemat e bukur. Ato (هي) janë kuaj arabë e këta (هذه) janë kuaj maxharë. Mësimet arabishte janë të lehta. Detet hindor janë të mëdhej. Ata janë dishmitarë të mirë (صالح). Kohët e shkume. Këto (هذه) janë të verteta të qëndrueshme. Këto janë të vertetat e qëndrueshme. Udhëtarët Shqiptar janë të nderçim. Zemrat e qrume. Na jemi arslanë edhe ata

¹ Z. M. duhet t' u thote se ç' do shumes i thyme me gene se jep kuptimin shumice quhet femer. Prandej edhe miemni a pergjegjësja e tyne vjen femer a herë herë shumës.

janë qena. Ata (هي) janë male të lartë. Ju a jini burra të mëdhanj? Jo na jemi çuna të vogjël. Syngji të gjata e shpata ë mprehta. Muajet e shkume. Kambt e gjata dhe duart e shkurta. Lumënjt e gjërë dhe gjytetet e pastra. Ata janë njerës të mëdhanj edhe na jemi njerës të vegjël. Qjytetet arabi a janë të pasterta? Po. qytetet arabi janë të pastërt. Mësimet arabishtë a janë të lehta? Jo, mësimet arabishte janë të zorçme. Diturit arabishte janë të dobishme. kohna të dobishme. Kohët janë të dobishme. Disa kushte të qëndrueshme. Kushtat e qëndrueshme janë të dobishme. Qentë janë të shpejtë dhe rujtës. Anijat e shpejta janë të mira (طيب). Ato (هي) janë shir-ra të forta.

مبحث

Edhe disa shumës të thyme e të prishur vinë në këto masa që shënonen.

Njësh		Shumës	
فقير	një i vorfër	فقراء (1)	disa (shum) të vorfër
وزير	" ministër	وزراء	
امير	një bej prenc	امراء	
سفیر	ambashadeur i dergushim	سفراء	
طالم	i ditçim	علماء	
جاهل	i paditçim	جهلاء	
قريب	i afërtë	اقرباء	t' afërmit.
نبي	një profet	انبياء	
غني	i pasur	اغنياء	
فارس	(2) kalorës	فرسان	shumë kalorës

1) Mësojesi të thote fjala فقراء dhe (اقرباء) dhe جواهر janë shqipruar. Njishi i ktyre cjen kto biseda ja lehtesojuë.

2) Të thuhet (فارس) kalë (فارس) kalorës, si رجل kambë edhe راجل më kembë.

بلد	(1) një gjytet	بلدان	
جوهر	një gur i vleftë	جواهر	(?)
كوكب	një yll	كواكب	
تجربة	» provë	تجارب	
مكتب		مكاتب	
مدرسة		مدارس	
<hr/>			
فنجان	një filxhan	فناجين	
صندوق	një arkë	صناديق	
خزير	një thif	خنازير	
سلطان	një mbret	سلاطين	
شیطان	një dreq	شیاطین	
مکتوب	një leter e shkrume	مکاتیب	
قندیل	një kandil	قنادیل	
مندیل	një mendil (shamí)	منادیل	
Këta shumë s' marin dy zë (tenvin).			
تلمیذ	shkollar (nxanës) çirak	تلامذة	
استاذ	usta (mjeshtër)	اساتذة	
<hr/>			
ابن	një bî , bir	(بنین ، بنون) ابناء	
(بنت) ابنة	një bijë	بنات	
اخ	një vëllà	(اخوان) اخوة	
اخت	një motër	اخوات	
ام	një mëmë	امهات	
اب	një babë	آباء	
بحر	një det	ابحار ، ابجر ، بحار ، بحور	
بيت	një shtëpi	بيوت	
يات	një vjershë	ايات	
نفس	një shpirt	نفوس	
نفس	një frymë	أنفس ، انفاس	
كريم	zemërbardhë (xhumërd)	كرما ، كرام	
نفيس	i vlefçim	نفایس (2)	

1) Bashkis i thoshin beledije, se mrejti me punët e qytetit.

2) Në Korçë e perdorin grate dyk e then çunavet të vegjel e ç' ker-
kon nafajize a, ku të l' i gjejme. d. m. th : gjelle të mirë.

فارغ i zbrazët
كبير
صعب

فوارغ
(؟) كبار
(؟) صعب

تركيب (1)

الوزراء حاضرون والسفراء غائبون . الامير اسير . اصدقاء مخلصون .
الناس اغنياء . البيوت العالية كريمة . مكاتب نافعة . السلاطين كبار .
الرماح طويلة . بساتين حسنة . للعلمون مبسوطون والتلامذة مجتهدون .
الصندوق فارغ . بلدان غنية . البحار الكبيرة . البحور الصغيرة .
الاقرباء هم الاصدقاء . الجوهر النفيس . النفيس الكريمة (؟) البنون مجتهدون
والبنات مطيعات . الفناجين فارغة . الخنازير حيوانات . السلطان عادل .
الامراء والوزراء حاضرون . المكتوب طويل . مكاتب طويلة . انفس
كريمة . التلامذة مشغولون . الاولاد مبسوطون هم لاعبون . الفرسان
تعبانون . هل السفراء حاضرون ؟ لاهم غائبون . انتم اقرباء ؟ نعم ونحن
اصدقاء . الصناديق الكبيرة . الجواهر نفيسة . ابيات حسنة . الاخوة
والاخوات حاضرون والبنون والبنات غائبون . الوزراء كبار
والخادمون صغار .

Perkethim

Fryma të mira. Frymat e mira. Frymat janë të mi-
ra. Kandilat janë të zbrazët. Arkat e zbrazta. Ademi
e Nuhi edhe Ibrahimimi janë Profeta. Ata janë të vor-
fër edhe ju jini të pastër. Ministrat edhe ambasadorët
janë gadi. Prencat s' janë gadi. Të diçmit janë yje, të
padiçmit drû. (خشب). Xhevahiret e vlefçim. Yjet janë të
ndriçim. Provat janë të mira e të dobishme. Ata janë
kalorës. Qytetet arabi janë të vogla. Qoshqet të naltë
dhe të hishmë. Shkollat e nalta. Medreseja e naltë është
e bukur. Disà finxhana të zbrazëta. Derrat a janë kaf-

(1) Z. M. fjalen te çqume e të paçqume kur do here duhet ta per-
dorni se per ndryshe nxenesi hutohet.

shë? Po ata (هي) janë kafshë. Sultanët e mëdhenj. Djajtë janë të mallkuem. (ملعونة) Letrat e gjata. Shamit e zbrazëta. Çirakët janë gëzumë e mjeshtrit janë të zemrumë. Shkollarët përpjekës edhe ustajt e gëzushim. Bijtë përpjekës. Bijt e bijat përpiqen. Vëllazrit e motrat të mëdha. Vëllazrit janë përpjekës e motrat përtese. Detët e gjerë dhe lumënjt e gjatë. Shtëpit e nalta janë të hijshme. Vjershat e gjata. Shpirti i mirë. (كريمة). Mësimet e vështira.

مبحث ٧

Si çdo emër mashkull e femër edhe disa shumës të thyme dhe shumësi femra kur s' kanë në krye (ال) marrin dy — si : ملك ، ملكة ، ملكة ، ملكة ، ملكة ، ملكة

Permëndje: po s' pati (ا) kur ka — do një shtyllë e tjr. vetëm kur soset me (ا) nuk do shtyllë si : ماء (një). (1)

Dyshi në vent të (—) mer në fund ان — edhe në vent të (—) mer بن ، edhe femra ان — e بن .

Shumësi i shëndoshë e me menët (سالم) në vent të — mer në funt ون — edhe në vent të — mer بن . Në qoftë shumësi i shëndoshë femër për — mer po ت edhe për — mer vetëm ت .

Shembëlla.

Njësh	Dysh	Shumës
M. i paçqumë	M. i paçqumë	M. i paçqumë
سارق një vjedhës	سارقان	سارقون
سارقا	سارقين	سارقين
سارق	سارقين	سارقين

(1) *Se po t' i vihet shtyllë (ماء) ahëre behet (عين) se hemzeja zati një (ع) arabisht (ا) ka qenë. Me të marrë shtyllen.*

Njësh	Dysh	Shumës f. i paçqumë
f. i paçqumë	f. i paçqumë	
سارقة sarikatun	سارقتان	سارقات
سارقة ten	سارقتين	سارقات
سارقة tin	سارقتين	سارقات
Njësh m. i çqumë	D. m. i çqumë	Sh. m. i çqumë
السارق vjedhës	السارقان	السارقون
السارق	السارقين	السارقين
السارق	السارقين	السارقين
Njësh f.	D. f.	Sh. f.
i çqumë	i çqumë	i çqumë
السارة	السارتان	السارات
السارة	السارتين	السارات
السارة	السارتين	السارات

Disa prej shumësëve të thyme marrin tenvin si :
دروس ، دروساً ، دروس كتب ، كتباً ، كتب ؛ اولاد ، اولاداً ، اولاد
اشهر ، اشهرأ ، اشهر ؛ رجال ، رجلاً ، رجال e tjera.

Disa shumës të thyme kur s'kan (ال) si: اقرباء* ، فقراء*
le që tenvin s'marin, po nuk marin as — .
Ahere këta shumëse fliten vetëm me dy mënyrë kështu:

فقراء*	اقرباء*	جواهر	فناجين
فقراء*	اقرباء*	جواهر	فناجين

Por në goftë së përdoren me (ال) ahere fliten në tri mënyrë si :

الفقراء*	الاقرباء*	الجواهر	الفناجين
الفقراء*	الاقرباء*	الجواهر	الفناجين
الفقراء*	الاقرباء*	الجواهر	الفناجين

Edhe disa emra njerëzesh e qytetesh si ابراهيم ، سليمان ،
نuk marin as (ال) as tenvin (—).
po përdoren vetëm me dy mënyrë:

Z. M. duhet t'u bjerë shum shemblla qi te sterviten bukur. Si çdo çun të detyrohet të bjerë nga dy njësh e t'i ketë shkruar në draset në shtypë edhe neserejt t' i a refeje nëxasit.

مصر مكة اسماعيل ابراهيم سليمان
مصر مكة اسماعيل ابراهيم سليمان

Fjala e pa-çqume që siset me (ى) si قاضى përdoret
kështu قاضى، القاضى edhe kur mer (ال) përdoret القاضى، القاضى.

Dyshë i fjalës قاضى edhe القاضى vjen pas rregullës të
përgjithme si قاضيان، قاضيين، القاضيان، القاضيين.

Shumësi قاضيين në vent قاضيون edhe قاضيين në vent قاضيون.
قاضيين në vent قاضيون، قاضيين në vent قاضيون، قاضيين në vent قاضيون.

على përnabi, kuntra, على جبل përnabi një mal, على الجبل
përnabi malin, على جبال përnabi disa male. على الجبال përnabi
malet, على مكة përnabi Meqenë.

ل për (ka), لولد për një djalë a një djalë ka, لولد
për djalin a djali ka, لولاد për disa djem a disa djem
kanë, لولاد për djemtë a djemtë kanë.

من prej, nga. من بيت prej një shtëpi, من البيت prej shtë-
pisë, من بيوت prej disa shtëpish, من البيوت prej shtëpivet.

Po e kuptojmë se fundi i fjalës që ka sipër فى،
على edhe من këndohet me — (i) كره.

Rregul

Kur t'i pshtetim një emër a miemër një emrit ahe-
re i pari pshtetësi (مضاف) s' mer (ال) edhe fundi i të
dytit d.m.th. fundi i shtyllës (مضاف اليه) këndohet me — (i) p.sh.
سhtëpi e një burri، بيت الرجل، shtëpija e burit.
Shtëpija quhet pshtetës edhe biri quhet shtyllë. Për-
doret edhe kështu: بيت للرجل një shtëpi e burrit. N' u
përdort e çqume: البيت للرجل shtëpija është e burrit.
بيت من بيوت الرجل një shtëpi prej shtëpive të burrit.

كلمات

me emër (me nam).	مشهور	kuvend, mbledhë.	مجلس
filosofi, dituri e fellë.	حكمة	zot. mik.	صاحب
frikë.	مخافة	sot.	اليوم
Zoti.	الله	një grua, shoqe.	زوجة

trek.	سوق	krye, majë.	رأس
fqinjë.	جار	shpinë, kuris.	ظهر
përpara.	قبل	çelës, (hapës).	مفتاح
shok.	رفيق	porë, derë.	باب (ابواب)
emër buri.	احمد	i çelet.	مفتوح
i gjërë.	واسع	emër burash.	عمر، زيد

تركيب

هل صاحب الخادم في الدار ؟ لاهو في بستان الجار . أأنتم اصدقاء الرجل ؟
الناجر حاضر في السوق . النجارون حاضررون في سوق المدينة . باب البيت مفتوح .
كلاب الرجل حارسه . وزراء الملك حاضررون في المجلس . هل الحكيم حاضر ؟
الحكيم غائب وزوجة الحكيم حاضرة اليوم . احمد صاحب للقاضي . عمر
صاحب من اصحاب القاضي . ابراهيم نبي من الانبياء . بساتين المدينة واسعة .
ارض الله واسعة . اقرباء الحكيم غائبون . أأنتم اغنياء المدينة ونحن فقراء
البلد . صاحب البيت غائب اليوم . الفارس على ظهر الفرس . الفرسان على
ظهور الافراس . الامير غائب وخادم الامير في الدار . مفتاح باب البيت كبير .
ابواب المدينة مفتوحة . بساتين الشام مشهورة . عمر صاحب لزيد .
كلب الولد حارس . كتب التلامذة نظيفة . نحن اصدقاء الرجل . قصر
الملك في المدينة . بيوت المدينة عالية . الرجال حاضررون في المجلس . زوجة
القاضي خياطة . زوجة النجار خبازة . رأس الحكمة مخافة الله . بيت
من بيوت الاسير في السوق . أأنتم حاضررون اليوم في بستان الجار ؟ الجار
قبل الدار . الرفيق قبل الطريق .

Perkethim

Kopshtet e Permedit janë me namë . Medreset e Shkodrës janë të mdha. Çelësi i portës të medresesë është i vogël. Portat e qytetit janë të çelme . Qoshqet e mbretit janë në kopshtet të qytetit të math . Muharremi është miku i kadiut . Hysejui është një mik nga miqt e myftiut . Sherbëtorët e ministrave janë gadi edhe sherbëtorët e mbreteshave s'janë gadi . Na jemi besnikët

(اصدقاً) e myftiut. Qent e mëhallës janë të pastër edhe rujtës. Një djalë nga djemt e muderrisit është në tregët të qytetit. Miku i Umerit a është gadi në kopshtit të fëqijës sot? Librat e lëxënsëve edhe të mjeshtëreve së janë gadi. Fqinja është para sh'ëpis. Zot i shtëpisë a është në shtëpi? Grat e ambasadorve sot a janë në kopshtet e fëqinjës? Jo grat e ambasadorve së janë në kopshtit të medresesë. Frixhanët e kafesë janë të vegjel. Kandilat e xhamis janë të mëdhenj e të zbrazët. Çuat e vezirit janë të gëzuemë. Shtëpit e Korçës janë me nam. Syngjit e ushëtarve janë të gjata. Shpatat e mjeshtëreve janë të mperchta. Bij e mbretit janë përpyekës.

مبحث ٨

Dyshi a shumësi shëndoshë mashkull kur i pshtetet një emri ahere (ن) humbet si: në vent بيتان الرجل thuhet بابائتي الرجل edhe në vent بيتا الرجل edhe në vent بيتان الوزير thuhet بيت ابنتين الوزير thuhet بيت ابنتين الوزير vjen مکتب معالي الولد edhe në vent مکتب معلمين الولد

Fjalët (goj) فم , (vjehrë) حم (zot) ذو , اخ , أب kur i pshteten për-emrit (ضمير) marin (ا , ي , و) në vent të —(1).

Por دا kur i pshtetet ç' do emri dhe (فم) përdoret dy llojesh. Për shembëll :

M. أبوها	ati i tij	أبوهم	ati i tyre
F. أبوها	» i asaj	أبوهم	» atyre
M. أبوك	» i yt	أبوكم	» iuaj
F. أبوك	» » »	أبوكن	» »
M. أبي	im atë (ati im)	أبونا	ati i jonë.

ابا , ابو , ذى , ذا , ذو , حى , حيا , حوا , اخى , اخا , اخو (1)
d. m. th: në vent — mer و per —
mer edhe per — mer ي të cilat behen dhe zgjatës (مد).

Permëndje

Kur themi ati i Muhammedit flitet **أب محمد** kur është
miemri (**كنية**) thuhet **أبو محمد**. Për shembëll:

أبو محمد i ati Muhammdit.

أبو بكر Raha Ebu Beqirin (t' an e Beqirit).

أبي محمد prej t' et të Muhammedit.

Kurse pshtetësi [**مضاف**] ka një miemër, ahere ky
miemri vjen pas shtyllës, si: **بيت الوزير الواسع** shtëpija e
vezirit e gjëra (shtëpija e gjër e vezirit), a si te përdoret
emri bashkë me miemrin shtyllë [**مضاف اليه**] vjen
më pas bashkë me [**ال**], si:

بيت الوزير الواسع shtëpija e gjërë e vezirit.

Disa shëmbëlla:

بيت الوزير وبستانه - shtëpija e vezirit edhe kopshti i tij.

يد اليمن ورجلاها - dy duart e bijës dhe dy këmbët e saj.

قطعة لحم - një copë mish.

فنجان قهوة - një finxhan kafe.

كرسي خشب - një sandalije druri.

Herë herë miemri [**صفت**] i pshtetet emrit [**موصوف**] edhe
ahere që të dy fjalët quhen një miemr dhe përdoren
si miemri simplë (i fjeshtë), si:

طويلة اليد - dorë-gjatë. **قليل العقل** - mendje-pakët.

واسعة الرجل - këmbë-gjërë. **كثير المال** - mall-shumët.

ابنة الوزير الحسنة الوجه حاضرة -

كبير الرأس - kokë-math. | Bija e vezirit fytyrë-bukur

طويل الذنب - bisht-gjatë. | është gadi.

حسن الوجه - turi-bukur.

Regul; zot [**صاحب ، ذو**] dy zotër [**ذوین ، ذوان**] shumë
zotër [**اصحاب ، ذوین ، ذوون**] e zonja [**ذات**] dy t'zonjat [**ذواتان**]
të zonjat [**ذواتین**].

Kur të pshteten si pas regullit, [**ذ**] humbet, si:

ذواتا حسن . **اصحاب علم ، ذووعلم** . **شاهدان ذواعدل** .

Rregul ;

Herë herë fjala ابو , ابن , ابنة , اخو , edhe ام , ذو , ذات përdoret si thamë më sipër në vent të përemrit si (qunje) llakab. P. sh

- أبو اللهو ati i lodrës (tanbura).
 أبو الكبير ati madhësisë (ergjënt).
 أبو النجم ati i yllit (dhepra).
 أبو قنمون një kumash që diften lloje lloje ngjyra.
 ابن الماء i biri i ujit (rosa e tjera).
 ابن السبيل i biri i rrugës (i huaj, rrugëtar).
 ابن آوى i biri i lehjes (çakallë).
 ابنة الكرم bij e rushit (venë).
 اخو الموت i vëllaj i vdekjes (gjumi).
 أم القرآن mëma e Kur-anit (sure-i fatiha).
 أم القراى mëma e qyteteve (Meqqeja).
 أم الرذائل mëma e çnderimeve (çditurija).
 أم الحباثت mëma e të fëlliqmeve (vena).
 أم الاموال mëma e maleve (deleja).
 ذو الوجهين i zoti i dy fytyrëve (me dy faqe).
 ذو اللسانين i zoti i dy gjuhëve (me dy gjuhë) munafik.
 ذات الجنب e zonja e briqës (plevitë).
 ذات الرئمة e zonja e mushkërisë (plevit e keqe).
 ابن خمسين سنة i biri i pesëdhjetë vjetçit (50 vjetç).

كلمات

emër buri.	ابوبكر	hekur, një hekur	حديد
fis.	قبيلة	i pari një fisi.	شيخ
(bijt e arslanit emer fisi)	بنو اسد	njohtje, dituri, huner.	معرفة
bukuri.	جمال	gënjeshtër, renë.	كذب
ngushtie dore (neqeslik)	بخل	oda, një . . .	حجوة
hije	ظل	gjellishtë.	مطبخ
dorë-heqje prej dunjasë.	زهده	gra.	نساء
kapshitë (copë bukë).	لقمه	tregëtar	تاجر [تجار]

ترکیب

الاولاد قلوبنا العقل . الاولاد قلوبنا العقل حاضران . الحكماء ذوو (اصحاب) علم . البنات حسنات اوجه . الرجال الحاضرون ذوو معرفة والنساء الحاضرات ذوات حسن وجمال . الحياطة قبيح هو ابو كذب . خادم ابى بكر حاضر وخادمتا اخى ابى بكر غائبتان . فاجين القهوة فى الحجره . لاهى فى المطبخ . ابن من بنى الشيخ ابن خمسين سنة . هل التاجر كثير المال ؟ ان هو كثير المال والبخل . اصحاب علم اصدقاء الملوك .

Perkthim

Mësojësit e çunat janë të zotët e diturisë. Buri i shëmtutë (ajy) është munafik (ati i dy gjulëve). Bir i Ebu Beqirit është gjë-shumët. Dy bijat e Vezirit janë turi (fytyre) bukura. Porta e gjër e shtëpisë është çelët (!) Ajy a është i zoti i diturisë? Jo ajy është mëndje – pakët. Libra e të zotëve të diturive janë të dobishme. Fisi i Beni esedit ajo është një fis nga arabi. E shoqëja e mjeksit ajo është e zonja e bukurisë dhe hijeshimit. Prençi a është shpirt mirë? *كريم النفس* Jo ajy është shumë dorë-shterngutë. Druri është e zoja - e hijes. Dorë - heqja (ndrojtja) e Ebi Beqirit është me namë. Dy sytë të bijës të kadiut janë të çkëlqyshim. Një cop e madhe mish. Një cop e vogël bukë. Finxhani me kafe është gati. Një sandalije prej hekuri është në kopshtit. I pari i fisit gjë-shumëti është dindar.

مبحث ٩

Per-emer (ضمائر)

(1)

i tij. atë.	ما	i të dyve. ata të dy.
ها i sajë, atë,	ما	i të dujave, ata të dy.
ك t'ëndi, tyne	كما	i ju të dyve, ju të dy.
ك t'endja, tynë	كما	e ju të dyjave, ju të dyja.

(1) Per shkak se na mungonte shëji qi ep tinglin hu e hi u la bosh.

ی t' imi, mua

ما t' oui, neve.

Per shembell

- کتابه . کتابهما . کتابهم . کتابها . کتابهما . کتابهن .
 کتابک . کتابکمما . کتابکم : کتابک . کتابکمما . کتابکن .
 کتابی . کتابنا .
 من کتابه من کتابهما الخ .
 ابوه ابوہما ابوہم ابوہما ابوہن ابوک ابوکا ابوکم .
 ابوک ابوکا ابویکن ابی ابونا .
 من ایہ من ایہما من ایہم من ایہا من ایہما من ایہن الخ .
 اباه اباهما اباهم اباهما اباهن الخ .
 ضربه e rahu ضربهہما ضربهہم ضربهہا ضربهہما ضربهہن .
 ضربک të rahu ضربکمما ضربنی më rahu ضربنا...
 ابواہ ابواہما ابواہم ابواہا ابواہی ابوانا .
 من ابویہ من ابویہما من ابویہم من ابوی من ابوینا .
 معلومہ معلومہما معلومہم معلومی (معلی) معلومنا
 من معلیہ من معلی من معلینا .
 عندہ pran atij عندہما عندہم
 منہ منہما منہم منی منا
 علیہ علیہما علیہم علی علینا
 لہ (ka) për të لہما لہم لہا لی لنا
 الیہ (gjer te ajy) ati الیہما الیہم الی الینا
 معہ (tok, bashkë) me atë معہما معہم معی معنا .
 thua se japin një kuptim të afërtë, si
 Zejdi ka një librë. - Zejdi ka një libër.
 Pranë Zejdit ka (ndodhet) një librë.
 Bashkë me Zejdin ndodhet një librë.
 Për thirje (يا) n'arabishtet përdoret më tepër fjala
 (يا). si: یاسیدی o zotrija im!
 یاسیدتی o zonjësja ime!
 یازید o zejd!
 یاسیدنا لئاس o zoterija i botës!
 یاحیب اللہ o i doshtuni i Zotit!
 یارحم الراحمین o mëshir-madhi i mëshirtarëve!

کلمات

midis, në mest.	بين	(Robi i mishirë-plotit) عبد الرحمن	
letër, fletë.	ورق	emër mashkulli.	
mureqeb.	حبر	emër m.	محمود
emër fëmre.	زينب	» »	حسن
zotni.	سيد	ergjënt.	فضة
zotneshë.	سيده	gomar.	جار (sh. حمير)
emra f.	فاطمة	një rob.	عبد
	عائشة	ose, a po.	أو
pe (pen)	خيط	emër f.	هند
emer	اسم	një orë.	ساعة
ar, flori.	ذهب		

ترکیب

لعبد الرحمن ابنان اسم الكبير محمود اسم الصغير حسن . يا خادم ، هل الحكيم حاضر ؟ لا ياسيدي ، الحكيم غائب زوجة الحكيم وابنة حاضران . هل معك ساعة ذهب او ساعة فضة ؟ معي ساعة فضة ياسيدي . هل عندكم افراس ؟ نعم عندنا افراس وحمير . اخدامي في السوق ؟ لا خدامك في البستان . زوجة اخي كثيرة العقل . ياسيدي ، أنت مبسوطة من عبدك ؟ نعم انا مبسوطة . هو مبسوطة من خادمه .

Perkethim

Dora ime është e pastër. Dy duart e atyre (janë) të pastërta Na (jemi) midis dy duarvet të tij. O çirak, libri t'ënd a (ndodhet) pranë teje? Po o mësonjësit e mij, pranë meje është libri im. O çirakë a kini letër? Po o mësonjës, kemi letër e kalem edhe mureqeb. Ebu-Beqri ka dy bija, emri i së madhes (së tyre) është Hind edhe emri i së voglës (së tyre) është Zejneb. O zotëreshë ! emri t'end a është Fatime ? Jo o zotëri emri im është Ajishe. Pranë terzinjve ka peu dhe pranë marangozave ka drû (lândë) . Shtëpija e jonë

është e madhe dhe e gjerë. Kopshti i juaj është i vogël. Ati i jonë edhe vëllaj i juaj është në trekt. O shërbëtorë yt-zot a është gati në shtëpi? Jo aju është në kopshtin të tij. Zotënesha : ka të bukura të dy duara edhe të dy këmbët e saja janë të vozla. A (ndodhet) një sa-at bashk me ty? Po me mua ndodhet një sa-at i artë. Vëllaj ase motra e tij a është në shtëpi? Motra e tij është gati edhe i vëllaj i tij është në trekt. (1)

مبحث ١٠ ٤

Peremrat shenimor (الاسماء الاشارات).

I shenushmi quhet (مشاراليه) dhe me qenë si përemri shënimor është i çqumë domosdo edhe i shenushmi që vjen pas përemrit do të përdoret i çqumë (مع ال), edhe i shenushmi quhet miemër.

përnjish <i>m.</i> ذَا - ky për dysh <i>m.</i>	ذَان	<i>kta</i>	shumës si ër
	ذَيْن	<i>t' dy</i>	mashkull edhe
per njish <i>f.</i> ذِي، ذِي، ذِي، ذِي <i>kjo, per dysh f</i>	ذَان	<i>keta</i>	për femër
	ذَيْن	<i>t' dyja</i>	اولاء، اولي <i>kta, kto</i>

▲-jah, njish kur fillon më ت shkruhet (ها). (ه) përdoret për të
هذا - jah ky. هذان - jah kta të dy. bindur ndigjuesin.
هذان - jah kjo. هاتين، هاتين، هاتين، هاتين - jah kta t' dy.
هاتين، هاتين، هاتين، هاتين - keta a keta.

Për njish femër më tepër përdoret هذه، tjerat rallë. Kto përdoren kur shënohet (kur bëhet isharet) një i afërtë.

Kur është mesatar sillet (ذ) në funt, po ذ edhe ه të dyja s' mblidhen, bije fjala. thuhet هذ ذه e jo هذ ذه.

Per shembell:

njish

dysh

M. ذَاك (ty të them) ky. ذَيْنك، ذَيْنك - (ty të them) kta të dy

(1) PËRMENDJE :

Zotni msues! Dy tri dit mos i u jepni mesimin t'jater po persëritni perkthimet e shkrueme qi ksi soj të sterviten mirë.

F. تَاكَ (ty të them) kjo. تَيْكَ، تَاكَ - (ty t'them) kto të dyja

M. f. اُولَاكَ، اُولَاكَ - (ty të them) këta a këto.

Kur do të shenohet një gja e largët para ك vjen një (ل), për shëmbëll:

اُولَاكَ - ata, ato. اُولَاكَ - ajo تَاكَ، تَاكَ - ajy. ذَاكَ - edhe تَاكَ përkëthehet kështu:

اُولَاكَ (ju të dyve ju them) ajy. تَاكَ (ty të them) ajy. ذَاكَ (ju grave ju them) ajy. ذَاكَ، ذَاكَ، ذَاكَ - (ju grave ju them) ajy.

تَاكَ، تَاكَ، تَاكَ، تَاكَ. تَاكَ (ty të them) ajo.

Detyrë

ذَا (ذَيْن) دَان .	اُولَى
ذَه (تَيْن) تَان .	اُولَاة

Bijti e mij! Merini këto përemrat shënimor edhe përdorini vetëm me (ه).

Përdorini vetëm me (ك).

Përdorini me ل edhe me ك tok.

Disa shembella:

هَذَا الْوَلَدُ - Ky djalë. هَذِهِ الْبِنْتُ - kjo bijë.

هَذِهِ الرِّجَالُ - Këta burra. هَذِهِ النِّسَاءُ - këto gra.

هَذَا الْوَلَدُ - Ky është djalë (një djalë).

هَذَا ابْنُ الْمَلِكِ - Ky është djali. هَذِهِ الْمَرْأَةُ هِيَ حَسَنَةٌ - Ajo grua është e bukur. هَذِهِ الْمَرْأَةُ هِيَ الْحَسَنَةُ - Ajo grua është e bukura.

هَذَا ابْنُ الْمَلِكِ - I biri i mbretit ky është, a (ky i biri i mbretit).

هَذَا كِتَابُكُمْ - Ky libri i juaj. هَذَا كِتَابُكُمْ - ky është libri i juaj.

هَذَانِ إِخْوَاكَ - Këta të dy janë dy vëllazrit e tu.

هَذَانِ إِخْوَاكَ - Këta të dy vëllazrit t'ënd.

هَذِهِ خِدَامُ إِخِيكَ هَؤُلَاءِ مَطْبُوعُونَ - Këta shërbëtorët e t'yt vëllaj janë të ndigjushim.

- هؤلاء اخوانكم - këta janë vëllazrit tuaj. (1)
 هؤلاء اخوانكم - këta vëllazrit tuaj.
 من كتاب من - kush? - libri i kujt?
 ماذا، ما - ç' fare, çë? - ما هذا الكتاب - ç' është ky libër?
 ما - ل - لم - ل - për se?
 ما على ما - علام - për se, përmbi çë?
 ما الى ما - الام - për se? cilës?
 ما ب ما - بما - për se, për ç' shkak?
 ما في ما - فيما - për se, për ç' punë?
 ما من ما - مما - prej se? për ç' send?
 ما عن ما - عما - nga ç' së? për ç' send?
 ما حتى ما - حتام - gjer kur? deri ku? gjer në ç' send?
 اي - اية - cili a sicili që të. اية - cila a sicila që të.
 اي رجل - cili burrë? a cilili burrë që të jetë.
 اية امرأة - cila grua? a sicila grua që të jetë.
 كم - كم الساعة - ora sa është? كم ولد - sa djem? كم - ا - أ - هل - është?
 كم - sa? كم ولد - sa djem? كم الساعة - ora sa është? ا - أ - هل - është?

Rregull: si çdo fjalë që sos me rrokës [سكون] kur të puqet me fjalët qi e ndjekin mer (i) كسره si:

هل الرجل حاضر؟ كم الساعة؟ من القاضي؟ المفتي والقاضي حاضر؟

كلمات

vrasës, shuanjës	قاتل	keqësi, zezësi.	مصيبة
pikllonjës pervllojës.		një hutim.	(2) غفلة
një veshtrim, një		grua, një grua.	امرأة
hedhje sysh.		i dashçim (i shkoj-	انيس
fjalor.	قاموس	shim) i butë.	
pamje (vënt qi shihet).	منظر	dëshirë.	مطلوب
një njeri (person) vetë.	شخص	mot, vit.	سنة
shkak.	سبب	jetë, vjetç.	عمر

(1) Muderrisi duhet t' i a u njësh'rojë mirë se ç' fark kanë, e çë kuptim japin ish'vretet kur perloran a! kupt' e ç' kuptim kur vinë në خادمة هو الألام الرجال هذه وسعة. ذلك الكتاب هو القاموس.

اولاد تلك الامراة هم مغايعون.

(2) Muderrisi mos e haroje se shumë herë tevinat jep kuptimin (uji).

تركيب

هذا رجل طيب وتلك امرأة قبيحة . هذا هو القاضي . (١) هذا القاضى عادل . وذلك الحكيم ذو معرفة . اصحابك هو الاء اغنياء . ابن الشيخ هذا انيس وابنة تلك كثيرة العقل . ياسيدى ما مطلوبك ؟ مطلوبى ورق وقلم وحرير . من ابن الوزير : هنا اودلك ؟ هذا ابن الوزير . ابن من حسن ؟ حسن ابن عبد الرحمن . كم ابناً لعبد الرحمن ؟ له خمسة . هل عندك هذا الكتاب ؟ لا عندى ذلك . هذا القاموس نافع . ما اسمك ؟ اسمى حسن . كم سنة عمرك ؟ عمري خمسون سنة (انا ابن خمسين سنة) . هذان الرجلان صديقان . اى رجل حاضر ؟ اية سيدة غائبة ؟ كم ولد لكم ؟ الساعة كم ؟ الساعة خمس . لم اتم حاضران واخوانكم غائبون ؟ من حاضر عندكم ؟ ما سبب هذه الغفلة ؟ ما سبب هذه المصائب ؟ كم فرساً لايبكم ؟

Perkthim

Ky librë është i dobishim. Ky është një libr i zorçim. Ky libri i çirakut është i fëlliqun. O nxënësit e mij! Këta (هذه) qitabet t' uaj janë të fëlliqçim. Kta të dy sýtë janë vrasës [përvëluse]. Veshtrimi i të dy sýve tënd është përvëlunjës (قاتل). Jah ky është ajy (هو) fjalori. Kjo është ajo shërbëtorja. Ajo pamje është e bukur. Këta veta janë prej të mëdhanjve. Ajy dru (f) është e zonja e hijes. Këta bura janë të zotit e diturisë. Kjo shtëpi është e gjërë. Kjo është shërbëtorja e këtyre vetave. Kjo shërbëtorja e këtyre vetave është e fëlliqme. Ky kopshti im është me nam në gjytetin t'ouë. Kush ndodhet [është gadi] pran jush. Pranë nesh ndodhet shërbëtori i jonë. Ç' është shkaku i këti mjerimi [keqësi]? Shkaku i kësaj keqësisë t' onë është hutimi i jonë. Përse ju jini gadi edhe ata s'janë gadi [s' ndo-

(١) ينبغى للمدرس ان يوضح كيفية استعمال الضمير بعد اسم الاشارة كي تحصل الممارسة بين الطلاب .

dhen]. Sa veta ndodhen sot? Kjo është një zonj e bukur. E kuj është këjo zonj e bukur? Ky fjalor a është i dobishim. Ky çuni i shejhit edhe kjo bija e tij janë dy përpjekës. Ajy është burri i mirë edhe këjo është bija e fëlliqme. Ajisheja bij e kujt është? Ajisheja është e bij Umerit. Yt-vëllà sa vjet ka (sa vjetç). Im vëllà është pesë vjetç. Q' e quajn gjyshin t' uaj? Emri i gjyshtit t' im është Abdur-rahman. Deri kur ky lutim?

مبحث ۱۱ ۱۰

Miemer صفات

Miemri arabisht, më shumë vjen në këto masa:

عادل	كثير	جهول	تعبان	احمر
i drejtë.	shum.	tepër i paditçim.	i lodhët.	i kuq.

صعب	سهل	صفر
i vështirë - i zorçim.	i lehtë.	bosh - zbrazët - zero.

njish

dysh

shumës

عادل

عادلان، عادلين

عادلون، عادلين

كثيراً

كثيران، كثيرين

كثيرون، كثيرين

تعبان

تعبانان، تعبانيين

تعبانون، تعبانيين

صعب

صعبان - صعبيين

صعاب

Miemri qi vjen në masët احمر perkëthebe kështu::

Njësh *m.*

njësh *f.*

shumës *m. f.*

احمر (ahmeru)

حراء (hamrau)

حمر (humrun)

Miemrat pi vinë në masët (احمر) tregojnë ngjyrat a sakatlliket (cen).

Muderrisi këto miemre do të i a u bëjë nxanësëve *m. f.* e shumës:

اسود

ابيض

ازرق

اخضر

اصفر

i zî. i bardhe. ngjyrë qijelli (uji). i gjelbër. i verdhë.

اطرش

اخرس

ابكم

اعمى

اعرج

احدب

shurdhë. memec. i verbë. i çalët. kurizo i krusun.

Përkëthimi i këti miemri :

njish *m.* dysh *m.* shumësh *njish f.* dysh *f.* Shumës
(احمر) احمران حمر حراء حمران
nji i kuq. dy të k. disa të. nji e kuqe dy të.. disa të k..

Nxanësit janë te deturum me i përkëthy dhe të tjerat, si : (احمر) bashkë me kuptimet qi përmbajnë.

Miemri teprricë ; kur duam të themi m' i math, m' i vogël. m' i gjatë. m' i shkurtë ahere miemrin e sjellim në masët (انعل), P. sh :

كبير	اكبر	صغير	اصغر
i math.	m' i math.	i vogël.	m' i vogël.
طويل	اطول	قصير	اقصر
i gjatë.	m' i igjatë.	i shkurtë.	m' i shkurt.

Shembëll për femër :

صغرى ، صغيرة - صغرى - ma e madhe. كبرى - e madhe

P e r k t h i m :

Njëshi	dysh	shumës
<i>m.</i> اكبر	اكبران ، اكبرين	اكبرون ، اكبرين (اكار)
<i>f.</i> كبرى	كبريان ، كبرين	كبريات (كبر)

Këtyne : شديد ، قليل miemri teprricë u vjen kështu në vent (اشدد)، اقل në vent (اقل). Miemri teprricë përdoret a pshtetës (مضاف) ose pas tij sillet (من). P. sh :

زيد اكبر الاولاد - Zejdi është ma i madhi i çunave.

زيد اكبر من بكر (1) - Zejdi është ma i math se Beqiri.

هند اكبر من زينب - Hindi është m' e madhe se Zejdi.

البنون اكبر من البنات - Bijtë janë ma të mdhenj se bijat.

عائشة كبرى النساء - Ajisheja është m' e madhja e grave.

Dhe fjala خير e امر me qenë se përdoren në vendit të آخر ، اخر (اخر)، përdoren në dy mënyrë :

هو خير منه - Ajy është m' i mbarë (hajrli) se ajy; edhe

هو خير الاولاد - Ajy është m' i mbari i çunave.

(1) Meret vesh se fjala (من) në kto vise përdoret në vend të fjalës (se).

کلمات

صادق drejt-folës.	لطيف i mirë, i hijshëm.
عادل i drejtë.	بحر det
جاهل i paditçim.	اسراة) gra njëshi
سعيد i lumtun.	لون ngjyrë
اسعد ma i lumtun	جامع një xhami.
كول teper pertes.	الجامع الازهر xhamija me nam
جهول « i paditçim	e Misri Kahiresë.
غضبان i zemrushim	شريف i nderçim (noble)
تépër zemrushëm	البارح mbrëmë.
اصل ranjë	كوفي kufi
مدرسة shkollë	جزيرة një nisi
ثقیل i rëndë	غرب përendim
اثقل m' i rëndë.	شرق lindje
شعر flok, lesh, qime	سائل lipës
صيف verë.	شوق dëshirë, mallë
وجنة faqe.	

ترکیب ۱۹

البنيت العرجاء في الحجرة الصفراء . عيننا البنت زرقاوان . عيننا البنت
السوداوان لامعتان . العبد اسود . البحر الاحمر حد جزيرة العرب في
الغرب . السائل اطرش واخرس . بيتي اوسع من بيتك هو اوسع بيوت
المدينة . النيل اعرض من الفرات . هذا الكتاب احسن من ذلك الكتاب
هو احسن الكتب . اكثر الناس كسلانون . الذهب الاحسن عند اكثر
الناس . شوقي اليك اشد من شوقي الى اخيك . خديجة فضلى النساء .
الذهب اقل من الفضة . الريح اليوم اشد منها البارح .

20 Perkthim

Shoku (صاحب) i juaj është një bur i mirë. Robi i zi
është n' odët të kuqë. Letra është e bardhë. Letra e

bardhë dhe mureqebi i zi është pranë nxanësëve. Të dy faqet të kuqe të mollës janë veshtrim hijshëm. Gratë janë të shurdhëta edhe burat janë memec. Ajo është ngjyrë kuq në turit të tij. Ky drû është i gjelbërtë në verë. Dy sÿt e saj janë ngjyrë qjelli edhe flokut i saj është i zi. Buri tepër pertes edhe tepër i paditçim është i shemtutë. Kjo udhë është m' e zorçim se ajo udhë, ajo [هو] është m' e zorçmjâ e rrugëve të Shamit. Ari është mâ i randë se argjendi. Medreseja mâ e madhe pranë muslimanve është në Xhami Ezher. Zejdi është mëndje-pakët edhe ajo është më mendje-pakët prej atij. Muhamedi është mik i bukur edhe Hasani është mik mâ i bukur se ajo, ajo është mâ i bukuri i miqve t' mi.

Permendje :

Z. Muderrisi, për me i stervit çunat duhet kësi-soj arabisht e shqip t' u bjerë shumë fjalë deri sa t' i flerë mendja mësusit qi nxanësit e kupëtuan bukur. Dihet bukur se veshi e goja stervitet me përsëritjen e fjalëve shumë herësh.

مبحث ١٢

Folje (verbe) فعل

Ç' do fjalë që tregon një punë a një gjindje (hall) quhet (فعل) p. sh. كَتَبَ - shkrojti - u gëzua. Ç' do punë a ç' do hall që ngjet ka nevojë për një kohë (mot). Moti është tri: 1 e shkume (ماضي) 2 e tanishme (حال), 3 e pritçme (e ardhçme) اِسْتَبَآل .

Kohën e shkume (e kalume) (فعل ماضي) dot ta kemi rrënjë për kohët e tjera, se koha e shkume arabisht është fort e lehtë dhe e pa-ngatrume.

Rrënjat e [ماضي] së në arabishtet është vetëm në tre harfe si : كَرَمٌ ، شَرِبٌ ، كَتَبَ .

N' arabishtet janë dhe disa [ماضي] që rrënja e tyre

përbalet prej katër harfesh, si : ر ج م .

Hë për hë do të flasim vetëm përmbi foljen e shkume që mban tre harfe e cila quhet [ثلاثي] me tresh.

Të marim fjalë وَعَمَلٌ shohim se përmban tre harfe, i pari është ف i dyti ع dhe i treti ل, të cilët quhen :

ل	ع	ف		d. m. th. i pari
ل	ع	ف		harf quhet فاعل الفعل
ل	ع	ف		i dyti [عين الفعل] dhe
ل	ع	ف		i fundit [لام الفعل].

Pas mostrës që prurë sipër u muar vesh se fa-ul-fili edhe lamu-l-fili i sicilës [ماضي] këndohet me ُ po ajnu-l-fili këndohet me ُ a me ُ me ُ si :

كُرم ، شرب ، كتب

shkrojti piu u bâ zemër bardhë

[ماضي] ka katermbdhjetë të përkëthyme (صيغة). Si në në shqipjet ashtu edhe frëngjishtet ka vetëm nga gjashtë të përkëthyme.

Pasqyra që na tregon fundet (shtojat) që mer [ماضي] ja kur përkëthehet.

لَوْحُ الْمَاضِي

	مفرد	ثنائية	جمع
M. s' ndodhet	مَدَّ كَوغَابٌ	وَا	وَا
F. s' ndodhet	مَوَّتْ غَابَةٌ	نَا	نَا
M. ndër sy	مَدَّ كَرَّ مَخَاطَبٌ	نَا	نَا
F. ndër sy	مَوَّتْ مَخَاطِبَةٌ	نَا	نَا
(M. f.) folësi	مَدَّ مَسْكَامٌ	نَا	نَا

Po t' i vemë këto fundra foljes [كَتَبَ] ahëre do të shkruhet kësi-soj edhe do të na jepë kto kuptime :

Shumës	Dysh	Njësh
كُتِبُوا	كُتِبَا	كُتِبَ
shkruan ata (shumë) a kanë....	shkruan ata të dy, a kanë shkruar....	shkrujtí ajoy, a ka shkruar

كتبت	كتبتا	كتبتن
shkrojti ajo.	shkrojtën ato të dyja.	shkrojtën ato...
كتبت	كتبتما	كتبتن
shkruajte të ti (m.)	shkruajt ju të dy.	shkruajt ju të gjith.
كتبت	كتبتما	كتبتن
shkruajte ti (f.)	shkruajt ju të dyja.	shkruajt ju t' gjith.
كتبت	كتبتنا (1)	shkruami ne.
shkrova unë.		

Pasqyra që tregon tundet si të shënohet ndë një drasë, Muderrisi do t' i deturojë për me i këthyem verbat që po shënohen poshtë bashk me kuptimin e tyre.

طلع	فهم	دخل	كرم	شرب
lindi, dolli	kupëtoj	hyri		
بعث	نزل	كسر	خرج	فصد
dërgoj.	zbriti	theu	dolli	u drejtua
			perëndoj	غرب

Rregull (قاعدة):

Kur themi (كتب) shkrojti duam ta kupëtojmë se kush ka shkruar edhe ç' ka shkruar; se shkrimi është një punë, puna domosdo ka nevojë për një puntar. P. sh: Zejdi shkrojti një letër. كتب زيد مكتوباً

sendi i punu- em që puna e punëtarit asaj i ka takuar. quhet punë, زيد puntar edhe

N' arabishtet, natyrisht sefte flitet (فعل) verbi pastaj (فَاعِل) punëtari, më pastaj flitet sendi qi i ka për-

(1) Kur e vemë para sysh pasqyren e madisë, shohim tri sira. Në sira të parë në të djathtë janë njishet:

كتب	Në sërët të dytë dyshët:	كتبا	në 3 janë shumësit:
et - كتبت		كتبتا	كتبو
te - كتبت		كتبتما	كتبن
ti - كتبت		كتبتن	كتبتن
tu - كتبت		dysh s' ka,	كتبتن
		(متكلم)	

|| انقائم يقرأهن طردا وعكساً مترجماً من لسان الى اخر حتى تحصل الممارسة للطلاب. كتبنا

kitur puna (مفعول), si përdorëm më sipër:

كتب زيد مكتوبا

رَفَعَهُ رَفَعًا مَفْعُولًا

شرب محرم ماء

piu... ujë

ماء sendi

i pimun.

جمله فعلیه و جمله اسمیه

Fili (فعل) bashkë me (فاعل) in ban (جمله فعلیه) në. (مبتدأ) ja bashkë me (خبر) in përban (جمله اسمیه) në; si: زيد طيب

Rregull :

Punëtari (fa-ili) po të jëtë njësh a dysh a shumë *m.* edhe (فعل) i përdoret njësh *m.* në qënçin *f.* edhe (فعل) i përdoret *f. p. sh :*

M.

كتب المعلم

Shkrojti mësonjësi

كتب المعلمان

Shkruan dy mësonjësit

كتب المعلمون

Shkruan mësonjësit

F.

كتبت المعلمة

Shkrojti mësonjësa

كتبت المعلمتان

Shkruan dy mësonjëset

كتبت المعلمات

Shkruan mësonjëset

Në qoftë punëtari shumë i thymë (فعل) i vjen edhe femën si : شرب (شربت) الرجال

Në qoftë se punëtari kujtohet më parë se puna, ahëre pas shumësit *m.* të shëndoshë (جمع مذكر سالم) verbi përdoret domos shumë, si :

المعلمون كتبوا . الخادمون شربوا . القاضون اكلوا وشربوا .

Në qëntë shumë i thymë verbi përdoret njësh *f.* edhe shumë mashkull, si : الرجال دخلت وخرجت (دخلوا وخرجوا)

Në qëntë shumë *f.* i pa-thymë (?) folja (فعل) vjen shumë *f.* ose njësh *f.* si : المعلمات كتبن (كتبت)

Rregull, kur një fail (فاعل) përdoret midis disa file-ve si pas rregulës të natyrçme, ahëre i dyti فعل, përdoret pas qefit të failit, si :

دخل المعلم وخرج . دخل المعلمان وخرجا . دخل المعلمون وخرجوا .
دخلت المعلمة وخرجت دخلت المعلمتان وخرجتا دخلت المعلمات وخرجن .

كتب - shkrojti - e ngjitur : positif - مثبت

ما كتب - shkruajti - e çngjitur : s' shkruajti - منق

Kur vjen fjala قد përmbi (ماضى) jep kuptimin vërtet
e kur vjen (لقد) jep kuëptimin vërtet, për Zotin, si :

لقد كتب

قد كتب

vërtet, për Zotin shk... a ka... (vërtet shkruajti a ka...)

Kur duam me thënë as hangri as piu, themi :

ما اكل وما شرب e jo ما اكل ولا شرب .

Kur duam ta urojmë një njeri prapë po : اكل وشرب -
hangërtë e piftë. Edhe kuer do ta mallkojmë
kështu themi : E vraftë Zoti. لعنه الله - E ramof-
të - E mallkoftë Zoti. رضي الله عنه - Zoti e adjeftë.
Zoti. çofë razi (u këashtë) prej tij; kur themi :
- دمنم مارتم - As mos hangësh as mos pifsh. لا اكلت ولا شربت
rrofëshi sa dëshërosi (sa dëshërofshi).

يلزم لحضرة المدرس ان يكتب المربيات الماضى كى تحصل الملكية للطلاب .

كلمات

قول një fjalë.

شمس djellë.

قر hënë.

سياح - سائح botëshetitës.

نهار ditë.

جلس ndëji.

طعام gjellë, ngrënje

طلب kerkoj.

قبل pranoj.

غلام çun, një çun.

فرح u gëzua.

ضيف bujtës, musafir.

صيد çjah, gjuti.

ماء ujë..

ابن qumësht.

خر venë.

كتابة kupë, gastare.

باج bujk (katundar).

نحو drejt, anës.

حاکم qeveritar, (vali).

رجع u këthye.

بعد u largua.

حوش obor.

حاج çali hapi.

وجد gjeti.

غنى i pasur.

اكل hangri.

تركيب ٢١

طلع القمر . هل فهمت الدرس ؟ هل كتبتم مكاتيبكم ؟ طلب السائل
منى الطعام . فتحت الخادمة باب الدار . أخرجت الى الصيد اليوم ؟
ماخرجت الى الصيد دخلت المدينة . هل غربت الشمس ؟ نعم غربت
الشمس . دخل محرم وابنه المدينة وخرجا منها . جلست الرجال .
رجعنا من الصيد وجلسنا . اكلنا خبزاً وشربنا ماء . جلسنا وشربنا
القهوة . قبات الضيف عندي هذه الليلة . يا خادمة ، هل رجعت من
السوق ؟ نزلت عند الفلاحين . يابنت ، أفهمت قولى ؟ هل كرم ابراهيم ؟
من كسر هذا القلم ؟ أهؤلاء الرجال جلسوا واكلوا وشربوا ؟ نزلت عند
ذوى علم ، فضل . هل نزل ابوكم عند النجارين ؟ نعم ، هو نزل عندهم
واكل من طعامهم . لم بعدتم منا ؟ ما بعدنا منكم . ما بعدتم ولا بعدنا .
لا فهمتم ولا حفظتم . غفر الله له ولابويه .

ترجمة ٢٢

A e shkrove letrën? Jo nuk e shkrova letrën. A e kupëtuat fjalën t'onë? Po, e kupëtuam fjalën t'uaj. Lindi djelli. Prendoj hëna. I u drejtua Shamit botëshetitësi edhe i bir i tij dhe hynë në qytet. Duallën prej derës së qytetit. Burrat duallën në mal edhe zbritën. A e pitë ujën? Jo, nuk pimë ujët, pimë qumështin. A e thyetë fi e yt vëlla kupën e ujit yt-vëlla? Jo, nuk e thyem kupën e ujit. Dërgova këta fshatarët në shtëpitë të qeveritarit. U këtheva në shtëpitë të t'yt et. U largua konaku afro (نحو) gjysmë ore. I u drejtuash këti konakut edhe të zotët i gjeta prej të pasneve. Ati, i zoti i shtëpisë i çeli portën e çberrit. Dola sot për gjuti. Pranuan musafiri. Ia pranë vektës së tyre sante. U gëzua çuni edhe kërkoi bukë (طعام) prej bacit.

مبحث ۱۴

ضماير منصوبة منصلة per-emrat q'i ngjiten foljeve (فعل) dhe quhen mensub, se janë mef-ul. p. sh :

ضربهم	ضربهما	ضربه
i rahu ata.	I rahu ato të dy.	E rahu
ضربهن	ضربهما	ضربها
i rahi ato të gjitha.	i rahu ato të dyja	F rahu atë f.
ضربكم	ضربكما	ضربك
ju rahu	Ju rahu ju të dy	Të rahu
ضربكن	ضربكما	ضربك
Ju rahu ju të gjitha.	Ju rahu ju të dyja.	Të rahu f.
	ضربنا	ضربني
	Na rahu	Më rahu

Rregull : Para (ي) së, (متكلم) A vjen një (ن) edhe (جمع مذكر مخاطب) i, kur mer (اضير) per-emër, shkruhet një ضربته në vent ضربتوه edhe ضربني në vent ضربني si : (و)

Këto qi shkruhen poshtë وظيفة nxanësi le t' i per-kthej shqip.

ضربتني .	ضربوكم .	ضربانا .	ضربتمونا .	أكلته .
ضرباني .	ضربتهن .	ضربتماها .	ضربتها .	ضربناهم .
كتبته .	كتبوها .	كتبتموه .	كتبوه .	كتبناها .
هل فهمتوه ؟	هل فهمكم ؟	هل حفظتها ؟	ما حفظناه ؟	هل فتحته ؟
ففتحناه .	مافتحتموهن .	بعثونا .	بعثناكم .	طلبونا وطلبناهم .

Këto nxanësit le t'i përkëthejnë arebishte : hangra e hangra, (m.) e hangra (f.) ju rafëm. Na rafët. Na kërkuan. I gjetem (m.) Na pinë. Më hangërt. A i rraftë (f.) ? As i rafëm as na rafën. A e pitë (m.) Ata (m.) e hangrën edhe ne e pimë.

F o l j a (كان) .

Ky (فعل) është jashtë rregullit të (كتب) së, por me qënë se përzihet me verbat e tjera po e shenjojmë poshtë :

كانوا	كانا	كان
Ishin,u banë ata të gjithë.	Ishin,u banë ata të dy;	Ish,u ba.
كان	كانتا	كانت
كنتم	كنتما	كنت
كنتمن	كنتما	كنت
كننا		كنت

Përkëtheni këto : كان كتب deri : كنا كتبنا
Z. Muderrisi lipset t'i stervitje të msojuë (افعال مركبة) në.

Disa shembella :

- كان زيد كتب - Zejdi kish (a ka, a pat) shkruar.
 كانوا شربوا كتبوا - Kishin (a patën....) shkruar.
 كان الرجال شربوا كتبوا - Burrat patën (a kanë....) shkruar.
 كان زيد ولد - Zejdi u bâ çun (a ishte çun).
 كانت فاطمة زوجة الملك - Fatimeja u bâ (a ishte) gruja e mretit.
 كان البستان كبيراً - Kopshti ishte i madh.
 ف. كنىم فهمتوه - F. kishit kuptëtuar.
 كانوا ضربوك - Të kishin (të paten) rafur.
 Herë herë përdoret rrënja e foljes pas foljes edhe i jepet një kupëtim i fortë, si :

- فرحاً عظيماً - U gëzua shumë (me të tepërt).
 حزناً شديداً - U hidhrua (helmua) fort.
 اكل اكل سريعاً - Hangri fort me të shpejtë.
 ضرباً شديداً - E rahu fort keq (pikëllimisht).
 Në qoftë se do t' i qitim një kupëtim fjalë në fjalë e përkëthejmë kështu :

فرحاً عظيماً - U gëzua me një gzim të madh.

Por pas dialektit t' onë duhet të themi : u gëzua fort shumë a me të tepërtë; edhe të tjerat kështu.

كلمات

أسر - Zuri rob.	ضرب një e shtëme pushkë.
سمع - Ndigjoj.	سليم emër burri.
عدو - armik, اعداء anmiq.	قلمة
دل dofta, ndoshta, por.	قتل Vrau
بضاعة mall tregëtije.	علي emër njeriu.
shumësi : بضائع	حكيم shumësi
مهم - send me rëndësi	مملوك - rob.
i nevojçim.	شماليك shumësi :
بلغ Arivi.	تاجر tregëtar.
هرب Iku.	دخول hyrje, me hy.
خبر lajm.	قبول pranim, me pranë.
ختم Vulosi, sosi. mbaroj.	خروج dalje, me dalë.
خزن (U sëkëlldis) u hidhrua.	كريم bardhësi zemrej,
سلم Shpejtoj.	mirë-bënjesi.
حزن tristim.	علي محمد emër burri.
ترك la	كتابة shkrim.

تركيب ٢٣

هل ضربتموهن ؟ لا ، ماضربناهن ضربتهن الرجال . بلغتنى هذه الاخبار . كان الملك عادلا . كناذاهبين الى السوق . كان هذا الشيخ عالماً . كانت عائشة ذات علم وفضل . أكنت حاضراً في المجلس البارح . لا كنت غائباً . يا اولاد هل كنتم مجتهدين ؟ يافاطمة هل فهمتها ؟ نعم . كانت البنات حاضرة وفرحن فرحاً عظيماً . كان اسمها مروشة . ما كان اسم ابيك ؟ كان اسم ابي مصلح الدين . دخل في المدرسة دخولا جديداً . هل قبلت هذا الكتاب مني ؟ قبلته قبولاً حسناً . امر الملك الاعداء وقتلهم . يا تجار اين بضائعكم ؟ تركناها في دار ذلك التاجر . أهولاء الرجال قتلوا تلك الكلاب ؟ لا ، هولاء النساء قتلنها . اسمعتموه . سمعناه

وما فهمناه . أكتبته انت اواختك . كنبه ها . هل ضربك زيد ؟ لا ،
ما ضربني زيد بل ضربتنا همد . أفهتونا ؟ ما فهمناكم . بلغنا هذا الخبر .
خرج الرجال من البيت خروجاً سريعاً . طلبناه وما وجدناه .

ترجمة ٢٤

Shkrojti per të një letër edhe e vulosi. E muernue burat qumështin edhe e pinë. Ikën gocat edhe shpëtuat. Mbreti u tristua fort (me tristim të fortë). A i lanë tregëtarët plaçkat e tyre? Po i lanë në shtëpi. Kam pas ndigjuar lajme me rëndësi. Ata të dy hangrën edhe pinë pak qumësht. Robët (ماليك) patën qenë qeveritarë në Misir. Emrin e pat Hasan. Emri i motërës s'ime është Fatime. Muhamed Aliu vrau Memaliquët në Misir. Ishte mbret i math, kishte dy çuua të zotët e diturisë. Burat ata i kishin rahur fort tepër (rahje të fortë). S'u ndodha pranë jush (حاضر). Sot a e ndigjuat muderrisin? Dije a ishte gati në këshillë? Dije ku kishit shkuar? O goca a e kupëtuat mësimin tuaj. Jo, s'e kupëtuam. Ti a yt-vëlla e shkroj atë? Un dhe im-vëlla e shkruam. Doli prej shtëpisë me dalje të shemtutë. Dualën çirakët prej medresesë me një dalje të lehtë. E bëra ezber dersin me nxënje të zorçme. Kishim dalë për gjah edhe ishim këthyer në shtëpit të mikut t'atyre burrave.

١٢ مبحث

مرفوع — } E tanishme
a
e pritëme. الفاعل المضارع

Po t' i shtojmë [ماضي] së, në kryet, një harf nga këta [ي ت أ ن] të katër bëhet [مضارع]. Këto katër harfe i fshtjell fjal أنت enejtu a fjala أنتي a [أنتين]. Pasqyra qi tregon si do të formohet [مضارع] ja. Fundi është merfu مرفوع.

لوحة المضارع

	جمع	تشبيه	مفرد
مذكر غائب	ي - - - ون	ي - - - ان	ي - - -
مؤنث غائبه	ي - - - ن	ي - - - ان	ي - - -
مذكر مخاطب	آ - - - ون	آ - - - ان	آ - - -
مؤنث مخاطبه	آ - - - ن	آ - - - ان	آ - - - ين
متكلم	ذ - - -		أ - - -

Të marim fjalën (كتب) edhe t'a vendosim në viset e zbrazëta të tabllës së sipërme :

	جمع	تشبيه	مفرد
مذكر غائب	يكتبون	يكتبون	يكتب
shkruajnë ata (gjith)	يكتبون	يكتبون	shkruan ajy.
مؤنث غائبه	يكتبن	يكتبن	تكتب
shkruajnë ato (të gjitha)	يكتبن	يكتبن	shkruan ajo
مذكر مخاطب	تكتبون	تكتبان	تكتب
shkruani ju të gjith.	تكتبون	تكتبان	shkruan ti m.
مؤنث مخاطبه	تكتبن	تكتبن	تكتبن
shkruani ju të gjitha.	تكتبن	تكتبن	shkruan ti f.
متكلم	نكتب		أكتب
Shkruajmë na.			Shkruaj unë.

Permendje :

Ajue-l-fili i madisë si merte tri llojesh hereqe ashtu edhe ajue-l-fili (mezi) i mudarisë mer tre llojesh hereqe. Për sh: يفتح - jeftehu, يصرّب - jadribu, يفتح - jeftehu. (1)
يلزم للمدرس ان يحرك المضارعات لهذه الماضيات ويوظف الـ مذ بتصرفهم كما مر.
فهم . طلّع . غرب . قصد . دخل . خرج . نزل . كسر .
بعت . بلغ . رجع . كرم . بعد . فرح . طلب . جلس . فتح .
وجد . شرب . منع .

Po t' i vinë në krye këto harte, mundarija jep këta kuëptime :

(1) Me qenë se shtypi s'ka hereqe për lehtësi po e shenjomë dhe shqip.

- (1) **اكتب** || Po shkruan, **سيكتب** - S'arfërmi (do të domosdo shkruan. shkruajë) ka me shkru.
سوف يكتب - Ma vonë (do të shkruajnë) ka me shkru.
قد يكتب - Her herë shkruan.
ما يكتب - Tashiti s' po shkruan.
لا يكتب - Pastaj (s' shkruan) s' ka me shkru.
كان زيد يكتب - Zejdi shkronte (ish tu shkru).
يكون زيد يكتب - Zejdi do të kët shkruar (do t'kët me sh..)

Perkthimi i (يكون) së :

bëhet - يكون يكونان يكونون تكون تكونان تكونون تكونان تكونون تكونان تكونون تكونان تكونون
 تكونان تكونون تكونان تكونون تكونان تكونون تكونان تكونون

Nuni i fortë — نون مؤكدة

Nuni që vjen me rrokës të fortë (تشدید) në fund të (مضارع) së, jep kuptimin domosdo (pa-dyshim). P. sh:

ليكتب ليكتبان ليكتب ليكتبان ليكتبان ليكتبان
 لتكتب لتكتبان لتكتبان لتكتبان لتكتبان لتكتبان

Permëndje: kur themi: ليكتب - le-jeqtubennë - domosdo ajy shkruan a ka me shkruë.

Kur themi سيكتب - se-jeqtubenne - domosdo ajy ka me shkru. Pas shembëllës që prumë sipër po shohim se (ن) i, vetëm në të dy (جمع مؤنث) et, qëndron dhe midis nunevet mer nji (ا) u (ليكتبان), në të tjerat (ن) humbet.

وظيفة: Çunat këto fili malari që po shënohen poshtë do t'i përkthejnë me nun të fortë dyk e thënë dhe mananë (kupëtimin):

يفهم • يكرم • يفرح • يفتح • يبعث • يعلم • يضرب • يكون • يقول • (2)
 يطلب • يخرج • ينزل • يرجع • يبعث • يقصد • يعلم • يضرب • يكون • يقول • (2)

(1) Nxansit do t' i perkthejnë këto **سوف يكتب**
 gjer **يكون زيد يكتب** .

(2) *Hrrë herë dhe* مضارع *si* (ماضي) *perdoret per*
urim e mallkim si: لا يرضى الله عنكم • لا يبعثكم الله الى النار •
 يرحمكم الله • الله يغفر لكم •

كلمات

nesër	غدا	xhadde, rrug e madhe.	شارع
i drejtë, i vertetë	حق	duhan.	دخان
lojti (lujti)	لعب	pas, mbas.	بعد
Zoti	الله	një.	احد
terheqje - shtyrje në të drejtet nga an e Zotit.	توفيق	njeni prej syvesh.	احدهم
varr sh.	قبر	Shkoj.	ذهب
Njohti.	عرف	fshat katund.	قرية
i pasun sh.	اغنيا	ku ?	أين
i zoti, me zotësi, me forcë.	قدر	a se - ose.	أم
vleftë.	قدر	ahjal bürre. sh :	حمل
murdi.	قدر	Ngarkoj, mbajti.	حمل
çmim.	ثمن	drekë (ytle) mesdite.	ظهر
sot.	اليوم	pas mesditës.	بعدا لظهر
sonte.	الليلة	mbajtës (hamall).	حمل
		pas tij.	بعده
		dije.	امس

تركيب ٢٥

سيحملها الحمل اليك . وليحملن احمالهم . كان الشيخ يشرب دخانا كثيرا . يكون الملك عادلا . كان زيد يشرب القهوة . هل تشرب دخانا لا ، ياميدى لا اشرب دخانا بل اشرب قهوة . جلست البنت تلعب معنا . هل ستكونان حاضرين عندنا غدا ؟ هل كنت حاضرة امس عند معلمتك ؟ اكونن غائبين . ماتطلبون منا ؟ نطلب منكم حقنا . كان زيد يعرف شيخ القبيلة . لسخرجن في السوق ولندخلن المطبخ ولنا كلن ولنشرين فيه من كل (GJITH) طعام . هل كنت تعرف شيخ القبيلة . من يحمل هذه الاحمال ؟ يحملها الحمل الى دار ابيك . لا يحمل الحمل الى الحان . اتفهمون قولى ؟ كنا نفهم قولكم امس ولا نفهمه اليوم بل سنكون نفهم قولكم غدا . متى ترجع من الصيد . اذلك الرجل يفهم قولك

ام تلك النساء تفهمه ؟ بلغنى هذا الخبر . أستبلغكم تلك الاخبار ؟ ستبلغك
هذه الاخبار بعد الظهر . ياتاجر أستبعث البضائع الى دارى ؟ سيحملها
الجمال اليك اليوم .

ترجمة ٢٦

Dolli çuni luan në xhadde. E lashë luan. Duam (kërkojmë) prej Zotit sukse (muvefekijjet) për ju. A i njeft burat? Jo, s' i njof. Të shumët prej të pasurvet s' e njohin vleftën (قدر) e diturisë. Ç' kërkoni prej meje? Kërkojmë prej jush çmimin (ثمن) e plaçkavet t'ona. A më mban a të të mbaj? Plaku i ishte drejtuar fshatit. Po mbajn të vdeknin në vorr. Do të ketë me mbajtë njeni prej nesh shokun e vetë. Ku po shkoni ju të dy ti edhe vëllaj yt. Po shkojmë në Sham. Burrat ndejnë po pinë duhan. Ndejnë gratë po pin kafe. Na ishim gadi po lonim. Domosdo do të shkruajuë. Domosdo ata kanë me dalë dhe domosdo kanë me lujt. Përse nuk po e shkruani këtë letër? Domos nesër kena me e shkruë. S' po hamë.

١٤ مبحث ١٥ (مضارع منصوب)

Foljet e tanishme (مضارع) që kënduan në mësimin që shkoj quhen (مرفوع). Kur ndodhet në kryet të fundi أن، لن، كي، له، حتى (فعل مضارع) së një nga këto harfe i mudarisë këndodet me — dhe quhet (منصوب) si:

ان يكتب	لن يكتب	كي يكتب
Qi të shkruajë.	Domosdo s'ka me shkru.	të shkruajë.
ليكتب - لان يكتب .	حتى يكتب - حتى أن يكتب	
qi të shkruajë.	gjer sa të shkruajë.	

Kur vinë në kryet harfet e sipërme veç nuneve të dy (جمع مؤنث) ëve nunet humbasin si kur vinte nuni i fortë (نون مشددة). P. sh:

أن يكتب ان يكتبوا أن تكتب ان يكتبون ان تكتب
Me shkru ajt
 ان تكتب ان تكتبوا ان تكتب ان تكتب ان تكتب ان تكتب
 لن يكتب لن يكتبوا لن يكتبوا الخ .

Domosdo s'ka me shkru ajt.
 كي يكتب الخ . ليكتب - لان يكتب الخ . حتى يكتب الخ .
 Deri sa të shkrojë. Që të shkruajë. Qi të shkruajë.
 لان لا - لا يكتب لان لا يكتب الخ . أن لا يكتب - ألا يكتب الخ .
 qi të mos shkruajë.

Këto file që po shënjomë më poshtë bëjini
 mudari edhe përkëthejni me (ان ، ان ، ان ، ان) :
 لعب . عرف . قدر . حمل . شرب . ذهب . بعد . فهم . عمل . علم .
 قصد . جلس . صبر . دخل . خرج . نزل . ركب . لipi . كان .

كلمات

oda, dhomë.	غرفة	midis, mes.	بين
Dha leje.	سمح ب	U drejtua, i qëlloj.	قصد
Gjeti.	وجد	Fjeti.	رقد
i ndodhur.	موجود	Punoj.	عمل
Humbi.	فقد	punë.	عمل
i humbët.	منقود	shtresë, jatak.	فراش
i mënçim.	عاقل	Shikoj	نظر
urdhër, sh. اوامر	أمر	panoramë, veshtrim.	المنظر
punë sh. أمور	أمر	përpara.	أمام
Urdhëroj.	أمر	Dha fjalë.	وعد
Zbuloj.	كشف	send i pshehtë.	سر
Prishi, shkoj kohën.	صرف		

تركيب ۲۷

فتحت الباب حتى ادخل الغرفة . طلب الغلام من الرجل ان يسمح
 له بغرفة نظيفة ليصرف ليلته فيها . خرج الرجال ليذهبوا الى الصيد .

لا يترك العاقل القليل الموجود ليطلب الكثير المفقود . حضر القاضي
ليكشف الامر . سأفتح الباب لهم . هل فتحت الباب لهم ليدخلوا
عندنا ؟ حضر التاجر عدى ليطلب البضائع . أمرتها ان يجلسا . طلب
المدرس منكم ان تحضروا عنده لتفهموا الدرس . ذهبت الى المدرسة لآكون
علماً . لآكونن من الجاهلين . ذهب الغلام الى السوق لئلا يحفظ درسه .
هرب الرجل من بيتنا لكيلا يأكل من طعامنا . جلسوا عند القاضي حتى
يكشفوا السر منه . وعدنا ان يسمح لنا بقلم و حبر . يا غلام ما يطلب هذا
الرجل منك . يطلب حقه مني . لم يجلس هذا الولد عند صاحبك ؟
يجلس ليصرف يومه . هل انتم راقدون ؟ اين تقصدون ؟ نقصد الى
المدينة المنورة . لن يجلس العالم عند الجاهل .

ترجمة ٢٨

Kërkojmë prej teje të ndodhesh pranë nesh. Ju fut (i hyri) jatagut qi të flërë (m.). Zonjat drejtohen që të dalin prej shtëpisë. Dërgova bashkë me atë një çun që të shohë ç' punon. Aliu po drejtohet edhe shërbëtori i tij të shkojnë (me shku) në tregt. Kam me u këthy në shtëpi që të shof se ç' punon ti (m.). I urdhënova shërbëtorit me qënë gadi përpara meje. Shkuan deri sa t'i hyjmë gjytetit. I dhashë fjalë që a-
jy (ذلك) të jetë e pshehtë midis meje dhe midis atij. A pi duhan? Jo nuk pi duhan, un pi qumështë. Kto plaçkat e mija kush do t'i përmbajë? Hamalli ato sot ka me i çu në shpít t' ënde. A e ke pas njoft plakun e fshatit? Jo, atë s' e kam pas njoftë. Burrat u bënë gadi të shkojnë (t' i shkojnë) gjutisë. Kur do të kthehi prej gjahut? Plaku pinte shumë ujë. A e kuptoni fjalën e t' ime vëllaj? Muderrisi bënet që të ketë shkuar në Meqqë. Ajisheja a do të këthehet nesër? Kû po

i dërgoni këto plaçka ? O tregëtarë ! Kë janë plaçkat t' naj ? Plaçkat t' ona janë pranë plakut të tregut. Ç' është dëshira juaj ? Dëshira ime është që të më shkroni letër mua. Doms s' ju kam për të shkuar e për të dërguar. Po e shoh që të mos e rahir.

١٥ مبحث ٤٣

مضارع مجزوم . امر غائب . نهى غائب . امر حاضر . نهى حاضر .

Kur vjen në kryet të (مضارع) së, një nga këto harfe (لم، لا، لا، لا) tundi i fjalës këndohet me (•) xhezm, edhe veç rrethëve të shumësëvet f. nuni shuhet si :

لم يكتب لم يكتب لم يكتب لم يكتب لم يكتب لم يكتب
Nuk shkrojti nuk ka shk...

لم تكتب لم تكتب لم تكتب لم تكتب لم تكتب لم تكتب
لم اكتب لم اكتب لم اكتب لم اكتب لم اكتب لم اكتب
لم يكتب لم يكتب لم يكتب لم يكتب لم يكتب لم يكتب
S' shkrojti fare a s' ka shk...

ليكتب ليكتب ليكتب ليكتب ليكتب ليكتب
le të shkruaj.

لا يكتب لا يكتب لا يكتب لا يكتب لا يكتب لا يكتب
Le të mos shkruaj unë.

لم يكن لم يكن لم يكن لم يكن لم يكن لم يكن
S'u bâ, s'i h'e.

لم تكوني لم تكوني لم تكوني لم تكوني لم تكوني لم تكوني
لم يكن لم يكن لم يكن لم يكن لم يكن لم يكن
S'u bâ fare s' ishte fare

ليكن ليكن ليكن ليكن ليكن ليكن
Le të behet le te jetë.

لا يكن لا يكن لا يكن لا يكن لا يكن لا يكن
Le te mos benet, le te mos jetë.

س' shkrojti, s' ka shkruar. - ما كتب - لم يكتب - مضارع جحد مطلق
S' shkroj deri tashti, s' ka shkruar gjer... - ما كتب قط - لا يكتب - « مستغرق
(Po urdhroj) Le të shkruaj ajy. - ليكتب - امر غائب
(Po ndaloj) Le të mos shkruajë ajy. - لا يكتب - نهى غائب
Para emri gaibit po të ketë و a ف a ثم ahire (ل) ثم لنكتب ، فليكتبوا ، وليكتب ، si: (ه) këndohet me

Edhe emri gaibi e nehji gaibi herë herë përdorën për urim e përmallkim, si: عاش - Rrojti, rroftë.

لا يعيش ! - Rroftë ! - يعيش

لا يكن ! - Qoftë ! - يكن - Qoftë - كان

Kur i urdhrojmë ati që s'ndodhet para syve quhet dhe kur i urdhrohet ati që ndodhet sÿ për sÿ quhet حاضر d. m. th: kur them: ha, pi, shkro, kudo, jakë, ikë është urdher për atë qi e ke ndër sÿ. N'arabishtet emri hadiri bëhet prej mudarisë. Në qoftë se harfi i mezit këndohet me — a me — prapë ashtu mbetet në qoftë me — përsëri po ashtu mbetet, por (أ) ja qi sillet në krye në dy të parat — këndohet (i) e në të fundit këndohet (u) dhe harfi i fundit këndohet me (ه). P.sh: të marim këto fjalë. يجلس ، يبعد ، يفهم ، يفتح ، يكتب dhe t'i bëjmë emri hadir; (1) heqim (ي) dhe në vend të saj sjellim همزه dhe e këndojmë (i) si:

اكتب ، اقصد ، اجلس ، افهم ، افتح ، ابد

Si emri gaibi dhe emri hadiri s' ka صيغة 14 po vetëm 6, si:

اكتب اكتبوا اكتب اكتبوا اكتبوا اكتبوا

Shkruani ju te dy! Shkro !

Për me e ndal atë që ké ndër sÿ përdoret folje نهى حاضر e cila merr në kryet të mudari muhatabit një (لا) dhe fundi këndohet:

لا تكتب لا تكتبوا لا تكتبوا لا تكتبوا لا تكتبوا لا تكتبوا

Mos shkruani ju femra !

Mos shkro !

(1) Per mos me i turbellue nxansit ne vent يفتح marin يفتح etj....

کن کرنا کونوا کونی کونا کن
ji, bëju
لاتکن لاتکونا لاتکونوا لاتکونی لاتکونا لاتکن
Mos ji, mos u bëj!

— نون مؤکده —

s'mer nun të fortë por emret
e njëjdit e njëjdit e njëjdit e njëjdit
edhe nehjet marin. P. sh.

— امر غائب —

لیکتبن لیکتبان لیکتبن لکتکتبن لکتکتبان لکتکتبان
domos le të mos shkruajë
لاکتبن لکتکتبن

— نهی غائب —

لا یکتبن لا یکتبان الخ
Doemos le të mos shkruaj ajy

— امر حاضر —

اکتبن اکتبان اکتبن الخ
Doemos shkruaj ti

— نهی حاضر —

لا تکتبن الخ
Doemos mos shkruaj

يلزم للتلامذة ان يجمعوا الجهد المطلق والمستغرق والاسرين والسهين من المضارعات
الاتية ويصرفوها تصرفاً محرابياً :

يفهم . يبعث . يكسر . ينزل . يخرج . يدخل . يفرج . يهرب .
يطاب . يأخذ . يسلم . يخزن . يترك . يسمع . يذهب . يلعب .

وللمدرس ان يجتهد في ترقية ممارسة الطلاب على تصرف الانعال وكيفية
ترجمتها بالالابانية والعربية طردا وعكساً كما نشيرها في الجدول الاتي .

لوح الافعال

ماضى مثبت مضارع مثبت حال مثبت استقبال مثبت —
 كتب ١٤ يكتب ١٤ يكتب، يكتب الآن ١٤ سيكتب ١٤ سوف يكتب ١٤
 Do të shk- Dotë shkru- Po shkruan. Shkruan. Shkrojti.
 ruaj vonë. ajë s'afri.

ماضى منفي - جحد، مطلق - جحد مستغرق حال منفي استقبال منفي استقبال منفي مؤكده
 ماكتب ٨ لم يكتب ٨ لا يكتب ٨ ما يكتب ١٤ لا يكتب ١٤ ان يكتب ١٤
 Dom. s'shik- Nuk shk- S'po shk- Nuk shkrojti, Nuk ka
 ruan pastaj. ruan pas. ruan tashti. shkruar.

امر غائب نهى غائب امر حاضر نهى حاضر نون مشدده - مؤكده مضارع
 يكتب ٨ لا يكتب ٨ يكتب ٦ لا يكتب ٦ يكتب ٦
 Domosdo po shkr... Mos Skkruaj! Le t'mos Le të
 shkruaj! shkruaj. shkruj

حال منفي استقبال منفي امر غائب نهى غائب امر حاضر نهى حاضر
 ما يكتب ٨ لا يكتب ٨ يكتب ٦ لا يكتب ٦ لا يكتب ٦ لا يكتب ٦
 Do. mos Domos Do. le të Do. le të Do. nuk Do. nuk
 shkro! shkro! mos..... shkruaj. shk .pastaj shk. tani

كلمات

historijar, histori-njohës	مورخ	dritë.	نور
anë.	جانب	Tha.	قال
minutë.	دقيقة	edhe, pra, ahere, kur	ف
Prapsi, dëboj, çpori, s'la.	منع	qënka ashtû.	
hyrje.	دخول	vend.	مكان
send. sh : اشياء	شيء	U zemrua.	موضع
ngushticë.	ضيق	Mundi.	غضب
huaj. sh : غرباء	غريب	tjatër.	قدر
Gënjen, rejti,	كذب	veç atij.	غير
rrosak.	اوز	Preu shpresën.	غيره
			قنط

ترکیب ۲۹

ماعرفت الامر ولم افهمه . لم يقدر الاب وابنه ان يرجعا الى دارهما . فلنشرب
القهوة . لاتغبضني على يا بنت ! سمعوا قوالكم ولم يفهموه . يا اولاد لا تفتحوا الباب.
كان التلامذة كسلانين ولم يكتبوا المكتوب . يا اولاد لا تكونوا كسلانين ! يا بنت لا
تكذبي . لا تتركوا الاصدقاء في الضيق . لاتمنعوني من الدخول عندهم . قلبنا لم
يكن يفرح بشيء . عرفه الرجال ولم يمنعوه من الدخول فدخل . لا تتركوا اعداءكم كي
يدخلوا في حجرتنا . لم يكن يسمح الوزير ان يجلس رجل في جانبه . يا بنت لاتفتحي
الباب للغرباء . لا تحزنوا يا اولاد . دخل معه الكلب ولم يتركه . لمع نورالشمس .
نورالشمس اشد من نور الكواكب . نحن تعبانون فلنلس دقيقة في هذا الموضع .
لاتغضبوا علينا . لم يقدرنا ان يرجعوا الى المدينة . نظر الولد دارا ولم يكن غيرها
في ذاك المكان . يا استاذ لاتضرب تلامذتك . لما دخل الكلب خرج الاوز من الدار
ولا اعرف هل يرجع الى البيت ام يذهب . انضربتك ضربا شديدا . لاتفرحوا
يا تلامذة فرحا عظيما . لاتقنطوا من رحمة الله .

ترجمة ۳۰

O gocë mos e lerë t' yt motër në ngushticë. O çu-
na flitni vërtet e mos rreni. Pra (pa ف) të hamë bukë
dhe të pinië pak qumësht dhe të dalim. Mos na u ze-
mroni o çuna. Ata a e ndëgjjuan fjalën t' uaj? Ata
fjalën t' onë e ndigjuan po s' kupëtuan gjë. O çuna
domosdo mos e hapëni portën për të huajtë. Burrat
nuk mundën të këthehen prej gjahut sonte. Përse i
prapstë ato grat e vrafta nga hyrja pranë nesh? Shër-
bëtori s' njohu prandej i prapsi prej hyrjes. Zemrat
tona s' po gëzohen as me një gjë. Muderrisi s' po i
jepte leje që të hyte çuni n' odët të mësimi. Me
atë bashkë hyri dhe armiku por nuk e lanë. Domos-
do mos u fut në kopshtit të fqinjës. Mos lerë të hyje veç
ati. Burri e preu shpresën nga këthimi i t'et në shtëpi.
Lejonëmi një dekikë sa të pi pak ujë. Domosdo do të
lejojmë sa të hash bukë edhe të fleshë një sa-at në

ketë vent. Im atë dije doli per gjuti edhe hala s' u këthye. Domosdo të këthehet neser. O goca çelini portën mëmës s' juaj që të hyjë n' odët të bukës. O shërbëtore domosdo hyrë në mutfak edhe përmbajë një. Mos hani me grënje të shpejtë!

١٦ مبحث ١٧

— I njohtun e i panjohtun. معلوم ومجهول —

Fjalët që kënduam deri tani quhen (معلوم).

معلوم - Quhet një fil (فعل) një lloj punë a një hall që dihet se kush e ka punuar a dihet kush e ka e kush e punon. P. sh. Kur themi :

اكل زيد خبزا - Hangri Zejdi bukë, dihet që bukën e ka ngrenë Zejdi. Kur themi: piva ujë, po meret vesh se pirës jam : unë. Kur themi: ju po çelni porten; dihet se çelisi i portës jini ju. Kur themi ha, pi; dihet hangersi e pimsi do të jesh ti. Kur themi mos shkoni, mos pini, dihet se mos-shkonjës e mos pirës do të jini ju. Pra dhe në gjuhët arabishte kur themi : افتحون الباب ، اكلت ، لا تشربوا ، لا تذهبوا ، اشرب ، كل dihet se kush është punojësi i punës, dhe quhen. (معلوم) E ditshme - e njohtçme. Kur nuk është kështu d. m th: kur s' dihet kush është punonjës ahëre quhet : (مجهول) e pa-njohtme. P. sh. kur themi u hangër, u pi, u rahë, u udëgjova; hamësi, pirësi, rahësi e ndëgjjonësi nuk dihet prandej puna (فعل) quhet (مجهول) i pa-njohtur.

Rregull :

Për me e bâ (ماضي معلوم) in (مجهول) duhet ta këndojmë harfin e parë me (ضمه) me (u) edhe harfin qi është para fundit ta këndojmë me كمره me (i), si :

ضربت	ضربت	ضربت	ضربت	ضرب
duribtu.	duribti.	duribte.	duribet.	duribe.

U raha, unë U rahe ti f. U rahe ti m. U rah ajo U rah ajy

لوح الماضى المجهول

	جمع	ثنويه	مفرد
مذكر غائب	كتبوا <i>U shkruan ata gjith.</i>	كتبيا <i>U shkruan ata të dy.</i>	كتب <i>U shkrua ajo.</i>
مؤنث غائبه	كتبن <i>ato të gjitha</i>	كتبنا <i>ato të dyja</i>	كتبت <i>ajo</i>
مذكر مخاطب	كتبتم	كتبنا	كتبت <i>U shkrove ti</i>
مؤنث مخاطبه	كتبن	كتبنا	كتبت
متكلم	كتبنا		كتبت

bahet me këndu harfet të (ايت) me (u) edhe harfin që i vjen para fundit me (u).

لوح المضارع المجهول

	جمع	ثنويه	مفرد
مذكر غائب	يكتبون	يكتبان	يكتب <i>Shkruhet</i>
مؤنث غائبه	يكتبن	تكتبان	تكتب
مذكر مخاطب	تكتبون	تكتبان	تكتب
مؤنث مخاطبه	تكتبن	تكتبان	تكتبين
متكلم	نكتب		اكتب

Permendje : po duket sheshit së në shkrimt si (معلوم) të njohetmet edhe (مجهول) të panjohetmet një lloj janë, vetëm në këndimt ndryshojnë. Pra me anën e këtyre të dy tabllave si shkruam e kënduam gjithë (معلوم) et ashtu mundim të shkruajm të këndojmë edhe gjith (مجهول) et.

وظیفه : Foljet që po shënojmë poshtë pas dy tabllavet të sipër shënume formoni gjith foljet مضارع مطلق , مجزوع , مستقبل , نفي حال , جحد , استفراق , تأکید نفي استقبال , نفي استقبال , نفي حال , جحد , استفراق edhe përkëthejinë në gjith kallupat :

شرب. ضرب. سمع. قتل. ذكر. مدح.
piu. rahu. ndigjtoj. vrau. kujtoj. levdoj.

اسم المفعول

Ç' do fjalë arabishtë që përkëthehet: është ngrënë, është rafun, është pirë, është ndigjuar, është, kujtue quhet (اسم مفعول) si :

ما كول . مضروب . مشروب . مسموع . مذکور . مفتوح .

لوح اسم المفعول

مذكر	جمع	تثنيه	مفرد
مذكر	مكتوبون	مكتوبان	مكتوب
			është shkruar është shkruan a i shkruar.
مؤنث	مكتوبات	مكتوباتان	مكتوبة
			është shkruar është shkruar e shkruar.

امثلة : هذا مكتوب - Ky është i shkruar (i shkruar).
هذا مكتب مفتوح - Ky është një meqteb i çelët (i çelëm).
هذه الاخبار مسموعة - Këto lajme janë të ndigjume.
انا مضروب - Unë jam i rahun (rahur).
انتم مذكورون - Ju jini të kujtumun (të kujtuar).
انتن ممدوحات (ممدوحة) - Ju jini të lavdume (të lëvduar).
هم مقتولون - Ata janë të vramë (të vrarë).
الذي كتب - I cili qi shkroj - aji qi shkroj.
الذي كتب - I cili që u shkrua (që është shkruar) - aji qi u shkrua. فاحفظوا هذه القاعدة.

Herë herë në kryet të një emri shohim fjalen (ان) - me vërtet; ahere fundin e emrit të parë e këndojmë me — edhe fundin e të dytit e këndojmë me —, si :

ان زيدا عاقل - Zejdi me të vërtetë është i mendçim.

Herë herë i dyti mer edhe një (ل) si :

ان زيدا لعاقل - Vërtet Zejdi padyshim është i mendçim.

ان .	كان .	ليت .	مل .
qi.	sikur,	qashqe	shpreso-
	gjoja.	sikur të qe.	het se.

Edhe këto shoqet e (ان) kur vinë të parin e kudoj-
më me (—) e të dytin me —. Por vetëm se ان
lehtë me ndjek foljen (فعل). P. sh :

سمعت أن ذهب زيد . امر القاضي أن يحضر زيد . اعلم ان الله قادر .
امر الوزير ان يحضر محرم ويجلس بجانبه . بلغني ان زيدا عالم .
كان الحرام نار . ايت العلم مرزوق لكل احد . لعن الله غافر ذنوبي .
shpresohet se Zoti sikur t'ishte dituria
më duron mëkatet. kismet për si kushin.

Folja أن i lehtë shumë herë i vjen [امر حاضر] it në
kry dhe jep kupëtimin : qi, si :

I tha Kadiu Zejdit qi shko
në tregt. Fjalët ان , ايت , امل , كان përdoren më
përemër [ضمير] kështu :

انه - vertet .	انها	انهم	انها	انها	انهم
انك	انكما	انكم	انك	انكما	انكن
		انا - اننا			

Nxanësit deturohën t' i përkëthejnë dhe të
tjerat me [ضمير] bashkë me kupëtimin e tyre.

كلمات

qëndroj, ndeji, zurivend.	سكن	pushoj, heshti.	سكت
dhuratë (dhunti)	هدية	yll. sh. نجوم	نجم
bagshish.		copë druni.	خشبة
robë, petkë sh.	ثوب اثواب ثياب	por.	واكن
gëzim.	سرور	naltësi, lartësi.	رفعة
mes, midis.	وسط	u tha (thonë).	قيل
i math.	عظيم	vari.	صاب
mundi, poshtë	غاب	yll - shikonjës (astro-	منجم
e shtiri në dorë		logue.	
veshi.	لبس	lau.	غسل

trimëri.	شباعة	sepse.	فان ، لان -
rahu. derdhi, shtypi	ضرب	frigë (trembje).	خوف
kujtoj.		sjellje, rrojte veti-	سيرة
të holla (pare të preme.	سكة	ja jetore.	
Stambollë Con-	القسطنطينية	trakëlliti.	طرق
stentiuople.		dëm.	خسر
mendje-hollë (sojtar).	ظريف	kujtoj.	ذكر
e zuri dhe e la pa-punë.	شغل	tehlyqe (send i	خطر
gremisi, renoj.	هدم	frikçim).	
u përgjeq.	أجاب		

تركيب ٣١

لا تمنعني من الدخول عليك . انظرونا يا اولاد ما فعلتم ؟ يا ولد انزل
من الجبل . يا ايها التلامذة افتحوا هذا الباب . يا صاحب ادخل واجلس
بجانبى . كنت ذاهبا الى المدينة . اين انتم ذاهبون ؟ نحن ذاهبون الى
السوق . يا تلميذان اكتبنا مكتوبيكما . يا بنت اصدقى ولا تكذبى . اين
ساكن السيد حسن ؟ هو ساكن فى وسط المدينة . ما انتم عاملون ؟
نحن لابسون ثيابنا . كتب الكاتب مكتوبا فدخل صاحبنا . افتحى الباب
يا امى طرق رجل باب احد الظرفاء فقال من هذا اجابه انا فقال له اذهب
فانى لا اعرف احدا اسمه انا . يا بنات اكتبن مكاتيبكن . يا صاحبي اجلسا
بجانبى . اجلس يا ولد عند ابيك . اطلع على هذا الجبل يا ايها الولد .
يا عبدالله افتح باب الدار . يا ايها الرجال امنعوهم من الدخول علينا .
انظرى يا ايها السيدة ما فعلت . وجدوا امرأة جالسة فى غرفة صغيرة .
اين انت ذاهب . انظرونا يا اولاد ما فعلتم . يا صاحب انظر الى اخيك
الصغير لكبلا يخرج فى السوق . يا اخى انزل معنا حتى نذهب الى البساتين .

ترجمة ٣٢

O çuna shihni kush po troket portën. I thashë kush jé ti, më u përgjeq: unë jam, i thashë nuk njoh ue-ri që ta ketë emrin: unë. O çuna ndëgjoni edhe shkruani. Pusho edhe ndigjo! O çirakë vishni petkat edhe shkoni në treg edhe para perëndimit të djellit këthehi në Medrese. O Ajishe zbrit prej kalit. O mëmë ku po shkoni? O mik ku jé vendosur. Unë jam vendosur në mest të gjytetit. Gjetem një djalë të vogël rinte ndë një odë të vogël. Kû po shkoni? O çun folë vertet edhe mos rren! Kuer veshë petkat gjeta atje (هنا) një akreb. O dy miqt (صاحب) e mij hyni në ketë dhomë të pastër. Ata kû janë vendosur. Ata po rinë në çarshi: ç' punoni? Përse s' pushoni? Përse s' pushojnë e përse (لم) s' këndojmë? O bijë ha e pi por mos gënje! Kush u vendos në shtëpit t'onë? O uxanës shkruani letrat t'uaja. Kush t' u përgjeq? M' u përgjeq Hasan efendiu i vëllaj i Muharremit dhe më tha unë nesër do të shkoj në mal përgjah.

تركيب ٣٣

ان الرجال المذكورين اصدقائي . ذكرت شجاعته عند المورخين . غسلت ثيابكم . فتحت ابواب الدار . قبالت الهدية بالسرور . لم اعرف انك مشغول اليوم . هل كان هذا الخبر معلوما عندكم . ان هذا الخبر مجهول عندنا . اعرف ان زيدا الغالب وانك المغلوب . ذكر ان حسناً رجل انيس . يذكر اسمه لشجاعته . ضربت هذه السكة في القسطنطينية . هدمت ابواب القلعة . ان زيدا الضارب وعمر هو المنضروب . لم نعرف انكم مشغولون في هذا الوقت . انا الله وانا اليه راجعون . ليت محرماً يذهب الى الصيد ويرجع اليها بهدية . كان هذا العجم لامع كالقمر . اننا لانعرف الخطر

ولا الخوف. هذا معلوم عندنا. ان هذه المرأة كانت معروفة عندى. يعرف
الانسان بسيرته. ان الرجل المذكور لقيح. ان آباءكم الخاسرون.
صاحب منجم فليل له هل نظرت في نجمك فقال نظرت رفعة و لكن
لم اعلم انها على خشبة.

ترجمة ٣٤

Vërtet ky lajmë s' është i njohtun pranë nesh.
Qashke Muharremi të këthehet sot prej fshatit. A u
pranua dhuntija me gëzim prej jush? U çel porta e
Kalas. A u lanë petkat e nxanësëve? Nuk dita që ju
qenki të zenë me punë (مشغول). Un e di se ti je kuj-
tonjës edhe yt-vëlla është i kujtum. Këto të holla ku
janë rahun (premun)? U kujtua se Hasani paska gre-
misur portat e kalasë. Sikurse kjo mollë është si ko-
kë bagëtije. Ky burë që i njohtur pranë jush. Ata
burrat që janë kujtuar janë fytyrë bukur. Sikurse
(gjoja) ky çun i vogël është si një plakë. Njeriu nji-
het me sjelljen e tij. Zejdi vertet s'njeh as frikë as
rezik (خطر). Kujtova se ju jini të mënçim. Shikova që
portat e qytetit qenka gremisur (renuar).

مبحث ١٧

الفعل اللازم و الفعل المنعدي .

Ç' do punë, a hall që s' i takon tjetrit po i përket
vetëm punëtorit (فعل) quhet لازم (لازم), n' i takoftë
tjatrë quhet (منعدي). P. sh: marim foljet qi kemi këu-
duar më parë, si këto folje (فعل) që po shënojmë :

سكت . سكن . طلع . غرب . رقد . فرح . جلس . قام . راح . حزن .
نزل . خرج . دخل . بعد . كرم . لعب . سلم . صدق .

Me qenë se puna a halli që kanë nuk po u përket
të tjerëve quhen لازم edhe (منعول) nuk marrin. Por

فهم . كتب . كسر . قبل . قتل . سمع . عرف . حمل . صرف . فرش .
نظر . ذكر . جهل . علم . لبس . طرق . طلب . شرب . أكل . فتح .
سرق . عمل . قصد . ضرب .

Këto janë të gjith (متعدى) se puna që punojnë i takon tjetrit, bije fjala kur themi, pushoj, u gëzua, lujti, u tristua, u largua, ndeji, u ngrit, shpëtoj, hyri, doli, zbriti (1) këto punë s' i tokojnë tjetrit pra quhen لازم, por kur themi: hangri, piu, theu, vrau, njohi, pri-shi, shtroj, kërktoj, çeli, vodhi, etj.... Këto punë i takojnë tjetrit d. m. th: kanë rjedhun mbi kurizim e tjetrit, prandej quhen متعدى .

وظيفة : Nxënsit një nga një duhet t'i çkoqitin foljet e sipër-shënueme dyk e treguar cilët marin مفعول e cilët s' marin, cilët janë لازم e cilët muteaddi.

ان	أن	كان	لكن	أيت
vertet	qi	sikur se thua se	po vetem	t' ishte qi
		(2)		

لعل
Mundet qi shpresohet qi

Pas këtyne karfeve vinë dy emna, dhe i pari këndohet me — (مرفوع) edhe emri që këndohet (منصوب) quhet (اسم) i (ان) së, dhe (مرفوع) i quhet (ان) së.

ان الله عليم . علمت أن الله قادر . كأن الحرام نار . ان زيدا مجتهد .
ولكن ابراهيم كان . ليت التفشرة حاضرة . (تفشرة bakllavë)
لعل المطر نازل .

Disa herë emni i dytë i [ان] mer edhe nji [ل] të fortë, si: Vertet Ibrahim i është perpjekës pa-dyshim — إن ابراهيم مجتهد

(1) Muderrisi duhet t' u thotë: (u gëzua.) Kush? Zejdi. Me qenë se gezimi i takon vetë Zejdit e jo tjetrit, fjala فرح quhet Kur themi اكل — (hangri), kush? Zejdi (زيد), Ç' hangri? خبزاً — (bukë) ahëre meret vesht se ngrenja i takon bukës d. m. th tjetrit, fjala اكل quhet متعدى . وقس عليه البواقي .

(2) Ktù po zyjatojmë faqen (66) shihni atje

Herë herë fjala لیت mer 'në kryet një (يا) dhe përkëthehet kështu: يا لیت - ah sikur t' ishte.

يا ليتني كنت ترابا - ah sikur t' ishte qi të bëhesha dhe.

Këto fjale përdoren edhe me (ضمير) përemen, si:

أنا	أنا	أنا	أنا
أنت	أنت	أنت	أنت
هو	هو	هو	هو
نحن	نحن	نحن	نحن
أنتم	أنتم	أنتم	أنتم
أنت	أنت	أنت	أنت
أنا	أنا	أنا	أنا
أنت	أنت	أنت	أنت
هو	هو	هو	هو
نحن	نحن	نحن	نحن
أنتم	أنتم	أنتم	أنتم
أنا	أنا	أنا	أنا
أنت	أنت	أنت	أنت
هو	هو	هو	هو
نحن	نحن	نحن	نحن
أنتم	أنتم	أنتم	أنتم

Nxanësit këto do t' i përkëthejnë dyk e dhe në dhe kupëtimin e të sicilës.

Rreguli: këtyne gjashtë harfeve po t' u ngjitej në fund harfi (ما) ahere që të dy emnat ndjekës këndohen me (—) merfu-e, si:

أنا جارك عالم . بلغني أما خالد كاتب . كأنما حين اسد . لكنا بكر زاهد .
لعلنا التعلف تعبان . ليتما الاستاذ (الاستاذ) حاضر .

Si u kupëtua prej shëmbëllave i pari emën i ليتما së përdoret انما انت رجل شاعر . Vetëm - انما . مرفوع edhe منصوب .
'Ti je vetëm një burë vjershtar (e jo tjetër).

تركيب ٢٥

ان البيت صغير . ان البستان كبير . انك انت رجل طيب . كأن
القصر جنة . اعرف أن النيل نهر عظيم . الفرات نهر عريض ولكن
اليان نهر ا عرض منه . لیت الحارات نظيفة . ياليتما تكون من الاغنياء .
نعلكم مشغولون . انما الاولاد مجتهدون . انكم تعبانون ولكنهم مشغولون .
كأن الليل مظلم . الشمس طالمة ولكن القمر غارب . لعل الحكيم حاضر
وزوجة غائبة . اني مبسود ولكن جاري زغلان . انهم مجتهدون ولكننا
تعبانون . ان الملك العادل والملكة العادلة لحاضران . كأن بنت القاضي

عالمة . ليتنا كنا مجتهدين . لعل هذه التفاحة كبيرة . انما انت رجل صغير .
انما هو اسد غضبان . علمت انما انتم رجال مجتهدون . لكننا انت جدة
محرم . لعلهم خياطون . ليت الريح ساكنة . لعل النار شديدة .
ان الكلاب سريعة وحارسة . انما هو طريق صعب . كأن هذه الطرق
الصعبة طويلة . ليت الاولاد المجتهدين خاضرون . الحروف العربية سهلة ولكن
الحروف الافرنجية صعبة . قلبي مخاص ولكن قلبك اسود . ان الجبان
العالية في جنوب بلادنا . ليت الكتب النافعة موجودة . لعل سيوف
الجنود قاطعة . ان الاطفال الصغيرة لفي المكتب ولكن آباءهم قاهرون .

ترجمة ۲۶

Vërtet kopshti është i math. E di qi porta e qytetit është e madhe. Vërtet shtëpi e vogël. e e t' in-eti është në kopshtit të math. Sikurse është arslan. Sikurse jini një kalë i vogël. Shpresohet se ky vent është i bukur. T' ishte Nili një lum i math. Shpresohet se Nili është një det i gjërë. Vërtet na jemi bura të vogël. Me të vertetë bukët janë të mira. Sikur ajy është miku besnik. E di qi kjo është xhadde e gjërë. Vertet ju jini të lodhët. Sikurse na jemi arslan të mdhenj. T' ishin er-rat të forta. Vërtet djelli është i lindëshim hëna e perëndume. Kjo rosë a është e vdekme? Vërtet kjo rosë është 'e vdekme edhe ky zok është i pastër. T' ishin drurët hije-dhenës në ket kopshtit të math. Vertet mësoujësi shpirt-mirë (صالح) është në shtëpit të fqinjës. Shpresohet se të dy gocat e rofe-qepësit lujnë. Na vetëm jemi marangozë. Ju vetëm sikur jini buktarë. Të dy djemt e kadiut janë gati edhe vetëm lujnë (lozin). Vertet ata janë disa libra të vështira (të zorçme). Gjoja Shami edhe Misri janë dy qytete të bukur e të mëdhenj. M'u lajmerua

se kushtet janë të zorçme edhe të drejtat janë të qëndrueshme. Pa dyshim qentë janë rrujtës edhe barkat janë të shpëjta. Gjoja na jemi njerës të vogjël edhe ata janë njerës të mëdhenj.

١٨ مبحث ١٩

المصادر الحفيرة (الثلاثية)

Masdaret (مصدر) e (ثلاثي) ve janë të pa rregullët, për me i gjet rranjet e thulathive d.m.th. për me i gjet masdaret duhet me pa fjalurin (قاموس) arabisht. Nga ky shkak këta (مصدر) e quhen (المصادر الحفيرة), gjoja kanë ranë gëropët, حفرة - hufre - gropë.

Ma shumë në këto kallëpë përdoren :

قتل . ذكر . شغل . رحمة . نشدة . كدرة .
qudretun nishdetun rahmetun shuglun dhiqrun katlun.
دعوى ذكرى . بشرى . ليان . حرمان . غفران .
gufranun. hirmanun. lejjanun. bushra. dhiqra.
نزوان طلب خنق صغر هدى غلبة
galebetun. huden. sigarun. hanikun. talebun. neze....
سرقة ذهاب صراف سؤال زهادة دراية
diraje.. zehadetun. sualun. sirafun. dhehabun. serikatun.
دخول قبول وجيف سهولة ديمومة جبروت
xhebe... dejmume... suhule... vexlif... kabul... duhul...

تنبیه: Këta të gjithë me nga tre harfe janë, po ata që duken se kanë ma shumë, i kanë të shtume. B. f: e , tj... janë harfe të shtumë.

Harfet e shtumë janë këto që fshtjell Harfot الزائدة - الفجاءة - Ju ma pyettë atë mua, a fjalat që fshtjell: الفجاءة (10) حرفون.

T'i çkoqitim të (10) الفجاءة . س . ل . م . ن . و . ه . ي .

P. sh: fjala ذهاب (ان) ka të shtumë (ان) غفران ka të shtumë (ا), قبول ka të shtumë (ا), ديمومة ka të shtumë (ة, ا) زائد (ا) دراية (ي و ه م) e tj....

وظيفة: Nxënësit duhet t' u gjejnë masdarin e (ثلاثي) ve që kemi kënduar sipër.

قاعده: Për me bâ masdarin menfi duhet t'i sjellim përpara fjalen عدم (adem). P. sh:

الاكل	عدم الاكل	الشرب	عدم الشرب
me ngrënë	mos me ngrënë	pirje.	mos-pirje.
ngrënje.	mos-ngrënje.		

: امثلة

قتل زيد	شرب الماء	قبول الضيف
vrasja e Zejdit.	pimj' e ujit.	pranimi i musafirit.

تنبیه: Edhe (مصدر) i që vjen prej (فعل متعدي) së mer (مفعول) si: قتل زيد طيراً (لطير) - Vrasja e Zejdit një zog.

ع - حب الوطن من الايمان - E dashmja vatanin është nga imani.

ع - حب محرم الوطن (للوطن) - E dashmja e Muharremit vatanin.

ع - قت اكرامالك - U ngrita për të nderuar tÿ.

(1) فرح الحسين فرحا عظيما - Hysejni u gëzua me gëzim të math (me të tepër).

ع - ضرب خالد ضرباً شديداً - Halidi u rah fort (me rahje të fortë).

ع - اكل زيد اكل الصبي - Zejdi hangri si ha foshnja.

ع - اكل كل الاكل - Hangri me një hamje të krejtë (hangri s' la fare) e hangri të gjith.

تنبیه: Veç këtyre (مصدر)ëve kemi edhe dy (مصدر) arebisht që njeri rfen herën e tjetri llojin e punimit.

ع: قتل (kateltun) një herë vrasje dhe قتل (kitletun) një lloj vrasje. P. sh: ضربت زيدا ضربة - E raha Zejdin me një herë rahje.

ع: ضربت زيدا ضربة - E raha Zejdin me një lloj rahje. Dyshi i masdarit bëhet si të gjith me (ع ن) edhe shumësi i këtyre të treve me (ع ات) si:

ع (ع ات) si:

وقس عليه البوق . اكالات ، اكلاان ، اكل

(1) Shihni faqen e (49).

مبحث صرف 14

Të shtumet — مزیدات

Në gjuhët arabishte fjalët fliten me një edhe gjer më gjashtë shkronjuna : p. sh :

فرادى : و ثنائى : بل ثلاثى : رجل رباعى : جعفر خماسى : سفر جل
me pesësh. me katërsh. me tresh. me dysh. me njish.

سداسى : عندليب

Me gjashtësh.

N' arabishtet ç' do fi-ël (فعل) që i ka shkrojat të vetëvetijshme (d. m. th. të pashtume) quhet (اصلى) dhe është dy llojesh : ثلاثى مجرد (کتب) .

D. m. th: i xlveshur nga shtimet, gjith foljet (افعال) që kënduam sipër quhen ثلاثى مجرد .

Sicilit ثلاثى مجرد q' i shtojmë një a disa harfe quhet ثلاثى مزید فيه . N' i shtofçim një harf quhet رباعى , dhe n' i shtofçim dy quhet : ثلاثى مزید فيه خماسى , dhe n' i shtofçim tre harfe quhen ثلاثى مزید فيه سداسى .

Po të jetë me (4) harfe (حروف) i i mudarisë këndohet me (u) 5 e 6 me (i) dhe në qoftë (مجهول) të gjitha këndohen me (u).

(1) (باب) Përban dymbëdhjetë forma (ثلاثى مزید فيه)

ایها المدرس المحترم ! عليك بان تستكتب كل ماضٍ ومضارعٍ ومصدرٍ من هذه الافعال اثني عشر على الواح وتفهم القواعد المخصوصة للتلامذة كما اشير في الواح الاثني.

Tre quhen ثلاثى مزید فيه رباعى si :

الماضى	المضارع	المصدر	الحروف اصلية	الحروف	المزید فيها	مجهول
(1) افعال .	يفعل .	افعال .	[ف ع ل - (أ) ف ع ل]	افعال	[ف ع ل]	افعال
(2) فعل .	يفعل .	تفعیل (تفعلة)	[ف ع ل - ف ع (ع) ل]	فعل	[ف ع ل]	فعل
(3) فاعل .	يفاعل .	مفاعلة (فعال)	[ف ع ل - ف (آ) ع ل]	فواعل	[ف ع ل]	فواعل

Tre quhen ثلاثى مزید فيه خماسى si :

(1) انفعال .	ينفعال .	انفعال .	[ف ع ل - (ان) ف ع ل]	انفعال	[ف ع ل]	انفعال
(2) افتعل .	يفتعل .	افتعال .	[ف ع ل - (ا) ف (ت) ع ل]	افتعل	[ف ع ل]	افتعل

(1) Naansit nga kto : جلس ، كسر ، شرب ، fjalë do të formojnë me shkrim nga të (12) formët. Muderrisi do të u a ndregjë.

- (۳) افعل . يفعل . افعلال . [فَعَلَ - (ا) فَعَلَ (ل) - ا فَعَلَ] فعل
 (۴) تفعل . يتفعل . تفعل . [فَعَلَ - (ت) فَعَلَ (ع) ل - ا فَعَلَ] تفعل
 (۵) تفاعل . يتفاعل . [فَعَلَ - (ت) فَعَلَ (ا) ع] تفاعل

Katër quhen : ثلاثی مزید فیہ سداسی si :

- (۱) استفعال . يستفعال . استفعال . (فَعَلَ - (ا) فَعَلَ (ل)) استفعال
 (۲) افعلال . يفعلال . افعلال . (فَعَلَ - (ا) فَعَلَ (ا) ل (ل)) افعلال
 (۳) افعوعل . يفعوعل . افعوعل . (فَعَلَ - (ا) فَعَلَ (و) ل) افعوعل
 (۴) افعول . يفعول . افعول . (فَعَلَ - (ا) فَعَلَ (و) ل) افعول

تنبیه : Zotnija Muderris duhet me i a shpjegu me së-
 rà se qysh formohen këto format e kësi-soj të stervi-
 ten si duhet. (1)

Forma (أفعل) : ç' do ثلاثی ماضی q' i sillet në krye një
 edhe derdhet në formët أفعل quhet رباعی فيه مزید ,
 dhe shumë herë, vjen për متعدی , pak herë لازم .

اعمل . البس . اشرب . افهم . اجلس .
 e ndenji. i a kuptroj. i dha me pi. e veshi. e punoj.
 e pushoj. - اسكن . - اسكت e vendosi. -
 اراح . اسمع . نزل . اخرج . ابعث .
 e largoj. e qiti. e zbriti. i a futi në vesht. e çlodhi.
 اقام . - e qendroj e ngerhu.

اقبل . ارجع . اوعد . اغضب .
 e zemroj. e trëmbi. e këtheu. u këthye përpara.
 اعلم . - i a tregoj. اسلم . - e shpetoj hyri në shpetim.
 ادخل . اوجد . احزن . اذكر . اصبح (؟) أمسى (؟)
 u ngrys. u gëdhî. e përmeni. e tristoj. e çpiku. e futi.

(1) Me qene se nuk kemi hareqe në shtypt po i shenojme shqip :

1) eqtebe, uqtibe. 2) qettebe, quttibe. 3) qâtebe, qutibe. 4) inqetebe,
 unqutibe. 5) iqtetebe, uqtutibe. 6) iqtebbe, uqtubbe. 7) teqettebe, tu-
 quttibe. 8) teqâtebe, tuqutibe 9) isteqtetebe, usttuqtibe. 10) iqtâbbe, uq-
 tubbe. 11) iqtectebe, uqtutibe. 12) iqt'eccebe, uqtuccebe. Bejai nga te 12)
 format kto fjale :

سكن . ضرب . جاس . نزل . قبل . سلم . خرج . دخل . شرب .

لوح التصريفات

الماضى	المضارع	المصدر	اسم الفاعل	اسم المفعول
افعل	يفعل	افعال	متفعل	مفعل
الجحد المطلق	الجحد المستغرق	الحال المنفى	الاستقبال المنفى	الاستقبال المنفى المؤكد
لم يفعل	لا يفعل	ما يفعل	لا يفعل	ان يفعل
امر الغائب	نهى الغائب	امر الحاضر	نهى الحاضر	
ليفعل	لا يفعل	افعل	لا تفعل	

Prej përkëthejini me gjithë gjër asht : وظيفه
kupëtimet e veta si pas (لوح التصريفات).

Permendje :

Për me i përkëthye (ماضى) e مضارع si معلوم e مجهول janë një lloj me ثلاثى مجرد si pas tabllave që patëm shënuar veçanërisht i مجهول [ماضى] së t' (if-alit) është posi i [ثلاثى] së, kështu : harfi i parë këndohet me -- edhe harti që është para fundit këndohet me — si uf-ile - i مجهول افعل (مضارع) së bëhet drejtë për së drejti si [ثلاثى] porsi : juf-alu يفعل .

وللتلا مده ان يصرفوا فعل [اسكت] من ماضيه الى نهى الحاضر منه معلوما ومجهولاً على جميع الضيف من الامثلة المطردة كما مرفى الواحها المخصوصة .
ويتبغى ان يصرف من اسكن الى اذكر لاستعمال الادمان كما ذكر آنفاً فرادى فرادى .

كلمات

atë, baba.	والد	rrotull.	حول
afër, rrotull.	جوار	më mos po.	لا - ازلا
e vrau, e bëri mos me qënë.	اعدم	qark, orizon.	افق (آفاق)
bëri mirësi. (حسن)	احسن	u ertua.	اظلم
dërgoj.	ارسل	u këthye përpara.	اقبل
e përgatiti. (حضر)	احضر	u këthye prapa.	ادبر
si, posi.	ك	kusar.	لس (اصومن)
gjysëm.	نصف	qytet.	بلدة (بلاد)
		e vrau, e shoj.	اهلك

u bë (e zu mingjezi). | اصبح | dha haber lajmeroj. | اخبر
copëtonjës. | كاسر | fjalë. | كلام

تركيب ۳۷

كان الامير يقول لابنه ادبر فادبر ، اقبل فاقبل . ان اللصوص انزلوا
احمانهم في هذه الدار . قد اهلك محمد على الممالك . اصبح منظره كالاسد
الكاسر . يكون الاحسن ان تذهبوا وتخبروا والدي من هذا الخبر . كان
الليل قداظلم فقال الشيخ لرجاله كيف يفعل ؟ هم لا يرون (لا ينظرون)
حولهم الا افقا مظلماً . يا ولدي لا تخرج هذا الفقير من دارنا . ارجع من
عندك يا كلب والا اعدتكم . نحن مجتهدون في الدرس . ادخل الضيف
الى داره . نظرنا الى احوال اللصوص . امر الشيخ ان يذهبوا الى الامير ويرجعوا
غدا عنده . طلب عمر ان يخبروا اباه انه وجد ابنه وانه سيكون غدا عنده .
ترسل اليه من يخبره بذلك . اخبرنا عن اسمك . يا خادم اقبل الينا
واحضر لنا القهوة . امر القاضي ان يحضروا اللبص . ارسل هذا الغلام
الى لاحسن اليه . ادخل الحكيم في بيتنا لينظر المصبي المريض . كيف
اصبحت ؟ كيف امسيت ؟ اصبحت بخير الحمد لله . امسيت بخير الحمد لله .
لا تغضب اباك وامك ! البسوا الفراء . لا تخرجوا الغرباء من عندكم !
لم ابعدت هذا الصبي من عندك ؟ هل اعلمتم زيدا ان اباه قد رجع من الصيد
امس ؟ لم اوعدت ابنك بالضرب ؟ هل افهم الدروس الى التلامذة ؟ نعم ،
نفهم الدروس الى التلامذة كل يوم për dit وهم يفهمونها . لم لاتسكنون
المهاجرين في بيوتكم فيرقدون في حوش البيت . لا تحزنوا اولادكم
فاشربوهم من اللبن .

ترجمة ۳۸

Qeverija u lajmerua edhe kusari u zû. Kush i
faroj (امك) ushëtarët e armikut? Si u gëdhitë? Zonjat

si u ngrysnë? Është më mirë të shkoni sot edhe ta lajmeroni mësonjësin që nesër do të mos shkoni në medrese. Nata ishte errëtu edhe s' shihnim vetëm se një qark t'errët. A i a kuptëruat mësimin çunit? Po zotëni i a kuptëtuam edhe çuni e kuptoj. Myderrisi urdhëroj të shkoni edhe të lajmeroni babat t'uaj që nesër do të delni sipër malit bashkë me shokët edhe të këthchi në medrese. O nxënës! Dërgojeni sherbëtorin le të mbajë (حل) librat. Qiteni jashtë këtë qen të fëlliqëm mos e lini të rijë në odët. Mos i zemroni kta fosyat. Muderrisi na thoshte për ditë ndigjoni ç' ju them edhe bëjini ezbër (حفظ). Bëjini mirë atyre që ju bëjnë mirë. Pergatitni defterër. Mos i qitni rrotull shtëpitë. Ndigjoni fjalën e mëmës e të babajt.

مبحث رقم ٢٠

اسماء الاعداد — Numrat

واحد [احد].	اثنان [اثنين]	ثلاثة.	اربعة.	خمسة.	سنة.	سبعة.	ثمانية.	تسعة.	عشرة	مذكر	
١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠		
واحدة [احدى]	[اثنين]	اثنان	ثلاث	اربع	خمس.	ست.	سبع.	ثمان.	تسع.	عشر.	مؤنث
اخذعشر.	اثناعشر.	ثلاثة عشر.	اربعة عشر.	خمسة عشر.	سته عشر.	سبعه عشر.	ثمانه عشر.	تسعه عشر.	عشره	مذكر	
١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧					
احدى عشرة.	اثناعشرة.	ثلاث عشرة.	اربع عشرة.	خمس عشرة.	ست عشرة.	سبع عشرة.	ثمان عشرة.	تسع عشرة.	عشر	مؤنث	
عشرون	ثلثون	اربعون	خمسون	ستون	سبعون	ثمانون	تسعون	مائة	الف	مذكر	
عشرين	ثلاثين	اربعين	خمين	ستين	سبعين	ثمانين	تسعين	مائة	الف	مؤنث	
٢٠	٣٠	٤٠	٥٠	٦٠	٧٠	٨٠	٩٠	١٠٠	١٠٠٠	مذكر	
احد وعشرون .	اثنان وعشرون .	ثلاثة وعشرون .	اربعه وعشرون .	خمس وعشرون .	سته وعشرون .	سبعه وعشرون .	ثمانه وعشرون .	تسعه وعشرون .	عشره	مذكر	
احدى وعشرون .	اثنان وعشرون .	ثلاث وعشرون .	اربع وعشرون .	خمس وعشرون .	سته وعشرون .	سبعه وعشرون .	ثمانه وعشرون .	تسعه وعشرون .	عشره	مؤنث	
وقس عليه البواقي من احد وثلثين الى تسعه وتسعين .											
مائة	مأ تان (مأتين)	الف	الفان (الفين)	الف (الفين)	الف (الفين)	الف (الفين)	الف (الفين)	الف (الفين)	الف (الفين)	الف (الفين)	
١٠٠	٢٠٠	١٠٠٠	٢٠٠٠	١٠٠٠	٢٠٠٠	١٠٠٠	٢٠٠٠	١٠٠٠	٢٠٠٠	١٠٠٠	
ثلثمائة .	اربعمائه .	خمسائة .	ستمائة .	سبعمائة .	ثمانمائة .	تسعمائة .	الف	الف	الف	الف	
٣٠٠	٤٠٠	٥٠٠	٦٠٠	٧٠٠	٨٠٠	٩٠٠	١٠٠٠	١٠٠٠	١٠٠٠	١٠٠٠	

قاعدہ : Prej 3-10 i numërumi [معدود] përdoret shumës [جمع] edhe me (i) اربع نساء . ثلثه رجال مجرور (i) [جمع]

Prej 11-99 i numerumi përdoret njësh edhe me (e) تسعه وتسعون طيراً . ثلث وثلثون اوزة . خمس عشرة امرأة . اخذ عشر كوكبا si:

Prej 100-200 edhe (1000) e (2000) edhe disa mijë, i numërumi përdoret njësh edhe me [i], si :

الفارس . الف رجل . مائة فارس . مائة فارس . ثلثه آلاف فارس . ثلثه عشر الف فارس . خمس وسبعون الف نفر .

Këndojini këto rekamet arebisht. [1] : وظيفه

(۹۶۸ (۲۳۲ (۹ (۱۷ (۶۴ (۳۲۴ (۹۴۹ (۸۶۳۲ (۹۴ (۳۲۰۳

(۶۰۹۷۲ (۹۷۲۵ (۶۸۳ (۹۳۰ (۹۰۰۳ (۸۰۹۴ (۳۹ (۲۸۵

(۳۲ (۶۳۴ (۹۰۳۰۴ (۹۰۸۰۷

الاعداد الوصفية - Numurat mbiemer

Numrat arebishte për me i bâ mbiemër duhet me i derth në kallëpin [كاتب] اسم فاعل .

Por i pari dhe e para thuhet اول edhe اولی .

الاول الثاني الثالث الرابع الخامس السادس السابع الثامن التاسع العاشر [مذكر]
الاولى الثانية الثالثة الرابعة الخامسة السابعة الثامنة التاسعة العاشرة [مؤنث]

الحادى عشر . الثانى عشر الثالث عشر . الرابع عشر العشرون [مذكر]
الحادية عشر . الثانية عشر . الثالث عشر . الرابع عشر العشرون [مؤنث]

الحادى والعشرون . الثانى والعشرون . الثالث والعشرون الثلاثون [مذكر]
الحادية والعشرون . الثانية والعشرون الثلاثون [مؤنث]
وقس عليه البواقي من الحادية والثلاثين الى التاسعة والتسعين . المائة . الالف .

الاعداد الكسرية - Numrat e thyme

thohet dhe ثلث		نصف	ثلث	ربع	خمس	سدس	سبع	ثمان	تسع	عشر
thulith thulth		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
e tjerë.		۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲

[1] P. sh: ۹۸۷۴۵ - خمسة وابعون وسعمائة وثمانى آلاف وتسعون الفا
اتنار وثلثون وخمسمائة (واربعه آلاف وستون الفا وسعمائة الف) وثمانيه ملبونات
۸۷۶۴۵۳۲ - واربعه وستون وسبعمائه الف

امثلة : $\frac{3}{5}$ ثلاثة اخماس . $\frac{2}{3}$ ثلثان . $\frac{5}{7}$ خمسة اسباع . $\frac{7}{9}$ سبعة اتساع .
 $\frac{2}{5}$ خمسان . $\frac{7}{8}$ سبعة اثمان . $\frac{4}{9}$ اربعة اتساع . $\frac{2}{7}$ سبعان الخ

Po të vëreni në formën e [تفعيل] it atje do të shihni se që me (ا) dhe gjër në dhjetë e kemi formuar kësh-tû : [vehhade] وحدة . etj.....

Si çdo formë nga dhemasja qi është me tre kënde i thuhet [مئث] - muthel-leth. Kur është me pesë quhet عشر , me tetë متع , e me dhjetë quhet معشر .

Numurat barasore - الاعداد النوزيمية

احاد [uhade] ثناء . ثلاث . رابع عشار
موحد [mevhade] متنى . مئث . صريع معشر

Dy nga dy. Një nga një.

Të vjetrit këto i përdorin gjër me خمس por të sotçmit i përdorin me ketë kallëp gjër në fund dhe më tutje i përdorin nga dy herë, si: عشرون عشرون , etj...

تركيب ٣٩

لى ١٣ فرسا . هل لكم ٣٠٠ غروش ؟ عندنا ٤٩ فرسا . هل
عند ابيكم ٩٩ كتابا . هل فى بيتيه ٥٠ اوزة ؟ فى بيتنا ٢٠٠٠ طير .
هل عندكم ٤ كلاب سريعة . فى البحر المحيط تجرى ٤٠٠٠ سفينة .
للفرانسا ٤٠٣٩٣٥٦ جند . للائنجلترا ٥٠٠٠ سفينة . ينظر فى السماء
اكثر من ٢٠٠٠٠٠٠ كوكب . ٩٨٧٤ انسان . ٦٧ سيفيا . للسنه
اثنا عشر شهرا . للاسبوع سبعة ايام . وللسنه اربعة فصول . ٧٤
قلماً . ٨ اسياف .

ترجمة ٥٤

Na kemi dhjetë kalevë e katër libra. A kini 35

pula e dy rosa? Kemi (250) kuaj. Në shtëpit t'onë janë (306) zoq. Në gjuhët arabishte ka (28) harfe. Në gjuhët shqip ka (36) shkroja. Në botët ka 1 1/2 mijar njerës. 30 finxhanë, 40 arka pesëdhjet e shtatë letra. Sa finxhanë të zbrazët kini? Kemi 32 finxhanë të zbrazët. 35 porta, 14 mbretina, 66 qytete, 2,000 zoq, 339 gurë, xhevahira. 39 tregëtarë, 3369 katunde, 306 gra. 5964 bura. 94 bura të zotët e ditunisë. 3 gra të zonjat e mëndjesë dhe të gjesë. 49 ora të arta. 200. sa-atë të ergjenttë. 62 sandallije të drunjta. 32 gomarë e 300 kuajë. E shoqja e vëllajt t' im ka 3 sa-at të artë edhe 2 sa-atë të ergjenttë. Sa vjeç ka yt-vëlla. Im vëlla është 44 vjetç. Ky kamus sa fletë ka. Ky fjalor ka (800) faqe (400) fletë. Jam biri i (80) vjetçit.

مبحث ٢٢ < ١

مزیدات . باب التفعیل

Forma تفعیل bëhet dyk e kënduar harfin e dytë me rrokës të fortë (تشدید - شده) si :

قطع - U coptua قطع - Preu. قطع - Preu copë copë. مجهول

بعد - U largua. بعد - E largoj. بعد - U largua.

سكت - Pushoj . سكت - E pushoj. سكت - U pushua.

تصريفات (كاسر في لوح باب افعال)

فعل . يفعال . تفعیل (تفعلة) مفعال . مفعال . لم يفعال . لما يفعال .

ما يفعال . لا يفعال . لن يفعال . افعال . لا يفعال . فعل . لا تفعال .

والتلامذة ان يصفوا فعل (قطع) من ماضيه الى نهى الحاضر منه معلوماً ومجهولاً

على جميع الصيغ من الامثلة المطردة كاسر لتحصل لهم الممارسة . فانظروا الى صحيفه

٤٣ و ٥٢ و ٥٦ و ٥٨ و ٥٩ و ٦١ و ٦٤ وقيسوا التصريفات على الواحد من .

Këto bëjini ezber (dyk e s'jellë ndër mënt edhe تلاتي) të.

e largoj.	إعد	e pushoj, e heshti. (ه)	سكت
e nderoj.	كرم	e qëndroj. (سكنه)	سكن (ه)
i a doroj, i dha selam.	سلم	e mërgoj.	غرب
e vërtetoj, tha është vër...	صدق	e gëzoj.	فرح
i a kuptoj.	فهم	e drejtoj, e ndre-	(قام) قوم
e puthi.	قبل	qi, e ngrehu.	
i a ndëgjimëroj, ja futi		e çlodhi, e shprehu.	(راح) روح
në vesh, e bëni me ndi-	مع	e zbriti.	نزل
gjue, tha (سمع الله لمن حمده)		e qiti në krye (usta).	خرج
njobëtroj.	عرف	ngarkoj.	حمل
e mësoj.	علم	përdëroj, e solli	صرف
e veshi, (i a dyshimroj)	لبس	si deshi.	
e nxu	(أسود) سود	shtroj.	فرش
e zbardhi.	(أبيض) بيض	i a përngjau, i a	نظر
e skuqi.	(أحمر) حمر	shembëlloj.	
e bëri me kuris.	(أحدب) حدب	i tha je xhahil (s'di).	جهل
e çaloj.	(أعرج) عرج	i tha je gomar.	(حمار) حمر
e bëri të krishter.	(أنصاري) أنصر	e njëtoj, e bëri një.	(واحد) وحد
e bëri çifut.	(يهود) هود	e bëri dy.	(اثنان) ثني
e bëri mexhus.	(مجنوس) مجس	e bëri tri, e tritoj.	(ثلاثة) ثلث
e vogëloj.	(صغير) صغر		ربع , خمس , سدس عشر
e madhoj.	(كبير) كبر	e rëndo	(تقيل) نقل
e bëri me nun (me	(نون) نون		
tenvin).			

Pas shëmbëllave që prunë meret vesht që forma (فعل) përdoret për (متمدى) d. m. th. për me i a prunë një punë a një send tjetrit.

وينبغي للمدرس ان يوظف التلاميذ كلها على خدة وبصرف الافعال المذكورة من الماضى الى نهى الحاضر . ثم ليصرف من الماضى الى نهى الحاضر معلوماً وبجهولاً حتى تحصل لهم الممارسة اللازمة كما اشير آتفا بهذه العبارة : فانظروا الى صحيفة ٤٣ و . . . الخ .

اسماء الموصولات

الذی	الذان	الذین	الذی	الذین	الذان	الذین
dy të cilët.	i cili.	dy të cilët.	e cila.	të cilët.	dy të cilat.	e cila.
اللوات	اللوات	اللوات	اللوات	اللوات	اللوات	اللوات
të cilët.	të cilët.	të cilët.	të cilët.	të cilët.	të cilët.	të cilët.

Meret vesh se këto vinë prej ذی ، دی dyk e marë një (ال) në krye. Kto fjalë shumë herë i ndjek një folje فعل si:

الذی ضرب زیدا	الذان ضربا زیدا	الذین ضربوا زیدا
të cilët (a ata) që	dy të cilët (a ata)	i cili (a ajy) që
rahen Zejdin.	të dy që	rahen Zejdin.

الذی ضربت هنداً	الذان ضربتا هنداً	الذین ضربن هنداً
të cilat (a ato)	dy të cilat (a ato)	të cila (a ajo) që
që rahen Hindin.	dyja, qi	rahen Hindin.

Edhe ç' do (ال) që mer (اسم فاعل) edhe (اسم مفعول) : تنبيه
ka kupëtimin e (اسم موصول) it si :

الکاتب	الذی کتب	الکاتبان	الذان کتبا	الکاتبون	الذین کتبوا
» یکتب	» یکتب	» یکتبان	» یکتبان	» یکتبون	» یکتبون

الکاتبة	الذی کتبت	الکاتبتان	الذان کتبتا	الکاتبات	الذاتى کتب
» تکتب	» تکتب	» تکتبان	» تکتبان	» یکتبن	» یکتبن

المکتوب	الذی کتب	المکتوبان	الذان کتبا	المکتوبون	الذین کتبوا
» یکتب	» یکتب	» یکتبان	» یکتبان	» یکتبون	» یکتبون

المکتوبة	الذی کتبت	المکتوبتان	الذان کتبتا	المکتوبات	الذاتى کتب
» تکتب	» تکتب	» تکتبان	» تکتبان	» یکتبن	» یکتبن

Nxënësit le t' i përkëthejnë (اسم فاعل) edhe (اسم مفعول) et që po shenojnë me (اسم موصول) :

السارق ، المسروق ، الضارب ، المضروب ، المسكت ، المسكت ، المخرج ،

المخرج ، الموحد ، المصغر ، المصغر ، المعلم ، المعلم .

كلمات

i a paraqiti.	قدم	e lehtoj.	يسر (هـ)
e mentej fundin	دبر (هـ)	foli fjalë u fjalos.	كلام (كلام)
e cakëtoj (e bëri si deshti Zoti).	قدر (هـ)	o Zot!	رب
katundar arab.	بدو	dha myzhde sihariqoj.	بشر
e mbaroj, e sosi.	تم (هـ)	kërkoj, inspektoj.	فتش
urdhër.	أمر (اوامر)	pajosi, përgaditi.	جهز
krijim, gatim, brumë, huj	فطرة	largësi.	بعد
punë.	أمر (امور)	për së largu.	عن بعد
e bëri t' artë.	ذهب (ذهب)	rethi e qarku.	جوار
		e vështiroj.	عسر

تركيب ٢١

كان الوزير يكلم ويقبل اخاه . ان اللصوص سرقوا افراس القرية .
 اقبل يدريك يا ابي . جهزوا السلاح لان اعداء قريبة . فتشوا هذا الجوار
 وارجعوا بعد التفتيش . هل اتمم مجتهدون في تفتيش ذلك الجوار ؟ نعم
 انا مجتهدون في التفتيش عنه . العبد يدبر والله يقدر . رب يسر ولا تعسر
 رب تم بالحير . ان اللصوص التي سرقت حيواناتنا هم في الجبال العالية .
 الوزراء الذين اكرموا والبسوا الجنود هم صالحون . الذين يقولون ان الله
 واحد هم الموحدون والذين يقولون ان الله ثالث ثلاثة هم المشركون الكافرون .
 ارسل الوزير كاتبه للتعشير في القرى . الحديث : ما من مولود الا وقيده
 سود على فطرة الاسلام ثم ابواه يهودانه وينصرانه ويمجسانه . خرج محرم
 بكرا وهذا خريج [çirak] بكر . قال رجل اذارأى (نظر) الحجاج : اللهم
 وجهه واقطع عنقه واسقني من دمه . (١) ان البيوت العالية التي للوزير في السوق .

(1) Qak. Nji njeri rinte nen
 një pjergull, pa Hazhaxhin dhe ngriti kryet tha : O Zot nxëjafaqen
 edhe preja qafen dhe nem te pë prej gjakut te tij. Hazhaxhi a muca
 me mallkove i tha ? Mos e dhante Zoti. Rushit i thashe H. e fali.

كان المعلمين الذين يعلمون التلامذة مجتهدون . من سود هذه الثياب ؟
اذا سمع الامام فقولوا اللهم ربنا ولك الحمد . اذا قال الامام ولا الضالين
فلمجماعة التامين . لم تحمر اخاك ؟ لا تجهل احداً من اصحابك . حرروا
الذين ينصرون اولادهم لا يعلمونهم القرآن ولا الدين . اللهم سود وجوه
الذين لا يعلمون قدر الدين لحق .

ترجمة ٤٢

Vëreni këtë shtëpinë (فتيش) edhe pas vërejtjes kë-
thehi pranë nesh. T'im eti i shkrova një letër dhe i a
dërgova me postën. Ju puthim duart juve edhe kë-
kojmë prej jush t'na dërgoni një letër shpejt (بسرعة ، سريعاً).
Kusari që vodhi kalin t' im u zu. Sihariqoji ata me
një zjar të fort n' ahiret. Ky është gjashtor edhe aju
është tetor. Sehtojuni punët e shokëve e mos i vështi-
roni. Kush i zbardhi këto petkat? Mos i a nxini fa-
qen (وجه) mëmës e atës. Nohtorojanë këti çilimiut
mësimin që ta kuptojë. Këta dy të cilët hangrën edhe
lanë duart. Pejgamberi lante duart para bukës (طعام)
edhe pas bukës. Këta të cilët bëjnë botën (ناس) të
paditçim. Me të vertet terëzinjtë e terëzeshja janë per-
pjekës dhe struktaret e struktaret janë pertesë. Si-
kur t'ishte që këta të dy të cilët zbrezin begëtinë
prej maleve të këthëhëshin nesër pranë nesh. Shpresohet
se këta të cilët na dhanë selam të jenë gati sonte
[الليلة] në shtëpit t' onë. Zoti i nxiftë faqen ati që s'
mëson bijve Kurani Qerimia. Vërtet syngjit e prehta
janë gati. Gjoja nxënësit janë perpjekës edhe mësuëst
janë pertesë. Këto emra bëjini me tenvin. Këto të
cilat që shkuan në treg.

مبحث ٢٣ <<

مزیدات باب المفاعله

Forma e (مفاعله) së bëhet me shtimin e një (1) pas harfit të parë të (ماضی) së q' është me tre harfe, si : shkroj, - i shkroj njeni tjetrit. كتب - كُتِبَ :

ایہا التلامذہ ! صرفوا فعل (کاتب) علی جمیع الصیغ كما صرفتم باب الافعال والتفعیل معلوما ومجهولا من الا امثلة المعارضة كما اشیر سابقا .

امر الحاضر مع كاتِب
» » مع لِكاتِب
نهی الحاضر مع لا تَكاتِب
» » مع لا تَكاتِب

Kjo formë shumë herë tregon rjedhjen e një pune midis dy vetave, disa herë tregon se ka ngjarë për vetveten e vetë. Për shëmbëll :

u suall mirë njeni me tjetrin.	عاشر	u vra njeri me tjetrin.	قاتل
pa , inspektoj.	شاهد	u përpoq me e shiku njeri tjetrin.	سابق
ndenji sy me sy.	قابل	këmbjeu letra.	كاتِب
i u sull.	هاجم	kuntërshtoj njeri me tjetrin.	خالف
e përzuri njeri me tj.	دافع	ndenjë bashkë.	جالس
lajmeroj njeri tjetrin.	خابر	i qëndroj e refevi krahnorin.	قارم
i a preu fjalen (a tjatri).	قاطع	e vërejti.	راقب
e mori me të mirë, e perkdheli, e pergëzoj.	لاطف	vëproj.	عامل
studijoj, vretji kundimin.	طالع	njohu njeri tjetrin.	عارف
lufti njeri me tjetrin.	لاعب	bisedoj njeri me tjetrin.	شاور
u perzi me tjetrin.	خالط		

تركيب ٢٣

هم لا يشاهدون حولكم الا افقا مظلمًا . يا صاحبي لاتقاطع كلامي .
انی اشاهد رجلا عن بعدی . راقبنا حركات اللصوص . عرف المدرس ان

ابنه خالط البدو وعاشرهم . يا خادم قدم لنا القهوة . بلغوه سلامي .
يا بنت امرتك بأن تبغني سلامي الى ابيك . اشاور اصدقائي في الضيق .
شاهدنا مدنا كثيرة و خالطنا ناسا كثيرين . اقبل يدك يا ابي ولم اخالف
او امرك . الدفاع حق الانسان . لا تخالف او امر ابيك . سافرنا الى
اشقودرة . المسافر الذي تعارف معه . جالسوا الكبراء وخالطوا العلماء .
ان هواء الذين قاتلوا مع الاعداء في دفاع الدين والوطن . الاب الذي قبل
رأس ابنه ولاطفه . الصدر يقاوم الريح الشديدة والظهر لا يقاوم . سابقوا
في الخيرات . كأن الذين يطالعون الكتب هم مسعودون . متى تسافرون
الى القرية ؟ نحن نشاهد حولهم جنوداً كثيرة . يا تلامذة لا تقاطعوا
كلام اخوانكم . هل تراقبون احوال اللصوص الذين سرقوا حماري .
لا تخالطوا البدو لانكم لا تعاشرونهم . يا بنت وجهي صدرك الى الريح
الشديدة لان الظهر لا يقاومها . المراسلة نصف المواصلة . شاوروا
في الامر . ليت هؤلاء الذين خالفوا او امر الله تعالى لم يكونوا .

ترجمة ٤٤

Bisedojmë me shokët në ngushticë. O gocë mos i
a pre fjalën mëmës tate. Vërtet po shoh disa kuaj
për së largu. Ne po vërejmë sjelljen e kusarëve. Do-
mos do të rimë me pleqtë edhe do të perzihemi (bash-
kohemi) me të ditçmit. Ju puthi duart dhe do të
mos ju kundreshtoj urdhrevet t' uaj. I njoh këta të
cilët që po luftojnë me armiqtë, ata janë të vëllezrit
e bukëtarit t' onë. Kush po ju nep lajme? A kini
parë shumë qytete edhe a jini perzi me shumë njerës?
Kusarët i u sullen fshatit edhe vodhen bagëtis e ka-
tunit. Veproni me mirësi drejt të vorfëve! Bisedoj me
shokët se finxhanët të cilët janë të zbrazët u thyen.
Pa dyshim derrat janë haràm. Mos i u kundërshtoni

fjalës së mjeshtërive t'uaj të cilët po ju mësojnë edhe ju rinë drejt (قابل) me mirësi (لطف). Përkëthejini të vogjëlit të cilët shkojnë në shkollë. Rini me Hasanin pranë arkave të mëdha. Vëreni çmimin e këtyre xhevahirve të vlefshëm që janë në arkët të mëdha. Këta kalorsit të cilët perpiqen me armiqet (مدافعه) janë nga fisi i ministrit.

بحث ٤٤

الافعال المتصرفه وغير المتصرفه - et qi perkthehen edhe (فعل)
et qi s' perkthehen. (فعل)

(صیغه) et që përkthehen më të gjithë kallëpët (متصرف) si ata që kemi kënduar sipër quhen (متصرف) po ata që s' përkëthehen tarrë a vetëm në disa kallëpë quhen غير متصرف . Për shëmbull :

استغفر , قطع , اكرم , ضرب , كتب e tj... me qënë se përkëthehen në të gjith (صیغه) f quhen متصرف të përkëthyshme dhe ata që s' përkëthehen përgjithsisht si نم , بئس , e si disa shoqet e tyre quhen غير متصرف të pa përkëthyshim.

Për mashkull نعمت sa i mirë për femër - sa i mirë është dhe بئس sa i keq, sa e keqe!

Fjala ليس përkëthehet vetëm në (ماضی) si :

ليس . ايسا . ايسوا . ليست . ليستا . لسن . لست . لسانا الخ
Zejdi s' është shkrimtar (بکاتب) ليس s' n bë, s' ishte, s' është - ليس

Edhe fjala عسى vetëm në (ماضی) përkëthehet :

عسى . عسا . عسوا . عست . عتتا . عين . عيت . الخ
عسى - عسى - عسى - عسى - عسى - عسى - عسى - عسى - عسى - عسى

Folja عسى përdoret në tri mënyrë 1) vetë (عسى) ja s' përkëthehet por përkëthehet vetëm (فعل) i që ndjek (عسى) në, si :

عسى ان يخرج . عسى ان يخرج . عسى ان يخرجوا . عسى ان يخرج . عسى ان يخرجوا .
Shpresohet qi të dalë.

عسى ان يخرجن . عسى ان يخرج عسى ان يخرج .
2) Përkthehet dhe (عسى) *ja bashkë me* (فعل) *in ndjekës:*

عسى ان يخرج . عسا ان يخرجوا . عسا ان يخرجوا . عسا ان يخرج . عسا ان يخرج . الخ . الخ .
3) Përkëthehet me (ضمير) *si* :

عسا . عساها . عساها . عساها . عساها . عساها . عساها . عساها . عساها . عساها . الخ . الخ .

تركيب ٤٥

هل لكم كتاب وقلم . ليس عندنا كتاب ولا قلم . هل انتم مجتهدون؟
لسنا مجتهدين (بمجتهدين) . عسى ان تكونوا مجتهدين . عسانا ان نذهب
الى السوق . عسا ان يذهبوا الى الصيد ويرجعوا قبل المساء الى بيتنا .
ليس ابنا المعلم بكسلانين . عساها ان ترجع من السوق . عساكم ان
تجتهدوا في الدرس . لسنا بكسلانين وعسانا ان نكتب دروسنا . هل التلامذة
ان يرجعوا من الصيد . عسى ان يرجعوا بعد ثلاث ساعات . عسى ان يدخل
ابراهيم المدينة قبل ساعتين . هل عندكم فناجين قهوة . لا يا سيدى ليس
عندنا فناجين قهوة ولا كباية ماء . هل عندا اخيكم نصف خبز ؟ لس
عنداخى نصف خبز ولا ربع منه . اخذ ابراهيم ثلاثة اخماس من البضائع
التي وجدت (مجهول) في دكان ابيه . عساى ان اخرج اليوم من البيت
واذهب الى البستان الذي كان ابي غرس فيه ثلثة اشجار من التفاح واربع
عشرة شجرة من الورد و سبع وثمانين شجرة السفرجل . نعم الطعام
الحل (uthell) . بنست الحارة هذه . رجع ابي من القرية في اليوم
الثالث عشر من محرم الحرام . نخت القرأ العظيم في الليلة السابعة عشر
من رمضان المبارك

ترجمة ٤٦

Shpresohet që të këthehet yt-vëlla nga gjutija sot para akshamit. Na s'jemi kusarë. Ata s'janë pertesë. Shpresohet që të dalin këta të cilët vodhen gomarin t'im. A kini libra e mureqeb! Jo s'kemi as libra as mureqeb. Shpresohet që të gjejnë pranë jush 3 gomarë e (13) kuaj. Ç' është emri i burit të tretë? I biri i kujt është çuni e pesëmbëdhjettë? Goca e katërtë në shkollë këndon? A shpresohet që yt-vëlla të dalë sim-vjet (këtë mot) prej shkollës?

مبحث ٢٥

مزیدات باب الانفعال

Si e pamë edhe sipër e' do (فعل ماضی ثلاثی) po të marë dy harfe të shtumë bëhet (ثلاثی مزید فیہ خماسی).

Forma e (انفعال) it, bëhet me të shtum (ماضی) së në kryet një (ان - in) si :

انكش	كش	انكسر	كسر
u zbulua, a pranoj zbulimin.	zbuloj.	u thye a pranoj të thymit.	theu.

— تصريفات —

انكسر ، ينكسر ، انكسار ، منكسر . مكسره ، لم ينكسر ، لما ينكسر ، ما ينكسر ، لا ينكسر ، لن ينكسر . ليكسر ، لا ينكسر ، انكسر ، لا تنكسر .
والمدرس ان يجبر الطلاب بان يصفوا فعل (انكسر) من ماضيه الى نهى الحاضر معاوما ومجهولاً على امثلة المطردة كما في السوابق . ولا يجوز للمدرس ان يكتفى بتصريف فعل واحد الا بالكثير الامثلة تمريناً لهم كما اشير سابقا بعبارة فانظروا.....

كلمات

falje, ndjesë, pardon. çpërblim.	عفو	u kuptua.	انفهم -
një pjesë, një parti.	مكافأة	u prë, a pranoj prerjen.	انقطع
	قسم	u nda a pranoj darjen.	انقسم

shëmbëll, përngjarje,	مثل	stinë.	نصل
si shoqi e shoqja.		i u çel zemra, u gëzua	انشرح
këmbë.	قدم	u shtri. u bâ në qejf.	انبسط
ndihmoj, ndihuh.	نصر	hatër,shpirt qejf.	خاطر (خواطر)
punë.	عمل	u ça, plasi.	انفطر
tashti, tani, njëme.	الآن	gjith, tërë, (tanë.)	جميع
shih (shif), kur ç'të shoç.	إذا	vërtet.	حقيقة
sa mirë!	نعم	i ri, çun. djalosh.	شاب
sa keq!	بئس	ushëtâr.	جيش (جند)
s'u bë, s'ishte, s'është.	ليس ب	sjellës, mbajtës.	حامل
s'është.	ما ب	afrim.	قرب
para se . . .	قبل أن	kamxhik.	سوط
umur.	عدد	anë.	جهت (جانب)

تركيب ٤٧

خالط بامثال هؤلاء البدو كثيرا في جهات الشام . انقطعت المكاتبه
بينى وبين اخى . انظروا الى تلك المناظر كى تنبسطوا منها كثيرا . السنة
تنقسم الى اربعة فصول . العفو ياسيدى ! الفرسان انقسموا الى قسمين .
لما قربت منهم اذا هم قليبا العدد . ينقطر قلبه من الخوف . جلس الوزير
يكلم احاه ويلطفه وانشرح اخوه معه انشراحا كثيرا . اين والدكم الان ؟
امر الحاكم ان يضرب هؤلاء الرجال بالسوط حتى يقولوا حقيقة الامر .
تنبسط التلامذة من الاستاذة التى لا يرون (s' shohim) خاطر احد منهم .
هذا الشاب منبسط (i gëzuem) . انفهم الدروس جميعها . لتفتحن
القسطنطيه فلعن الامير هذا الامير ولعم الجيش هذا الجيش . نعم الانيس
الكتاب الفيس . من هذا الذى قبل قدمى الامير ؟ هل عندكم الافراس
البيضاء ؟ ليس عندنا لا افراس بيضاء ولا افراس سوداء . هل عندكم
حمير سود ؟ ما عندنا لا حمير سود ولا بيض . يا ايها التلمذ لا تنبسط
قبل ان تفهم درسك

ترجمہ ۴۸

U gëzuan (ابساط) me të tepër që vertet (ان) ju u ndodhët pranë nesh. Vertet (قد) u thye ushtëri e sultanit. U thye ushtëri e armikut dije edhe u muar shum rob (اسير). Shihni detin të ju çelet (انشراح) zemra. Kush është sjellësi i këtyre librave? Përse po e rihni këtë të rinë me kamçik? E rahim se është kusar (لعس) edhe gjer sa ta thotë të verteten kemi me e rah. Puthi doren e këmbën t'yt-eti edhe mos i kundërshtoj (خالف) urdhënit të tij. Jakë (جمال) të shkojmë në kopsht që të gëzonemi (ابساط) e të na çelet zemra (انشراح). Pejgambëri thoshte: Vërtet, unë vetëm jam një njeri (بشر) si ju. Vërtet këta lipçarët të cilët të huaj, janë memecë edhe të shurdhët. Burrat zemër-gëzuté e të qesht (منبسط) janë numur-pakët. Zejnebi sa zonj' e mirë është! Demiri sa bur i keq është! Rruga u prë fort.

مبحث ۳۳ < ۵

الافعال الناقصة — et kupëtime-metë (فعل)

Si në ç' do gjuhë dhe në arabishtet ndodhen disa verbe (فعل) që s' japin një kupëtim të plotë po të mangët (ناقص), prandej quhen افعال ناقصة — filet e metë, si : كان . ليس . مازال . مادام . ما عاد . كاد . طال . قل . الخ
كان - Ishte, ka qënë, u bâ. ليس - S' ishte, s' është së ka qënë, s' u bâ. مازال (لم يزال) - Hala s' po hiqet. Kjo vjen prej (زوال) il. مادام - Sa të vazhdojë, sa të jetë, sa të qëndrojë. ما عاد - nuk më. Për shëmbull :

كان زيد كاتباً - Zejdi ishte ka qënë shkrimtar a u bâ...
ليس محرم شاعراً - Muharremi s' është s' ishte, s' u bâ vjershtar. مازال (لم يزال) زيد يذهب - Zejdi hala po shkon s' po pushon. (لم يزالوا يتقاتلون) - S' po pushojmë hala po vriten. لا العب مادامت حياً - S' kam për të lujtur sa të jem gjallë. ما عاد (لم يعد) يزعم - Akoma s' po këthehet.

لم يعد الا اكل ! Mos e bëj edhe një herë atë! - لا تعد تفعل ذلك
ممكننا - Më s' është e mundur të hahet.

— كاد يكاد من (افعال المقاربة) —

Edhe [فعل] كاد nga të metët është. كاد - Gadi se, per
fiil, ment, për pak se.

انا كادت - Gadi për pak po vdiste. كاد يموت ان يموت
Ment radhë, ment do të binja. - ان اسقط

— طال ، قل ، (طال ما) (قل ما) —

Pak më të rrallë na shkruni قداما تكتبون مكتوبنا لنا
U zgjat shumë qi s' na kini nderuar طالما شرفتنا -
s' na ke ardhur.

صار . اصبح . اضحى . ظل . بات . اخذ . جعل . ناقصة .

Zejdi u lodh është i lodht - صار (اصبح ، اضحى ، بات) زيد تعبان .

Fillo, u shtrua, nisi të hajë. - اخذ (صار ، جعل) يأكل .

تركيب ٢٩

لم يزل المطر ينزل . مازال الفارس ذاهبا . لا اضرب زيدا مادام
يجتهد في وظيفته . مازال القوم يتقاتلون . ما عاد يرجع من الصيد . ما عاد
الذهاب ممكنا من نزول الامطار الشديدة . اصحنا تعبانين . اصبح التلامذة
كسلانين . طالما قرأتم الدروس التي اخذتموها قبل اربعة اشهر . قلما
البستم الفقراء واطعمتموهم . اخذنا نقطع اللحم وناكله . هل بات الحسين
مجتهدا ؟ لا يزال السارقون ذاهبين الى بيوت ذوى المال . طالما تخالطون
العلماء . قلما ينشرح المظلومون . صاروا (اصجوا ، امسوا ، باتوا ظلوا)
متشكرين من لطفكم . طالما تأكلون لحما وتشربون لبنا . قلما يقرأ
ويكتب . كاد الفضران يكون كفرا . كدنا ان نموت من الخوف . تكاد ان
تدخل النبت النار . هل جعلتم تأكلون الطعام ؟ نعم ، جعلنا نأكل
الطعام ونشرب اللبن .

ترجمة ۵۰

Çunat hala po shkojnë. Hasani hala prej gjahut s' po këtnehet. Kohë të gjatë s' kini zbritur prej kantundit. Filluam të shkruajmë detyrat (وظائف). Rrallë po i puthni duart babës tuaj. Për fill (gati) ment vdiq zejdi prej gremisjes të portës. Mos na kundërshtoni (مخالفت) se per pak do të flinim. Filluam të llafosemi me këta të ditçmit të cilët nga frika e vezirit gati vdiqën. Sa të jem gjallë s' të kam per të parë në fytyrë. Per pak Qazimi po e vriste Husejnin. Shumë gjatë s'po na dergoni letër. Bora (بلج) hala s'po pushon. Aliu akoma flé. Hasani sa është që këndon e shkruan do t' i a shpërblej punën e tij. Djemtë akoma nga mali s' u këthyen. Pa pra po flenë, u lodhën (?).

مبحث ۲۷

مزیدات - باب الافعال

Form e (افعال) *it* bëhat dyk e shtuar në kryet një (أ) edhe një (ت) pas harfit të parë, si :

جمع اجتماع كسب اكتسب
fitoj, a fitoj për fitoj. u mboth a e pra- mblodhi.
veten e vetë. noj mbledhjen.

ص، ض، ط، ظ) që fillon harfi i parë (فعل) ق' do (قاعدہ) : ahere (ت) e formës (افعال) bëhet (ط) ; si :

ضرب - اضرب - اضطرب -
U përpoq, u trondit, u raskapit, u mundua.

ضع - اصنع - اصطنع -
Punoj, punoj pûnë, mjeshtëri.

طلع - اطلع - اطعم - اطلع -
Kuptoj, mori vesh mirë.

ظلم - اظلم - اظلم - اظلم -
Hoqi mundim e keqësi.

قاعدة : Kur fillon kryeja e filit me (د، ذ، ز) ahere (ت) e (افعال) *it* bëheë (د) si :

دخل - ادخل - ادخل - ادخل -
U fut.

Vuni zahire. - اذخر - اذخر - اذخر a
U bâ shtrengicë, u ngushtu, - ازخم - ازخم - ازخم
u bâ kallaballekë.

ايها المدرس ! صرفوا الى التلامذة فعل (اجتمع) من الماضى الى هى الحاضر
على امثلة مختلفة ومطرودة كمامر .

O nxënës! Këto file që po shënojmë poshtë për-
këthejini prej (ماضى) së gjër në (نهى حاضر) pastaj معلوم
përkëthejini.

امر. جحد مستغرق. جحد مطلق. اسم المفعول. اسم الفاعل. مصدر. مضارع. ماضى.
Që të sterviti mirë: Këto do të përkëtheni:

u bë hasëm me tjet-	اختصم	u mentua.	افتكر
rin e ngriti me gjykatësi.		u përzi.	احتلط
provoj.	[خبر] اختبار	i u këthye me e nderu	التفت
lipi, i u lut.	التمس	e pohoj, e tha me	اعترف
nderoj.	احترم	gojen e vetë.	
priti.	[نظر] انتظر	u droth, u trandit.	ارتجف
u zû me punë u	اشغل	e mundi, e theu armikun	انتصر
muar me puuë.		çeli, filloj, u çel.	افتتح

تركيب ٥١

لما اقترب الفوارس منا اذاهم قليلا العدد . نلتمس منكم العفو .
التفت القاضى الى حامل الكتاب (المكتوب) . اضطرب خاطر المعلم عند
سماع هذا الخبر . اجتمع الامير وابنه فى الخيمة التى حملها هذا الرجل
لاختلطوا بامثال هؤلاء الرجال فانهم من البدو الذين يسرفون اموال الناس .
هذا رجل كثير الاختبار . تكلم من عندك ولا تقرب منا . جلس الملك
مع اخيه ينتظران الجيوش الذين سافروا الى الشام للدفاع . لم انتظر منكم
كفاة هذا العمل . فى الصباح اجتمع الجميع فى غرفة الشيخ . بيتى اوسع
من بيتك الذى هو فى البستان الكبير . خرج الوها بيون ودخلوا مكة
وضربوا المخالفين بالسوط . اكثر الناس مشتغلون باعمالهم . البنات

العرجاء ملتزمات من الحكيم ان يعالجوها (me i shru) . اشتياقي
(شوقى) اليك اشد من اشتياقي الى اخيك . ارتجف الفلاح خوفا اذا
قبل يدي سيده . انتصر جيوش المسلمين وانكسر جنود الاعداء . اختصم
خالد محرما . الانتظار اشد من النار . ينشرح صدرى (krahënor)
حين انظر الى البحر . لاتذهب الى السوق قبل أن تفتح الابواب .

ترجمة ٤٤

N' aksham (في المساء) u mblodhën gjithë n' odët të
plakut edhe biseduan vertetësinë (حقيقة) të kësaj punë.
Kur u afruan ushëtarët e armikut e ç' të shoç (إذا)
ata qënkëshiu numur-shmëmët. Kusari e pohoj dhe tha:
Vërtet unë e vodha kalin e të cilit doli dije per gjuti.
Mbreti zuri armiqët esir (اسير) edhe i vrau liksht të
gjithë. Hasani edhe i biri i tij hynë qytet edhe dua-
llën andej. Bujtësi (ضيف) e pohoj çelësin e zemrës (اشراح)
së tij prej pershëndetje t'ime [الفتات]. Tregëtarët plaç-
kat që lane pranë jush a i ngritën? Unë prej jush s'
kam per të pritur do një çperblim. Gocat ishin gati
edhe prej iltifatit të mualimesë u gëzuan me një gëzim
të math. Çuni i puthi duart t'et edhe u droth nga fri-
ka. Hasani e ngriti në qyq Husejnin, edhe Hysejui e
pohoj hakkun e tij, dhe Kadiu e nderoj edhe e priti
me buzë të qeshur.

مبحث ٢٨ < ٧

المصادر الميمية (اسم الزمان والمكان)

Emri i vendit a emri i kohës së punës.

Veç masdareve pa mim që kënduam në faqe Nr.
është dhe një masdar me mim që na tregon vendin
a kohën si :

ndenji مجلس - vendi i ndenjes (vendi qi rihet.
shkrojti مكتب - vëndi qi shkruhet (shkollë).
varrosi مقبرة - vent i varrimit (varrëz).
Shumsi u vjen : مقابر , مكاتب , مجالس

Emri i veglave - اسم الآلة (1)

Shtiri مدفع - vegla që shtije, që heth (top).
Çeli, hapi مفتاح - çelës, hapës.
Fshiu مكسنة - pshesë, sitë (mu...) منزلة
Shumësi : مناخيل , مكانس , مقانح , مدافع .
Peshë : مساك . ملقاط - mashë - منشار sharrë ميزان

Emri vockrum - اسم التصغير

Në shqipjet për me e vocrue një emër i sjellim në fund : zë, kë, th, edhe disa tjera. P. sh : burrë - burrëz, burth, burkë - burr i vogel. N'arabishtet : رجل
Burrë رجول (ruxhejlun) burrëzë. Qen كلب - qenkë.
Akrepth. عقرب . عقرب . قلم . قلم .
harabel (rabec) عصيفر (usajfirun) harabelkë - rabeckë.

Emrat pshtetës e lidhes - اسم المنسوب

Kur duam të themi arabisht, frëngjisht, turqisht, a kur duam të themi Tiranas, Shkodran, Elbasanas, Beratas, e tje... emrit i sjellim në fund një (ى) me ايلبصانى , اشقودرى تيرانى , تركى , أفرنجى , عربى : (تشديد)
(Kinez). صينى , اصفهانى , هراتى , مدنى , مكى , هدى , مصرى , براتى
e hekurtë. حديدى - Hekur. حديد
vëllazënor. اخوى - Vëllà. اخ
atëdhetar - atëdhetarisht. وطنى - Atëdhë - وطن

Ndodhen edhe shumë emra qi s' kanë (ى) edhe quhen (اسم الآلة), si : Drasa e shkrimit (seffuretun) shkallë (sul-lem) سفورة
hanxhar, thikë, thikë, çekrek (shehrck) شهرق kerher (mu...) مشط .

dimnor - dimrisht. - شتائي - شتوي Dimër. - شتاء
Perendior. - الهى Zot, Perendi - اله
Femra u vjen me (ة) edhe shumësi m. mer
shumësi f. mer në tund (ات), si:
عربيات - عربية . عربيون - عربى . مكيات - مكة . مكيون . مكى

تركيب ٥٣

انا براتى . هو ايلبصانى . نحن اشقودرويون . هو مكى وهذامدنى .
جلس فى مجلس العلماء . تلك مقابر المسلمين وهذه مقابر النصارى . اخرجوا تلك
القرى بالمدافع وقت الحرب . الصبر مفتاح . الصبر مفتاح الجنة . اكنسوا
الغرفة بالمكانس . مفتاح الرزق عند الله . لا تكتبوا بهذا القلم . لان
استعماله صعب . اخذ الصبي بيده عقيرباً . تعلمنا العلوم الالهية . دخل
فى البيت كليب مع صاحبه . هن تزلتم من هذا الجليل ؟ شاهدنا عصيفرة
فى الشباكه . هذا رجل غريب من اهل هرات . لنا لباسان صيفى وشتائى
كنا مشتغلين بامور وطنية . النساء المكية فضلى من النساء المدنية . ادخلوا
فى الحجيرة ولا تدخلوا فى الحجيرة الكبيرة .

ترجمة ٥٤

E shkruam me kalemkë ketë letër. Çuna mos i
zini me dorë akreb-kat. Kush e shkroj këtë defter-kë?
E shkroj Elbasanasi këtë. Ku janë Beratasit? Kor-
çarët erdhën bashkë me këtë bur-thinë. I kuj ashtë
ky gomar-kë? Kush e rahu këtë çunthin? Këtë çun-
thin e rahu Dursaku. Nji mollë dimrore. Dy pjeper
dimrorë. Nji kall-zë edhe nji arslan-kë. Piva nji uj-z.
Hangra bukëz. Nji mot djellor edhe nji mot henor.
Kuajtë frenkë. Kuajt' arab. Nji shtëpizë ndë nji
kopsht-th. Nji fletëz edhe nji kalemkë Kemi dy kamb-
ka. Deturat muajore edhe motore. Çuna atdhetarë.

(ف، ح، خ، اب) *vxanësit të përkëthejnë fjalët* : وظیفه
bashtë në mb p'lakët të zezë me shkrim!

مزيدات - باب الافعال
مبحث ۴۹

Kjo formë vjen vetem nga mbiemrat që rëfejnë ngjyrë a cen (sakatlik) si: i kuq احمر, i verber اعشى etj. (1)

Kjo formë bëhet me shtimin e një (ا) hemzesë në kryet edhe me e këndue harfin e fundit me shed-de, si: احمر (ihmerre) prej (ح م ر) u skuq (u nkuq). اخضر (ihdarre) prej (خ ض ر) u gjelbërua.

تصريفات

الماضي	المضارع	المصدر	اسم الفاعل	اسم المفعول الخ . . .
احمر	يحمر	احمرار	محر	محر به (?)
صرفه على جميع الامثلة كما اشير آتفا وسابقا الخ				

كلمات

u bë me një sy. اعور me një sy.	اعور	u nxî	اسود
u bë abrash, piklash ابرش	ابرش	u verth (اصفر)	اصفر
u bë i vrëngët احوول	احول	u zbarth (ابيض)	ابيض
u bë i zî. ادهم kal i zî.	ادهم	u shtembua.	اعوج
luath.	(مروج) مرج	u pluhrua	اغبر

تركيب ۵۵

اللهم بيض وجهي بنورك يوم تبيض وجوه اوليائك ولا تسود وجهي
بذنوبي يوم تسود وجوه اعدائك . اخضرت الاشجار في البساتين .
اصفرت النباتات في المروج . اصفرت وجنتنا ابن الشيخ . يحمر وجه هذا
ولد اذا قرأ درسه . هذا الورق ابيض وذلك اشد بياضامنه . من اغبرت

Shihni faqen 39 dhe 40,

قدماء في سبيل الله دخل الجنة . لما نظر الملك ذلك اسودت الدنيا في وجهه .
يا ولدي لم اصفررت ؟ تنظر الابنة تحمر . انظر الى اصفرار ذلك الرجل
يا بنات لم احمرتن ؟ نظرت الرجال يصفرون . احديابه قبيح . هذا
الاصفرار ليس بطيب . احمراركم عندالدرس ليس بمقبول . المروج
اخضرت . عرفته قبل ان يصفر . اقرأوا درسكم قبل ان تحمروا .
اعور الرجل قبل سنتين .

ترجمة ٥٦

Kur e pashë atë burrën m'u nxi dunjaja. O bijë pse nkuqesh? O bijë per u verdhët? Këta burrat të cilët bijt e tyre u verdhën ata (هم) janë nga miqt e mij. Barnat u gjelbruan. Ngjyra e ktyne gocavet u pluhurua. Po shoh të nkuqmen e ktyre. Luadhet u gjelbruan. E kupëtova verdhësin e fytyrës të këti çunit. U verth fytyra e të gjithëve. Mo u nkuqni o çuna kur këndon!

٤٩ مبحث ٣٥

مزيدات — باب لتفعل

Po të marin formën e (تفعل) *it* e *t'* i shtojmë edhe një (ت) në krye bëhet forma e *tete-ulit*, si:

كسر - qessere , تكسر - teqessere قطع - تقطع
u coptua. coptoj. u thye u dermua. theu themoj

تصريفات

لماضي	المضارع	المصدر	اسم الفاعل	اسم المفعول	الخ
تكسر	يتكسر	تكسر	متكسر	متكسر	

ايها المدرس ! فاعملوا انصريفاتهن كماشير مراراً في الواحمن المخصوصة كي تحصل الممارسة المقتضية للتلامذة.

كلمات

kerkoj ta gjejë.	تفتقد	nga an e.....	من عند
pranoj.	تقبل	kuvendoj, u fjalos.	نحدث
pranoj dëftimin (tajmin)	تبلغ	u nda njeni prej tjetrit	تفرق
pranoj dhenjen, e mori	تسلم	nxuri, e msoj për vehte	تعلم
atë q'i a dorzuan.		u bë i krishter.	نصر
duroj.	تحمل	u bë çitut.	تهود
u kujtua, e pruri nder	تذكر	u bë mexhus.	تمجس
mënt.		tregoj madhësi.	تكبر
falnderoj.	تشكر	tregoj profetsi m'të renë	تنبأ
bëri ekonomi, e shtiri	تصرف	dha sadaka.	تصدق
në dorë.		po ashtû, si shkoj.	ايضاً
ndoqi, ndoqi shkoj (اتبع)	تتبع	kuvendoj.	تكلم
pas gjurmës.		tragë.	أثر
u nderua, mori nder.	تشرف	me nga dale hallavitje.	مهل
i tha lam t'hu mirë (ودع)	وودع	u mundua të flasë	تسمر
njeri tjatrit, ja beri teslim.		vjershë.	
mjekësi, shronësi.	طب	u mundua me tregu	تشجع
ndodhje, me u gjint.	حضور	trimëni.	
u çudit.	تعجب	dolli përpara.	تقدم
e doemosçme.	واجب (على)	a here që, kur që.	لما

تركيب ٤٧

مع من تكلم بالعربي ؟ تكلمنا مع اخي . المدرس واخوه يتحدثان في ذلك الامر. انكم متشعرون جميعا ونطلب منكم ان لا تشعروا ولا تشجعوا. لما سمع الرجال ذلك تقدموا جميعا الى جهته . تقدم التلميذ وقبل يدي الاستاذ . نتكلم بالعربي صباحا ومساءً مع اخينا . يا قوم تمهلوا فليلاحتي نتقرب اليكم . ذهبوا وتفرقوا جميعا . تعجبنا غاية (fort) التعجب منكم كيف اتبعتم اثر هذا الرجل الذي سرق افراس الوزير . اننا متشكرون

اليكم غاية التشكر . هؤلاء التلامذة يتعلمون علم الطب . أشرفنا بحضورنا
عند حضرتكم . تودعنا مع احبائنا عند الافتراق . خيركم من تعلم القرآن
وعلمه الناس . هل تذكرتم ما قلت لكم صباحاً . تقبل الله صلاتكم . تنبأ
مسليمة الكذاب . هو يهود ويتنصر ويتمجس في مقابلة نفعه . تصدقوا
الفقراء الذين يجتمعون حول بيوتكم . تمزقت ثيابه . تبلغت او امرك .

ترجمه ۵۸

Plakun e lamë në çadrët të tij fjalosej ajy dhe i biri per punët (امر) të vëllajt. A flisni arabisht? Po unë me vëllanë t'im flas per dit arabisht. Ardhen (قدم) bujqet edhe i puthen duarët princit. O sherbëtorë a kujtobesh ç' t'urdhrua. Ç' uditemi me të tepër çudi, kurse pa ju shohim që mundohi me fol vjerësh. Po nderohemi me ndodhjen t'onë pranë jush. Na të gjithë (me zor) trimoseni. Thuajni lam-të-hu-mirë shokve. Gjurmioni edhe kërkoni (تفتد) edhe mos ndahi. Duroni edhe nxini mësimet. Faleni sadaka edhe bëni ekonomi. Mos tregoni madhësi edhe ndiqni tragen e burave të mirë.

اخر . ابيض . اعر . اخضر . احذب . ارزق . اسر : Nxanësit le t' i përkëthejnë këto fjalë në të gjitha formët :

مبحث ۳۰

Mbiemnat — صفات

Mbiemrat arabishte më tepër vinë në këto masa
(وزن) si: (1) اسم الفاعل që këti i thuhet فاعل (1) :

(۲) قاتل — vrasës, قاتل — vrau, قاتل — i vramë

(۳) اعلان, اعلان, اعلان, اعلان

(۴) ابيض, ابيض, ابيض, ابيض etj. [për ngjyrë e cen]

(۵) معلوم, معلوم, معلوم, معلوم etj.

- (٦) فعل . صعب . i fortë.
 (٧) فعل . بدل . i bukur, بطل - trim (hereux).
 (٨) فعل . فرح . i gëzushim, هرم - plak.
 (٩) فعلان . lakuriq, شجمان - trim.
 (١٠) فعال . shumë gënjeshtë..
 (١١) فعل . shumë i pushuar, i heshtur خرج çirak
 Miemrat qi vinë në masët (وزن) فاعل edhe tregoj-
 në mjeshtërinë të një njeriu, si :

Qumësht لان edhe لبان qumësht-shitës.

Bukë خباز bukëtar بخيط pë (pëu) terzî.

Emri qi vjen në masët (افعل) po të ketë kupë-
 timin ma tepër, mâ shum quhet (اسم التفضيل) sikundër
 shkoj mâ siper. Për shëmbull.

Ky është i tepër dhe ajy është
 ma i tepër. - Na të tepertit (ma të shumtit)e ...
 Ky është përpyjekës, por ajy është
 mâ tepër nga an'e përpyjekjes. - Ky
 është i bardhë, por ajy është mâ i bardhë.

Havaj sot është mâ mirë se dije.

كلمات

i lirët.	أرخص (رخيص)	i kuq.	احمر
i shtremtë.	الغالي	i mushkëllyer.	اشعر
i paster.	طاهر	bojë gështënje.	اصهب
i butë.	ناعم	i rî, pa qime.	امرد
i rî.	شاب	sÿ-math.	ادعج
i thatë.	يأس	qeballa-shumët.	اهدب
i tharët.	حامض	vetull-qepur (çatma).	اقرن
pem e pjekme (e arritë).	يانع	belbacuk (peltek).	الشف
i zemrutë (me mëni).	زعلان	gagaç.	الكن
i hidhtë (me gazez)	غضبان	zgjebarak.	اجرب
i dehur.	سكران	krahnor-dalë.	اقس
i urët (me unî).	جوعان	i bamë-syu-net.	مختون

i ngopët.	شيمان	i pa-bâmë-synet.	أَقْلَفُ
me etje.	عطشان	larushi (balash) sy-dele	أَشْهَلُ
i habitun.	حيران	hurma.	تَمْرٌ
pojak (vrershtar).	نَاطُورٌ		

تركيب ٥٩

انا رجل تعبان . وجد في الجبل رجل قتيل . الثلج ابيض وهذا القرطاس اشد بياضا منه . الحجازون والحبازات مجتهدون . هذا السيف اطول من تلك السيوف . يحمل هذا الجمال تلك الاحمال التي قد تركها صاحبها في بيتكم هذا . هو اشد شواداً من الفحم . ادعج العينين . هذا ارخص وهو غال . ركبت على فرس اصهب . هل عندكم افراس شهل ؟ يا تلامذة لا تختلطوا بالرجال مادتم مرداً . كان ابي اهدب واقرن . الثلغ واللكن لا يقتدرون ان يقرؤا القرآن كما يليق (si lipcet). لا تجالسوا مع الجرب فان الجرب داء ينتقل . ولد النبي عليه السلام مختوناً مسروراً . هذا الجلد طاهر وناعم . اأنتم جياع . لا ، نحن عطاش . هن قعس وسمر . هؤلاء الرجال قاف وتلك النساء جرب . ارض يابسة . هذا جوعان وهي عطشى . هذا شاب امرد وذلك شيخ كبير . اذا وجد اليهود الحمار خيصا يقول هذا منتن . التمريانع والناطور غير مانع . التفاح الحامض هذه التفاحات حامضة . أهم زعلانون ؟ لا ، هم سكارى ونحن حيرانون مايفعل هذا الشيخ بين المرد ؟ لنا فرسان اشهبان وثلاثة افراس صهب . انت اشهل العينين . هل عند ابيكم فرس اصهب ؟ عنده اربعة عشر فرسا اسود . هم غضبانون واتم سكرانون (سكارى) . من اين هذا الرجل الاقعس ؟ هذا القرس اشهب وذلك اشد شهبة منه . انت سكران وهو اسكر منك (اشد سكر منك) .

ترجمہ ۶۰

Kjo leter është e fortë, ajo është e butë. Kjo hurme është e pjekme, ajo mollë s'është e pjekme. Kjo shtëpi është m'e lirë se ajo. Ky burrë lakuriq. Ajo zonja trime. Ajo është ustaj edhe ky çiraku. Ti je i urët ajo etjake. Nji mollë e tharët. Hurmatë janë t'ëmbëla. Këta djemtë peltek, edhe ato gocat gagaçe. Këta burrat vetull-çatma edhe ato gratë sy-shqera. Zonja esmere edhe i biri i zi i sajë janë t'urët. Burrri gjoks-dalë edhe çuni sy-shqerë s'janë gati. Arabi është sy-math. Nji dras e thatë. Drasat e thata janë të shtrenjta. Ata janë të dehur. Vertet ata pa-qime me etj. Këta pleqtë janë të ngopët. Na s'jemi hidhnak. Ata s'janë të pa-premë. Ju s'jini të zgjebët. 6 kuaj boj-gështenje. 4 gomarë të zinj 29 qen të bardhë 35 të zgjebët. 99 sy-math. 334 të mushklyer. 57 kamburë. 12 krahanor-dalë. 62 pleq edhe 22 të rinj. Ti je i bamë-synnet dhe ajo është i pa-bamë. Unë jam qepallë-math.

وظیفه : Nxanësit janë të shterngumë me i a kallëzue zotënisë mësues gjith emrat shënimore (اسماء الاشارات)

مبحث ۳۱

مریدات — باب التفاعیل

Po të marim formën (فاعل) e t'i shtojmë një [ت] në kryet del forma (تفاعل). Kjo formë perdoret për me e tregu një punë qi ka ngjarë midis shumë vetave, si :
تقابل - U vranë njeni me tjetrin. Herë herë perdoret për me e tregu një punë që s'është fare, si :
تناوم - Bëri sikuer flen (u bâ i fjetun),
تعامی - Bani sikur s'sheh.

تصريفات

الماضي المضارع المصدر اسم الفاعل اسم المفعول الخ ...
تقاطع يتقاطع تقاطع متقاطع متقاطع
Kur ndodhet harfi i parë i një (ثلاثي) që do të sillet nga [تفاعل] a [تفاعل] (ظ . ط . ض . ص . ش . س . ذ . د) Herë herë [ت] e edhe [تفاعل] së këndohen në kto harfe, me gjith ketë në kryet i sillet edhe një (همزة الوصل) p.sh:

ثلاثي ثلاثي
ادثر - تدثر - دثر . اتابع - تتابع . اتبع - تبع . اذكر - تذكر - ذكر . اشابه - تشابه - شبه . اسمع - تسمع - سمع . اناول - تناول - ناول . اضرع - تضرع - اضرع . اصادف - تصادف - صدف . اصدق - تصدق - صدق . اداره - تداره - درأ . ازين - تزين - زان . اطهر - تطهر - طهر . فليعمل المدرس للتصريفات كما اشير على التكرار . اظاهر - تظاهر - ظهر

كلمات

tufë, tog, bota.	قوم	kudzoj, u mbur.	تجاسر
u stolis, u zbukurua.	ازين	ndjesa mir-sije [عواطف]	عاطفة
u fshtuall me napë.	تدثر [ترمل]	veçan, për të.	مخصوص
ariu njeri tjetrit	ادارك [تدارك]	u fjalua me tjerët.	تجادت
i për ngjau njeri tj...	اشابه اشابه	lujti njeri me tjetrët.	تلاعب
i rendoj njeri tj...	تناول	flakë.	لهيب
u lut.	اضرع [تضرع]	ndeji [dolli] drejt për	تقابل
qilloj q'u poqen [rast]	تصادف [rast]	drejt [sÿ për sÿ].	
dha sadaka.	تصدق [صدق]	i a hodhi njeri	تداره اداره
u pastrua tepër.	تطهر [اطهر]	tjetrit	
		ndigjoj për vehte [اسمع]	تسمع

تركيب ٦١

الاحسن ان نتفرق ونتبع الطريق . كانت عواطفه تتلاعب به تلاعب
الريح باللهيب . باقوم تمهلوا التقابل . أتجاسر ان افعل كذا . تعجبنا

غاية التعجب من هذا التصادف . هؤلاء الاساتذة يدارون في التدريس .
التلامذة يدارون الخطاء . تقاتل المسلمون والنصارى . ان البقر (lopë)
نشابه علينا . تودعنا لتفارق . هذا الرجل يتصامم وذلك يتعامى .
لا تتجاهلوا في هذه الدرس . لا تمارضوا فتمرضوا . انا قلت في الارض .
وان كنم جنباً (i fllikët) فاطهروا . (آيت)

ترجمه ۶۶

O çuna mos bëni sikur fleni po perpiqi në mësi-
met. A kudzoni të luani në rrugët, s' kini frikë se
mos piqi (تصادف) i me mësonjësit? Këta të cilët janë
pertasë bëjnë sikur flenë. U çuditëm fort shumë nga
perngjarimi i këtyre. Nxanësit po luajnë njeri me tjet-
rin në treg. Lam t' hu-mirosi se nesor do të ndahi.
Mos tregoni shumicë se ju jini njeri i paditçim. Tufa
njerës (قوم) u stolis me armë që të luftojnë me armi-
qet. Po lonim (luanim) me shokët. Ajy burri behet si
i vdekme. Sherbëtorja bën sikur qan [بكاء]. Hasani u
pastërua me të teper pastërim.

مبحث ۳۲

مزیدات — باب الاستفعال

Po t' i shtojmë [ثلاثي] së në kryet një [است-iste,] a-
here formohet forma e [استفعال] it. Këjo formë jep kup-
timin kerkoj lypi, a po t'i vijë nga miemrat jep kup-
timin iu duk a e numroj p. sh:

دوللي - dolli - استخرج - qiti - غفر - duroj [fali] fajet
مکاتت - lypi faljen e mëkateve, kerkoj ndjesë.
شومئ - shumë - استكثر - i u duk shumë - e numëroj të
shumët.

تصريفات

الماضى	المضارع	المصدر	اسم الفاعل	اسم المفعول الخ . . .
استخرج	يستخرج	استخراج	مستخرج	مستخرج

وتدرس ان يواظب في التصريفات كما في السابق .

كلمات

e mbajti vehten t'math ngjarje.	استكبر واقعة	mori myshde.	استبشر
e përdëroj në shërbim qeveri shtet.	استخدم حكومة	i u duk si haram. mendim.	استخرم رأى
kërkoj lajme. luath.	استخبر مرج [مروج]	deshi me kupëtu, pyeti ta marë vesh.	استفهم
përdori, e ushtoj. deshi zbritjen.	استعمل استنزل	dolli përpar, e priti. në dashtë Zoti.	استقبل ان شاء الله
lypi mëshirë. deshti t' a dijë.	استرحم استعلم	kerkoj çeljen. kërkoj këthim, tha :	استفتح استرجع
		انا لله وانا اليه راجعون	

تركيب ٦٣

نظرنا من بعد انوارس فاستبشرنا . نعلم ان هؤلاء البدو لا يستحرمون عملا . هل تستحسنون ما فعلنا ؟ لم يستحسن الجميع هذا الرأي . جلسنا نستفهم من ذلك انوارس عن حقيقة الامر . استقبلنا منه بلطف عظيم . نتقابل في المستقبل ان شاء الله . استغفر الله العظيم . لاتستكبروا هذه الواقعة . استقبلنا الامير استقبالا عظيما . يا اولاد ! هل تستحسنون ما فعلت هذه الخادمة ؟ لا نستهبجه . اي رجل تستخدمون في البستان هذا ام ذلك ؟ نستخدم هذا الرجل . وقد كنا استخدمناه قبل سنتين . هذا الثوب مستعمل . لا يا سيدى هو جديد ما استعمله احد . قد استقبلنا هذا الرجل استقبالا حسنا . هل تستخدمون هذا الغلام في بيتكم ؟ لانستحسن استخدامه . استفهموا عن هذا الامر . خرج الامير لا استقبال ابيه .

هل تستعملون هذا القلم ؟ استرجع القوم . ممن (من من) تسترحمون .
استفهمت عن صاحب الحيوانات التي تأكل النبات في هذه المروج .

ترجمة ٦٤

Përdorimi i ati kalëmi është i zorçim. A e pelqeni perdorimin e kësaj sherbëtores? Jo s' e shohim të shemtutë. Piqemi nesër në dashtë zoti në kopshtit të fqinjës. Mos e shihni per shumë këtë ngjarje. Mos i shihni të çnderçim [حقير] të vorfët. A kerkoni çelje [fitim]? Na s'e perdorim këtë libër se është i math. Nesër do t'i dalim perpara princit. Veziri na priti me pritje të madhe. Pyes të kupëtoj që këta ujerës ku shkojnë. Vertet kta bura që pritëm i pelqyem tepër. Na panë të shemtutë. I pamë të bukur [i pelqyem]. M'e mira është t'i prisni edhe t'i pyesni të kupëtoni këtë ngjarjen. Duallëm per me e prit ministrin. [اسماء الموصولات] : Nxënsit do të tregojnë emrat lidhor, me shkrim mbi drasët të zezë.

مبحث ٣٣

Femer — مؤنث (1)

N'arebishtet emri a mbiemri femër bâhet me shtimîn e një [ة] në fund si e kallzum fage 12-13. Herë herë emri femër bahet me [ى] në fund që quhet الف ممدودة [الف مقصورة] elif i shkurtë a me [أ] që quhet عايشى . غضى . دىى - طوبى . بشرى . ذكرى . P. sh. صحراء . بيضاء . سوداء . كبرياء . عنقاء . صحراء

Fjalët qi s' kanë shënjë femre dhe përdoren femër janë këto, të cilat quhen [مؤنث سماعى] f. e sajueme.

Shihni مبحث fage 12-13.

کلمات

kovë.	دلو	sëpatë.	فأس
dhe, [tokë].	ارض	xhennet.	فردوس
zërhi këmish [dir-un]	درع	kupë.	كاس
luftë prej teli.		nji vegël per të flak.	منجنيق
shtëpi.	دار	brisk.	موسى
gjarpër.	انعى	zjar.	نار
lufët.	حرب	potkua.	نعل
mullin [reha].	رحى	shpirt.	نفس
erë.	ريح	venë.	خمر
hardhje [dabu-un]	ضبع		دكان
masat e vjershave.	عروض	kripë	ملح
shkop.	عصا	njerës.	ناس
	[ukab] عقاب	shpirt.	روح
	عقرب	rrug.	سبيل
gjisht i math.	ابهام	udhëtim [suven]	سرى
lepur.	ارنب	thikë.	سكين
perparje grash.	ازار	armë.	سلاح
gjisht.	اصبع		سلطان
njeri.	بشر	paqe [pajtim].	سلم
sisë.	ئدى	shkallë. [sullem]	سلم
dhelpër [skile]	ثعلب	qiell.	سما
krah.	جناح	trek.	سوق
hall.	حال	elp.	شعب
dyqan.	حانوت	matës [1040] derhëm.	صاع
barkë, anì, flotë. fuluke	فلك	urë.	صراط
poçe vòrbë.	قدر	pajtesë.	صلح
tullgë.	فنا	drekë.	ضجى
hark ark	قوس	naturë.	طباع
popull, tufë.	قوم	udhë.	طريق
mushkëri.	كبد	pjesë kurvesh	عجز
kërçuk.	قراون	dasmë	عرس
gjuhë.	لسان	mjaltë.	عمل

natë.	ليل	qafë.	عنق
myshk	مك	merimagë.	عنكبوت
zorë.	mea... ممي	kalë	فرس

Por disa prej këtyre herë herë përdoren mashkull.

P. sh: ملح . ناس . ميچنيق . ضبع . ربح . حرب . دلو . درع .
جناح . ابهام . ارنب . قدر . ليل . مسك . ممي .

Edhe fjala خيل kuaj edhe ابل devet me qenë se
kanë kuptimin shumës sado qi s' kauë [ة] quhen femër.

Herë herë njëshi vjen me [ة] e shumësi pa [ة] si :

شجرة një dru. شجر drurët. نحلة një bletë, نحل bletët.
حجر ، حبرة . زيتون ، زيتونة .

Edhe femra e ندمان ، غضبان ، سكران ، عطشان quhet
femër me elif të shkurtë si :

عطشى . عضى . سكرى . ندى . زعلى . تمى . الخ . . .

تصريفات

M.	[عطاش]	عطشانون	عطشانان	عطشان
F.	عطاش		عطشان	عطشى

تصريف اسم لنفضيل

Edhe femra njësh e [اسم التفضيل] it është femer me
[الف مقصوره] si : [اكبر] اكبرون اكبران اكبر
Quberu — [كبر] كبريات كبريان كبرى

تركيب ٥٦

عنق طويلة . الحرب الماضية والحرب القادمة . هذه الدلو فارغة . الفأس
القاطعة . ملح طيبة . الافراس السود . العسل الطيب . ناس كبار . عنكبوت صغيرة.
قدر بيضا . ارض كويسة . فعل كبيرة . هذه السلاح طويلة . سوق الشعير بعيدة
من هناك . حرب دائمة . تلك العصا يابسة . الرحي قريبة من الشهر . الارنب
والثعلب توجدان في الجبال . روح كريمة . سكين قاطعة . الارمام اكبر الاصابع.
هند صغرى النساء . عايشه فضلى النساء . انا عطشان وانت عطشى يا بنت ! البسى
هذه الازار يا بنت ! اسم اصبع الصغرى بنصر واسم اصبع التي بين البنصر والوسطى
حنصر واسم الاصبع التي تشاربها المسبحة وتسمى بالسبابه لان بها تسب . الحال

المظلمة . فاقطع هذه السلم بتلك السكين . صدقة الفطر صاع من شعير ونصف صاع من حنطة . صراط مستقيم . جناح عظيم . حجر كبيرة . نحل صغيرة (?) مسك طيب . قوم شريف . ليل مظلم . طريق صعبة . فاك واسعة . لصلح الماضية .

ترجمة ٦٦

Një merimagë e vogël. Qafa tënde është e gjatë. Dasma e tij është afër. Nji erë e fortë. Nji gjuhë e ëmbël. Një zerh e fortë. Shkopi im është i fort. Po shkopi tënt është m' i fort se ajy. Mullini i jonë është lark. Kjo sëpat është e prehtë. Parajsi i nalët. Nji akreb i zi e i vogel. Dy sisët e tua janë të mëdha. Ky elp është i mirë. Tullga e jote s'është e madhe. Unë s' kam dy vorba të kuqe. Arma tënde është e prehtë po arma ime është m'e prehtë. Halli im është m' i madh i halleve t'uaj. Kjo shkallë është e lartë po shkalla e shtëpisë së juaj është m'e lartë. Konaku im është lark po konaku i juaj është ma lark se ajy. Kush e copëtoj mishin me këtë thikë.

(اسم الفاعل) Njëuësit gjithi perkëthymet t' (اسم المفعول) : وظيفه
.... المكتوب edhe الكاتب it të fjalëve (اسم المفعول) t' i perkëthejnë me الذى . التى

مبحث ٣٤

مزيدات - باب الافعيال والافعال والافعال .

Për formimin e (افعيال) it duhet të sjellim një [ا] në kryet edhe harfin e mezit e përsëdytim po e ndajmë me një (و). si : (igdevdene) - اغدودن - غدن , اعشوشب - عشب : (و). Për m' e formu nga (افعال) i duhet të bijem në kryet një [ا] edhe pas harfit të dytë bijem dy [و], si :

(ixhlevvedhe) اجلود - جلد

Per formimin e (افعال) it marim formën اجر - ihmerre [u nkuq] dhe i shtojmë para fundit dhe një [ا], si . اجر - ihmârre - u nkuq .

për. Edhe kjo formë e tretë si (الجر) ja vjen vetëm nga ngjyrët e nga cenet. Forma e parë (اعشوشب) përdoret pak dhe (اجلوز) fort pak. Për shëmbëll :

کلمات

kafsht gjith po nxitojnë	اجلوز	mbiu 'bari.	عشب
s'ra shi kohë të gjatë	اعلوط	mbleroj shumë.	اعشوشب
u skuq shumë	احجار	flokun a nata u zgjat	اغدودن
u zbarth shumë.	ابياض	shumë.	
u nxî tepër.	اسواد	u ashprua sh.	اخشوشن (خشن)
u shtrembrua shumë.	اعواج	u ambëlçua.	اعذوذب (عذب)
u gjelbërua shumë.	اخضار	u kryp.	املوح (ملح)
u gjelbërua errësisht.	ادهام	u thartua.	احومض (حامض)
u verth shumë.	اصفار	u gjelbërua.	اخضوضر (حضرة)
u pluhuros shumë.	اغبار	u ëmbëlsua.	احلولى (حلو)
turi, ftyrë.	وجه	bari u shumua	اغلوب العشب
pëmë.	تمر (ثمار، ثمار)	u nxî stërë.	احلوك (حالك)
dardhë	كشمري	i u mushen sytë lot	اغرورقت عيناه
bajam (badem).	اوز	trëndafil.	ورد (ورود)
	البطيح الاحمر والبطيح الاصفر .	lule.	زهرة (زهوره ازهار)
kumbëll.	الخوخ	rush.	عنب
pjepër, sharqin.	البطيح	ftua.	سفرجل
		pus.	بئر (آبار)

همزة القطع — ق' do همزه qi meret në gojë quhet
edhe (همزه) ja qi rroket me hareqen e harfit qi vjen
ma siper quhet (همزة الوصل) .

(همزه) e (ال) it dhe hemzeja e këtyne dhet emrave :
امراً . امرأة . اثنان . اثنتان . ابن . ابنة . اسم . است . ايمن
quhet همزة الوصل . Po t' u sjellim përpara një fjalë s' me-
ren në gojë ; si : . . . الخ . وأمرأة .

Veç këtyne gjith emrat arabisht që fillojnë me
hemze janë (همزة القطع) .

همزه ja e formës (افعال) është (قطع) . Hemzeja e

(مصدر) dhe (ماضى) e hemzeja me tre harfe, *it* me tre harfe (امر حاضر) *i* gjith formëve që janë (دخلى) e (سداسى) janë (فعل مضارع) e (همزه) . (وصل) të jetë le të jetë dhe është (قطع) . Mos haroni !

تركيب ٦٧

خشنت امرجهم (مزاج) . اخشوشن طبعكم . لا يعذوب ماء هذا البئر . مياه آبارنا معذوبة . مياه آبار التي توجد قريبة من البحار مملوحة غاية الامليلاح . احمو مضت التفاحات . الطرق المعواجة صعبة . مدهامتان اصفارت الازهار . متى تحلوك اشعار هذا الصبي ؟ لم تصفارين يابنت ؟ اصفارت النباتات من اعلاط الهواء . اغرورقت عيننا رسول الله (عليه السلام) حين ذكر مكة . احمومضت هذه السفارج اشد من تلك الاعناب (عنب) ؟ هل تحلولى هذه اللوزات ؟ هذا البطيح اصفار وذلك احمار . مياه الورود اشد اغذيذاً من مياه السفارج . احدوب شيخ اقبيلة . متى اعراجت تلك النبات . احلوت هذه الكمثرى احليلاءً طيباً . انظر الى هؤلاء الرجال كيف اغرورق اعينهم من افتراق الوطن الذى هو فى يد الاعداء .

ترجة ٦٨

Këta burrat pse po ashpërohen fort ashpërisht ?
O çuna po ju shoh se fytyra e juaj është verdh shumë.
Dardha ishte thartuar më tepër se molla. Ky ujë është
ëmbëlsuar. Uji i trëndafilut u thartua. Ata rush janë
skuqur fort. Ky pus u lezzetua (عنب) . Mos u ashpëro!
O bijat e mija mos thartohi. Thuaji atyre ushëtarëve
mos ashpërohen. Mblithni nga lulet e verthçme fort.
Mora nga rusht e nkuqmë. Këta drurët perse janë
shtremtuar ? Kush është ky fort kuris-dalë ? A u
ëmbëlsua uji i pusit tuaj ? A u skuqën mollët të cilat
janë në kopshtit q' është në katund. U verdhën fort

ftonjtë të cilët janë në kopshtit q'është pranë lumit. U ëmbëlsuan teper këta rushtë të cilët janë në kopshtit q' është në shëtepit t' im-eti. O çuna! Mos ju mbushen shtë me lot.

وظيفة : Këta جلس . فتح . فهم . ضرب . نزل . پَرَکَتهجینی në të gjithë (صیغه) ماضی edhe مضارع si معلوم ashtu edhe مجهول .

مبحث ۳۵

Mënyra e perdorimit të masdarit. - كيفية استعمال المصدر

Shumë herë përmbi mënyren e perdorimit të masdarit kemi folur edhe shumë shëmbëlla kemi sjellë.

Këtù po i plotësojmë krejtë.

ضربه ضرباً - E rahu me një rahje, i hoqi një rahje.

جلس جلوس القاضي - Ndenji si ri kadiu.

جلس جلسة (xhe...) - Ndenji një herë.

جلس جلستين - Ndenji dy herë.

جلس جلسات (xhele...) - Ndenji disa herë.

جلس جلسة (xhi...) - Ndenji një lloj. جلس جلستان

Zoti i foli Musajt me të folur. - وكلم الله موسى تكليماً

U çudita nga rahja tënde Zejdin me një rahje të fortë, (u çudita q' e rahe fort). - عجبك من ضربك زيدا ضرباً شديداً

Ndenja me të ndejme. - قعدت قعوداً (قعد جلوساً)

Punoj punë të mirë. - عمل صالحاً (عمل عملاً صالحاً)

E deshi me të tepërtë. - احبه اشد الحب

E rahu ca. - ضربه بعض الضرب

E! la fare. - ترك كل الترك

ضربه اقصى الضرب || E rahu gjer në fund (sa më s'bëhet).
ضربه ابلغ الضرب

Hangri si çilimiu. - اكل اكل الصبي

E rahu sikur se reh kusarin. - ضربه ضرب اللس

E raha me atë rahje, (i hoqa atë rahje). - ضربه ذلك الضرب

E raha gjith llojet. - ضربه أنواعاً من الضرب

F raha ç' fare rahje se (të rahme se). - ضربه اي ضرب
 U kthye prapkazi. - رجع القهقرى (kahka.)
 hangri nji herë (اكل مرات) (اكل مرتين) - اكل مرة (اكل اكلواحد)
 اكل عشرة مرات . جاء عشرين . قلت الف مرة
 اشكرك شكراً قليلاً . حفظت غاية الحفظ . تعبت غاية التعب
 استكبروا استكباراً عجيباً . ذهب ذهاباً سريعاً . دعوت له دعاءً روحياً
 سكت تعظيماً . جاء خوفاً منك . قام لا كرامك قياماً
 Të gjithë (مصدر) ët që përdoren si : تاييه
 (مفعول مطلق) it quhen (فعل) kupëtimin e .

كلمات

mangët (mos me..)	عدم	lejë.	رخصة
kohe, vakt.	حين	deklaroj.	صرح
në mest, midis, dyk.	بينما	lëvdoj.	مدح
e shpetoj.	خاص	shijoj, shijë.	ذاق (ذوق)
zotëniça e juaj.	جنابكم	u hoq, u largua.	صرف (انصرف)
barim, rritje.	كل	ra, u gremis.	سقط
litar, fërtomë.	جبل	të parë, me pa.	رؤية
zuri.	مسك	shtet (terë, stere).	بر

تركيب ٦٩

كل نفس ذائقة الموت (آيت) . اكلنا اكلنا سريعاً . استرخصوا من
 الامير رخصة قطعية. تعجبنا من قتل هذا الصبي قتل كلكم بالبحر. من خاص
 ذلك الرجل من البحر تخليصاً حسناً . اشكرك شكراً قليلاً من ارسالك لي
 هذه الاقلام . قد حزننا انسى الحزن من عدم رؤيتك في بيتنا . فعلت
 هذا الفعل تعظيماً . حب الوطن من الايمان . رأس الحكمة مخافة الله .
 استبشرنا ان ابانا قد وصل بالسلامة الى الشام قبل ثلاثه ايام . كان احمد ينظر
 الى هذا الصبي نظر الاب . كنت اجلس في مجلسهم جلوس الغرباء ولم يلتفتوا
 الى اصغر التفات . قيل حين دخل المدرس في المدرسة قام واحد من التلامذة

وسئل مسأئل عجيبه فتحير المدرس اقصى التحير من سؤاله . كان يضرب الصبي اخاه الاصغر وفيما هو في هذه الحال جاء ابوه فهرب الصبي هروبا سريعا ولم يقدر الاب ان يأخذه .

ترجمة ٧٥

Ardhen ushtriya muslimane dhe ushëtarët e armikut u hoqen me një tërheqje të tepërt. U çuditëm me të tepërtë nga mbarimet e këti çunit të vogël. Hasani deklaroi me të shpejtë që nuk do të shkojë nesër. U gëzova plotësisht (krejt كل) nga e pamja të ime z-j. Unë po pinja ujë, dhe dyk e qenë në këtë hall erdhi im-vlla edhe më tha: Shko në çarshit mer bukë. Piva ujë-z me një pirje të shijshme (لذيذ). Hasani me Ibrahimiu po rihëshin me një rahje të fort, edhe ata dyk e qenë në këtë hall erdhi muderrisi dhe u larguan (انصراف). Thuhet se kur hyri ushtërija e Fatihit në Stamboll, ministrit e Bizansit po rihëshin me kallegra keqësisht në mexhllis. Ra në pust por zuri litarin me fortësi, edhe doli nga pusi me një dalje të çuditçme.

t'i جلس . ضرب . علم . رقد : Nxënësit duhet këto : وظيفة
امر حاضر . نهى غائب . امر غائب . مضارع
me gojë. مجهول edhe معلوم si نهى حاضر

مبحث ٣٦

كيفية استعمال اسم الفاعل واسم المفعول

Mëndyra e perdorimit të (اسم فاعل) *it* edhe (اسم مفعول) *it*
hingëllim. | kohë e gjatë, (gjithë |
pallje. | jeten).
u ngjit perpjjet, doli siper | presës. قطع (قاطع)

rëmben.	غصب	dru.	ش ر
hipi.	ركب	theri.	ذبح
pshehu.	كتم	ka.	بقر
kërceu.	وثب	zâ.	صوت (اصوات)
kopsht.	روضة	shkoj, shpoj.	نقد
rjedhës.	الجارى	zbriti poshtë.	هبط
molli drith a zarzavate	زرع	zbrazi.	فرغ
qeshi.	ضحك	humbi.	فقد
lavdroj, bëri shyqyr	حمد	këndonjës. (këndus)	التالى
shtroj.	مهد [بسط] فرش	agjënoj.	صام

تركيب ٧١

غافر الذنب . قاطع . الشجر . ذابح البقر . خادم الفقراء . خادم الحرمين . سامع
الاصوات . نافذ الكلام . صائم الدهر . قائم الليل . فاقد البصر . عالم
السر . فارغ الشغل . حافظ القرآن . صادق القول . غاصب المال .
حاسد الاقران . ذاكر الله . صاعد المنبر . هو غائب من نظرنا . الجالس
على الكرسي . التازل من السماء . الهارب من الخوف . هو كاتب .
نحن مستغفرون . أهم سامعون . اتما راقدان . آهن مخشوشنات ؟
ماء هذا البئر مملوح . تلك اخباز محمومضة . أمستعمل هذا ؟ مقطوع الرجل
مكشوف الرأس . من الغالب مكم ومن المغلوب ؟ هذا الرجل مستخدم في
امور الحكمة . الفرس صاهل . والجمار ناهق . هذا الكلام مستفهم
من اخيك . معلموا المدرسة العالية مجتهدون . خادمتا اخيك ذابحتا الطير .
صائموا رمضان . الوثبة على قدر الامكان . هذا القلم مغصوب . هو هابط
من الجبل . صعد الخطيب المنبر صعوداً وقوزاً . الماء الجارى . أ اتم
تزرعونها من نحن الزارعون (آيت) . والارض فرشناها فنم الماهدون (آيت)
أنكم لسارقون . كأنهم جالسون جلوس الامير . ليتكم قاعدون معنا في
الروضة . لعلهم يضحكون . أهؤلاء الرجال كاتبون ؟ أ تلك النساء

عاقلامت ؟ تلك الحمر مقطوعة الاذنان . هذا الفرس مقطوع الاذنين .
ان هؤلاء لعاقلون . من الجالس هناك . من الكاتب هالك . من الكاتب
الذي رجع من الصيد امس ؟ هل اتم جانسون في المكان الذي جلسنا فيه
امس ثلاث ساعات ؟ ان الله حافظ لدين الاسلام الى يوم القيام بحرمة
سيد الانام .

ترجمه ۷۶

Dru-prerësit. Qe-therësit. Kuajtë hingëllojnë edhe gomarët pëllasin Fjalë-drejtë. Gomar-hipësit. Deve-vjedhësit. Ata janë hyrës në kopsht edhe dëfrenjës. Dy sherbëtorët e tu janë kalë-hipës. Dy bijt e tu janë ngjitës permby malin. Prej jush kush është mundës edhe kush është i mundur? Vertet ju jini fjetës. Zotë-nija i kombit është shërbimtar i tyre. Zotë-nija e juaj ku po shkoni (ذاهب)? Kush është litar-zenës? Një go-mar vesh-prezë. Dy kuaj bisht-prerë. Gjasht deve të mëdha. Agjerusi i gjith kohës. Pirësi i nat' e ditës. Ky lajm është lajmeruar prej vëllajt tënt. Ata janë mbjellësit e këti kopshtit. A këta bura janë të perdëruar në punët të medreses? Mësusët e medresesë së naltë a janë perpjekës? U krip uji i pusit tonë. Mollët e kopshtit q'është në katund u ëmbëlsuan. Qashqe t'ishin ndenjës ndëper shtëpitë t'ona. Shpresonet se ata janë ndjesë-kërkusë prej Zotit. Cili është minber-dalës (hipës)? Mësusët e këti meqtebi janë pertasë. Fshirësit e odës me fshesa të mëdha janë gati. Ajy është rahësi Zejdin me një rahje të fort. Na jemi pirësi i këti uji me uji pirje. Këta sherbëtorë janë shkodraunë edhe këjo sherbëtorja është beratas. Tri kalemka e gjashtë kart-ka. Vrasësi i asaj harabel-kës është ky çun që i at i ti është ndenjës këtu mbi kallegrë. Ky kalem është i gjatë po ajy është m' i gjatë prej sij.

Dy kuaj balash. Katër goca sy-shqera. Ç' do shpirt esht shijëtari vdekjes. Këta kuris-dalët. Ato faqe-bar-dhat. Vertet ju jini bura të cilët jini shkrusës me nji lloj shkrim të bukur.

بحث ٣٧

Shembellat e përndryshme - الامثلة المختلفة

Rrënja që përkthenen (فعل) *et* dhe (اسم) *et* të përkëthyshtë është (مصدر) *i*. Tablloja që na tregon gjith (صيغه) *t* përfshjtjell (24), të ciiat janë kto që po shënojmë posht:

لوح الامثلة المختلفة

اسم المفعول	اسم المفاعل	المصدر غير الميبي	المضارع	الماضي
مكتوب	كاتب	كتابة، كتب	يكتب	كتب
<i>i shkruam është shkruar.</i>	<i>shkrues, shkruanjes, shkrimtar.</i>	<i>me shkru, të shkruan shk., shkrim, a pastaj.</i>	<i>shkruan tani shk., ka shkruar.</i>	<i>shkruar.</i>
الاستقبال المنفي المؤكد	الاستقبال المنفي	الحال المنفي	المجهد المتفرق	المجهد المطلق
لم يكتب	لا يكتب	ما يكتب	لما يكتب	لم يكتب
<i>domosdo s'ka me shkruar.</i>	<i>nuk ka shkruar.</i>	<i>s'po shkruan.</i>	<i>s'shkruoj a s'ka shkruar.</i>	<i>s'shkruaj.</i>
اسم المصدر الميبي	اسم الزمان والمكان	اسم الحاضر	اسم الحاضر	اسم الغائب
ليكتب	لا يكتب	اكتب	لا يكتب	ليكتب
<i>koha a vendi i shkrimit a me shkru.</i>	<i>mos shkruaj.</i>	<i>shkruaj.</i>	<i>le të mos shkruaje.</i>	<i>le të shkruaje.</i>
اسم المنسوب	اسم التصغير	مصدر النوع	مصدر المره	اسم الآلة
كتبي	كتيب	كتبة	كتبة	مكتب
<i>për m' i-u shkru, shkrimor.</i>	<i>shkrim-th.</i>	<i>një lloj shkrimi.</i>	<i>një herë a shkrim.</i>	<i>vegël shkrim.</i>
اسم الفاعل للمبالغة	اسم التفضيل	اسم التعجب الاول	اسم التعجب الثاني	اسم الفاعل للمبالغة
كتاب	اكتب	ما كتبه	اكتب به	كتاب
<i>se sa çudi... shkroj. q' shkruan tepër. q' shkruan shum.</i>	<i>sa çudi na shkrimtar, a j shkrim-shu-mët a j shkroj.</i>	<i>q' shkruan tepër.</i>	<i>q' shkruan shum.</i>	

et përkëthehen (مزبدات) : قاعد.

اكتب ، يكتب ، اكتب ، مكتب ، مكتب ، مكتب ، لم يكتب ، لما يكتب ، ما يكتب ، لا يكتب ، لن يكتب ، ليكتب ، لا يكتب ، اكتب ، لا تكتب ، مكتب - (اسم مفعول) *si* اسم الآلة *s'ka* ، اكتابة واحدة ،

اكتابة شديدة، مكيثب (اسم لتصغير) اکتابی. اسم الفاعل للمبالغة *s'ka*
اشد اکتابا ، ما اشد اکتاباً ، اشد باکتاب .

Edhe filet e shtumë të tjerë kështu përkëthehen.

وظیفه : Përkëthejini këto file pas tabllës të sipërme!

جلس علم کرم ضرب سقط فهم بعد

Këtë fjalë (قبل) përkëthjeni nga të gjithë format të
shtumë (مزیدات).

کلمات

krah, llërë.	ذراع	numune, moster urnek	انموذج
bëri isbaret, shënoj.	اشار	kujtoj, pandeh.	ظن
gjishtë.	اصبع	karcalec (karkalec).	جرادة
që. (en)	ان	zgjati, shtiri.	مد
kuptoj, ndjevi, i shkoj	شعر	kapi, zuri.	قبض
në ferkat, e ndavi hollë.		shpëtoj, u lirua.	تخلى
degë.	غصن	mori funt, hoqi dore.	انتهى
thikë.	سكين	dhe.	تراب
e shpuri në fund.	انها	hodhi, shtiri.	طرح
ra, u plas, u gremis.	وقع	u ngrit.	ارتفع
kërceu.	وثب	pluhur.	غبار
u përfytyrë, u katava-	تصارع	nga-dale.	مهلا
len u përllanë, u kacamitën.		pluhurosi.	غبر
grisi, çavi, grivi.	افترس	u tmerua (duhishe?)	دهش
u këthye.	كر	u hapit.	
shpëtoj.	مجا	ngjarje.	قصة
u përzi.	امتزج	u tulit, u fut për	التجا
u llafos, u fjalos.	حادث	shpetim.	
gaboj, bëri faj.	اخطأ	hipi, u ngjit.	صعد
këtheu.	اعاد	sipër.	فوق
solli, pruri.	اورد	ari.	دب
solli, peuri.	ادى	mblodhi.	لقط
e detyroj.	كلف	pëmë.	تمر
shtroj, ndeu.	افترش	ndënë, poshtë.	تحت

اصول التدريس و المكالمة

ومما لا بد من استدعاء الانتباه الى التلامذة ان كل دروس اللغة من قراءة ومجادلة وانشاء واملأء يجب ان يترج ما ، لان يؤخذ كل منها على حدة . فكل درس يجب ان يقرأه التلميذ وان يفهمه وان يتكلمه وان يمليه وان يتمرن على الانشاء فيه . النموذج :

وجد الصبي عقرباً فظها جرادة فديده لياخذها ثم تباعد عنها . فقالت له لو انك قبضتني لتخليت عن صيد الجرادة .

فبعد ان يقرأها التلامذة ويفهما ليكن السؤال والجواب على الوجه الآتي : ماذا وجد الصبي ؟ — وجد الصبي عقرباً . فما ذا ظن الصبي عقرباً؟ — ظن الصبي عقرباً انها جرادة . لماذا مد الصبي يده ؟ — مد الصبي يده لياخذها . لماذا تباعد الصبي عنها ؟ — تباعد الصبي عن العقرب لانه عرف انها عقرب . ماذا قالت العقرب له ؟ — قالت العقرب له لو انك قبضتني بيدك لتخليت عن صيد الجرادة . لماذا قالت العقرب للصبي هكذا ؟ — لان الصبي قد تعود صيد الجرادة .

وبعد هذه المحادثة يكلفهم ان يحكوا القصة باللغة الفصيحة . ومن اخطأ منهم ارشده وطلب منه ان يعيد العبارة . ثم يكلفهم ان يكتبوها . ففي ذلك تمرين على الانشاء والاملأء معاً . ثم يكلفهم ان يحولوها من المؤنث بان يقولوا وجدت بنت عقرباً الخ ... ثم يكلفهم ان يكتب كل منهم خمس جمل على مثال (وجد الصبي عقرباً ...) ومثلاً : وجد التلميذ قلماً وكذا وكذا ... وعلى محل لو انك قبضتني لتخليت عن الجراد يقيم هذه العبارة : لو انك لانتهميت لفهمت كلام الاستاذ ...

ويجب في كل درس جديد يورد قصة صغيرة مثل هذه لاكثر التمرينات بحيث تكرير اللغات السابقة لتكون الدروس متسلسلة تزدى بعضها الى بعض كما نفعل في كل درس .

قصة اخرى

قال حكيم : رأيت صبيًا في طريق الشام يلعب بالتراب وقد ارتفع الغبار
فقلت : مهلاً قد غبرت . فقال الصبي : يا شيخ اين تذهب اذا طرح عليك
التراب في القبر فدهشت من كلامه وعجبت لحسن بيانه .

قصة اخرى

حكى ان انساناً هرب من اسد فالتجأ الى شجرة فصعد عليها . واذاً
فوقه دب يلقط ثمرها . فجاء الاسد نحت الشجرة ثم انترش ذراعيه ينتظر
لتزول الانسان . فالتفت الرجل الى الدب فاذا هو يشير اليه باصبعه على انه ان
اسكت لتلايشمر الاسد انى هما . فتحير الرجل . وكان معه سكين لطيف .
فاخذ يقطع الغصن الذى عليه الدب حتى انهاء . فوقع الدب على الارض
فوثب عليه الاسد فتصارعا . فافترس الاسد الدب وكر راجعاً .
ونجا الرجل باذن الله تعالى .

مبحث ٣٨

المجموع — Shumësit (1)

Sikundër kemi thanë në (مبحث ٣) shumësi në gjuhët
arabishte është dy llojesh 1) i shëndoshe 2) i thyme.
Shumësi i shëndoshtë mashkullor [جمع مذکر سالم] mer në
fund ون بن a si :

زيد ، زيدون ، عمير ، عميرون . رجيل ، رجيلون . بصرى ، بصريون . مامور ،
مامورون . خياط ، خياطون . سارق ، سارقون . اكبر ، اكبرون .

Edhe shumësi i fjalve qi po shënojmë poshtë kësi
soj vjen.

ابن ، بنون (ابناء) . عالم Botë ، عالمون ، عالمن . ارض ، ارضون ، ارضين اراض
اهل Familje اهلون (اهال) . اوز Rosë اوزون . ذو ذوون . سنة ، سنون سنون

(1) Shihni faqen (17-26).

1) Shumësi i shëndoshë femror [جمع مؤنث سالم] mer në fund هند ، هندات . حارة ، حارات . سارقة ، سارقات . مصرية ، مصريات . si: مصریات . عریسة ، عریسات . کبری ، کبریات . خضراء ، خضروات . [خضر؟] حیاطة ، حیاطات .

2) Edhe emrat e harfeve të gjithë numrohën femra. الف ، الفات . باء ، باآت ... جیم ، جیات ، حاد ، حادات . si: ... عین ، عینات . واو ، واوات ... یاء ، یاآت .

3) Gjithë [مصدر] të bëhen shumës me si: کتبه ، کتبات . کتبه ، کتبات . اکرام ، اکرامات . تکریم ، تکریمات . مضاربه ، مضاربات . انکار ، انکارات . افتتاح ، افتتاحات . اغیار ، اغیارات . تعلم ، تعلیمات . تباعد ، تباعدات . استغفار ، استغفارات .

4) Arabët e Egjyptës edhe fjalën آغا edhe قنصلاتو e bëjnë shumës me si: آغاوات ، بکوات ، بشوات ، خواجات ، قنصلانات . سما Qjell سماوات [سموات] ، صلاة [صلوات] ، حمامة Plump حمامات

1) جمع مکسر — fu-lun Shumsi i thyme (فعل)

Mbiemri [الصفة المشبهة] qi tregon ngjyrë a cun dhe është në kallëp [افعل] si maskulli ashtu edhe femra shumës në veznit [فعل] (1)

[Të kuq, kuqe] [hamrun] حمراء . e kuqe حمراء . i kuq احمر
Edhe disa fjalë që vjen njëshi në veznit [اسد] shumësi u vjen (فعل) fu-lun, si: اسد - usdun, (دار) - duruu.

2) fialun - فعل	مفرد	جمع	مفرد
copra	قطعة	خيم	خيمة
popuj	مئة	حکم	حکمة
	سیر	نعم	نعمه
çanak kas...	قصعة	قیم	قیمه

3) fualun - فعل			
shkallë	رتبة	قری	fshat قرية
figur	صورة	قوة	fuqi قوة
قنب	قبة	ظلم	errësinë ظلمة
دول	دولة	کای	bubrek veshkë کایة

(1) Shihni faqen 39-40

Edhe shumësi i (اسم تفضيل) *it t'* (مؤنث) *it* në këtë
کبری - کبر، اولی - اول، اخری - اخر، علیا - علی عزری - عزز : vjen (وزن)

4) فعل **fu ulun**

جمع	مفرد	جمع	مفرد
کتب	کتاب	رسول	رسول
طرق rrugë	طریق	tavan	سقف
مدن	مدینة	اسد	اسد

5) - فعال **fialun**

femër	انثی	pikë	نقطه
shigjetë	رمح	hollësirë	نکته
کلاب	کلب	رجال	رجل
sokak (zi...)	زق	qafë	رقبه
kopsht	حنة	جبال	جبل
copë letrë (za.)	رقعة	mushkë	بذلة
		کرام	کریم

6) - فعيل **feilun.**

rop	عبد	حیر	حار
-----	-----	-----	-----

7) - فعول **fuûl.**

قلوب	قلب	رؤس	رأس
علوم	علم	بيوت	بيت
جنود	جنود	شهود	شاهد
حقوق	حق	ذکور	ذکر
اسود	اسد	ملوک	ملك

8) - فعل **fu-alun**

aj qi ban sexhde	ساجد	سکت	ساکت
رکم	راکم	نزل	نازل
fjetës	نام	کمل	کامل

9) - فعال **fu-âlun.**

کتاب	کاتب	عباد	عابد
جهال	جاهل	زهاد	زاهد

10) فعلة - fea-leten

كتابة	كاتب	باعة	shitës	بائع
ظلمة	ظالم	سادة		سيد
فسقة	فاسق	قادة	përpara-heqës	قائد
خونة	خائن	ساسة	politikan	سائس

8-9-10 janë veçan për njëshin (فاعل) të cilat
quhen (اسم فاعل جمع مكسر) : تنييه

11) فعلة - fualetun

ولاية (ولية)	وال	غزاة		غازي
قضاة	قاض	زاة	(shahin)	البازي

12) فعلة - filetun

ثيرة (ثورة) kà	تور	صيبة		صبي
اخوة	اخ	غلمة		غلام
غزاة (sarkadhe)kaprull	غزال	فتية	çun i ri	فتي

13) افعل - ef-ulun

بحر det	ابحر	انفس		نفس
اعين	عين	اضلع (اضلاع)	brinjë	ضلع
ارجل	رجل	ايدى		يد
اقفال (اقفال) klyç (dryn)	قفال	اذراع		ذراع
ايمان (ايمان) hé	يمين			

14) فعالة - fialetun

حجارة	حجر	صحابه		صاحب
-------	-----	-------	--	------

15) فعلة - fu-u'etun ; fort rallë.

عمومة (اعمام) (xhaxhë) axhë	عم			
-----------------------------	----	--	--	--

16) افعال ef-alun.

اشخاص vetë	شخص	اشياء	send	شيء
اوقات	وقت	ارواح	shpirt	روح
الوان ngjyrë	لون	اسباب		سبب
ايام ditë	يوم	اقلام		قلم
اطفال	طفل	احوال	gjendje	حال
اصحاب	صاحب	ابناء		ابن
اشراف	شريف	آباء		اب

جمع	مفرد	جمع	مفرد
اموات	ميت	آذان vesh	اذن
اعداء armik	عدو	ايتام	يتيم
17) افعله - ef-iletun.			
أطعمه ushqim	طعام	أئمة	امام
أدوية (ilaxh) bar	دواء	آربة	تراب
اسلحه	سلاح	اسئلة	سؤال
آنية enë	إنا	اجوبه	جواب
ارغفه çyrek	رغيف	i shtrejtë اعززة (المزودة)	عزير
dishmi (kallauz) ادلة (ادلة)	دليل	shtyllë اعمدة	عمود
		përua اوديه	واد

18) افعله - ef-ilau.

اطباء	طبيب	احباء	حبيب
اصدقاء	صديق	انبياء	نبي
اغنياء	غنى	اولياء	ولى

19) فعلى - fa-la.

i vrarë قتلى	قتيل	موتى	ميت
i plagum جرحى	جرح	مرضى	مريض
i llojshëmë شتى	شتيت	وحرقت وحرقت	غريق وغريق
حقي (جمعاء)	احق	اسرى	اسير
		u'lok زمنى	زمن

20) فعلاء - fu a'au

وزراء	وزير	خلفاء	خليفة
فقراء	فقير	صالح ، علماء ، صالحاء	عالم ، صالح ، علماء
شعراء	شاعر	ظرفاء ، ظريف شرفاء ، ظرفاء	شريف ، ظريف ، شرفاء ، ظرفاء

21) فعلان - fi-lanun:

اخوان	اخ	غلمان	غلام
نيران	نار	غزلان	غزال
kësullë mbreti تيجان	تاج	صبيان	صبي
peshk حيتان	حوت	حيطان mur	حائط

22) fu-alanun - فعلان :

بلدان	بلد	شجاع (shuxhaun)
فرسان	فارس	اعمى i verbë (عمى) ؟
شبان	شاب	امرج çalamau عرجان (عرج)

23) fevailu - فواعل

فوارس kalurës	فارس	صومعة kishë (manastir)
حوادث ngjarje	حادثة	عالم botë
جواهر	جوهر	فائدة ، فوائده . جانب ، جوانب
<i>t ë. nderçmit</i> خواص خاصه veçan	خواص خاصه	جارية gocë (جوار)
مواد	مادة	سفرجل ftua
عنادل bylbyl	عندليب	عناكب

24) feailu - فعايل

عجائب plakë	عجوز	عجائب çudi
رسائل librë	رسالة	حقيقة ، حقائق . غريبه ، غرائب
ضمير (zenër) perëmër	ضمير	كتيبه . ordhi

feali - (الفعال) فعال

عداري virgë	عدراء	اهل ، اهالى . ارض ؛ اراضى .
قتاوى	قتوى	ليل ؛ ليالى . اهال ، اراض
دعاوى	دعوى	ليال .

26) feala - فعالي

حبالي barsë	حبلى	فضية ، قضايا . ضحية ضحايا (قربان)
كسلاں përtës	كسلاں	رعية popull
هدايا	هدية	زاوية brî kënt, qoshe
منايا vdekje	منية	سجية karakter - ايا

27) fi alilu - (أفعال) ، (مفاعل) (تفاعل) فعال

كواكب	كواكب	محل محال (محال)
قناطر urë	قنطرة	مشقة mundim مشاق (مشاقق)
تجارب (تفاعل)	تجربه	اكبر (أكبر) (أفعال)
مكاتب (مفاعل)	مكتب	درهم (دراهم) . دفتر . دفتار
		ترجمه perkëthim تراجم

: افاعيل . تفاعيل . مفاعيل : f'alilu فعاليل S

سلاطين	سلطان	بريه (berr.) shkretëti برارى
صناديق	صندوق	تصوير figurë
فناجين	فنجان	مكايب
شباك (shu...)	شبك dritore	مفاتيح
قناديل	قنديل	مساكين
كراسى	كرسى	اكليل taxh
ارجاف (ارجوفة)	ارجاف laj-ren	جلايب robë
اعاجيب	اعجوبه pun çuditëme	جواميس buall
قوانين	قانون	تراويح çprehje
دساتير	دستور	تسايح
دواوين	ديوان	تمثال figurë
دينار	دينار	يعسوب mbret'i blets

39 فعاله fealiletun :

ارامته	ارمنى	قرمطى . قرامطه . منطى . مناقطه
مغاره	مغربى	برمكى . برامكه . فرعون . فراعنه
اشاعرة	اشعرى	استاذ . اساندة . تلميذ . تلامذة
بغادة	بغدادى	زندق . زنادقه . بطريق . بطارقة
بظلموس بظالمه . عبادلة قيصر قياصرة		جهيند (xhuh) kritikës جهابذة
جبار . جبارة . فيلسوف . فلاسفه		ملحد i pafeshim ملاحدة
اسقف o peshk pesko . اساقفه		نمرود

30) فاعلة - failetun dhe (فاعلة) - fealetun :

gomartarët	جمارة	سابة ata qi jan në rrugë
devetarët	جمالة	واردة ata qi vinë
mushkatarët	بغالة	شاربه ata qi pinë

(اسم منسوب مؤنث) — ة 3

— E dhe këto fjalë lidhor temra të cilat kanë
si : (جمع) quhen shumës (ياء نبت)

جمع	مفرد	جمع	مفرد
قواسه kavas	قواس	بحرى detarët	بحرى detar
të Mer- مروانية Mervanas	مروانى	صوفى dervish	صوفى dervish
vanit Mervanasit.		بصرى nga Basra بصوية t'Basres	

زبيرية	زبيرى	t'Qofes	كوفيه	ngâ Qofja	كوفى
Qijianasit	كيبانية	كيبانى	عبايسه	Abbasinjte	عباسى
Bishdadinjte	فيشداذى فيشه ذيه يشدان	فيشداذى	ساسانيه	Sasanijte	ساسانى

Këto ka qenë mbretërit e vjetra të Persisë.

لجمو الشاذة - Shumsëit e të parregultë

مخازى (مخاز)	خزى	fjalë	احاديث	حديث
ناس (اناس)	انسان	kot, shtrembë	باطل	باطل
مشاين	شين	ارضى (ارض)	ارض	ارض
مذاكير	ذکر	اهالى (اهال)	اهل	اهل
امهات	ام	ليالى (ليال)	ليل	ليل
افواه	فم (فوه)	mbret i axhemit	كسرى	كسرى
رماية	ماء	tym	دخان	دخان
شفاه	شفة	keqësi	سوء	سوء
اماء	امة	bukuri	حسن	حسن
نساء (نسوان)	امرأة	mirësi	كرم	كرم
قسى	قوس	tek	فرد	فرد

جمع الجمع - اقصى الجموع - Shumsi i shumsvet

Disa herë fjala (جمع) bëhet dhe një herë dhe quhet - mâ i tundi i shumësëve, si:

جمع الجمع	جمع	مفرد	جمع الجمع	جمع	مفرد
اقاويل	اقوال	قول	اكاب	كلاب اكاب	كاب
اسامى	اسماء	اسم	ايدى	ايدى	يد

اسم الجمع وشبه الجمع - Emri shumes a i shemblyshmi

Disa fjalë dyk e mos qenë në (وزن) it të as një humësi mbasi kanë kuptimin e shumësit q'atë (اسم جمع)

si: قوم - kom. عشيرة - fis. kabile-tufë. جمع - tufë. دهن - ghen. ابل - disa deve. غنم - ushtëri. عسكر - kuaj. خيل

Por me qenë se janë (مفرد) bëhen edhe (جمع), si: آبال. اغنام. عساكر. خيول. عشائر. اقوام, قوم

Fjala të cilavet një-hi u vjen me unë, - انا احب اكل الثمر على الشجر, si: شبه الجمع (ة) quhen më ka ënda t' i ha pëmët përmbi drurët.

Fjala توفيل tufë tufë flutarak edhe امشاج (i përzim) shëmbëllejné (جمع) *it* dhe (مفرد) s' kanë.

Fjala (لارك) برا (lark) e (jugë) دبور (veri) فيول (det) يم (يم) zbrazët s' kanë as تنيه as جمع . Fjala بشر (njeri), عبادلة (disa) kanë po جمع s' kanë. Fjala (Hasani e Hysejni e) (حسنين) Hasani e Hysejni e شين قرين تغليب quhen تغليب .

مبحث ٣٩

لاعراب - Mnÿra e këndimit të fundit te foljes

Ndryshimi i fundit të fjalës punë këndumi quhet كتباً ، على كس ، كتب edhe كتاباً ، من كتاب ، كتاب (اعراب). P. sh: هذين ، هذان . لمسلمات ، مسلمات . من ابراهيم ، ابراهيم edhe المسلمين ، المسلمون edhe ان ابانا . من ابيه ، ابوه .

Këto ndryshime shënjash që shohim nëpër fundrat e fjalëve të sipërme quhen (اعراب).

Përsëri : يكتبون . يكتبان . يكتب
لم يكتبين . لم يكتبوا . لم يكتب
لم يكتبين . لم يكتبوا . لم يكتب

Dhe këto ndryshime qi shohim nëpër kto (مضارع) quhen (اعراب).

Për shënjave q'u vihen fundrave marim vesh se اعراب është (10). Tri janë (حرکه) : u (رفع) e (نصب) dhe (i) جر . Katër janë حذف : ن ، ا ، ي ، و : حرف - حذف النون . حذف اللام . (جزم) - حذف الحركه : shuajtje :

الجر مخصوص الاسم والجزم مخصوص بالفعل فذلکة الاعراب

جر	نصب	رفع
ن ا	ی	و
حذف النون	حذف لام الفعل	حذف الحركه
حذف	حذف	حذف

Ç' do (اعراب) që flitet me gojë edhe shenohet me shenjën e veçantë të tij quhet [اعراب لفظي]; si të sipërmet. Ç' do [اعراب] që nga disa shkaqe s'meret në gojë quhet [اعراب تقديري]; si هذا قاض në vent (kadiju), dhe هذا القاضي në vent el-kadiju. Për ndryshe quhet اعراب محلي që dhe sikur të duash me e qit irabin sheshit nuk mundet me e qit; si : من [من من] ماخذت هذا الكتاب : من [من] është [من] [men] [من] اعراب محلي, (هذا) ashtu edhe مبنى على السكون.

تطبيقات

لم يضرب موسى ابراهيم بالعصا هنا اكل زيد خبزا على الفرس

(لم يضرب)	فعل مضارع مجزوم بالهمزة
(موسى)	اسم مرفوع تقدير ا و فاعل لم يضرب
(ابراهيم)	منصوب لفظاً ومفعول
(العصا)	مجرور تقدير ا بالياء
(هنا)	مبنى على السكون ومنصوب محالاً ومفعول
فيه ل	(لم يضرب)
(زيد)	مرفوع لفظاً كل فعل وعلامة رفعة فاعل
(خبزا)	منصوب لفظاً وعلامة نصبه
مفعول به	صريح لا اكل .
(على)	من الحروف الجارة ومجرور وعلامة الجر
(الفرس)	مجرور لفظاً بعلى وعلامة الجر
مفعول به	غير صريح لا اكل .

ايها المدرس ! اكتبوا من الامثلة ازيد نشاط الطلاب وممارستهم .

مبحث د

الحروف الجارة - جر in me (اسم) Harfet q'e bâjnë

ب . من . الى . عن . على . ل . في . ك . حتى . رب - Disa
 وءت (për bé) حاشا - خلا - عدا (përveç) مذ - منذ [من اذا] - që kur
 كتب بالقلم . خرجت من الدار . ذهبت الى السوق . بعد زيد عن الوطن .
 طلعت على الجبل . لزيد كتابان . رقدنا في المدرسة . هذا الورق ابيض
 كالثلج . اكلت الحوت حتى الرأس . رب تليد لم يجتهد في الدرس . والله هو

خيرك . تالله لم يضرب زيد بكرا . اكل زيد خبزاً حاشا محرم ، خلا محرم ،
عدا محرم . ما اكلت منذ عشرين ساعة . ما شربت ماءً منذ يوم الجمعة .
(اخذت قلماً من ابويك . هذا كتاب زيد . تلك الاقلام لمعلميك) .

: ضمير Këto harfe përkëthejini me — وظيفه
ب . من . الى . عن . على . ل . في . حاشا . حلا . عدا
por në ضمير Harfi [ك] nuk përkëthehet me : تنبيه
vënd të tij sillet fjala مثل dhe thuhet مثله si ajy.....
Kur duam të themi bashkë me atë themi به a se
Kur duam të themi pa atë themi :
بدوننا ، بدوني بدونهما ، بدونه

النواسخ - evet (اسم) Harfet q' i ndrojnë fundet e

an. an. kan. lken. lit. leal. ala. ma harfe
në kryet të dy (اسم) eve i pari këndohet me نصب dhe i
dyti këndohet me رفع , si :

ان زيدا كاتب (لكاتب) علمت ان محرماً مجتهد . كان الحرام نار . لبيت
التياب عائد (راجع) اليوم . لعل زيدا نائم في البيت . اكل زيد خبزاً الا
محرماً . لا غلام احد عندنا حاضر .

ja ja kur përdoren bashkë [اسم] in e parë e
bëjnë me رفع edhe të dytin e bëjnë me نصب si :
ما زيد كاتباً ولا محرم شاعراً .

النواصب - (نصب) in me (فعل مضارع) Harfet që bëjnë

ان . لن . كي . اذن
ان يضرب . ان يضرب . كي يضرب . [اجتهدت في الدرس اذن اكرمك .]
ليضرب . حتى يضرب .

جوزم - (جزم) në me (فعل مضارع) Harfet që bëjnë

si: جزم me فعل مضارع në vetëm nji مضارع لم ، لما ، ل ، لا Këta :
لم يضرب . لما يضرب . ليضرب . لا يضرب .
انَّ مَنَّهُما ما مَنَّ
cili që kush që. kush që. çë. kurdoherë që. në.

إِذَا مَا إِذَا مَا . مَتَى . أَيَّ - آتَى . حَيْثَمَا
kur (si 'që) në çdo vënd që kurdoherë që kur që.

Bëjnë nga dy [فعل مضارع] me جزم , si :

ان تضربى اضربك . مهما تكرمنى اكرمك . ما تفعلنى افعلك . من يكرمنى اكرمه . اى رجل يكرمنى اكرمه . اذا ما (اذا ما) تكرمنى اكرمك . متى تضربى اضربك . انى تذهب اجدك . اين تذهب اجدك . حيثما تيجى اكرمك .

قاعدة : Q'do فعل مضارع që ndjek [امر حاضر] in këndohet me جزم , si :

تعالى تذهب الى الرياض : *Filet kuptim metë* : الافعال الناقصة :

كان	صار	ليس	ما زال	ما زال	مادام
	u be		hala s'u hoq	hala është.	sa të jetë.
	عسى	كاد	عاد		
	shpresohet, mundet se.	gati, për pak, për fill, ment . . .	hala po...		

Edhe këto [فعل] e [اسم] in e bëjmë me رفع dhe [خبر] in e bëjmë me [نصب], si :

كان زيد كاتباً . صار زيد شاعراً . ليس زيد كاتباً (بكاتب) . ما زال زيد راقداً (يرقد) . مادام زيد ذاهباً (يذهب) . عسى زيد ان يخرج . كاد زيد يموت (ان يموت) ما عاد يرجع .

Herë herë پërdoret në vend (1) الخ . . . بات زيد ناظماً : si është

Harfet lidhuer. — حروف العطف

Këto : و . ف . ثُمَّ . حَتَّى . او . اِمَّا . اَمْ . بَلْ . لَكِنَّ . لَا .
harfe lidhin fjalen që vjen me fjalen e parë, ase lidhen [جمله] n që vjen me [جمله] n e parë që të parës i thonë [معطوف عليه] (i lidhur) dhe ndjekësit [معطوف] lidhës ; dhe fundi i [معطوف] it këndohet si fundi i [معطوف عليه] it ;
Për shëmbull.

(1) Shihni faqen...

جاء محرم وخالده . اكلت حيزا وشربت ماء . ما اكلت حيزا ولا جينا .
اكلت حيزا فشربت ماء . جاء المعلم ثم ذهب ابراهيم . اياك ابراهيم او خالده
هوا ماجيز اوجين . ا حيزا تاكك ام جينف . كن حلالا بل طيبا . مات
الناس حتى الانبياء . جاء الركبان حتى الرجال . لاتاكل شيئا لكن حلالا .

التطبيقات الصرفية والنحوية .

Çkoqitje shkrimi edhe radhëtimi.

جاء محرم وخالده .	اكلت حيزا	و شربت
فعل ماضى ثلاثى مفرد مذكر غائب اسم مفرد ، فاعل ومعطوف عليه حرف عطف اسم مفرد ، معطوف	فعل ماضى ، ثلاثى مفرد متكلم (ت) ضمير صرغ متصل ، فاعل (الاكلت) جملة معطوف عليها اسم مفرد ، مفعول لا اكلت حرف العطف	فعل ماضى ، ثلاثى مفرد متكلم (ت) فاعل لشربت شربت جملة معطوفة على اكلت . اسم مفرد مفعول لشربت .
ان ريدا كاتب	ما زيد كاتب	ولا بكر شاعرا
حروف مشبهة بالفعل اسم مفرد ، منصوب لان اسم مفرد ، صرغ ، خبر لان	ناقبة اسم صرغ خبر منصوب	حروف العطف ناقبة اسم صرغ خبر منصوب
	جملة معطوف عليها	جملة معطوفة

كاتباً زيد	كان	الكرمك	اذن -	في الددس	اجتهدياً
اسم مفرد، منصوب، خبر كان	فعل ماضى، معلوم، مفرد	مفعول لاكرمك	مفرد، مذكر، مخاطب، متكلم، منصوب ضمير	اسم مفرد، مجرور بفي و مفعول فيه لاجتهديت	فعل ماضى، معلوم، مفرد متكلم، من باب الافتعال ت فاعل .
اسم مفرد، صرفوع، اسم كان	فعل ماضى، معلوم، مفرد	مفعول لاكرمك	مفرد، مذكر، مخاطب، متكلم، منصوب ضمير	اسم مفرد، مجرور بفي و مفعول فيه لاجتهديت	فعل ماضى، معلوم، مفرد متكلم، من باب الافتعال ت فاعل .
اسم مفرد، منصوب، خبر كان	فعل ماضى، معلوم، مفرد	مفعول لاكرمك	مفرد، مذكر، مخاطب، متكلم، منصوب ضمير	اسم مفرد، مجرور بفي و مفعول فيه لاجتهديت	فعل ماضى، معلوم، مفرد متكلم، من باب الافتعال ت فاعل .
اسم مفرد، منصوب، خبر كان	فعل ماضى، معلوم، مفرد	مفعول لاكرمك	مفرد، مذكر، مخاطب، متكلم، منصوب ضمير	اسم مفرد، مجرور بفي و مفعول فيه لاجتهديت	فعل ماضى، معلوم، مفرد متكلم، من باب الافتعال ت فاعل .

كاد	زيد	بعضاً	ان	نخبج	زيد
فعل ماضى مقاربة، مفرد	اسم مفرد، صرفوع، اسم كاد	فعل مضارع معلوم مفرد	حرف ناصب	فعل مضارع مفرد، مذكر	اسم مفرد، صرفوع اسم عسى
مذكر، غائب	مذكر، غائب	فعل مضارع معلوم مفرد	حرف ناصب	فعل مضارع مفرد، مذكر	اسم مفرد، صرفوع اسم عسى
مذكر، غائب	مذكر، غائب	فعل مضارع معلوم مفرد	حرف ناصب	فعل مضارع مفرد، مذكر	اسم مفرد، صرفوع اسم عسى
مذكر، غائب	مذكر، غائب	فعل مضارع معلوم مفرد	حرف ناصب	فعل مضارع مفرد، مذكر	اسم مفرد، صرفوع اسم عسى

المفاعيل الخمس - Të pese mief-ulët

- 1) اكل زيد خبزاً [الخبز] - i çqumë, si : مفعول به صريح
 - 2) اكلت الخبز اكل طيباً - i lëshumë, si : مفعول مطلق
 - 3) اكلت خبزاً في المطبخ . صمت شهر رمضان (في شهر رمضان) . - ndëvëndësi a ndëkohësi ; si : مفعول فيه
 - 4) دخلت المدينة (في المدينة) . جئت امس (جئت في امس) . دخلت في مكة - بمكة . قت لاكرامك - i shkaktuemi ; si : مفعول له
 - 5) قت تعظيماً (للتعظيم) . انى اخاف رب العالمين (من رب العالمين) يموت المرء ويبقى وأمله (مع امه) - i bashkëti ; si : مفعول معه
- Si kuptohet edhe nga shembëllat që do të tjerat që nuk japin kupëtimin e (في) se dhe të (ل) së quhen (مفعول به غير صريح) i paçqumë ; si :

خرجت من الدار . بعدت عن النار . طلعت على الجبال . كتبت (بالقلم) .

الاشتغال او الاضمار على شريطة التفسير

Herë herë (مفعول به) i kujtohet ma parë se (فعل) i a se اشتغال (ضمير) këjo quhet اشتغال i dhe pastaj i sillet një (مفعول به) a se (اضمار على شريطة التفسير) ; si : زيدا اضربه - në vent زيدا انا ضاربه انا ضارب زيد ضاربه - Zejdi rihe! Dhe اضرب زيدا اضربه Ta çkoqitin : (اشتغال) me (مفعول به) Zejdi është (فعل) i të pa kujtumë, dhe (مفعول به) i pordorur (مفعول به) është (مفعول به) kupëtimdhënësi i [زيد] it, edhe sa për [ضمير] in e (فعل) it q'është kujtum ajy është (مفعول به) i i vetë.

حيثما زيدا القتيه فا كرمه . ان زيدا رأيتہ فا كرمه : امثله

— المنادى —

N' arebishtet thirja quhet نداء thirësi, edhe i thiruri (امناعاة) vinë uga forma (مرفوع) . Munadaja kur është e fjeshtme d. m. th. kur nuk i pshtetet donjë emri, gjithnjë këndohet (منصوب) , kur i pshtetet donjë emri a se është n'atë numërim këndohet (منصوب) ; si : يامسلة . يامسلمات . يامسلمون . يارجلان . يارجال . يارجل - مرفوع يارسول الله . يارحم الراحمين . يارب العالمين . يا عبدالله . يا ربنا - منصوب

O ti qi ke dalë në mal!
(ياطالع الجبل) - ياطالعا جبلا
O faqe bukur!
(ياحسن الوجه) - يا حسنا وجهه
يا دائما لطفه , يا مفيضاً خيره , يا كثير اماله , يا خيرا من فلان
نادى - عبدالله - اريد عبدالله - ادعو عبدالله - يا عبدالله

Edhe (نكرة) këndohet (منصوب) e cila është يارجلا خذبيدي

Folja që vjen pas të thirurit quhet جواب ; si : يازيد تعال
fjala [تعال] është përgjegja e thirjes.

— الاستغاثة —

Ndihmë-kerkimi quhet استغاثة , ndihmë-kerkasi مستعيت

edhe prej të cilit kërkohet ndihma quhet مستغاث edhe përs kërkohet quhet [مستغاث له]. Thirja për ndihmë-kërkim bëhet vetëm me (يا) edhe مستغاث i përdoret me (ل) مفتوح ; si: يا زید لیکر - le Z. li B. o Zejd shpejt arijë Beqirin me i ndihmu. يا - مستغاث ل . نداء - يا . مستغاث له - لیکر .

Herë herë [مستغاث] it i shtohet një (ا) që i thohet [الف الاستغاثه] si: يا زید المحرم - O Zejd arije Muharremin! Here pas (ا) it ishtohet edhe një (ء) si: يا زیداء لیکر . Herë herë (لام الاستغاثه) ja përdoret për çudi; si: يا لهما! - ja le-l-maë - sa shumë ujë! يا لهیب sa shumë çudi!

— الترخيم —

Si na shqiptaret që i prishim emrat e përveçnie dyk e thirur Alini, Li, Umeri-Mer dhe Ibrahim-Him, Braho, Bim e tj... ashtu edhe Arabët i prishin emrat dyk e thenë.

يا عثم - يا عثمان . يا جعفر - يا جعفر . يا صاح - يا صاحب
يا جار - يا جار . يا فاطم - يا فاطمة . يا سعا - يا سعاد

Kur shuhet harfi i fundit, ajy që mbetet më shumë këndohet si ka qënë, dhe pak herë këndohet [مرفوع] .

— المذوب —

Njeriu hërë hërë kur ka donjë gjëmë thëret: oji, o loke, o lekë, bubu, o kuje, qyqja, korba e tj. . . . Kësi-soj dhe në arabishtet përdoret vetëm (واه) ; si:
! واويلا - O ji ç' fat keqsi! Qyqja unë ç' e keqe!
! واسفا - Bubuja ç' hidherim!
! واولدا - O lelka! O bir! Mjer unë o birë!
! واہ رأسی - O ji koka ime!

— الاختصاص —

Dhe [فعل مقدر] it (مفعول به) quhet (اختصاص)

(të pakujtushim). Herë herë një punë kur t' i a veçanrojmë një emri, ati i themi emer i veçanruar *مختص به* dhe puna quhet (احتصاص) veçanërim; si :

Na shqipëtarët që jemi shqiptarë jemi më trimet e botës. Shkoqitje: *مبتدا نحن* është fillesë (فعل مقدر) prej (نصب) këndohet me (مفعول به) (الالبانيين) është [اخص e veçanëroj] a se (اعنى e kam për qëllim) dhe (اشجع الناس) është përgjéggje (خبر) i fjalës (نحن).

— التحذير —

Edhe (تحذير) i është (مفعول به) me anën e nji (فعل مقدر) Kuer shohim nji send të rezikçim e të lebetitçim, për një herësh bërtasim dyk e thënë: Zjar! Zjar! A se zjari mor zjari. Hajdud hajdud! Ore ujku! e tj. duam me thënë: vere! Ki mëndjen se të hangri ujku a shih se po digjemi, që kësi-soj po trembim atë që po i bërtasim. Arabisht quhet (تحذير) dhe këndohet me [نصب]; اتق من الجدار من الجدار - Muri mor muri! D. m. th. اتق من الجدار من الجدار - ruaju prej murit se po gremiset. Fjala e H. Umerit që tha në minber: يا سارية الجبل الجبل O Sarije shpejt zerë malin malin se po të rethon armiku. (?)

(تحذير) i Herë herë bëhet edhe me (ضمير منصوب); si :
 hap sýtë ruaju prej të keqes! - اياك احذر والشر - اياك ان تفعل كذا!
 hap sýtë ruaje kokën prej murit! - رأسك والحائط
 Ruaje dorën prej shpatës! - يدك والسيف
 اياك والمقرب . اياك والدماء . اياك ان تقرب من الاسد

— الاغراء —

Do me thanë me e nagas (me e shtye) tjatrín për një send të mirë i cili është porsí (تحذير) i, këndohet [منصوب] me një [فعل مقدر] që don nevoja; si :

shiko të mbajsh besën (fjalën) e الزم الوفا - الوفا

dhënë. السلاح السلاح - të lypset me mbajt armen armen!
اخاك والاحسان اليه - shih të mbajsh vëllanë tënt dhe t' i
bëjsh mirësi atij!

الحال

Per me e tregu gjindjen e punëtorit ase ati të
punushmit, shqip themi tu e (dyk e) a tu e qenë
(dyk e qenë) n' arabishtet perdoret tundi i (اسم)it me
(فتحه), si:

Zejdi ardhi dyk e qeshur جاء زيد ضاحكا A perdoret
ضارع me ضمير a pa ضمير ; si :

Ardhi zejdi tu qesh - جاء زيد يضحك (او هو يضحك)
halli rëfen pernjëherësh gjindjen e (فاعل)it edhe të
(مفعول) it; si: ضرب زيد محرماً ضاحكين

Zejdi rahu Muharremin dyk e qeshur që të dy.

hynë në qytet, të gëzushim - دخلوا المدينة فرحين - Zejdi qu-
het i zoti i hallit (ذی الحال).

التمييز (Kallëzim) Ndalim

Edhe [تمييز]i knëdohet me [نصب]: si: Unë nga vjetçi
jam m' i math se ty. [15] 11-99 [15] انا اكبر منك سناً
kalem [تمييز] . خمسة عشر قلمًا
[nga an] ose (...risht) si : nga an e diturisë [علماً],
gomarisht [حارياً] a gomarthi e tje...

بدال — Vendzenësi

شربت ماء ، لبناً

جاء زيد اخوك

مفعول به صريح
بدال من الماء
فاعل
فعل

بدال من زيد
فاعل
فعل

Këtu Zejdi edhe uji quhen (مبدل منه). [يدل] i këndohet si fundi i (مبدل منه) *it.*

F O R C I M — التأكيد

Forcim i fjalës bëhet a me persëritjen e fjalës a me persëritjen e kupëtimit të fjalës: si:

جاء زيد زيد . اكلت خبزاً خبزاً . جاء جاء . نعم ، نعم . لا لا .
ذهبت أنت أنت . جئت أنا . ذهبنا نحن . جاؤا هم .

Edhe [تأكيد] i këndohet si [مؤكد] i d. m. th.; forcimi si i forcamenti.

Forcim me kuptimin e fjalës:

جاء الامير نفسه (عينه) . جاءت السيدة نفسها (عينها) . جاء الامراء انفسهم
(اعينهم) . جاء الامير والوزير كلاهما . جاءت السيدة والخادمة كلتاهما .
جاء الامراء كلهم (اجمعون) .

اجمعون	كلاهما ، كلتاها	نفس ، عين
të gjithë	që të dy	vetë
جاء - فعل . الامير : فاعل ومؤكد . نفسه : تأكيد .		

Lidhja-tregim - عطف البيان

Shoku i yt Zejdi ardhi - جاء صاحبك زيد

Emrat që përdoren para (1) ابن ، ام ، اخ (اب) بنت ،
(2) اقسم بالله ابو حفص عمر ; si : (عطف بيان) quhen

Edhe fjala lidhja-tregim këndohet si i treguemi :

(1) Fjala ابن po të përdoret midis dy emrave të veçantë حمزه ja i hiqet, si : ابراهيم بن زيد - këndohet : (... mu - bnu. Zejdin).

(2) Per me e mësuë mirë lidhje-tregim'in shikoni llakabet në faqet 31.

Miemrat — الصفات

Miemri arebisht këndohet si emri, edhe përdoret porsì emri; d. m. th: në qoftë emri njësh edhe miemri njësh perdoret, në qentë dysh edhe miemri dysh, në qoftë shumës edhe miemri shumës ase njësh femër përdoret.

Veç këtyre, duhet të shihet edhe kjo, që në qoftë emri i çqum edhe miemri duhet i çqumë, në qoftë i paçqumë edhe miemri perdoret i paçqum; si:

معلم مجتهد . معلمان مجتهدان . معلمون مجتهدون .
المعلم المجتهد . المعلمان المجتهدان . المعلمون المجتهدون
معلمة مجتهدة . معلمتان مجتهدتان . معلمات مجتهدات (معلمات مجتهدة) .
المعلمة المجتهدة . المعلمتان المجتهدتان . المعلمات المجتهدات (المعلمات المجتهدة)

ركبت على سفينة كبيرة . طلعت على الجبال العاليه . اكلت خبزا طيبا .
افرسان على ظهور افراس عربية . هم ناس كبار . الخبازات الصغيرة
مجتهدات (مجتهدة) .

نبيه : Mbiemri perdoret për çqim, për sharje, për lëvdim edhe për përkëdhelim e për mëshirin, si.

الابن الاصغر . الابن الاكبر . رجل عالم . رجل جاهل . ابن صغير .
رجل فقير . شيخ هرم .

بسم الله الرحمن الرحيم (؟) اعوذ بالله من الشيطان الرجيم (؟) اللهم
انا عبدك المسكين . عشرة كاملة . لاتخذوا الهين اثنين . امس الدابر .
ليل لائل .

وكم عاقل عاقل اعيت مذاهبه
و جاهل جاهل تلقاه مرزوقا

هذا الذي ترك الاودام حائرة
وصير العالم النحرير زنديقا.

Rrugët, veglat - اعى ، اعيا (*) me e, loth - مذاهب ، مذاهب - e lodhi mënyrët. - اعيت

Mentime (اوهام) tokoj, u poq - اتي fort i dit-
çim - نحرير e bëri - جعل , u habit - حار .

كلمات

rropi, qroj, xhveshi (سلخانه) سلخ	tufë.	قطيع
shtresa, të shtrame مفروشات	mentnoj.	خال (تخيل)
meubla.	ndigjoj, vuri vesh.	اصفى
lule të ngjyme, të منقوشات	e ndau e perhapi.	(بدد) ومنه لا بد
stolisme.	pranoj perngjarimin	امتثل
morri, kapi.	deshi të bëj si....	
bindjetar, këshillonjës.	ndrëqi goditi ndertoj.	نجى ، ابتنى
shkretëtirë, fushë.	mirsonjës, ajy që mirson	اديب
veçanëroj, caktoj.	tjatrën.	
vegël, ushqimi.	pjekje e mend- (rush...)	رشد
dele.	jes, arritje e mendjes.	
mentoj një send.	stolisi me gurë të	رصع
midis një sendi (mbi atë بينما	çëmushim.	
e sipër, dyk e qënë në këtë).	argat, me rrögë me	اجير
vari.	pargë.	
la, e qandroj.	i bukur.	بهج (فرح)
vuri dhahire, ruhti.	stamnë, qyp.	حررة (مررة)
kasolle, kolibe (quh).	gjalpër, tëlynë.	سمون
tmer llahtari.	përmbajti, pranoj.	اتخذ (احدث)

المدرس ان يفعل كما قيل في [اصول التدريس والمكاملة] .

ترکیب ۷۳

قيل انه كان لاحد الاغنياء زراع يرعى غنما في احد البراري وكان قد عين له معاشافيه شئ من السمن فكان الراعي يبقى السمن ويدخره في جرة له كانت معاقة في كوخه . فبينما هو ذات يوم جالس في كوخه عند غروب الشمس وهو متكئ على عصاه اخذ يتفكر بما يعمله فيما اجتمع من السمن فقال في نفسه انى ساذهب به غدا الى السوق وايعه واشترى بثمنه نعجة حاملا فتضع لى نعجة اخرى ثم تكبر هذه وتلدلى مع امها نعاجا اخر وهكذا الى ان يصير عندى قطع كبير فاردا عندى من الغنم الى صاحبه واتخذلى اجيرا يرعى غنمى وابتنى لى قصرا عظيما فازينه بالمقروشات الحسنة والانية المرصعة والمنقوشات البهجة ومتى بلغ رشد ولدى احضره معلما اديبا حكما يعلمه الادب والحكمة و آمره بطاعتي واحترامى فان امتثل ، والا ضربته بهذه العصا . ورفع يده بعصاه فاصابت الجرة فكسرتها فسقط السمن على رأسه ولحيته وثيابه ، تبدداً فى كل جهة فحزن لذلك خزننا عظيما قائلا لعل هذا جزاء من يصنى الى تخيلاتة .

۷۴ ترجه

Vërtet [قد] dërgoj princi i muminëve disa ambasadorë mbretnave.. Gjykatësit janë nëpuësit e haliteve. Lavdërimi është për All-llahun, Zoti i gjithësive. S' i kam parë miqtë përse vjet e këtej. Kishte zarzavate shumë në treg. Ndejmë që të kamë تناول ç' kemi pranë prej ç' hahen e ç' pihen [مشروبات مأكولات]. Përse namaze për dit janë farz përmbi myslimanët. Presësi i udhve (udhëprës) kërkoj prej nesh të hollat Mirë-sjelljet e të parëve bëhen tmerime për të pastajnit (prasm). Bindjetari dëshëroj të thot: mirësoni zemrat tuaja tha ripni qentë t'uaj. Lam - tëhu - miroani miqt'e shtrëjtë. Pranë

کلمات

më munasib (m'e pelqysh- me) më mirë, m' afër.	أولى	e shtiri në dorë.	استلم ، تسلّم
zotëri e tij... e jote...	ذات	i dha gjyq, veproj.	قضى
kuntërshtim.	مخالفة	zihje, kacambitje.	مجادلة
kryengritje, turbëllim, përzim.	فتنة	shau, qertoj,	حاب (عيب)
lidhi fjalë, dha vendim	أجمع	turpëroj.	مشورة
lidhi.	عقد (تعقيد)	bisedim.	مقرب
i veçantë.	خاص	i afrum.	اوعد
i pergjithshim.	عام	dha fjalë-besë.	نقد (نقود)
u shëmbllje, u pasqyrua	تمثل	të holla.	أردع
u ngreh më këmbë.		la amanet.	مؤمن
kohë.	ميعاد ، ميعات	i besushim.	أشار (اشارة)
i a bërë mall, i a	ملك (ملك)	shënoj.	استشار
vehtroj.		bisedoj.	اجلال ، تعظيم
sallon.	قاعة	me madhsu, me	
kurt, obor.	مصن	nderue.	
vari.	علق (تعليق)	si e do puna...	على حسب
i habitur, i llahtaritur.	مندھش	mbeti prapa.	تخلف
dha vendim të premë.	عزم	njohu, mori per siper t	عهد
i u bë shok.	رافق	qrim, drejtësi, llagarim	عنة
trokiti.	قرع	miqësi, besnikësi.	صداقة
u sul, u tur.	هجم	ardhje.	مجيء
me të tepër.	فرط	një shesh në kahire.	الازبكية
gjeti funt, arriu.	انھى	kopsht drurësh.	خديفة
fshtolli.	احاط	pushkë.	بارود
kanal.	ترعة (tu..)	n duk sheshit.	لاح (و)
rëshqiti, kupëtoj	عتر على	e vu në vent.	مكن ممكنين
odë, çardak.	غرفة	me themela, istihqam.	متراس
		mbrojti, rujti.	وقى
		me zbras, me e lëshu.	اطلاق

تركيب ١٤٣

وصل بعض المسافرين لقصد الحج مدينة ونزل عند صاحب له فلما تمت مدة الإقامة وعزم على الرحيل أخبر صاحبه ان عنده امانة وهي جملة من النقود والجواهر يريدان يودعها عند مؤتمن الى ان يرجع . فلما سمع منه صاحبه ذلك استحي ان يقون له ضمها عندي خوفا من ان يظن انه طامع فيها فاشار عليه ان يضعها عند القاضى فاخذها وذهب الى القاضى وقال له انى رجل غريب واريد الحج وعندي امانة وقدرها هذا من النقود والجواهر واريد ان اسلمها الى حضرت مولانا القاضى ليحفظها الى ان اعود من الحج واستلمها . فقال له القاضى نعم ، خذ هذا المفتاح وانتح هذا الصندوق وضعها فيه واغلق الصندوق جيدا ففعل وسلم المفتاح الى القاضى وسلم عليه وتوجه فلما قضى حجه ورجع ذهب الى القاضى ليطلب الامانة فقال له انى لا اعرفك وانا عندي امانات كثيرة فمن اين اعرف ان لك امانة عندي واطال المجادلة معه فانصرف الرجل الى صاحبه واعلمه بذلك وعابه فى ذلك المشورة فاخذه وذهب الى بعض الامراء المقربين الى الملك فاخبره بتك القضية فاوعدهم انه فى غد يذهب الى القاضى ويجلس عنده ويخبره بقضية اخرى تخصه ويدخل ذلك الشخص صاحب الامانة عليها ويطلب الامانة من القاضى فلما كان الغد ذهب ذلك الامير الى القاضى وجلس بجانبه فلما انتهى تعظيمه واجلاله من القاضى على حسب مقامة قال له لعل السبب الذى اوجيك الى تشریفنا بقدمك خير ؟ فقال هو خير لك ان شاء الله تعالى . فقال ما هو ؟ فقال له امير ان فى ليلة امس طلبنى الملك فذهبت اليه فلما انتهى المجلس وانصرف الناس وارت ان انصرف واذا هو امرنى ان اتخلف عنده فلما اختلينا اشار الى انه يريد ان يحج فى العام القابل ويريد ان يسلم المملكة جميعها لمن يعتمد ويؤمن فى ذلك الى ان يعود بالسلامة فاستشارنى فى ذلك فاشرت عليها ان يسلمها لجنايبك لما تعهد عندك من الامانة والعفة والصدقة اولى من تسليمها لبعض الذوات فر بما يعمل مخالفه او يطمع (اطماع) نفسه فى المملكة فيعمل فتنه او نحو ذلك فاعجبه ذلك الرأى واجمع انه بعد يومين يعقد مجلسا عاما ويفعل ما اشرت به عليه ففرح القاضى بذلك فرحا شديدا واثنى عليه واذا بصاحب الامانة داخل عليهما

وتمثل امام القاضى وسلم وقال يا حضرة مولانا القاضى ان لى امانه عندك وهى كذا وكذا وسلمتها اليك وقت كذا وكذا فاما تم كلامه فقال له القاضى نعم يا ولدى وانا تذكرتك الليلة عند النوم وعرفتك وعرفت امانتك فخذ هذا المفتاح واستم امانتك فاخذها وسلم وانصرف وانصرف ذلك الامير ايضا فلما مضى الميعاد الذى وعده ذهب القاضى الى ذلك الامير وسأله فى شان المملكه والملك. فقال له ايها القاضى نحن ما عرفنا كيف نخلص منك امانه هذا الرجل الغريب الحاج الا ملكك الدنيا يا جميعها فاذا ملكتها باى شىء نخلصها فعرفها انها حيلة .

ترجمة ١٥١

Të vinë në Xhamileja (جميلة) ajo dolli prej çardakut në kurt të brëndëshim, por kurse pranë çerdakut paske një portë të madhe. Atë nuk e sheh kush e të mos i varret në dashurit (kush e sheh e don). Sa për Saidin ajy u habit prej princit se në jetën e vetë s' pati parë burrë si atë. Kur e vendosi princi udhëtimin për Misir thiri të dy djemt e vetë që t'i bëhen shok. Ata dyk e qenë në këtë hall trokiti porta edhe kurse sherbtori. Nd' ardhjet t' ime s' pashë donjë dobi ahere të këthehem pra. Që të dy bashkë me atë ecën pa pushuar gjer sa arrinë kënetën Ezbeqije, kur çë të shohim atje ishte një kopsht që fshtillte një kanal. Ka qenë kur i hipte kalit, gjoja kali e shala sikur ishin një copë e vetëm. Dyk e qenë që po verenja ca libra (një librë) pikasa xhumlen që vjen. Si u larguan gjithë, shkova nd' odët t' ime. Hala s' e kisha sosur fjalën kurse ndigjova zërin e zbrazjes të një pushke, sakaqë u pregatita për luftim kur se sa të shohi një njeri që të dalë më parë prej syresh, se mua m' u çfaq që s' qe e mundur veç luftimit e qëndrimit të nashpëtonte tjetër send. S' të jap leje (s' ta fal) pa me më thënë ç' e ke emrin tënt. Para se po sosija fjalën pashë shokun t' im. Kallëzomë kur qenke këthyer këtu. Pastaj

i urdhërova Hasanit që të bijerë disa gurë të mëdhenj që të ngrehim për vehten tonë (ك) një istihkam që të na mbrojë prej armëve t' armiqëve. M' u tur gëzimi aqë sa nga forca që pati më bëri të qaj.

Qysh perdoret اسم الفاعل edhe (اسم مفعول) f. 118-120

کلمات

vu këmbë,	أضرب-اصرار (الح)	majë, tepe.	قبة
qëndroj me inad.		e vuri re, e mbajti	راقب
u forcua, u perpoq.	جد	ndënë sy.	
e shpori të dëshpruar.	ردخائبا	priti.	ترقب-انتظر-ترصد
gjithë, popull.	جمهور	i u tur, bastisi.	داهم
çpërbleu, pagoj	جازى-مجازاة	njëheresh.	بغتة
mirë a keq.		u vendos, zuri vënt,	تمكن
rrugë, çare, vegël.	سبيل	është ndënj hall.	
dritë.	ضوء	robtim,shkllavim (esrun)	أسر
u freskua, u ahlladit.	انتعش	e numroj, i beri	راعى-مراعاة
mbaroj nevojen.	قضى الحاجة	nder	
çperbleu, i beri siguer..	وفى	i ndihmoj, e perkrahu	استظهر
çpori, hoqi, flaku.	رفض	deshi, i dha dashuri,	هوى
mëri (mëni).	مائد-مئاد	u bë ashik.	
kohë, gjith jeten e jetës	دهر		يسير-سهل
i u qep, u ngjit u zu.	اعتصم		يسير-صعب
gajle, kasavet, helmë	قساوة	i dha mundim.	ايداء
zemrej e shpirti.		gjer ne buri i fundit	عن آخرهم
shtroj.	مهده	marje në qafë, keqsi.	وبال
shtresë.	فراش-مهاده-بساط	e mori per siper.	تعهد
bëri keq, mundoj,	جار جور	u afrua, u martua.	اقترب ب
handakosi, i lëndoj shpirtin		krijoj, krijonjës,	برء-بارى
i dogji zemren.		krijûs.	
per inad in e tij, per	رغما عنه	tërheqje.	قيادة
të thyer hunden e atij.		zgjodhi, pelqeu.	اختار

buçitës, buçim-dhënës, potermath. | عجاج | shok, mik.
pohoj.

صاحب (صحب)
أقر

تركيب ١٤٥

يجب ان ارعى الجار ولوجار فاخبرتهم عن مرادى ولو كان ذلك رغباعنى.
قلت ان استظهزت على الاعداء كان خيراً والا فالموت احلى من حيوة مرة. دخو.
لك فى باب الهوى ان اردته يسير ولكن الخروج عسير . ارسلت حسنا الى قمة
الجبل ليراقب اللصوص لانه لولما ذلك لربما كان داهمنا العدو بغتة فتمكن من
اسرنا وقتلنا . ماذا تفعلون اذا لم ندعكم تتمكنون من ذلك . لا تحزنى على ايتها
العزيرة اذا اسقانى هؤلاء الاشقياء كأس المنون لانى ان مت أمت شريفا أمام
عينيك و ان قسم لى الله نصيبا حسنا فاتالك و انت لى . لو لم تعد والدك الشيخ
بانتا لا تؤديكم لكننا اهلكناكم عن اخركم فاذهبوا بسلام و يجب أن تتأكدوا
انكم ان لم تجدوا فى المسير تعرضوا انفسكم للوبال . ان عاهدتني عهدا صادقاً بلك
قرنين بى أرافك حيث تشائين . ان شئت فارسل احدا لينظر اذا كان احد.
قومكم رأها . قال الامير فليفعل البارى عزوجل مايشاء فان شئى جرحى وأعاد
صحتى الى حمدته على ذلك و الا فالامر له و ان مت فاستلم قيادة هؤلاء العرب .
انى وان اكن بعيدا عن وطنك و مدينتك فسأبذل جهدى فى ايصالك اليها
سالما . اذا لم بالانسان مصيبتان فالاولى ان يختار اسهلها . ان قسم لى الله نصيبا
للنجاة يقدر ان يخلصنى بطرق كثيرة وان اراد ان يهلكنى فى وسط هذا البحر
العجاج فلأمفر من الموت. القلب بين الصحب اعظم شاهد يرضى ولو كانت شهادة
واحدة . لو لم تكن شرا منهما لما دخلت (te) بينهما ان مت (te) فان عظامى تضرخ
من قبرى مقرة بك بالجليل والفضل . كان الرجل يحب انشرف و ان يكن فارغا.
ان قبلت (po mirë) وان لم تقبل فانا اقبل . من قرع الباب ولج ولج و من
طلب شياً وجد وجد . اذا بقيت مصرة على عنادك فسا ذيقك جزاء عصيانك
الى يوم موتك . لولا كثرة الضابطين الذين كانوا حوله لكان ذلك الجمهور
قتله فى الطريق .

ترجمہ ۱۴۶

Në qëntë puna ashtû, do të të nderoj shumë edhe do të bëj kryetar përmbi gjithë burat e mij. Në hastë (u pjektë) do një burë me ju më lajmëroni i a ju çbërbleftë Zoti me të mirë. Thashë me vehten t' ime: më lehtësoftë Zoti do një rrugë (vegël) për ikje do të bëhet mbroth e mirë, në mos po urdhëri i tij është, aju punon si do. Kur u çfaq drit e mingjezit; shpirti m' u ahlladit (freskua) sa do që isha dëshpruar prej shpëtimit. Ta paskështa ditur që do të vi rast në këtë vënt do ta kisha zbrazur gjithë mundin për të pritur ty (me dalë para). Në ma mbarofsh nevojën t' ime do të kesh bërë një mirësi që mbretrit e tokës do të mos mundin ta paguajnë (ta sjellin në vënt) as një zere mithkal nga ajo mirësi, po ma flakë kërkin t' im ahere hithmë më këtë det. Këtë gjë po u' e kerkofsha tashti prej t'yt eti s' ka dyshim se do të më këthejë shpresë-prerë (dorë-zbrazët). Në qoftë se koha na bën inad ahere per né s' ka gjë vetëm se me përldurimin e mirë edhe me i u pshtet Zotit. kur çfaq (qit sheshit) kryefortësinë, ajo fortësi i bije gajlenë.

Fjalën كُتِبَ perkëthejeni prej gjithë formavet (مزیدات) nga (امثلة المختلفة) ja.

کلمات

haroj, ngushëlloj.	سلا	shigjetë.	سهم (سهم)
rrodhi.	ذرف ۲	qëllim.	غرض
u hutua nga dashurija.	هام (ی)	atëhere që.	حال ما حا (لا)
tragë.	آثر	i gëzushim.	فرح
trim.	شجاع	bujtës.	زبل (ضیف)
dolli per defrim.	انزه، تنزه	e shtyri, nagasi.	حرص (تحریر)
dëfreu.		i mjerë, i ngratë.	نذل (ne.. انذل)
rast, goditje hasje (sud..)	صدفة	i u tha.	شل

u perpoq, u ngatërua.	طارد	bela, rezik, mjerim.	داهية
u perpoq.	اصطدم	shkretëtirë fushë.	بادية ، البوادي
u perpoq njeri me tje..	تصادم	shkretëtirë.	قفر ، قفار
e trembi.	تهدد	tufë, kupë.	شمل
frikë, rezik.	خطر ، أخطار	shpellë deti (abime)	لجة ، (لجج)
hidhrim, turbllim.	كدر ، أكار	anijetar, barkatar.	نوتي
dëm.	ضرر ، اضرار	u duk, u çfaq, u pikas.	يدا
ëndër, në gjumë.	حلم أحلام	bubuja, (jazek turqisht).	واحربا
me i ngrit rahatim.	ازغاج	mjerim, ngratsi, urgji.	تمس
me e shtyp.		ra shi.	هطل
mblodhi.	جمع	derdhi, shtroj.	أفاض
u shtua, u dreth.	فاض	e shtyri, e vajisi.	أفضى
shtrat, dyshek.	سرير	i tristum, i helmuem.	كثيب
		u ngrit në këmbë.	نهض - قام

تركيب ١٤٧

املنا ببلوغ المقصود عن قريب ولكن واسفا فان سهما وقع دون الغرض.
 حالما علم العرب بقدمنا أسرعوا للقائنا فرحين وهم يصرخون بأعلى اصواتهم
 يا اهلا بالضيف يا اهلا بالضيف فقلت لهم اني تزيلكم ايها العرب فقالوا يا اهلا بكم.
 قال الامير هيا بنا ايها العرب فان بني عدوان قد اتوا لغزونا وهم جراً من
 الكلام المحرض على المكافحة ودونكم هؤلاء الانذال الذين اتوا لغزونا . قال لي
 شلت يدك يا انذل الرجال بأية جسارة تذيب ولدي كأس الحمام هيا وخذجزاء
 عمك . اوام قد اقترب اجلي . يا للمعجب كيف قدر هذا الاسيران يفر من
 امام خيمة الامير . صرخت بأعلى صوتي قائلاً ويلاه ما هذا المصاب و ما هذه
 الداهية . آه يا عزيزي ساموت مسرورة لانني رأيتك . سبحان العلي الجبار
 الذي فرقنا في البوادي والقفار و جمع شملنا في لجج البحار . هات ما بدالك .
 قال الدوتي الذي كان مريضاً ياليتني لم اشف (يج) لان بالموت راحتي واخذ بقية
 الدوتية يقولون طوبى للقبطان الذي ارتاح من هذه الاتعاب . اوام واحربا

قد احاط بي النعس منذ صغرى . قالت آه ما حيلتى وبلاء ما العمل اهطلى يا
سماء دموعا عليها وافض يا بحر امواجك واغرقنا وارحنا من هذه العيشة الكئيبة
فقلت لها انهضى ايها المحبوبة فان الله لم يقسم لنا الموت هو ذا مركب مقبل . يا
ليتنى مت لما كنت عائنا فى البحر . فلم ادعه (ترك) يتم كلامه وقات لاحول ولا
قوة الا بالله العلى العظيم . اذ وصلت الى محل اقامتى طرحت نفسى على سريرى
ولكن تبالها من اليلة لم اذق فيها الكرى دقيقة واحدة . كيف اقدران اسلوك
وقد نظرت دموع المحبة تذرف من عينيك الترجسيتين وها انا هائم الان فى
حبك وقتيل فراقك .

ترجمه ۱۴۸

Jakëni o arëbë edhe eçni pas gjurmës të këti trimit. Hajdeni të shkojmë të dëfrejmë në kopsht. Ah o Zot im ç' është ky rast që më mblodhi me të dashmin t'im në këtë det poter-math. O bubuja! keqësitë (musibetet) po më ndjekin e po më perpjekin, ah përse o det po më trembë? Ah qeshqi t'isha vrrarë midis arëbëve! Pastëroj e dëlirt Zotin (nga të metat) Zotin e naltë, fuqi-plotë që na rujti nga reziqet e na mbrojti nga turbëllimet dhe na këtheu në Bejrut të shpëtuar nga dëmet. Ah o miku im i vlefshim kush të pruri në këtë vënt? U shoftë ajo ëndër e merzitshme (e tmerushme).

SHPJEGIME TË PLOTA = التفصیلات علی النحو
PËRMBI SINDAKSËN.

Thohet se Hazreti Aliu rregullat edhe tënësitë q' i përkasin nalt-shkrimit të gjuhës arabi i a paska kallëzuar Ebu-l-Esvedit dyk e thanë: انح نحو (unhu nahvehu) shko anës atij. Nga ky shkak i ngeli emri نحو. Ebu-l-Esvedi si vetë ashtu dhe i bir' i tij (عطاء) bashkë me عبد الله بن ابی اسحق و یحیا بن یمر dhe (عنه بن عبدان) *in* disa zotërinj të mëdhënj i hodhen themelin nahvit. Në kohë të Harun Reshidit libri i Sibevejhut që quhet کتاب سیبویه i plotësoj rregullat e nahvit dyk e pasur përpara syve edhe librin (الجامع) të (عیسی بن عمر الثقفی) së. Sibevejhi kur këndote prej (خایل) *it* dhe ato hollësira që kupëtonte prej Halilit i shënonte anës librit الجامع.

Nji ditë Halili Sibevejhin e paska pyetur dyk e thënë: Isaj sa libra ka shkruar përmbi nahvin, Sibevejhi i qënka përgjegjur: ka shkruar më tepër se shtatëdhjetë libra. (*)

Halili si ndigjoj kët fjalë prej Sibevejhit si u mentua pak paska thënë:

غير ما احدث عيسى بن عمر	ذهب النحو جميعا كله
وهما للاس شمس وقر	ذاك اكمال وهذا جامع

Sarfi në vehte u shkrua prej (ابو عثمان بكر بن محمد المازني) *in* që vdiq në Basra [247].

(ابو النتح عثمان بن حنى) shkroj një (تصرف الموكي) në, dhe librit (تصرف مازني) së, së i shkroj nji شرح veçanërisht, i cili në [390] vdiq në Bagdad.

Pastaj kanë ardhur edhe shumë që (صرف) *in* e (نحو) *in*, e kanë bashkuar, disa kanë thënë nahvi të mësohet më parë e kush ndryshe. Disa thonë se pa m' u

(*) Me kohe nji Zotni i pasur i pat pëmbledhur te gjithë po ne në zjar i qenka d'egur. Sol vetem libri اكمال edhe جامع paska mbetur. Nga mungimi i shtypit me miliona kane humbur.

mësu (جمل اسميه) ja dhe (تراكيب اصافيد) ja me توصيفيه ، تراكيب توصيفيه e tjera, mësimi i gjuhës ngel vonë. Bota e qytetnueme sot krejt në këtë mendim shkon dhe kështu vazhdon.

Për ruajtjen e gjuhës arabishhte sefte është shkruar fjalori (كتاب العين). E ka filluar Halil Ahmedi edhe e ka mbaruar (ليث بن نصر الحارماني) *in*.

Libri (لسان العرب) thuhet se është m' i miri i gjithë fjalorëvet. *i* i Firdeus Abadiut gjashtë herë m' i vogël është prej (لسان العرب) *it*, prej kamusit ka edhe (20' mijë fjalë më tepër. Por thuhet se kamusi sefte paska qënë (60) xhilda dhe si s'qe e mundur përdorimi e paska shkurtuar në (6). I zoti i kamusit kur e paska shkruar, para sysh paska pasur 2,000 fjalorë dhe gjith ata dete i paska shtrykur ndë një trajse. (*)

المعرب والمبني - (Ndrim pranus dhe ndrim mos pranus)

e اسم فعل (علم الصرف) *it* si ndahet më tri: *za* e *m*. *th*: zanor ndërës e zanor mos ndërës. Fundi i fjalës po pranoj ndryshim quhet *me* po nuk pranoj *me*: po qëndroj si e ka lënë mëmëza ساكن a me atë حركة që ka patur quhet (مبني), po e ndërroj zanorin quhet *me*. P. sh. Fjala *ka* është مبني على السكون , fjala *an* e *an* , *ka* janë مبني على الفتح . Fjala *ka* me qënë se këndohet si të duhet *ka*, *ka*, e *ka* quhet *me* ashtu edhe لم يضرب , لم يضرب , لم يضرب .

نون مشدده e فعل مضارع e (جمع مؤنث) : نبيه . (مبني) . *ka* është مبني على الضم .

(*) Per fat t' keq sot neper libratorit velem (200) lloje fjalor u ndothkan, shumica jane tretur prej luftave.

كلمات

zë tringlimë, poterë	جاية بفتحيتين	këpuçar.	اسكافي
polis, gjindarmë.	عسس	hangri darkë,	تمشى
shtroj, shkeli.	بطاً	perpoqi, goditi.	دب
direk, shtyllë, tra.	سارية	këndoç kënkë.	عنى
vares, shtrirës.	مطل	mbyllje, drejtim.	سداد بالكسر
m'e bë vrasësín kisas	قود بفتحيتين	grykë, kala.	غر (بفتحيتين ثغور)

حكاية (*)

وفي تاريخ بغداد ووفيات أعيان : ان ابا حنيفة كان له جار اسكافي يعمل
تهاره واذ رجع الى منزله ليلا تعشى ثم شرب فاذا دب الشراب فيه انشد يغنى ويقول :
اضاعوني وأى فتى اضاعوا — ليوم كريمة وسداد ثغر
ولا يزال يشرب ويردد هذا البيت حتى يأخذ النوم وابو حنيفة يسمع جلته
كل ليلة وكان ابو حنيفة يصلى الليل كله ففقد ابو حنيفة صوته فسل عنه فقيل
له : اخذ العسس منذ ليل . فصلى ابو حنيفة الفجر من غده ثم ركب بغلته
واتى دار الامير فاستأذن عليه فقال : انذتوا له واقبلوا به راكبا ولا تدعوه ينزل
حتى يبطأ البساط ففعل به ذلك فوسع له الامير من مجلسه وقال له ما حاجتك فشفع
في جاره فقال الامير اطلقوه وكل من اخذ في تلك الليلة الى يومنا هذا . فاطلقوهم
ايضا فذهبوا فركب ابو حنيفة بغلته وخرج والاسكافي معه يمشى وراه فقال له
ابو حنيفة : يافتى هل اضعنك ؟ فقال بل حفظت ورعيت فجزاك الله خيرا عن
حرمة الجوار ثم تاب الرجل ولم يعد الى ما كان يفعل . واسم ابى حنيفة نعمان بن
ثابت بن زوطى بن ماه . وكان عالما عاملا . قال الشافعى : قيل لمالك : هل
رأيت ابا حنيفة ؟ قال : نعم رأيت رجلا لو كلمك في هذه السارية ان يجملها ذهباً

(*) فيلزم للمدرس ان يطلب من التلامذة ترجمة هذه الحكاية وسائر الحكايات الى
آخر الكتاب على اللسان المنى ثم يجبرهم بان يحكوا على العربية كما اشير في صحيفة [١٢٣]
في اصول التدريس والمكاملة .

لقام بحجته . وكان الشافعي يقول : الناس عيال على ابي حنيفة في الفقه ، وعلى زهير بن سلمى في الشعر ، وعلى محمد بن اسحق في المغازي وعلى الكسائي في النحو وعلى مقاتل بن سليمان في التفسير . وكان ابو حنيفة اماما في القياس وداوم على صلاة الفجر بوضوء العشاء اربعين سنة . وكان عامة ليلة يقرأ القرآن في ركعة واحدة وكان يبكي في الليل حتى يرحمه جيرانه وختم القرآن في الموضع الذي توفي فيه سبعة آلاف مرة ولم يفطر منذ ثلاثين سنة ولم يكن يعاب بشئ . حكى ان ابا عمرو بن العلاء سأل عن القتل بمشقل هل يوجب القود ؟ قال لا ، على قاعدة مذهبه . خلافا للشافعي . فقال له ابو عمرو ولوقته بمحجر المنجنيق ، فقال له : ولوقته باقبيس يعني الجبل المطل على مكة . وقد اعتذر عن ابي حنيفة بأنه قال ذلك على لغة من يعرب الاسماء الستة بالالف في الاحوال الثلثة وهي لغة الكوفيين و ابو حنيفة من اهل الكوفة . و توفي في السجن ببغداد لسنة خمسين ومائة .

المبنيات

së (فعل مضارع) edhe veç (اسماء موصولات ، اسماء اشارات ، ضمائر
së (فعل مضارع) et (جمع مونث) في ادوات edhe اسماء افعال et (فعل)
dhe kur mer nun të fortë janë (مبنى) . Edhe disa emra të
veçanta që vinë në masët (فعال) feali në gjuhët të
Hixhazit janë , në gjuhët të Nexhdit (نجد) pa mos me
e pat fundin (ر) quhen غير منصرف . غلاب . سباح . رقاش . حذام .
مبنى على الكسر këto edhe të tjera si këto janë
إذا قالت حذام فصدقوها . فان لقول ما قالت حذام (*)

(*) Nji kumandan natoj me ushterine nd'një vend, kur zonja e tij sheh se pellumbat po fluturojnë, zonja te shoqin dyk e thane : T' i linin ne hall te vete pellumbat do te flinin. Zonja emrin e kishte Hadhâmi. Gruaja tha : ألا يا قومنا ارتحلوا وسيرو . فلو ترك القطا ليلا لتام . Si i vune vesh, po u shtrin te flene. Nji bure tha : * إذا قالت حذام... Mbi kete fjale u ngriten dhe u larguan, neserejt e muaren vesh qi po rrethoheshin prej anmigeve, me fjalen e zonjes shpetuan. Mbi kete e siper kjo fjale mbeti proverbë.

(Pronoms personeles) Peremrat - الضمائر

ضمائر Quhen këto :

هو	ها	هم		انت	انتما		اتم	انا
هي	هن	هن		انت	انتن		انتن	نحن

. تاكيد a per خبر ، مبتدا ، نائب فاعل ، فاعل Këta perdoren
Kur do të perdoren marin edhe një (ايا) a اضافت مقمول
per shtyllë :

ايا	اياها	اياهم		اياك	اياكما		اياكم	اياي
اياها	اياهن	اياهن		اياك	اياكن		اياكن	ايانا

Peremrat me shtyllë perdoren kur vinë para (فعل) *it*
a kur largohen prej (فعل) *it* a në (تحذير) , në عطف edhe
në تعداد , si :

اياك نعبد و اياك نستعين . اعطيه اياه . وانا اوياءكم .
وقفنى الله و اياكم . اياك والمرأ .

(ضمير) *et* kur i ngjiten (فعل) *it* quhen منصوب edhe kur i ngji
ten (اسم) *it* a (حرف خبر) *it* quhen مجرور dhe perdoren kshtu :

ضربه ضربهما ضربهم ضربها ضربهما ضربهن
ضربك ضربكما ضربكم ضربك ضربكما ضربكن ضربنى ضربنا
له لهما لهم لها لهما لهن لك لكما لكم لك لكما لكن
لى لنا عليه عليهما عليهم عليها عليهما عليهن الخ
كتابه كتابهما كتابهم كتابها كتابهما كتابهن الخ (1)

Kur themi : من عنده edhe ضربو sikur kemi thënë : sikur kemi thenë من عندهى d. m. th. me qenë harfi që ndo-
dhet para (ضمير) *it* zgjatet (ضمير) حررفعات a po, s'pati متحرك *it* (ضمير) para

Para (ى) *së* q' është kur është فعل *i* bihet dhe
një (يا) ja humbet si : si نون وقايه ؟ ضربنى ، يضربنى :
فاتقون يا اولى الالباب . ان هؤلاء ، ضيقى فلا تفضحون . واتقوا الله و لا
تخزنون . وما خلقت الحن والانس الا ليعبدون . فيقول ربى اكرمن . اهاتن .

(1) Shihni f. 32-33 edhe f. 48 dhe f. 71.

(ی) ja q' është për متکام gjith një duhet të këndohet (ساکن) edhe (ما قبل) i të zgjatet por disa herë këndohet (مفتوح) si :

ولی دین . ومن معی . ما انا برباط یدی الیک .

Kur do të puqet me një fjalë që fillon me (سکون) dhe atëherë (ی) ja mer فتحه si :

ان اهلکنی الله . این شر کائی الذین .

Kur do të qëndrohet përmbi (ی) t i sillet edhe një ما السکت për shembëll :

ما انغنی عنی مایه . هلك عنی سلطانیه . هاؤم اقرؤ اکتاییه .

مانغنی عنی مایه (مرجع), d.m. th. me qenë se është një peremër duhet të jetë kujtuar emri më parë që për së dyti ky të kapnjë vëndin e tij, si : جاء زید واخوه . زید جاء . Herë herë perdoret pa مرجع dhe pas ati vjen një (جمله مفسره), dhe në (جمله مفسره) t në pastë femër ky i ضمیر në mos pastë femër dhe ضمیر në qoftë mashkull quhet (ضمیر الشان) a (ضمیر المجهول), shembëll për të paren :

فانها لا تعمی الا بصار ولكن تعمی القلوب التي فی الصدور .

فاعلم انه لا اله الا الله . Shembëll për të dytën :

Përkëthimi i këtyre në shqipjet i afron fjalës : kjo që, ky që. Edhe kur fillojnë me këto fjalë هو البین , e tj. quhen ضمیر الشان .

Emrat shenimor (Pronom demonstratifs) - (* اسماء الاشارات)

Emrat shënimor veç dysheve janë të gjithë si مبنی . تین , مان , ذین , دان .

(*) Shihni f. 35-36. Kur themi ky a kjo, keta, keto, ata, ato, kemi shenuar një njeri a një send a një vend. Emrat shenimor zënë vëndin e emrit, pra edhe keto quhen si mbi emer dhe çkoqiten si mbi emri : P. sh : Ky njeri është i ditshim, fjala ky është miemër njeriu është emer, dhe në arabishtet kështu bëhet تحليل , هذا الانسان عالم , është صفت edhe مبداء . q' ishte dhe هذا i fjalës (خبر) i عالم , موضوع الانسان

التصريفات

	مفرد	ثنويه	جمع
	ذا	ذان ، ذين	اولا ، مذكر
	تا ، تي ، ذى ، ذه ، ته	تان ، تين	» مؤنث

(حرف خطاب) (ك) që quhet (تثنيه) (ها) ja i u vjen per vjen per permendje s' mblidhet tok me (ها) në. (ل) quhet (حرف تبعية).

Këta quhen emra shënimor الاشارات shënusi quhet مشار اليه edhe i shënumi quhet مشير.

Kur është afër [قريب] përdoret ذا ase هذا, kur është midis [متوسط] përdoret ذاك dhe kur është larg [بعيد] përdoret ذلك. Herë herë i largëti për nderim përdoret në vënd të t' afrit si : ذاك الكتاب لا ريب فيه .

Për me e shënu vëndin përdoret fjala [هنا] - këtë - jah këtu, [هناك] - aty, [هناك] - atje. Fjala [هنا] - a s' me [هنا] - atje.

من هنا الى هنا . من هناك الى هنا . من هنا الى هناك . من هنا الى هناك .
(dhejja, i të tjera) edhe [ذو] i [مصغر] (dhejja) [ذو] i [مصغر].

Në vjerrshat përdoren edhe pa [ها].

بذالك الوادى اهم ولم اقل
ولكن اذا ما حب شىء تولعت به احرف التصغير من شدة الوجد [*]

[ك] përkëthejini me [ها], përkëthejini vetëm me [ك] përkëthejini edhe me [ل] dyk e dhënë edhe kuptimin shqip.

nga - عن هذا . Për ketë shkak. لهذا - لهذا . Për ketë shkak. لهذا - لهذا .
ky shkak. لهذا - لهذا . من هذا . من اجل ذلك . مع هذا . بناء على ذلك .

Kur themi ky a kjo a këta duam të themi ky i çfarësueni me çfarësijash e tj..... P. sh. : اولئك هم الفلاحون : këta (të çfarësunit e çfarësit me përmendura) janë të

(*) Ne ket peruath, habitur po sillem. Nuk them n' ateth perua a ne keteth prua se nuk deshroj, por voglimi vjen nga dashuri e forte dhe nga perkedhelimi, d. m. th : e perkedhel vendin e t' dashurit.

shpetum. Prandej [اسم اشارت] i çkoqit t si [صفت] i dhe i shënumi [مشار اليه] i çkoqitet si [موصوف] i.

كلمات

me mbyll syt, m'u errtu أعضاء
u çel, u kthjellt انجاب الغيم - انكشف
ngjyrë ertët q' e plakos أقم
e zeza.

vetijë. خيم [بالكسر] طبيعت
dëm, zija damtus ضير [ضرر] ضائر
pikoj. استوكف

i ardhi pa pandehur [و]
e bastisi.

zemrim, rrembim. بادرة

zi, keqësi, mendim belà أزمة

preku, zuri. أزم [٢] أمك

u bë i pasur. آرى

i dha të mira. اناب ثواب

s' kamje. غيابة

maj' e lundës, i عرين بالكسر

pari i kombit.

u hap, u zbulua. انشع

shtrëngicë kallaballëk. زحام
parësi e popullit. عين اعيان
sent, me erë عطر (erixh)
si misk. أرج

u anua, u hoq në nj' anë عحي
fshiu faqen, e preku. استلم
trembi. هاب

i ditshim me nam. علم

shkellje. وطأة - وضع القدم على شى

خل - ما بين الكعبة والميقات .

i riti, e shtoj. انعى [انما]

u frikua. راع [روع]

nji dru qi prej [يفتح الحاء]

sij bëhen shkopinj e tij.

me u ngjit era عقب بفتح العين

pas lëkurës erë-ngjitëse.

varfri, nevojë e madhe املاق

u forcua mori احتدم

flakë.

حكاية

لما حج هشام بن عبد الملك في أيام أبيه طاف بالبيت وجهد ان يصل الى الحجر
الاسود ليستلمه فلم يقدر على ذلك لكثرة الزحام . فنصب له كرسي وجلس عليه
ينظر الى الناس ومعه جماعة من اعيان اهل الشام . فبينما هو كذلك اذ اقبل زين

العابدين علي بن الحسين بن علي رضوان الله عليهم اجمعين وكان من اجمل الناس
وجها واطيبهم أرجا فطاف بالبيت فلما انتهى الى الحجر تنحى له الناس حتى استلم
الحجر. فقال رجل من اهل الشام لهشام: من هذا الذي هابه الناس هذه الهيبة؟
فقال هشام لا اعرفه، مخافة ان يرغب فيه اهل الشام. وكان الفرزدق حاضراً
فقال انا اعرفه. فقال الشامى من هو يا ابا افراس؟ فقال الفرزدق:

هذا التقى النقى الطاهر العلم
والبيت يعرفه والحل والحرم
الى مكارم هذا ينتهى الكرم
عن نيلها عرب الاسلام والمعجم
ركن الحطيم اذا ماجاء يتلم
من كف ارووع فى صرنيته شمم
فما يكلم الا حين يتسم
كالشمس ينجاب عن اشراقها القم
طابت عناصره والحيم والشيم
بجده انبياء الله قد ختموا
جرى بذاك له فى لوحه القلم
العرب تعرف من انكرت والمعجم
يستوكفان ولا يعرفهما عدم
يزينه اثنان حسن الخلق والشيم
حلوا السمائل محلو عنده نعم
لولا التشهد كانت لاؤد نعم
عنها الغيابة والاملاق والعدم
كفر وقربهمو منجى ومعتصم
او قيل من خير اهل الارض قيل هو
ولا يداينهو قوم وان كرموا
والاسد اسد الثرى والبأس محتدم

هذا ابن خير عباد الله كلهم
هذا الذى تعرف البطحاء وطائمه
اذا رآته قرينس قال قائلها
ينمى الى ذروة العز التى قصرت
يكاد ير يمسه عرفان راعته
فى كفه خيزران ريحه عبق
يفضى حياء ويفضى من مهاتبه
ينشق نور الهدى من نور غرته
منشقة من رسول الله نبعته
هذا ابن فاطمة ان كنت جاهله
الله شرفه قد ما وعظمه
وليس قولك من هذا بضارمه
كلنا يديه غيات عم نفهما
سهل الخليفة لا تخشى بواده
حمل انقال اقوام اذا اقترحوا
ما قال لاقط الا فى تشده
عم البرية باحسان فانقشت
من معشر حبهم دين وبعضهمو
ان عد اهل التقى كانوا ائمتهم
لا يستطيع جواد بمد غايتهم
هم الغيوث اذا ما أزمه أزمته

لا يتقص العسر نسط من اكفرهم بيان ذلك ان أترؤا وان عدموا
مقدم بعد ذكر الله ذكرهم في كل بدء ومختوم به الكلم
اي الحلائق ايتت في رقايمهم لا ولية هذا اوله نعم
من يعرف الله يعرف اولىة ذا فالدين من بيت هذا ناله الامم

فغضب هئا على الفرزدق وحسه فانفذه زين العابدين اتى عشر الف درهم
فردا وقال : مدحته لله آماني لا للعطاء ، فارسل اليه زين العابدين وقال له :
انا اهل بيت اذا وهبنا شيا لا نستعيد ، والله عزوجل يعلم نيتك ويثيبك عليها
فشكر الله لك سميك . فلما بلغته الرسالة قبلها .

{ Emrat ngjitor a çfarësor
Pronom relatifs.

الموصلات

Kur themi i cili, e cila, të cilët, të cilat, e tilla, i tilli, të tillët (të tijtë), të tillat ase ajy që, a jo që, ata që, ato që ky që, kjo që, këta që, këto që, ase kush që, cila që, cili që, e tj... duam të tregojmë një send të pergjithshim që kupëtimi është krejt i mbytur. Për plotsimin e kupëtimit kanë nevojë për një fjalë ngjitor që asaj fjalës plotësore i themi ngjitëse ; P. sh. Buri i cili ardhë dije është pranë nesh. Kur themi i cili, kupëtimi ka ngelur nivarur, kur shtojmë fjalët (ardhi dije) atëherë e kemi plotësuar kupëtimin e emrit ngjitor, d.m.th. fj. ardhë dije e çfarëson emrin «i cili» edhe fjala i cili quhet emër «اسم موصول» fjala ardhë dije quhet niemri (صلة) e tij. Shumë herë në vënt të fjalës i cili, e cila e tj... përdorim për shkurtim e për bukuri fjalën që, P. sh. buri q' ardhë dije është pranë nesh në vent: buri i cili ardhë dije është pranë nesh. Në të dy mënyret një lloj çkoqiten : Arabisht : الرجل الذي جاء أمس هو عندنا

Përktheni : Buri i cili [që] ardhë dije është pranë nesh.
Fjala (që ase i cili) الذي është emër ngjitor dhe folja ar-

dhi (جاء) është bishti «ngjites» i fjalës الذي (që a i cili-t). Arabisht fjalës الذي i themi موصول dhe (جمله خبريه) së që përbahe prej (جاء) së i themi صلة, kjo جمله na i çfarësoj emrin ngjitor الذي në se çfarë pune a çfarë hall po i ngjitet emrit ngjitor që vetëm për vetëm prej sish s' kupëtohet as gjë, d. m. th. (صلة) ja vjen për me e plotësue kupëtimin e emrit lidhor. Vertet edhe miemri vjen për çfarësim, porse edhe sikur të mos vijë miemri emri nuk mbetet fare pa kupëtim. Bije fjala kur themi ardh një burë marim vesh një kupëtim të mjaftushim, mirë po kur themi : ardh një që (a i cili), kupëtimi ngel fort i metë. Në shembëll të parë në thençin : ardh një burë i math kupëtimi është ndriçuar edhe ca. Por kur themi : ardh një që dije ishte me na, plotëson kupëtimin q' ishte fare i mangët. Pra (موصوف) i me (موصول) in ka të math ndryshim. Prandëj dua t'i them (صلة) së bisht, se pa atë موصول i s' kupëtohet mirë po (موصوف) i kupëtohet.

Vjen për çqim, për lëvdim, për sharje, për perkedhelim e për mëshirim e tj. për (صلة) ja vjen vetëm me qëllim që të plotësojë kupëtimin e (موصول) it me gjith që dhe prej (صلة) së dalin lloje lloje hollësina.

Buri q' është në shtëpit - الرجل الذي في الدار - është موصول edhe في الدار q' është شبه جمله a ظرف مستقر quhet صلة etj.

التصريفات

جمع	ثنويه	مفرد
الذين ، الاولى (بالقصر) مذکر	الذال ، اللذين	الذى
الواتى ، الاتى ، الاتى مؤنث	التان ، اللتين	التي
الات ، الاء		

Vetëm dyshët janë معرب .

Edhe (من) ajy njeri që, (ما) ajo gjë a njeri që, اى cili (اية) cila që edhe (ال) i disa herë kur i vjen (اسم فاعل) it dhe (اسم المفعول) it në kry quhen موصول .

ضعف الذي طلب والذي طلب — ضعف الطالب والمطلوب
الذي سرق والتي سرقت — السارق والسارقة فاقطعوا ايديهما

الكنائيات - Kuptim të pacaktushmet

Janë dhe disa fjalë që nuk kanë një kuptim të cakëtueshme, dhe këto janë مَبْنِيّ , vetëm فلان edhe فُلانة janë معرب .

Kështû, ashtû, kaqë, akseç kohë, akseç gjë, ashtû kështû (ذيت وذيت) كيت وكيت për punë.

se sa shumë; [كم] i quhet sa, كم من - كم خبريه .

tha kështû. - punoj kështû.

kam akse i dha aqë, kaqë. - أعطى كذا .
sa është ora? كم الساعة .

se sa dit (shumë). كم من ايام ؟ sa dit ndenje? كم يوما اقت

انما اضحككم خبر ذيت وذيت قهقهوا من كيت وكيت

وكم عاقل عاقل اعيت مذاهبه وجاهل جاهل تلقاه مرزوقا

هذا الذي صير الاوهام حائرة وجمال العالم النحرير زنديقا

الظروف - Fjalët fshtjellore

Fjalët që fshtjellin një vënt a një kohë, disa quhen مَبْنِيّ e disa معرب . مَبْنِيّ janë kryekëput këto :

حيث ، هنا ، اين ، اتي ، فوق ، تحت ، امام ، قدام ، وراء ، خلف ، لدى ، لدن ، دون .

مَبْنِيّ على النكون لدن ، لدى ، اتي ، هنا . مَبْنِيّ على الفتح është دون
[مضاف] e kur bëhen (ظروف) Këta . مَبْنِيّ على الضم të tjerat
: معرب janë :

Fjala من عل (ali) perdoret në vent (من فوق) - per së nalti, si sipermi. Këta që permendëm perdoren per vënt.

Këta që do të shenojmë përdoren për kohë dhe qihen
ظروف زمانیه .

متى . ايان . امس . الا . ان . اذا . مذ . منذ . عوض
قط . قبل . بعد . لما .

si : (مستقبل) ja per (اذا) e (ماضي) i Perdores per (اذ)

اجبتك اذا قام زيد . جئتكم اذا قام زيد

لا تيك دمر الدهرين (ابدالآبدین) لا تيك عوض المائضين

لله الامر من قبل ومن بعد . مبنى على الضم (perse)

لا عليها حافظ : si , se (الا) ja përdoret edhe në vent t'

kur përdoret bashkë me dyk e qenë عرب غير Fjala : اخطار

si : مبنى عن الضم (ليس) në bëhet në a me (لا) kë me

اكتب هذا لا غير . اكتب هذا ليس غير . خذ هذا لا غير .

Fjalët (bexhel) që japin kupëtimin jah, aqë, kaqë, janë . Edhe fjala [مبنى] كيف

edhe janë . مبنى (جمله) se q' i pshtetën (ظروف) et

edhe janë . مبنى (غير) in qi i pshtetën (مثل) Edhe

edhe janë . مبنى على الفتح (ان) se bëhen (ان) edhe أن . ما pshtetën

المرکبات - Fjalët e bashkume

Janë dhe disa fjalë të bashkueme të cilat s' kanë kupëtim pshtetjesh اضافت a s' japin miemër صفت a s' kanë lidhje استناد , qihen مبنى , si :

(bejte) drejtë هو جاری بیت بیت - midis së dyjash - بين بين

për drejt - sy në sy . më vjen min- يا أنتی صباح ومساء ويوم يوم .

gjes mbrëma, edhe dita me ditën . shku- ذهبوا اخول اخول .

an të përdorë . ranë çapraz që s' dalin - وقعوا في حيص بيص .

dot . - تركهم حوث بوث . u ndamë andej këtej . - تفرقوا اشذر مذر .

(havthe...) i la të shperdarë të çkatëruar . لقيه صحرة بحرة .

(sahrete...) e poqi kamba kambën (në hopt).

Këtyne u thohet (مرکبات مزجیه) , مبنى على الفتح , janë

- (ويه) - Ka edhe disa أسماء خاصة - أعلام

(vejhi) copë e parë është مفتوح e dyta مكسور, si :
سيويه (Sibevejhi) نطويه (nifta...) ابن خالويه (Ibuu...)
ابن راهويه . ابن شاهويه .

Fjalët që shënojmë poshtë, copën e parë e kanë
معدى كرب . قلى قلا ساكن . حضر موت ، بعلبك : مفتوح, si :
قلى قلا është emri i një vendi.

Mënyra e këndimit të copës së dytë u tregua në
tregimin e (غير المنصرف) *it shihni f. 152-158.*

Emrat numrore, si ranjoret si miemrat prej 12-
20 janë مبنى . Numra 12 ka vetëm copën e dytë مبنى , të
tjerat që të dy copët i kanë مبنى , si :

احد عشر . ثلثة عشر . اربعة عشر . تسعة عشر
احدى عشرة . ثلث عشرة . اربع عشرة . تسع عشرة

اثنا عشر — اثني عشر . اثنا عشرة — اثني عشرة

hadije ashere

حادى عشر . حادية عشرة

thanije ”

الثانى عشر . الثانية عشرة

الاصوات زëret (Zânat)

Janë dhe disa zâna që japin një urdhër a ndalim
quhen مبنى si : غاق . طاق . غس . e tjera të cilat i
kallëzuam në faqe (153).

كلمات

e vu ré me qellim.	امعن	një lloj qyp.	برنية (برانى)
shtëpi e bletës.	خلية	mori erë.	نشق
blet, miz e mjaltit.	نحل	zakon-grisës, jashtë	خارق العادات
zbrazësija që mbetet	فرجة	zakonevet.	
midis dy sendeve.		njëheresh, pa pandehur	بغنة .
e mbuloj.	غشى (تغشية)	fortësi, i pleksur.	صلابة

cipë, perde.	غشا *	dëshirë.	شهوة
i hollë, i imët.	رقيق	pergjar, - vizor	مسطرة
dyllë, qiri.	شمع	baras.	متساوية
mi.	قار (فيران)		

يقول زكريا بن محمد بن محمود القزويني من احفاد انس بن مالك خادم رسول الله عليه الصلاة والسلام : كنت مستغرقا بالنظر في عجائب صنع الله تعالى في مضعاته وغرائب ابداعه في مبدعاته كما ارشد الله سبحانه اليه حيث قال تعالى : اقم ينظروا الى السماء فوقهم كيف بنيناها وزيناها ومالها من فروج . وليس المراد من النظر تقليب الحدقة نحوها فان البهائم تشارك الانسان فيه ومن لم ير من السماء الازرقها و من الارض الا عبرتها فهو مشارك للبهائم في ذلك وادنى حالا منها واشد غفلة كما قال تعالى : لهم قلاب لا يفقهون بها ولهم اعين الى ان قال اوائك كالانعام بل هم اضل . والمراد من هذا النظر التفكير في المعقولات والنظر في المحسوسات والبحث عن حكمتها وتصاريقها ايظهره حقائقها فانها سبب اللذات الدنيوية والسعادات الاخروية . ولهذا قال عليه السلام : ارني الاشياء كما هي . وكلما امعن النظر فيها ازداد من الله تعالى هداية و يقينا ونورا وتحقيقا . ولذا قال النبي عليه السلام تفكروا في خلق الله .

المقدمة الاولى في شرح العجب (من كتاب عجائب المخلوقات)

قالوا العجب حيرة تعرض للانسان لقصوره عن معرفة سبب الشيء او عن معرفة كيفية تأثيره فيه ، مثاله ان الانسان اذا رأى خلية النحل ولم يكن شاهده قبل لكثرت حيرته لعدم معرفة فاعله . فلو علم انه من عمل النحل لتجبر ايضاً من حيث ان ذلك الحيوان الضعيف كيف احدث هذه المسدسات المتساوية الاضلاع التي عجز عن مثلها المهندس الحاذق مع الفرجات والمسطرة ومن اين لها هذا الشمع الذي اتخذت منه بيوتها المتساوية التي لا تخالف بعضها بعضا كأنها افرغت في قالب واحد ومن اين لها هذا العسل الذي او دعته فيها ذخيرة للشتاء، وكيف صرفت ان الشتاء يأتيها وانها تفقد فيه الغداء ، وكيف اهتمت الى تغطية

خزانة العسل بغشاء رقيق ليكون الشمع محيطا بالعسل من جميع جوانبه فلا ينشق الهواء ولا يصيبه الغاز ويبقى كالبرنية المنضمة الرأس فهذا معنى العجب ، وكل ما في العالم بهذه المثابة ، الا ان الانسان يدركه في زمن صباه عند فقد التجربة ثم تبدو فيه غريزة العقل قليلا قليلا وهو مستغرق في الهم في قضاء حوائجه وتحصيل شهواته وقد انس بمدرسته ومحو سانه فسقط عن نظره بطول الانس بها . فاذا رأى بعته حيونا غريبا او ذملا خارقا للعبادات انطلق لسانه بالتسبيح فقال : سبحان الله ، وهو يرى طول عمره اشياء تحير فيها عقول العقلاء ، وتدهش فيها نفوس الاذكياء . فمن اراد صحته او صدق هذا القول فلينظر بعين البصير الى هذه الاجسام الرقيقة وسمتها وصلابتها وحفظها من التغيير والفساد الى ان يبلغ الكتاب احله الخ

المعربات - Të zatumit (zëtuarit)

Kur themi zatojeni ketë fjalë duam të themi këndojeni fundin me zâ (zë). ndryshimi i zanorit që ngjet në fuut të fjalës quhet zatim (اعراب) dhe fjala që pranon ndryshimin e zanorevet quhet e zatume (معرب). Si e kemi kënduar në f. 25-27 dhe f. 132-133 edhe f. 146-152 është kuptuar fort bukur se në gjuhët arabishte tri lloj zanor ndodhen : e, i, u, por këta herë herë këndohen ma trashë dhe ma të gjatë, herë nuk zgjaten. Zanori (e) a se' (a) quhet فتحه, zanori (u) quhet ضمه e zanori i quhet كسره. Në gjuhët të (محو) it (ضمه) ja quhet رفع, فتحه ja quhet خفض a جر ja quhet نصب edhe كسره ja quhet نصب.

Si ç' do جمع مكرر منصرف edhe اسم مفرد منصرف në funt i 'mer të tri zanorët (حركة) të dhe quhet اعراب si : جاء زيد : جاء زيد مع رجال . رأيت رجالا . ذهب مع زيد : رأيت زيدا . ذهب مع رجال . رأيت رجالا . جاء الرجال . ذهب مع زيد : رأيت زيدا .

Shumësi i shëndoshë femëror (جمع مؤنث سالم) i (اعراب) in si : كسره së mer (فتحه) e ka po në vent të

(...ti) ذهبت مع الهنديات . رأيت الهنديات . جاءت الهنديات
Edhe ناقص الاعراب *Edhe* (جمع مؤنث سالم) *Edhe*
... ابى . ابونا : si ذى . ا . si marin ——— *Edhe* (ضمير)
... ابى . ابونا : si ذى . ا . si marin ——— *Edhe* (ضمير)
ذوون (ذو) *Edhe* Shumsi i ذوعلم *Edhe* (اسم ظاهر) *Edhe* i ngjitet
edhe i pshtetet edhe (ضمير) *Edhe* si : انما يعرف ذا الفضل ذووه
Këta gjashtë emrat e smura edhe kur per-
doren shih- a në vent të (حركة) *Edhe* si : كنيه
ni f. 30-31. Kur s'i ngjiten (ضمير) *Edhe* kur s'janë
marin dhe këto quhen اعراب تام .

Dyshet (ثنيه) në vent të (ضمه) *Edhe* si [ا] edhe në vent
të [فتحه] *Edhe* si e kemi treguar dhe
shumë herë : جاء الزيدان . رأيت الزيدان . ذهبت مع الزيدان .
është e shndoshë mashkullor شمسى i شمسى .
në vent të [فتحه] *Edhe* si [و] në vent të [فتحه] *Edhe* si [و]
mer [و] :

i (جمع مذکر سالم) . ذهبت مع الزيدان . رأيت الزيدان . جاء الزيدان
është ناقص الاعراب .

e dyshit edhe e shumësit të shëndoshë janë
vent zënës i tenvinit, prandej kur i pshteten do një em-
ri a miemri shihen si kundër që shuhet (ن) nuni i pshe-
htë i tenvinit, P. sh. معلموا المكتب معلم المكتب .
shihni f. 27-29 [فعل مضارع] ja kur ka në krye një harf nga
(منعوب) *Edhe* kur ka nga [جوازم] *Edhe* kur ka nga [جوازم]
[مجزوم] edhe kur s'ka gjë fare këndohet *Edhe* kur s'ka gjë fare këndohet
edhe 58-59 edhe 134-135. [فعل مضارع] ja është اعراب تام
e tj. . ان يضرب . لم يضرب . يضرب

Harfi i fundit të (فعل مضارع مجزوم) *Edhe* kur të jetë حرف
shuhet harfi illeti, kur është صحيح shuhet (حركة) ja, si :
Në dyshet edhe në shumësit veç shumësit
femror si në مضارع منصوب ashtu edhe مضارع مجزوم humbet
nuni. Shihni tabellon f. 56 edhe f. 58-59.

Zatumi gojor, zatimi mbulor edhe zatimi sajor — الاعراب اللفظي والتقديرى والمحلى

Në qoftë se kur e zatojnë një fjalë i marim në gojë gjith zânet (zeret - حركة) i themi zatimi gojor , në qoftë se nuk i marim në gojë nga do një shkak dhe zânet mbeten të mbulum quhen zatimi humbor , në qoftë se marja ndër gojë nuk është e mundur po zatimi i sajohet si pas nevojës azy zatim quhet zatim sajor . Shifni f. 132 dhe 133.

الاعراب المحلى

Këndohet në مبنيات edhe në disa جمله . Për shëmbëll: kur themi هذا فجالا هذا është مبنى على السكون . Kur themi bëhet محلاً مرفوعاً edhe مابتدا . Kur themi مفعول dhe محلاً منصوب është هذا فجالا هذا , ضربت هذا është (ضرب) i , محلاً مجرور edhe مضاف اليه هذا فجالا هذا , محلاً منصوب , (ضرب) së , مبنى على الضم edhe مضاف اليه . Kështu edhe të tjerat.

Një جمله kur është خبر , فاعل , نائب فاعل , حال , مفعول , صفت , حال , نائب فاعل , فاعل , خبر , مضاف اليه a , bashkë me (فاعل) i , مضاف اليه a , është një جمله فعلية (فاعل) in , është një جمله اسمية (مبتدا) ja me (خبر) in . مجرور a , مرفوع a , është محلاً مرفوعاً edhe محلاً مرفوعاً .

Ato që japin për (شرط جازم) in dhe përdoren me [فا] a me [اذا] që janë për [مناجاة] :
اذا هم يقنطون . من يضل الله فلا هادى له .

si :
i thonë fjalës që ka një kupëtim të plotë, q' i thuhet edhe كلام تام . Po s' pati kupëtim të plotë i thuhet a , زبد تام , طرف مستقر a , شبه جمله a , كلام ناقص . e para جمله اسمية edhe e dyta quhet جمله فعلية .

ashtu edhe e tjera janë جمله اسمية , e tjera janë جمله فعلية , e tjera janë جمله اسمية , e tjera janë جمله فعلية .
e tjera janë جمله اسمية , e tjera janë جمله فعلية .
e tjera janë جمله اسمية , e tjera janë جمله فعلية .
e tjera janë جمله اسمية , e tjera janë جمله فعلية .

الجملة المجرية — Xhumlet që marin irab

et që marin irab janë shtatë : (جملة)

- 1) *et që ndodhen* خبر *si* ; محلا مرفوع *quhen* خبر *si* [جملة]
nakartari fik «shuan» vehten e vetë. *هنا*
e shkumja e juaj bashkë me atë
mua më hidhëron.
محلا منصوب *Këto janë* . يكادون يسطون . ما كادوا يفاعلون . كانوا يظلمون .
- 2) *et që ndodhen* حال dhe njihen محلا منصوب *si* :
وجاؤا اباهم عشاء يبكون
3) *et që ndodhen* فاعل *si* :
رأيت المناقبين يصدون . ليحزنني ان تذهبوا به
4) *et që ndodhen* مضاف اليه *si* :
تركته يوم علمته خائفا . *Edhe ato që ndjekin* (اذ) *in* . يوم هم بارزون
edhe *ll në që vinë para së quhen* ماضى *së quhen* . محلا مجرور
- 5) *et që vinë me* ا ف a me اذا *q' është për* مناجاة
dhe janë جواب *i* (شرط لازم) *it, si* :
من يضلل الله فلا هادي له . وان تصبهم سيئة بما قدمت ايديهم اذا هم يقنطون .
- 6) *et që bëhen* صفت *i një* *it, si* :
من قبل ان يأتي يوم لا بيع فيه . ليوم لا ريب فيه . واتقوا يوما ترجعون فيه .
- 7) *Një që bëhet* *q' i bëhet* تابع *një* *je q' edhe ajo është*
محلا مرفوع *q' është* جملة فعلية *është* يدرس . التلميذ يدرس ويحفظ : *si* , معرب
edhe (فاعل) *in* e tij *bashkë me* يحفظ *it* (تلميذ) *i* (خبر) *edhe*
محلا مرفوع *në dhe është* يدرس *përmi* عطف *që bëhet* جملة *është një* .

الجملة التي لا محل لها من الاعراب

et që s' marin اعراب janë shtatë :

- 1) *qi quhet* جملة ابتدائية *1* :
انا اعطيتك الكوثر . نحن نقص عليك ; جملة منتهية *qi quhet* جملة ابتدائية *1* :
اعراب *s' kan* , *edhe xhumlei filije të tjera* , *أتى امر الله*
- 2) *et që vinë* صلة ; *2* :
منهم من آمن به ومنهم من لا يؤمن به ; صلة *et që vinë* (جملة) *2* :
ما عندكم ينقد . وما بكم من نعمة فمن الله . يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم .
- 3) *atë që përdoren midis dy punëve të*
pleksura (امرين متلازمين) *si* :
وانه لقسم - لوت - لون - عظيم .

4) جمله تفسيره që vjen per me e zbulu vertetësinë të fjalëve që kanë ardhur më parë.

هل ادلكم على تجارة تنجيكم من عذاب اليم تؤمنون بالله ورسوله

5) et që vinë pergjegjëje per bē a pas thirjes.
يوسف اعرض عن هذا . والقرآن الحكيم انك لمن المرسلين

6) ja q'i vjen جواب [شرطغيرجازم] it, të cilat xhumle ndjekin إذا ، لو ، edhe [لولا] në dhe sado që ndjekin in po perdoren pa [فا] ; që të dyja janë nga një جمله por as njena s'ka اعراب .

7) Një xhumle që ndjek një tjetër xhumle q' edhe ajo s' ka اعراب si : قام زيد وقعد عمر : اعراب si : اعراب s' kanë لا محل لهما من الاعراب janë.

Edhe ç' do q' është مشغل (*) me një اعراب edhe pas vendit bëhet edhe së dyti معرب edhe لفظاً [زيد] , العجبي ضرب زيد : محلا si : اعراب in e dytë e ka është ضرب i قاعل محلا مرفوع është edhe مضاف اليه مجرور Se fjala زيد një herë është مشغل me اعراب domos do të këndohet مجرور , per së dytë bëhet محلا مرفوع . ضربه بالعصا , fjala عصا është محلا منصوب , me (ب) në dhe محلا منصوب është i (ضرب) i (مفعول).

محلا منصوب , me (ب) në, لفظاً مجرور i (زيد) , سررت زيد , është i (سررت) i (مفعول به) është.

së. i نائب فاعل محلا مرفوع edhe لفظاً مجرور i (زيد) , سررت زيد . i (فاعل) محلا مرفوع edhe لفظاً مجرور i (لفظ جلال) , كفى بالله شهيدا . i (فاعل) është محلا مرفوع edhe لفظاً مجرور (بشير) , ماجاءنا من بشير . së. كفى محلا مرفوع edhe رب me لفظاً مجرور është كلمة , رب كلمة نقول لقاتلها دعني . نقول i i saj (خبر) edhe مبتداء është.

(*) اعراب مشغل d.m.th. pas nevojës q'e lyp vëndi bëhet herën e parë معرب gojas (لفظا) pastaj për së dyti bëhet edhe një tjetër معرب. Herën e dytë e ka in (اعراب) , se është e ditur se dy kunguj nuk mbahen ndënë sjetull, lëshohet njëri pra kapet edhe tjetri. Pra edhe këti i jepet i [ظاهر] pastaj edhe ja [محل]. Ta mbani ment !...

تنبیه : Prej zgjatimeve q' u bënë u kupëtue se ata që marin رُفِعَ quhen مرفوع, ata që marin نَصِبَ quhen منصوب edhe ata që marin جَرَّ quhen مجرور a مَحْفُوظٌ (جر) i është *it* (فعل) i (جزم) dhe (اسم) مخصوص

کلمات

u bë vëlla.	آخا [مواخاة]	perparje, mësallë.	متر
preu.	صم - قطع	pergatiti.	اعد
dashuri.	ود ، و داد ، مودة	petkë.	جواب [جلايب]
katosi, palosi, fshtolli	طوى	shtrat, sandallije.	حرير
petkën.		lëshoj, vari.	اسبيل
u trem p u droth.	ارتعد - ارتجف	portar.	جانب [حواجب]
shkoj.	انطلق - انصرف	lidhi me zinxhir.	غل
mëngë e robës.	كم	ndau.	فك
gjarpër.	حية	litar, i varjes. (hin...)	خناق
kapshoj gjarpri	نهم - لدغ - لسع	me e fshtjellë.	طى
a akrebi etj.		shtyri, terhoqi.	قاد
i pastër.	نقى	zbathët.	حافيا
dogji zjari.	صلى	u tallë, qesëndisi. [استهزا]	هزا
ëmbëlsirë.	حلاوة	i ra me grusht [shepull].	لطم
u largua.	نأى	pa dëm, u damtua.	خاب
lot.	دمع عبرة دموع ، ادمع ، مدامع	rodhi poshtë.	انحدر
sherëtitë.	شرق	kudëztoj.	اجترأ
gjithë.	اسر ، طراً ، جميع		

(*) تركيب ۱۴۹

ذكر الغزالي وغيره ان الرشيد لما ولى الخلافة زار العلماء باسراهم الاسفيان الثورى فانه لم يات به وكان بينه وبين الخليفة صحبة . فشق عليه ذلك فكتب اليه

(*) *Nrânsit si ta shkruen pjesë pjesë në drasë të zeze të madhe do të bëjnë (محادثة) pastaj pas faqe 123 do të bëjnë (تحليل صرفى ونحوى)*

الرشيدي كتابا يقول فيه بسم الله الرحمن الرحيم من عبد الله هرون امير المؤمنين الى
اخيه في الله سفيان بن سعيد الثوري . اما بعد : يا اخي فقد علمت ان الله آخى
بين المؤمنين وقد آخيتك في الله مؤاخاة لم اصرم فيها حبلك ولم اقطع منها ودك
و انى منطوي لك على افضل المحبة و اتم الارادة و لولا هذه القلادة التي قد
بها الله تعالى لايتك ولوحبوا لما اجدلك في قلبي من المحبة وانه لم يبق احد من
اخواني و اخوانك الا زارني و هنأني بما صرت اليه و قد فتحت بيوت الاموال و
اعطيهم من المواهب السنية ما فرحت به نفسي و قرت به عيني و قد استبطأتك و قد
كتبت كتاباً منى اليك اعلمك بالشوق الشديد اليك . و قد علمت يا ابا عبد الله
ما جاء في فضل زيارة المؤمن و مواصلته فاذا ورد عليك كتابي هذا فالعجل
العجل ثم اعطى الكتاب لعباد الطالقاني و امره بايصاله اليه و ان يحصى عليه
بسمعه و قلبه دقيق امره و جليله ليخبره به . قال عباد : فانطلقت الى الكوفة
فوجدت سفيان في مسجده فلما رأني على بعد قام وقال : اعوذ بالله السميع
العليم من الشيطان الرجيم و اعوذ بك اللهم من طارق يطرق الابحير . قال :
فنزات عن فرسي بباب المسجد فقام يصلي و لم يكن وقت صلاة فدخلت و سلمت
فمارفح احد من جلسائه رأسه الى . قال : فبقيت واقفاً و ما منهم احد يعرض
على الجلوس و قد علتني من هيبتهم الرعدة فرميت بالكتاب اليه . فلما رأى
الكتاب ارتعد و تباعد منه كأنه حية عرضت له في محرابه فركع و سجد و سلم و ادخل
يده في كفه و اخذه و زماه بيده الى من كان خلفه و قال ايقرأ بعضكم فاني استغفر
الله العظيم ان امس شيئاً من ظالم بيده . قال عباد : قد بعضهم يده اليه و هو يرتعد
كأنه حية تنهشه ثم قرأه فجعل سفيان يتبسم تبسم المتعجب فلما فرغ من قراءته
قال اقلبوا و اكتبوا للظالم على ظهره . فقيل له : يا ابا عبد الله انه خليفة فلو
كتبت اليه في بياض تقي لكان احسن . فقال : اكتبوا للظالم في ظهر كتابه
فان كان اكتسبه من جلال فسوف يجزي به و ان كان اكتسبه من حرام
فسوف يصلي به و لا يبقى شيء منه ظالم بيده عندنا فيفسد علينا ديننا . فقيل له
ما كتبت اليه ؟ قال : اكتبوا له بسم الله الرحمن الرحيم من العبد الميت سفيان
الى العبد المغرور بالآمال هرون الذي ساء حلاوة الايمان ولذة قراءة القرآن .

أما بعد : فاني كتبت اليك اعلمك اني قد صرمت حبلك وقطعت ودك وانك قد جعلتني شاهدا عليك باقرارك على نفسك في كتابك بما هجمت على بيت مال المسلمين فانفقته في غير حقه وانفقته بغير حكمه ولم ترض بما فعلته وانت ناه عنى حتى كتبت الي تشهدني على نفسك فاما انا فاني قد شهدت عليك انا واخواني الذين حضروا قراءة كتابك وسنؤدى الشهادة غدا بين يدي الله الحكيم العدل . ياهرون هجمت على بيت مال المسلمين بغير رضاهم هل رضى بفعلك المؤافة قلوبهم والعاملون عليها في ارض الله والمجاهدون في سبيل الله وابن السبيل ؟ ام رضى بذلك حملة القرآن واهل العلم يعني العالمين ؟ ام رضى بفعلك الايتام والارامل ؟ ام رضى بذلك خلق من رعيتك ؟ فشد ياهرون مئزره واعد للمسألة جواباً و للبلاء جلباباً واعلم انك ستقف بين يدي الحكم العدل فاتق الله في نفسك اذ سلبت خلاوة العلم والزهد ولذة قراءة القرآن ومجالسة الاخيار ورضيت لنفسك ان تكون ظالماً وللظالمين اماماً . ياهرون قعدت على السرير وابست الحرير واسبلت ستورا دون بابك وتشبهت بالحجة رب العالمين ثم افعدت اجسادك للظلمة دون بابك وسترك بظلمون الناس ولا ينصفون ويشربون الخمر ويحدون الشارب ويزنون ويحدون الزاني ويسرقون ويقطعون السارق ويقتلون ويقتلون القتال . أفلا كانت هذه الاحكام عليك وعليهم قبل ان يحكموا بها على الناس ؟ فكيف بك ياهرون غداً اذا نادى المنادى من قبل الله : احشروا الظلمة واعوانهم فتقدمت بين يدي الله و يدك مغلولتان الى عنقك لا يفكهما الا عدلك وانصافك والظالمون حولك وانت لهم امام او سائق الى النار وكانى بك ياهرون وقد اخذت بضيق الخناق ووردت المساق وانت ترى حسناتك في ميزان غيرك وسيئات غيرك في ميزانك على سيئاتك بلاء على بلاء وظلمة فوق ظلمة . فاتق الله ياهرون في رعيتك واخفظ محمداً صلى الله عليه وسلم في امته . واعلم ان هذا الامر لم يصر اليك الا وهو صائر الى غيرك وكذلك الدنيا تفعل باهلها واحداً بعد واحد . فمنهم من تزود زاداً نفعه ومنهم من خسر ديناه و آخرته واياك ثم اياك ان تصكتب الى بعد هذا فاني لا اجيبك والسلام .

وظيفة : ايها المدرس ! سل من التلامذة فقرة فقرة كي يحكون لك هذه الحكاية عن الصدر بالعربية .

قال عباد : التى الكتاب منشوراً من غير طى ولا ختم فاخذته واقبلت به الى سوق الكوفة و قد وقعت الموعظة بقلبي فناديت يا اهل الكوفة : من يشتري رجلاً هرب الى الله ؟ فقبلوا الى بالدراهم والدنانير . فقلت : لاحاجة الى بلال و لكن جبة صوف و عباء قطوانية فاتيت بذلك فنزعت على ما كان من الثياب التى كنت اجالسها امير المؤمنين واقبلت اقود الفرس الذى كان معى الى ان اتيت باب الرشيد حافياً راجلاً فهزأ بى من كان على الباب ثم استؤذن لى فلما رأتى على تلك الحالة قام وقعد وجعل يلطم رأسه و وجهه و يدعو بالويل والحرب و يقول انتفع الرسول و خاب المرسل ، مالى و للدنيا و الملك يزول عنى سريعاً فالقيت الكتاب اليه مثل ما دفع الى فاقبل يقرؤه ودموعه تنحدر على وجهه وهو يشهق . فقال بعض جلسائه : يا امير المؤمنين قد اجترأ عليك سفيان فلو وجهت اليه فانقلته بالحديد و ضيقت عليه السجن فجعلته عبرة لغيره ! فقال هرون : اتركوا سفيان وشأنه . يا عبيد الدنيا ، المغرور من غررتموه ، و الشقى والله حقا من جالستموه ، ان سفيان امة وحده . ولم يزل كتاب سفيان عند الرشيد يقرؤه دبر كل صلاة ويبكى حتى توفى رحمه الله تعالى .

المرفوعات

تقديرأ ، انظرا makar مرفوع që fundi është Si ç' do fjalë që fundi është
a se مرفوع quhet محلا .

[فاعل] i, [نائب فاعل] i, [مبتدأ] ja, [خبر] i, dhe ato që ndjekin këto quhen مرفوع .

خبر ، مبتدأ ، نائب فاعل ، فاعل i përfshin këto (مرفوعات) مضارع مجرد . اسم ما ولا ، خبر لالنى الجنس ، خبر حروف مشبهه بالفعل ، اسم كان

Puntor (sujet) — krye fjalë الفاعل ونائب الفعل

Punëtori q' i pshtetet (فعل معلوم) it (verbe aktif-puntorë)së quhet fail e kur i pshtetet (فعل مجهول) it (verbe-pasif-psonjëtoresë) së quhet نائب فاعل - vënt zënës i failit.

قوله متعدى Quhet një që puna i pëson tjetrit edhe لازم quhet kur puna i pëson vetë ati që e punon.

(مفعول)i Quhet kallëzonjëtorë «acusatif». P. sh. Kur themi Hasani hangri bukë a bukën, hangri është folje punëtore, Hasani punëtor sojet edhe bukën a bukë është kallëzonjëtorë «accusatif» që arabisht kur themi (الخبز) فجالا أكل حسن خبزاً është فعل متعدى edhe حسن është مفعول به. Meret vesht bukur dhe خبز është نائب فاعل.

Kur themi u hangër buka, fjala u hangër është folje pësonjëtorë «verbe pasif» dhe buka është vent zënës punëtor (sujet de verbe pasif). Pra në gjuhët arabishte kur themi : خبز فعل مجهول është اكل فجالا është نائب فاعل. Meret vesht bukur se vent zënës punëtor në kuptim është kallëzonjëtorë por në punim është si punëtor d.m.th. punëtor kur dihet e njihet cili është (فعل) i quhet معلوم edhe punëtor quhet fail kur s' njihet نائب فاعل (فعل) i quhet مجهول edhe punëtor quhet نائب فاعل.

(اسم تفضيل) i, (اسم تفضيل) et, (صفات مشبهة) et, (اسم الفاعل) et, numrohen si (الاسم المنسوب) et, (اسم المفعول) et, quhen si فعل متعدى. (شبه فعل) . J u thuhet dhe فعل مجهول.

ظاهر ظاهر (نائب فاعل) et kur janë në shesh quhen ظاهر ظاهر i dukur edhe kur s'duken quhen مستتر i pshehur.

نبيه : Në shqipjet në persishtet e në frëngjishtet (فاعل)i para (فعل) it, pas filit artikla قائل quhet edhe s' ka nevojë për një فاعل të pshehtë si : ardhi Hasani a se Hasani ardhi.

Kur themi Hasan lord خورد حسن a se خورد حسن në të dy mënyret të para fjala Hasan quhet قائل. Dhe frëngjisht kur themi Hasan a mange a se a mange Hasan në të dy mënyrët fjala Hasan është sujet مستداليه edhe mange është predicat مستد. Por në arabishtet kur themi مستداليه قائل حسن është فعل edhe فجالا أكل الحسن

dhe kur themi الحسن اكل fjala Hasan është مبتدأ dhe fjala
كل me gjith (فاعل) in e pshehtë هو bëhet رجة فعلية dhe
قوله quhet مرفوع dhe bëhet (خبر) i (مبتدأ) së që dhe ajy
është (زيد) i.

نہ shqipjet kur themi ardha, ardhe, ardhi,
ardhëm, ardhët e ardhën, puntorin që të gjitha e kanë
sheshit të cilat janë shtojet e fundit, si: [a, e, i, ëm, ët,
ën]. Këta quhen peremra të dukshim ضمير بارز . Pra kur
duam të themi: ardhe, s'ka nevojë të shtojmë dhe per-
emrin (ti); por në qoftë se e shtojmë dyk e thenë: ardhe
ti, ahere fjalën ti e kemi prurë vetëm per forcim se pun-
tori merej vesh prej shtonjës (e) q' është në fund të fol-
jes. Kështu dhe në gjuhët arabishte kur themi :

کتبتہا . کتبت . کتبہن . کتبنا . کتبت . کتبوا . کتبا . کتب
کتبتہا . کتبنا . کتبت . کتبہن . کتبنا . کتبوا . کتب

Veç se (مفرد مؤنث غائبہ) së në të gjith
لواحق punëtorin (فاعل) in e marin vesh prej shtonjave
تہ fundit të cilat zënë vëndin e failit dhe quhen ضمير بارز . B.f.
në (واو) t është (جمع مذکر) i në (الف) et faili është (ثنيه)
تہ është (ت)ja që këndohet e کتبت e کتبت نہ کتبوا , کتبوا
me tri حرکہ edhe në کتبنا është (نا) ja.

Të vimë në فعل مضارع edhe ہی نہ në (ثنيه) t فاعل është
(الف) i si :

يکتبان . تکتبان . لکتبا . لکتبا . اکتبا . لا تکتبا

Në (واو) t فاعل është (جمع مذکر) et si :

يکتبون . تکتبون . لکتبوا . لکتبوا . اکتبوا . لا تکتبوا

Në (نون) t فاعل është (جمع مؤنث) et si :

کتبن . یکتبن . تکتبن . لکتبن . لکتبن . اکتبن . لا تکتبن .

Në (ی) ja ; si : فاعل është (مضارع) tē (مفرد مؤنث مخاطبه)

تکتبین . اکتبی . لا تکتبی .

Ky lloj فاعل quhet [ضمير بارز متصل] peremër i dukshim
i ngjitur, si thamë sipër.

sheshët نائب فاعل a فاعل i per të marë (شبه فعل) : قاعده ١
duhet të ketë para veches ا خبر , a të jetë , ا نقي , a استغمام
تë jetë صفت , a të jetë حال i ndonjë (ذی الحال) i, P. sh.:
ارغب انت عن الهی . مارغب هو فی الهیة . فلان رغب فئازه . لقيت الامير
المؤدب خدامه . جاء راكبا غلامه . فلان ميمون طاره . محمدی خاقه .
خاتمی جوده .

Kur se (شبه فعل) i perdoret me ال per këto sharte s'ka
nevojë. (فاعل) i (مصدر) it shumë herë lihet: الصدق عز . Disa
herë (مصدر) i i bëhet (فاعل) it a* (مفعول) it të vetë :

من حسن اسلام المرأ تركه مالا يعنيه . حبك الشئ يعنى ويهم .
i duhet natyrisht të perdoret pas قاعده ٢ : (فاعل ظاهر)
filit, si pas shembëllave që kemi prurë me mijë, por
herë herë faili vjen lark prej filit; اما يبلغن عندك الكبر احدهما او كلاهما
ذلك مما اوحى اليك ربك . لقد جاءك في هذه الحق . فاجس في نفسه
خيفة موسى . وتجمعت لقتالا اهل لفساد والحلل — مانابنا من جمهم لا
والذي عزوجل (الخوف) .

Kur piqet faili me (مفعول به) in po pat ngatërim mânia
naja faili behet تقديم , po s' pati ngatërim kupëtimi a se
po pati do një ضمير ahere (مفعول) i bëhet تقديم si :

اكل الكمثرى موسى . باع العبد سيده . دعاني فلان . غر هو لاء دينهم .
Por se kur duam ta dimë se (موسى) j është rahës dhe
i rahur duhet të themi: ضرب موسى عيسى në qoftë ndry-
she themi : ضرب عيسى موسى .

حصر معنى Kur duam të veçanërojmë kupëtimin قاعده ٣ :
atüherë ajy veçanërim kallëzusi محصور i perdoret më vonë
si مؤخر :

veçanruar vëndin أما وضعت البنت الازهار بيدها اليوم على رأسها في بيت ايها
kohën. أما وضعت البنت الازهار بيدها على رأسها في بيت ايها اليوم
ku i vuri. أما وضعت البنت الازهار اليوم في بيت ايها بيدها على رأسها

انما وضعت البنت الازهار اليوم على رأسها في بيت ايها بيدها	»	<i>doren e saj, jo tjeter.</i>
انما وضعت البنت اليوم على رأسها في بيت ايها بيدها الازهار	»	<i>tulet e jo tj.</i>
انما وضعت اليوم على رأسها في بيت ايها الازهار البنت .	»	<i>gocen e jo tjeter.</i>

مؤنث (فعل) i vjen مؤنث حقيقى Faili kur është : قاعده .
مؤنث ا مدكر i vjen مؤنث حقيقى a here (فعل) i s'është (فاعل) kur se
طلعت (طلع) الشمس . ماتت فلانة . جاء زيد : مؤنث por ma shumë vjen

كلمات

dritë, rreze drite.	شعاع	i ka ikur drita (qeme.)	كد
trup.	جرم	e erët, pa dritë	
funt-gjerë dhe siper	مخروط	e mbulloj me perdhe.	حجب
i ngushtë.		u zu djelli.	انكف
u mënjan.	انحرف	u çel, ndriti.	انجنى

فصل في الشمس (من القزويني)

و هي اعظم الكواكب جرماً واشدها ضوءاً و هي اكبر من كرة الارض
(١٤٠٠٠٠٠) مرة و مقدار مسافتها من الارض (٧٥٠٠٠٠٠٠) مليون
فرسخ . (والله اعلم) .
واعظم العجائب كسوفها ، وسببه كون القمر حائلاً بين الشمس وبين ابصارنا
لان جرم القمر كمد فيحجب ماورائه عن الابصار فاذا قارن الشمس وكان في
احدى نقطتي الرأس والذنب او قريباً منه فانه يمر تحت الشمس فيصير حائلاً بينها
وبين الابصار لان الخطوط الموهومة الشعاعية التي تخرج من ابصارنا متصلة بالبصر
على هيئة مخروط رأسه نقطة البصر وقاعدته المبصر . فاذا حال بيننا وبين الشمس
يحصل مخروط الشعاع اولا بالقمر فان لم يكن للقمر عرض عن فلك البروج
وقع جرم القمر في وسط المخروط فتكسف الشمس كلها وان كان للقمر عرض

ينحرف انحروط عن الشمس بمقدار ما يوجب العرض فينكسف بعضها وذلك اذا كان العرض اقل من مجموع نصف القطرين. فان كان يماس جرم القمر منحروط الشماع لا تنكسف الشمس. ثم الشمس اذا انكسفت لا يكون لكسوفها مكث لان قاعدة منحروط الشماع اذا انطبق على صفحة القمر انحرف عنه في الحال فتبداء الشمس بالانجلاء، ولكن يختلف قدر الكسوفات باختلاف او ضاع المساكن بسبب اختلاف المنظر وقد لا تنكسف في بعض البلاد اصلا.

هـ : قاعده هـ : F'aili kur është مؤنث حقيق dhe largohet nga tili, ahere po u nda me vjen مذكر si : ماقام الاقلاء ، حضرت القاضي امراء ، مؤنث hem مذكر hem ماطلع الا الشمس . F'ili sillet hem مذكر hem خضر القاضي امراء .

٦ : قاعده ٦ : Kur se (مذكر) i edhe (مؤنث) i bashkohen me anën e (عطف) it ahere i bahet hatri ati që kujtohet pranë filit, pra në qoftë filndjekësi mashkull dhe fili sillet mashkull dhe në qoftë femër ahere dhe fili perdoret femër si:

جاء رجل وامرأة ، جاءت امرأة ورجل .

٧ : قاعده ٧ : F'aili kur është مفر مذكر ، مفر مذكر a جمع مذكر a kur është مفرد مؤنث a مفرد مؤنث a ثنيه مؤنث a جمع مؤنث si : جاءت المعلمة (المعلمتان المعلمات) . جاء المعلم (المعلمان المعلمون) .

Vetëm duhet të shihet mirë se po të jetë جمع مؤنث سالم si: مؤنث edhe مذكر fili vjen atëherë شيه جمع ، اسم جمع ، جمع مكسر ا: قام (قامت الرجال) . قام (قامت الفاطمات) . قام (قامت البنات) Vetëm duhet të shihet mirë se po të jetë fili kur vjen pas failit ahere përdoret pas qefit të failit: زيد جاء . الرجلان جاء . etj. المفردون جاؤا . النساء جاءت جن . الرجلان جاء . زيد جاء : fili vjen (جمع مذكر سالم) si : فإيلي po të jetë : ثنيه . يشهده المقربون .

Zihja e dy foljeve — تنازع الفعلين

Herë herë në gjuhët arabishte dy folje zihen njëri me tjetrin tdyk e hënë njëri se ky punëtorë është imi e tjetri imi. Në qoftë punëtori d. m. th. faili midis të dy fileve, quhet i të parit dhe të dytit i jepet një fail i

pshelitë e keshitû zihje (تَنَازَع) s' ka, si :

N' u kujtoftë pas fileve keshitû :

aherë ahani wa kromni zid . N' u kujtoftë pas fileve keshitû :
ahere [zid] është faili i të dytit dhe të parit i jepet një fail i pshelitë.

Në qoftë se [اسم ظاهر] i njëri prej dy fileve e do ta ketë fail e tjetri e do ta ketë [مفعول] ahere [اسم ظاهر] i përdoret pas qefit të fili të dytë, si :

اكرمني واهنت زيدا ، اكرمت واهاني زيد

قن وقعد نسوتك . قاموا وقعد اخوتك ، قاما وقعد اخواك

Herë herë faili mer një حرف جر edhe مرفوع quhet
si : kur duam të themi s' ardhni njeri themi : ما جاء احد edhe
kur duam të themi s' ardhni njeri fare bijem një من استغراقه
dhe themi : ما جاء من احد .

Edhe në një fjali që ndodhet ا نى sillet
[من استغراقه] ; si : لا يبدأ من احد - mos fillojë as kush.

a ju sheh dikush ? - هل يريكم من احد

Disa her' edhe فعل كفايت mer (ب) edhe مرفوع quhet si :

وكنى الله المؤمنين ا قتال . وكنى بنا حاسبين . وكنى بالله شهيدا

Herë herë [حرف جر] e mer me [نائب فاعل] , [فعل مجمول] edhe
edhe مرفوع quhet مرفوع . Fili s' përkëthehet po (مجرور) i me
الخ غشى ايها ، غشى عليهم ، غشى عليهما ، غشى عليه : si :
انهن e (ضمير) it , si : مفضوب عليهم ، مفضوب عليهما ، مفضوب عليه

Faili i (كان) s' dhe i s' motravet të saj quhet
(ما) ja . Faili i fjalëve (كلما ، طالا) s' është (ما) ja .
Përkëthehen : كثيرا ، طالا - shumë herë (shpesh-dendur) ,
قلما - pak herë-rallë. Edhe عرما ، عرما kështu.

Faili i fjalës جدا q' është për lëvdim është (ذا) ja .
Edhe (نم) ja mariu nga dy ويستوى فيه التذكير والتأنيث .
a مخصوص بالمدح i pari quhet fail edhe i dyti
بئس المرأة هند . نعمت المرأة هند . بئس الرجل زيد . نعم الرجل زيد . مخصوص بالذم
Herë herë mariu edhe (ما) , si : نعمما ، نمما ، fjala
نعمنا në Kur'an është kënduar edhe (نعيم) .

Për sharje vjen dhe fjala (ما) si : مثل القوم .

Faili i (افعال المدح والذم) *it* perdoret edhe مضاف a se dyk e patur një تمییر vetë si i fshehtë ndë fili si :

që fjala نَم زید në të tri mënyrët është مخصص بالمدح edhe në shembëllet të parë faili الرجل është perdorur معرف në të dytët غلام الرجل është perdorur نكرة edhe مضاف në të tretët faili është i pshehtë ndë (فعل) *i* dhe per ç' qim faili që duhësh të merte perdoret në formët të (تمییر) *it*. B. fj. po ta çkoqitim نَم رجلاً زید fjala نَم është فعل مدح faili i sajë është (هو) ja e pshehtë dhe رجلاً është çqimor تمییر prej failit të pshehtë d. m. th. fjala رجلاً po na i çquan se ajy paska qenë burë, edhe زید është i veçanumi per lëvdim مخصص بالمدح .

Herë herë (مخصوص) *i* shuhet s' flitet : نَم العبد :

نَم المولى ونَم النصير . نَم الشراب . نَم المصير . فَنَم اجر العالمين .
ويعامل معاملة نَم وبأس : علم الرجل زید . جهل الرجل زید . كبرت كلمة . حسنت مرتفقاً .

Herë në shqipjet foljen e shuajmë, kur pyesim : Kush ardhi, na thuhet: Hasani në vent që do të na thuhësh Hasani ardhi, folja ardhi me qenë se nuk ka nevojë shuhet. Kështu dhe në arabishtet kur themi من جاء نا thuhet حذف e ترك dhe fili bëhet الحن .

Kshtu është edhe : ولئن سألتهم من خلق السموات والارض ليقولن الله :

Herë herë bëhet حذف fili, edhe faili si : a ardhi Hasani ? Pergjigjemi : po, kshtu i kemi shuar që të dy.

Herë herë (فعل) *i* bëhet حذف me konditë që të fillojë me ان شرطيه a me اذا a me لو edhe të çilet më pastaj me një مفسر si :

ان امرؤ هلك . وان احد من المشركين استجارك فاجرهُ . اذا السماء انفطرت .
لو ذات سوار لطمتني . فالتها امرأة لطمتها امرأة غير كفوها ، او قالها حاتم .

Në këto shembëlla që prunë fili i parë quhet محذوف !

Në gjuhët arabishte (فعل) *i* që mrr dy a tre نائب فاعل dhe i dyti bëhet مفعول pari مجهول مفعول, kur bëhet مفعول مبتهن persëri - mbeten مفعول si : dyk e اعطيت بكرة ديناراً :

qenë që ka dy kur e bëjmë dhe themi (مفعول ثانی) ja po (مفعول ثانی) edhe نائب فاعل i u bë (مفعول اول) اعطى بكر ديناراً prapë ngeli (مفعول) si ishte. Edhe وقتكم شراً ju rujta nga shërri, kur themi (مفعول) i pari (مفعول) u ba نائب فاعل edhe (مفعول) i dytë mbeti (مفعول). Kështu edhe اعلم زيد بكر خالدًا خياطًا kur e bëjmë (مفعول) themi (مفعول) që (مفعول) i pa (مفعول) e نائب فاعل dy të tjerët prapë ngelën (مفعول) si ishin.

كلمات

suxhuk, pasterma. (hisb)	خصب	i hollë, i imët.	نحيف
udhëtim, udhë. (rah..)	رحل	kylysh bagëtish.	نتاج
tëlum, kacek.	وطب	e sosi, e treti.	فنى
e ndezi zjarin.	اضرم	i hequr, i dobët.	ناحل - ضعيف - نحيف
ku bijnë qepallat. (shu.)	شعر	trupë vogel i takequr.	ضئيل - صغير الحجم
u pervesh.	تشم	u kalp, u rromit.	بني
kasap i deveve.	جزار	i lik i thatë	هزيل
pushus.	خافت - ساكت	me e ngjit lesbin me zamkë që të mos ndahet,	تليد
e copëtoj.	جزى	me e bë qeçe.	
lesh devesh. (aobari)	وبر	egersirë.	سبع - سباع
erë qebabi. (ku..)	قتار	i ardhi liksht, s' e pelqeu.	جاف - يعوف
e varfëroj, e dobëtoj.	اعوز	e la, e çpori. (ترك)	قلبي
e pa lajik, të meri-tushim.	اهل تأهيل	bar i njomë a i thatë.	كلام
djegje.	وقود		
balgë, bajgë.	بعر		
e mbajti per zahire.	اقتنى		

تركيب ۱۵۰ نارسيل

سؤال
سئل بعض الأدباء من بعض الوزراء جملاً فارس اليه جملاً ضعيفاً نحيفاً. فكتب
الاديب اليه : حضرا الجميل فرأيتك متقادماً الميلاد كأنه من نتاج قوم عاد ، قد أفتته
الدهور وتماقبته العصور فظننته احد الزوجين اللذين جعلهما الله تعالى لنوح في
سفينته وحفظتهما حسن الجمال لذريته، ناحلاً ضئيلاً بالياً هزيلاً يعجب العاقل من
طول الحياة به وتأتى الحركة فيه لانه عظم مجلد و صوف ملبد ، لو اتى الى السبع

لا بام ولو طرح للذئب لعافه وقلام . قد طال للكلا فقدم بعد المرعى عهده لم ير العلف الانما ولا يعرف الشعر الا حالماً . و قد خيرتني بين ان اقتنيه فيكون فيه غنى الدهر او اذبحه فيكون فيه خصب الرحل . فملت الى استبقائه لما تعلم من محبتي^{تعب} للثوفير وزغبتي في التشمير وجمعي للولد وادخاري للغد . فلم اجر فيه مدفعا لفناء ولا مستمتعا ببقاء لانه ليس بانثى فيحمل ولافتى فينسل و لا صحيح فيرعى ولا سليم فيبقى فمات الى الثاني من رأيك وعملت على الاخر من قوليك فقلت اذبحه فيكون وظيفة للعيال و اقيمه وطبا مقام قديد الغزال فانشدني وقد اضرمت النار وحددت الشفار وتشمر الجزار :

اعيدها نظرات منك صادقة أن تحسب الشحم فيمن شحمه ورم .
و قال وما الفائدة في ذبحي وانا لم يبق في الانفس خانت ومقالة انسانها باعت لست بذى لحم فاصلح للأكل لان الدهر قد اكل لحمي ولا جلدى يصلح للذباغ لان الايام مزقت ادمى ولا صوفى يصلح للغزل لان الحوادث قد جزت وبري فان اردتني للوقوف فكيف بع رأيتي من نارى ولن تفي حرارة جهرى بريح قتارى . فوجدته صادقا في مقالته ناصحاً في مشورته ولم ادر من اى امرية أعجب أمن بماطلته الدهر بالبقاء ام من صبره على الضر والبلاء ام قدرتك عليه مع اعواز متله ام تأهيلك الصديق به مع خسارة قدره فما هو الا كقائم من القبور او ناشر عند تفخ الصور والسلام .

Muderrizi do t'i u flasë shqip dhe nxënsit këtë hiqaje do ta përkthojnë arabisht në drasët të madhe të vezë.

المبتدأ والخبر Filesa dhe përgjegj-ja

Fillesa (predicat) quhet مبتدا edhe përgjegjëja (attribut d'un sujet) quhet خبر edhe fjala që perbëhet prej këtyre quhet (proposition nonminial) جمله اسمیه . Në shqipjet ç'do përgjegjëje që japim dyk e thanë jam, je, është jemi, jini, janë a të çngjitur s'jam, s'je, s'është e tj. quhet خبر . Në gjuhët arabishte këto lidhje s'fliten por janë مقدر edhe mjaftohet vetëm me (اسناد) in me ngjitjen e fja-

limit d. m. th. mjaftohet me kujtimin e مستند edhe مستند إليه do do جمله اسمیه do جمله فعلیه qënka P. sh. Kur themi قام زيد marim vesht se (قيام) *in* i a kemi bërë اسناد Zejdit që është مستند إليه dhe fili قام është مستند edhe kur themi زيد قائم kijamin (ngritjen i a kemi bërë اسناد ngjitje Zejdit që është مستند إليه (sujet) edhe قائم është مستند (attribut). Meret vesht në të dy mënyrët për lidhjen (për ngjitjen) s'është përdorur do një fjalë e veçantë si në shqipjet edhe në frengjishtet që përdoret veçan fjalë që kallëzon (اسناد) *in* «liaison-lidhje pshtetje». P. sh. Në shqipjet kur themi: Zejdi është ngritur, fjala zejd është مبتدا edhe ngritur është خبر edhe fjala është quhet lidhje që tregon (اسناد) *in* e ngritjes që i pshtetet e i ngjitet Zejdit. Kur themi: Zejd est en debout, fj. Zejd është sujet مستند إليه edhe en debout është attribut (مستند) edhe fjala est është një lidhje «liaison» që tregon ngjitjen e lidhjen d. m. th. (اسناد) *in*. Nga zgjatimi që bëme u kupëtua se në gjuhën arabishte nuk paska fjalë të veçantë për të treguar (اسناد, *in* dhe në shqipjet edhe frengjishtet paska.

Atëherë [مبتدا] në dhe (خبر) *in* i njohetërojmë kështu:

(مبتدا)ja duhet të jetë اسم po herë herë ndodhet جمله a edhe përkëthehet me anën e veglës që të ketë si ان a ما që janë për مصدریت P. sh. ان تصوهوا خیر لکم - صیا مکم خیر لکم - ان تصوهوا خیر لکم مصدریت P. sh. (مبتدا)ja duhet të jetë معرفة edhe të flitet më parë se الله خالق کل شیء * الحمد لله . الدنيا مزرعة الاخرة في (خبر) :

Por disa herë (مبتدا)ja përdoret dhe نكرة atëherë (مبتدا)ja lipcet të lidhet me një صفت por në mos u lidhet, في (خبر) duhet me qenë شبه جمله dhe kur vjen خبر في duhet me qenë طرف مستقر diku kujtohet dhe para (مبتدا) së. Diku përdoret dhe në vent t'urimit a të mallkimit si :

حق يضر خير من باطل يسر . قول معروف ومغفرة خير من صدقة تبعتها اذى . سلام عليكم . طوبى لهم . ويخ لفلان . ويل للمطففين . في جهنم اودية من نار .

Edhe (مبتدا) së duhet të jetë خبر edhe të sillët pas (مبتدا) së si : زيد عالم . Por herë herë في (خبر) përdoret më parë se

(مبتدا) ja si: لله الحمد . (خبر) i kur të jetë اسم استفهام a t' i bëhet من انت : ja si (مبتدا) i perdoret më parë se (مبتدا) ja si : أنت من هذا ؟ . ابن من انت ؟ . اين هو ؟ . من ابوك ؟ . كيف انت ؟

(مبتدا) ja po të jetë اhere (خبر) i doemos do të vijë më parë ; si : عندى دينار . فى كيسى خاتم .

(مبتدا) ja, Kur të ndodhet me حرف تعريف edhe (مبتدا) ja, ashtu. Disa herë midis (مبتدا) së dhe (خبر) i futet një ضمير فصل ; ضمير si : العلم هو الاب والتوى هي الام . Shumë herë perdoret pa ضمير ; si : الدين النصيحة .

(خبر) i Vjen مفرد vjen edhe مركب اضافى edhe جمله si : وهو يطعمنا ويسفينا . الله الهنا

Ajo (جمله) ja që bëhet خبر a جمله اسميه vjen si : زيدا خوه ذاهب a جمله ظرفيه وهو من الكرام si : زيدا مامك وهو من الكرام a جمله ظرفيه زيدا ذاهب اخوه vjen si : جمله فعليه a جمله شرطيه si : زيدا ان تكرمه بكرمك : جمله شرطيه a جمله (راجع) u Herë . راجع d. m. th. عائد një atëherë i duhet një shuhet.

(جمله ظرفيه) ja a fillon me do një حرف جر a se fillon me do një nga ظروف زمانيه a (ظروف مكانيه) ja si këto : فوق . تحت . عند . بين . مع . قبل . بعد . الامر فوق الادب . الجنة تحت ظلال السيوف . العلم عند الله . الايام بيننا . المرأ مع من احب . الواحد قبل الاثنين . العيد بعد رمضان . العلم فى الصدور لا فى السطور . المرأ مجنوء تحت لسانه . الجبل على القوس . هذا من الشام . الامر بين يديك .

(*) Nö متعلق (حروف جر) i ka nevojë per një qepës نبيه

(*) d. m. th. e ngjitme e qepme, edhe ngjitsi a i qepuri quhet متعلق (حروف جر) i është ngjitës edhe (فعل) i a (شبه فعل) i është vendi q' ati i është qepur (حروف جر) pra mer emrin muteallik. P. sh. kur themi ركب على كافي kupëtimin e fj. ركب dhe e vari edhe i a qepi kalit. Pra fj. على u bë ngjitës dhe fj. لا نسى u bë i ngjitur-i qepur ركب

qoftë se (جار مع المجرور) i është ahore i qepuri متعلق i tij shumë herë është në shesh, edhe (متعلق) u është a fil a se është اسم منسوب ، اسم مفعول ، اسم فاعل d. m. th. شبه فعل të cilat i shenuam.

Themi i u qep drurit, pra dhe (حرف جر) it i themi qepës dhe filit i qepur

P. sh.: كتبت *se është* ب i (متعلق) ، كتبت بالقلم
 دخلت *» »* في *» »* ، دخلت في الحان
 ركبت *» »* على *» »* ، ركبت على الفرس
 خرجت *» »* من *» »* ، خرجت من الدار

Në qoftë ahore (متعلق) u quhet مقدر dhe qitet një fil nga (افعال عامه) ja si : كان ، حصل ، وجد ، ثبت ، استمر ، استقر etj. bijë fjala kur themi العلم في الصدور sikur kemi thënë: (متعلق) u që العلم ثابت عند الله - العلم عند الله (العلم مستقر) العلم كائن في الصدور مقدر që njihen ثابت e كائن : se janë في عند الله i (في) i . Kshtu i u bëhet تقدير edhe shembëllavet të tjera.

Si thamë edhe në kryet të (مبتدا) se dhe (خبر) it në gjuhët arabishte s'ka do një fjalë të veçantë për lidhje e ngjitje, por ta perkthejmë shqip si ta dojë vendi. Kur është positif مثبت themi është je, jam, jeni, jini, janë, a ndodhet, ndodhesh, ndodhem, e tj. a kam, ke, ka e tj.. dhe kur është negativ مني themi s'jam nuk jam e tj. a s'ndodhet a s'ka e tj. P. sh.

بيننا محبة kam borç. لي دين - kam per të marë. على دين midis nesh ndodhet një dashuri. تحيل : kur ta çkoqitim themi على është ظرف مستقر شبه جملة a edhe bëhet خبر مقدم dhe (على) i (متعلق) u i (على) se është fjala مبتدأ مؤخر është q'është موجود . Pastaj fjala دين q' është مبتدا me fjalen على q'është خبر bëhet një شبه اسميه .

Ka një متعلق të veçantë për të cilin bëhet تقدير fjala مفدى «të qoftë kurban» si وحى فلان im i qoftë kurban akse ç' kujtë. Ka qënë :

متعلق 26 e pasme. مبتدا është فلان edhe خبر مقدم është بر وحى مفدى فلان
افدى فعل مقدر a مفدى i pshtetë dhe i veçantë së është (ب) i

Edhe [اذا]ja q'është per مفاجأة e ka [متعلق]un të pshehtë
dhe të veçantë si fjalën لاقى a ملاق . Kur themi
فاذا هو ملاق باخيه sikur kemi thanë فاذا هو باخيه .

Herë herë në kryet të [مبتدا] së vjen një lam
يوسف واخوه احب الى ايماننا si لام ابتدائية a لام مفتوحة i fortë qi quhet
ولدار الاخرة خير . لانتم اشد رهبة في صدورهم من الله .
والاخرة خير لك من الاولى .

Kur [مبتدا]ja ka manan e shartit a fillon me اما
الذى يشرنى فله كذا . اما انا فلست بشئ : si ف
واما الذين سعدوا فضى الجنة . واما الذين شقوا فضى النار . من عمل صالحا فلنفسه .
كل طريقة لم تقومها حجة ، فذلك طريقة معوجة . واما الذين اسودت وجوههم
اكفرتم بعد ايمانكم (اى فيقال لهم اكفرتم) .

من يعمل سوءا يجزبه : si ف s' don مضارع i [خبر]
Herë herë [مبتدا]ja fillon me fjalën بينا a بينا që quhen
: si ادات مفاجأة ndjek dhe shumë herë këta harfe i ndjek
بينما ثلثة نفر يمشون فاذا المطر اخذهم . بينا (بينما) نحن خرجنا اذ كلب فى البيت

كلمات

shqau, rëshqiti.	عثر	ra të flerë.	اضطجع
shkallë naltëssije.	جاء	pupla, pendë.	ريش
e ngangasi, e ashpëroj.	اجج	kërmë, mërshtë, kufomë	جيفة
një gur i math.	سخرة	e ngordhët.	
frikë.	جين	hidhërim i fortë.	كرب
starp.	عار	udhëtim, shkim.	رحيل
grisi.	مزق	qëndroj.	حل [محل]

كان للحرب بن صعصعة ندماء لا يفارقهم وكان شديد المحبة لهم فخرج في بعض متزهاته ومعه ندماءؤه فتخلف منهم واحد فدخل على زوجته فأكلا وشربا ثم اضطجعا . فوثب الكلب عليهما فقتلها فلما رجع الحرت الى منزله فوجدهما قتيلين فعرف الامر وانشأ يقول :

ما زال يرعى حرمتي ويحوجني ، و يحفظ عرسى والخليل يخون
فيا عجبا للخل يهتك حرمتي ، ويا عجبا للكلب كيف يصون ؟

حكى : ان رجلا جاء الى سليمان بن داود عليهما السلام فقال : يا بنى الله ان لى جيراناً يسرقون اوزى . فنادى الصلاة جامعة . ثم خطبهم فقال فى خطبته و أحدكم يسرق اوز جاره ثم يدخل المسجد . و الريش على رأسه فسيح رجل رأسه بيده . فقال سليمان : خذوا صاحبكم .

شعر : ومن يكن الغراب له دليلا	يمر به على جيف الكلاب
آخر : عسى الكرب الذى امسيت فيه	يكون وراءه فرج قريب
آخر : اذا حل . الثقيل بارض قوم	فما للساكنين سوى الرحيل
للاويد : أتوعد كل جبار عنيد	فها انا ذاك جبار عنيد
اذا ماجئت ربك يوم حشر	فقل يا رب مزقنى الوليد
آخر : يصاب الفتى من عثرة بلسانه	و ليس يصاب المرأ من عثرة الرجل
فعمثته بقول تذهب رأسه	وعثرته بالرجل تبرا على مهال
آخر : خذ العفو وامر بعرف كما	امرت واعرض عن الجاهلين
ولن فى الكلام لكل الانام	فستحسن من ذوى ه لين
آخر : يراقد الليل مسرورا بأوله	والحوادث قد تطرقن اسجاراً
لاتفرحن بليل طاب اوله	فرب آخر ليل اجيج ناراً
آخر : لنقل الصخر من قلال الجبال	احب الى من من الرجال
يقول الناس كسب فيه عار	وكل العار فى ذل السوال
آخر : ياضيفنا لو زرتنا لوجدتنا	نحن الضيوف وانت رب المنزل
آخر : فى الجين عارو فى الاقبال مكرمة	والمرابالجن لا ينجو من القدر .

u përpoqem në udhtimin tonë. Jemi dakort të piqemi në sër në këtë vent. Lidhju Zotit, ndima (qëllim-arritja) prej sij është. Qysh të ta çfarsoj o miku im ç' kam parë nga çuditë. Më dhatë fjalë për (ب) një çperblim të math. Të lipcet ndrujtje (nga) e Zotit edhe pshtetje ati në gaz e në helmë. Ju pshteta Zotit. Gjith letrat që na vinë domosdo të jenë me emrin e drejtorit të gazetës. Gocen s'e njoh as me emër as me turp (fytyrë) por jam sigur (والتى) se ajo për mue do të jetë shumë muvafik. Djali pandeh se Veziri i është zemruar. Doemos ju duhet të na paguani gjënë t'onë. Duket se i bir' i Zotënisë tënd s' po i marim veshi gjurmën. O sherbëtor bjeri ambasadorët përpara meje. kam arrirë prej një kohe të gjatë. Saidu ka rënë në një shterngim të math. Vërtet ju drjetova Shkodrës. A do të arrini Berat s' afri? O gocë veri kto plaçka mbi trapezët (fron-konsul-sandallije). Ju kërkuam por s' ju gjetëm. Shpresa është të qëndroni ndër na në Sham. Këto letrat edhe dëfterët faliani moterës së juaj. Froni i tij përfshjell qijet e dhenë. Ngjan herë herë q' yt bir trembet nga hijeja e vetë. Fjalë të kemi dhënë por kurrë s'të kemi trembur.

١٥٦

فتشتم عنا ولم تجدونا . هل وضعت هذه الكتب على الكرسي ؟ لسا (للساعة) ماوضعها ولكن سأضعها عن قريب . ضعها حالا . دعونا نقف عندكم ان شاء الله سنتصلون الى القاهرة في الصحة والسلامة . قد وصلنا من زمان . هرب من الدب وقع في الجب . يا بنت لاتقعي . يا اصحاب اوصلونا الى شيخ القبيلة . يكون هذا المنزل موافقا لنا كثيرا . قف ولا تحرك . قد تيسر لنا الدخول عند السلطان . يجب علينا ايصالكم الى الامير . يوجد في مصر عجائب كثيرة . سأصفها لك في هذا المكتوب . لم يرد الينا مكتوبكم . وقعنا في ضيق عظيم . الله يوفقكم في اموركم فانه الموفق . اتفقنا ان تقفوا عندنا مدة طويلة .

shon). Një burë pa një filozof që po mësonte (bindte) një plak dhe i tha: Ç' po punon? Filozofi i u përgjeh: Po laj një habeshi se mos zbardhet. Po t' uroj q'u ktheve shëndoshë. As buka as gjumi s' i shijoj. Pyet Saidin nga mentimi që ka. Këndonjësi do ta ketë kupëtuar atë. Është lajik për një çperblim të math. Pyeta Muharremin për (عن) bijt e tij. Na arriu lajmerimi që shkoj mbreti. E kemi marrë vesh që mbreti është futur (tulitur) në një fis arebi. I dergushmi na lajmeroj shikimin e mbretit. Dëshira e jonë është (ka qenë) që t'i a çpërblenim. Vërtet ëndrat janë mentime të kota s' i u pshtetet. Asaj s' kudzova t' i përgjegjem. Kërkoj prej Zotit të ju bëj muvaffak (të japë ndihmë - sukse). I pyetëm për atë. A i pyetë prej hallit të tyre (ç' hall kanë).

❧ ۱۰۴ ❧

اقراء هذا المكتوب . قد قرأته . تقصدني هذه المرأة لا قرأها مكتوبها . خضر
الناس يسألون عن حال . سألني حاجتك . أسألك ان تغفر لي ذنبي . هل ملائمت هذا
البرميل قفاحا . ملائمتنا . املاؤه حالا . يا بنت اقرئي هذا الكتاب . ابتدوا ان يقرأوا .
أعرف ابتداء هذا الكتاب . أبدأهم بوصول الامير . تقدم لا كافك . تقدم لهم التهنئة .
نحن مبتدؤون في اللغة العربية . قد انشاء السلطان مدرسة .

❧ ۱۰۵ ❧

Thuaj: „Zoti është një i vetem. Zoti është i vetmi që sikushi veç ati i sillet. Nuk lindi, dhe s' u lind, edhe as një nuk është përgjasi i Tij“. (O Zot lehtëje, mos i vështiro (mos e bëj zor) O Zot plotësoje me mbarësi). Vërtet port e naltë (Krye-ministria e Turqisë) nuk e pranoj atë (punë) nga shkaku se Ibrahim Pashaj s'deshi të shkojë në tokët t' Anadollit. S' është e lehtë (e mundur) për ty ta shoqë të fjalosesh me atë. U zgjuam edhe

pas tjetrës herë. Para dy vjet jeni lajmruar njeri me tjetrin. E shuam zjermia edhe u shua. Vërtet bota po bisedojnë që të të vrasin. Filluam mësimin shtatë dit më parë. Mus' hafi pjesëtohet në tridhjetë copë (forma). U larguam nga ç'besonin prindët t'onë. I arsimuam uëxensit dhe ata pranuan arsim (ادب). Prenci i jonë u bë kryetar në luftet të shkueme. Plaku i fisit shkoj dhe u vonua prej këthimit pranë nesh. Kur të gogësisjë njeri prej jush le të verë doren mbi gojët. Kur na merziten u këthyem në qytet. Për Zotin e vërtet ty Zoti të ka pëlqimëruar permbi ne. Nata tënde, ty po të lajmëron gëzimin (po të çpall.) Kur të ndigjoni prej imamit (ولا الصالحين) thoni aminë. Ardhëm dhe uruam kryetariu e komit. E largojmë Zotin prej ç'thon ata. Muminët s'vdesin por ndrojnë (shkojnë) prej botës së dreqit në botët të Zotit.

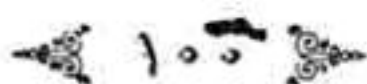
❦ ١٠٢ ❦

نبرأ الله عما يقول الكافرون . أذهبوا و هنتوا ريش القبيلة لانه ولد له ابن . لا تتناءبوا . قد آسفونا . يؤثرونهم على انفسهم . تبطنانا (تأخرنا) عن الصيد . لا تستهزؤا بالفقراء . كنا نستا من شيخ القرية . من ترأس منكم في المجلس؟ الجبل تجزي . الاطباء يأمرون عند المريض . كنا استأذنا منه فاذن لنا . متى تبتدؤن الدرس (انتم متى مبتدؤن الى الدرس) ؟ اطفؤا نار الحسرة والاشتياق بالكتابة . يستحيون من الناس ولا يخافون الله تعالى . اعذرونا . دفعت خمسمائة غرش (درهم) . قد أملنا ان تشرفونا بحضوركم عندنا . قد آذن الليل بانفلاق الصبح . شاورنا واستأذنا منه ان نخرج من عنده . تأهبوا لتذهبوا (لترحلوا) . هل آجرت هذه الدار ؟ أطلقوا البارود تأهبلالهم . تأهل (-زوج) حسن .

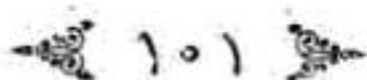
❦ ١٠٣ ❦

U pyet nga çmimi i pemëve. Zoti ta çpërbleftë prej meje me atë që të jetë më mirë për ty nga çpërblim'im. Pyete këtë plakun nga është ajy. Muri i tha huritë (pykës) përse më çan? I tha: pyet atë që po më sjell (më

kuam po hanë. Shpresuam se do të na nderoni me ardhjen tuaj pranë nesh. kam për të marrë nga ky mish. O bijë ç'po ha? hani e pini sa gjer të ngopeni. Kap ketë bukë o lipcar që ta hash. Kusari vret udhëtarin naten edhe i mer mallin. Besova Zotin, dhe ëngjet, librit, edhe profetët e tij edhe ditën e pasme të pa sosme. Plaku i çfaqti mirë-shkim e butësi, miqsi bujtësi.

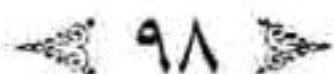

هل اخذتم الدارهم ؟ لا، ما اخذنا الدارهم ولكن سناخذها الان. كل واشرب حتى تشبع. خذوا مكافأة شغلكم. جلساليا كلاً. اظن ان اتاثر من الحر. يأمل ان اباہ سيامرنا ان نحضر. اعذرنا لتاخرنا. تقدمنا لنستأذن امير المؤمنين في الدخول عليه فأذن لنا في ذلك. ان هذا الكتاب تاليف الشيخ محمد. لاتوء اخذونا كل معنا. ابتدوا أن يقرأوا. اعرف ابتداء هذا الكتاب ابناهم بوصول الامير. تقدم لا كافئك. تقدم لهم التهنية. نحن مبتدؤن في اللغة العربية قد انشاء السلطان مدرسة.

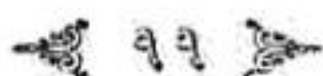

Plaku prencit të muminëve i kërkoj lejë që të hyjë në çadret të tij dhe ajy e lejoj. Ushëtarët e arëmiqve kërkuam aman prej, sultanit të myslimanëve edhe ajy i shpëtoj (i siguroj) prej frikës. Tallen me të varfrit. Vërtet Zoti s'ka (s'e sheh) turp nga e prura shëmbëll një mushicë (biskonjë) a më të madhe se ajo. Prej syresh kërkuam lajmë dhe na lajmruan. E ndërojnë fjalen, si i u ka ënda. Këto odat i dhamë me qira porse qiraxhijtë s'na japin të hollat. Bashkë-ngrënja forcon dashurinë. Mos na shihni kusuret o Zotëni! I a kemi çpërblyer njëren

lon) rezikun dhe shton jetën. Aqë të mëdhà reziqe (të këqija) u derdhën përmbi muà, që sikur t'i u derdhëshin ditëve do të bëhëshin nete të zeza sterë.

هل احسبم بالحر؟ نعم، احسبنا به. أمررت بهذا المكان؟ لم أمر به
ولكني سأمر به ان شاء الله غدا. هل تظنون انه يحضر امام القاضي؟ لا تظن
ذلك. الناس الاغنياء يمدون دراهمهم. استعدادنا للرحيل. هل تظنه رجلا
صالحا؟ قد ظننته رجلا صالحا ولكن اليوم لا اظنه كذلك. سرنا حضورك.
نحن مسرورون به. دقوا الجرس للتعطيل. لم يتم الولد كلامه فدخل ابوه.
قل كلامك. احببها حبا عظيما هو يحبها وهي تحبه. قد اشتد الحر علينا.
هذه المدينة تمتد الى البحر. يستحق مكافأة كبيرة.

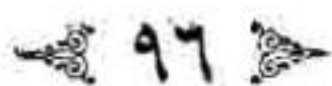
S' e forcuem lajmin. Përgatiti për udhëtimin (سير). Ruajtësit as njërit s'i japën lejë të hyjë dek ajy. Shkrimtari i këti libri është një burrë i zoti i diturisë. Pagova një mijë grosh. Këtë konak a more me qira? Emiri i muminëve urdhëroj të vritet mynexhimi (yll-shikusi). Doli përpara Saidi dhe i kerkoj lejë princit dhe ajy i dha lejë. As gjë nuk po i forcon pandehnat tona. Zbrazen pushkat për të dhënë selam atij. Nuk u shtryth veziri nga kjo fjalë. Kjo fjalë është marrë prej fjalurit. Bashkë me vehte s'moi njeri. Po ta forcoj se puna është është. A më lejon të hyj pranë teje? Mento tani hallin t'im. Dëshërova ta mar me vehte për Egjyptë. Vonuat prej kohës të ftimit. Kam qenë smurë prej shtypjes të së nxëhtës. Mentuam sjelljet e kti burrit. Na, të gjithë e mësuam këtë zakon (u stervitem). Më duket se s'jini stërvitur me ngrënë si pas mënyrës katunarë. I shi-

أَكَفْتُكَ . اَيْنَ تَذْهَبُ اَجْدُكَ . قُمْ بِنَا نَذْهَبُ اِلَى اَلْحَدِيْقَةِ . اِبْرَاهِيْمُ اَيْسُ بِمُجْتَهِدٍ .
مَاعَادُ لَمْ يَرْجِعْ . اَنْظُرْ اِلَيْهِ مَا زَالَ يَدَاوُمُ . سَاجْتَهِدُ مَا دَمْتُ حَيًّا . اَمْسُو اَتَعْبَانِيْنَ .
مَا اَكَلْتُ خَبْزًا وَلَا شَرِبْتُ مَاءً . اَكَلْتُ فَشَرِبْتُ . كَادَ اَنْ لَا يَأْكُلُ . قَتَا كِرَامَالِكُ
جَاءَ ضَا حَكَ وَذَهَبَ بِاَكْبَا دَخَلُوا الْمَدِيْنَةَ مَبْسُوْطِيْنَ فَرَحِيْنَ .

❖ ٩٧ ❖

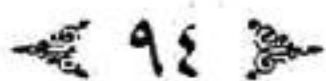
Verës qahemi prej forcimit të vapës edhe dimrit qahemi prej forcimit të së ftoftës pra na s'kemi qëndrim as më një hall. Mexhnunit i thanë: numuroi të çmëndurit. Tha: kjo më zgjatet porse të ju numëroj të mënçmit. Ky përuea është fshtjellë me drurë manash e ullish edhe me pjergulla që shtrihen gjer në det. S' e ndjeva. O bijë a e ndjeve ftohtësinë? U përsëriten mendimet (dëshirat) e mija. Ju të dy s' më ndihmuat me menjtimin tuaj. Ta njohtërova që do të jem gadi për ç'do sherbim. Çuni deshi të kundërshtojë dhe plaku i vuni kembë. U gëzua për atë me të tepër. Prenci doli i gëzushim. A e kujton atë mos është e mundur? S'pandeh të më kundreshtosh. Ju zgithëm duart e tyre. Populli s' e ka dashur. Vertet për ata patën gaditur një vënd (konak) të bollçim. Atë e dita se don drejtësuë. Ja kallëzuam ngjarjen. Mora vësh se moti vërtet na qe i kulluem (pas qefit t' onë) por se nuk e paskam ditur se ajy mot se çë paska përgaditur për na. U shternguam me i kundërshtu. Patëm qëllim me shkue në Kahire. Më lajmëroj im ungël që populli i Egjyptës përgaditen me luftu me frëngun. Mendimi zuri vënd për me shku në kufit të Misirit. Natën q' u përgaditëm me shku. Natën që u hazruam për ikje gatitëm kuajtë dhe hipëm. Hazëruam kuajtë edhe hipën. U këthye në Misir që të bashkohet me shokët. Burri ndenji (u shtrua) t' i kallzojë ngjarjen. Pastaj u shtrua tryesa si paszakonit t' arebit. Sadakaja pret (nda-

e trëndafilut ardhni. Ç' do shpirt do ta shijojë vdekjen. Ata po i shihnin si i sheli babaj. Luan si luajnë foshnjat. E shpëtuan prej detit me një shpetim më të bukur. Shijoj hidhërimin e vdekjes. Na u dha myzhde nga të dashurit tuaj që ati i jonë paska ardhur. Një fjal' e mirë. Vesh-gjatë. Një qen q' e ka bishtin të gjatë. Një qen bisht-gjatë. Djemtë mendje-pakët. Çunat mëndje pakët janë gati. Jah ky është një libër i perdorur. Ata janë Kuran-nxënës. Zbritës nga qjelli : Ramadan agjëruesit. Sikur të qenkëshit si na. Vërtet këta janë fort vjedhës. Të kish dashur Zejdi do ta kishte rrahur Beqirin. Hasani me gjithë që i ati është ministër është krye-ulët. Mësuesët e medreses. Kush ri këtû? Kush është ajy që m' ardhni dije. Këndimi sa të jet e mundur. Gjoja sikur shtyhen dhe vdekja. Fort pak po bëni shyqyr. Tha një ditë prej ditësh që kam për të shkuar Meqqe. U çudita nga pikëpamja që qënka vjershëtarë. Perpara e prapa puna është e Zotit. Un'i dua të katër halifetë le gjithë e gjithë por zotërinë tonë Muhammedin (A.S.) e dua më fort nga të gjithë. E nxëna fjalët e gjuhës është farz si nemazi q'është farz. Feja a nxihet pa mos nxënë fjalët e gjuhët. Mësojini çunave mjeshtëri pastaj dituri. Nuk lufta në këth të djalerisë fare edhe s'kam për të luftur kurrë.

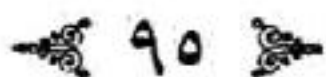

ضرب موسى ابراهيم هنالك بعضا . كتب بالقلم . لزيد اربعة عشر اكيلا .
بنام الحسن كالحروف . والله ما اكل زيد اللحم . مالعت منذ عشرين سنة .
اخذت اربعة رسائل من ابويك . لا يكتب بالقلم (بدون قلم) . لا تذهب الى
السوق بدون اخيك . ان محمد العالم . ليت الشباب يعود . اكل الحسن خبزاً
فقط والحسين مااكل (لم يأكل) . ما الحسن حاضرأ ولا محمد شجيعا . كلما تقراً

plaka (s' u thinja) prej madhësisë (ploqsisë) por takova n' ato ngjarje që të plakin. Në dëshëroni atë por ahëre urdhëri është i juaj. Në qoftë se po të gënjeshtërojmë, ç' u bë, jan gënjeshtëruar edhe shumë Pejgamberë që kan ardhur para teje. Nji ga e shkurtë. Nji nat e errët. Nata hënore. Hindi është n' e madheja e gocave. Kushi preu me këtë (ب) thikë? Nji misk i mirë. N' u kthesh nga fjala tënd po mirë, në mos po të rrahu me shkop. Oji moj ndarje! Ububu o mallëngim! Oji o hidhërim qi kam për Jusufin! Pejgamberi (A.S.) u fshtuall me napë (rob) kur zbriti Xhibrili në fillim të vahjit. Vertet ti jë nga vertet-folësit. Me të ngritun u fal (sa u ngrit u fal).

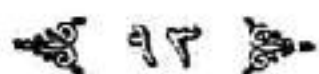

لقي جيوشنا جنود الاعداء عند الجبال العالية . كانوا يتعامون ويتصامون
ويتباكمون . احيانا يتحادثون هم و احيانا نحن نتحدث . زيدوان كثير ماله بخيل .
اكل خبزا فشرب ماء . احتسنا المرق فاكلنا الشواء . يتضاربون بعضهم بعضا .
اذا جاء رجل قبيح فالاحسن ان تذهب من هنالك (من ذلك المكان) . واما نحن
فلا نكلم . واما هم لا يسمعون . نفس كريم . الطريق المستقيم . فلك واسعة .
الحرب الجديدة . الصلح الماضية . اليلة المظلمة . عصا رطبة . نعل كبيرة .
قل له يكتب الوظائف ثم ليقرأ . جاء زيد ضاحكا (وهو يضحك) . ان ذهب
الحسن الى القرية ذهب معه . قدر كبيرة . ثعلب كبير وارنب احمر . سكين قاطعة .

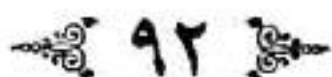
Luadhet herë herë gjelbërohen herë vërdhen. Kur-
doherë që kujton Atdhenë i lëshojnë lot sytë. Plaku u
krus, se ajy është pestëdhjetësh. Rrushi u thartua. Uj-
rat e pusevet tonë janë të kripurë. Ajy është vetijë
(tabiat) ashper. Trëndafilët u gjelbëruan fort t' errët.
Dimri me forcën e ftohtësiës iku dhe vera me shumicën

بين المرء ؟ هذا الجلد ناعم . لا اكلتم ولا شربتم ابدا . مزق الثياب داخلا
وخارجا . انا اقرأ ليلا ونهارا . جاءني رجل اي اخوك . اجلسوا حيث يجلس
الحسن . نحن جياع وهم عطاش . فرس اصهب . ألكم افراس سود ؟ نعم .
رأيت اربعة رجال سكارى . خمس وعشرون امرأة كبيرة . ستة قرع . سبع
عشرة دجاجة بيضاء . سبعة وستون ومائتا حمار اجر ب . غلامان اقرنان .
ثلاث بنات سمر . ثلاث تفاحات حامضة . التمر يانع والناطور غير مانع . نحن
زعانون واتم منبسطون .

«O i fshtjell ngreu natën....». «O i fshtjellë ngreu edhe trembe kombin tënt, madhësoje Zotin tënt, edhe pastëro petkat tua». Më bukur është të ndahemí edhe të ndjekim rrugën. Bënte sikur flinte në mësimt. A kud-zoni të punoni kështu e kështu?. Kur vratë një njeri ahe-re vrasjen i a lithnit njeri tjetrit. Myslimanët dhe kristi-janët luftonin edhe myslimanët duallën mundës. U re-nduat në faqet të dhent. Po fjalosën dhe njeri tjetrit i thotë më ke një mijë grosh borçë. Herë behën sikur s' sholin edhe herë bëhen sikur s'ndigjojnë. Fëmij'e tij u stolisën. Shpresohen se po i vënë vesh. Shikuam për së largu ushtërinë mylimane edhe u gëzuan nga sihariqi me të tepërtë. Herë e pelqën here e sheh liksht. A e pelqeni ç'punojmë. Perdorení këtë djalë në shtëpit tuaj. Prenci vetë na priti. Sa për na, atë s' e përdorim. Sa për ty, ti po e përdor. E rraha pra qan. N'i pafsh sher-bëtorët thuaju pra. Dola prej derës po kur njëheresh një burrë Elbasanas m' u tur. Muharremi me gjith që ka shamë gjë, është dorë-shtrengutë. Ti, sado që ke pak gjë po jë dorë-hapët (zemër-bardhë). Pyetni ta kupëto-ni prej këti burrit vërtetësin e punës. Si mjerë gënjeshta-rët. Bravo bravo o çun! Ti jë mentar. Lum ata. S' u

sy mëshqerë. Këto mollët janë të tharta. Ata janë krahanor-dalë dhe këta janë kuris-dalë. Burrat e tyre janë të pa bërë synet edhe grat e tyre të zgjebëta. Po të më kishte ardhur ky burri krahanor-kërcyer do t'i kisha falur kuaj të zinj e mushka të bardha. Kur ardhja q' andejmi gjeta aty disa burra t'urët edhe disa gra të zhurta. Një edhe i thatë dhe disa male të lartë. Disa toka të zbrazëta edhe disa qytete të zbrazëta. Nga është ky pojak (vreshtë-rujtës). Ju s'jini vetëm se njerës porstina. Hajde t'ikim (kur qënka ashtu) ahere. As e kam parë kurrë as do ta shoh kurrë. Kush është aji që s'ka bërë keq kurrë? Edhe kush është aji që ka vetëm punën më të bukur? Pergjegjëja: aji është Muhammedi (A.S.). Sa të jetë gjallë as mos hangërt as mos piftë! E pshiu shtëpinë së brëndëshmi edhe së jashtmi. M'ardhi një njeri një ditë edhe shikonte më të djatht e më të mëngjër. Më të rrallë flet edhe gënjeshtari vërtet. Kurrë s'kam me lujt me atë. Ky çilimiu qante shumë edhe qeshtë pak. A e provuat këtë nxënësin prej mësimevet? Po, e provova. Thuaj, po, paça Zotin. A jini shkrimtarë? Po. A janë të dehur? Po. Ndenja atje ku ndenjné këto krahanor-dalat edhe këta të pa-mbirë-qimet. Ata janë qepalë-math (مدب) edhe vetulla-çatma. A është i bërë synet? Po. Më parë e më pas, puna është e Zotit. Si qiri ri në mbledhët të verbëve. Zejdi e Beqri hangrën tok. Perpiqëshin me nat e me ditt. U gëzuash nga ardhja e shërbëtorit tuaj pale ku ju pashë juve. Vërtet Zejdi është vjershëtarë. I u çel zemra tepër kur ndenjte pravë tij përmbi shërbëtorin e vetë.

هذا رخيص وهو ارخص منه . اذا وجد اليهود لهما رخيصا يقول هذا
متن . هم جرب . لهؤلاء النسوة الحمراء افراس سود . ما يفعل هذا الشيخ

dhe tregohëshim vjerështar. Duruam për të pritue ata dy orë. I dhëmë lejë pesë dit (do ta presim pesë dit). Kur shkuan pranë maleve u përndanë. Këto plaçka i a lamë emanet juve edhe u hallallashdismë me (ju thamë me të mirë mbeçi). Nuk lindet do një po lindet në karakterin mysliman, pastaj prindët e tij e çifutosin, e kristijanosin edhe e bëjnë mexhus. Ky nxënësi po nxe diturin e mjekësisë dhe ajy po nxe diturin e inxhinerisë. Ju falemi nderit me të tepër q' urdhëruat dije pranë nesh. Pas andej do të ju ndjekim (do të ju vimë pas). Zoti ta pranoftë nemazin tënt. A u kujtuat ç' ju thashë mbrëmave? Po çuditëm tepër nga këto punë.

❖ ٩٠ ❖

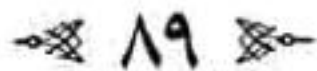
هو برأتى وهذا اشقود دروى . خذ النار بالملقاط . ابن المكناس ؟ انخلوا
الدقيق بالمنخل . تشرفنا بمجيئكم اليوم عندنا . هذه الثياب شتوية . اكلت
من الأثمار الحريفة . جاء وليد (غليم) وفي يده حيمة . اصفرت النباتات . احمرت
عيناه . لا بد لكم ان تشعروا . لا بد لكم ان تشجعوا . تقدم منى . تحدث
مع اخيه . خيركم من تعلم القرآن وعلمه . تمزقت ثيابنا . لى فرس ادهم .
عينا اخيك بيضاوان . اين مفاتيح الابواب ؟ المفاتيح وقعت فى البئر (جب) .
كان عمر عادلا (رضى الله عنه) . صلينا نحو القبلة تدبرنا فى ذلك الامر . هذا اسرع
من الارنب وامكر (اخدع) من الثعلب . كشفت بلقيس عن ساقها . من اربع
سنين . من الصباح الى المساء . فضلا عن .

❖ ٩١ ❖

A hangrët bukë a jo? Ç'do borë është e bardhë por ç'do e bardhë s' është borë. Ç'do arrë e rrumbullakët është por ç'do e rrumbullaktë s' është arrë. Ky është i bardhë por ajy është m'i bardhë prej ati. Ata janë të shurllhët memecë, të verbët pra ata s' kuptëojnë. Ky është i butë dhe ajy i fortë. Ajy është i dehur. Ky është

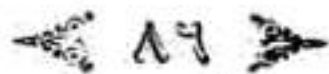
جلست خذاءالمدار . انبسط مشهر الحيوانات في هذه السنة . افكر في ذلك
الامر . شفاء الزنجبين غليظة . وقع في الجب . اريد ان ارقد . هذه السكة
ضربت في مصر . تحدثنا في امرهم . تأملنا في مخازي هذا الرجل (المرأ) .
الزيرية في اليمن . الحمارة والبعالة والجمالة تحمل احمالها حول البيت . تقايل
الكوفية البصرية زوجات نينا امهات المومنين . هو اسرع من الكلب . يجي زيد
ما بين جاهل وعالم . يقولون من عند انفسهم . هذا بيننا وبين الله . اقرأ منذ
سنتين . دنى الكلب منى دون النهر .

Ajy është Egjyptjan. Kjo është Bagdadas. Këta janë prej Meqquesë e këto gra janë prej Medinesë. Ndenjmë me pleqtë në më të bukurin e vendeve. Durimi është çelësi i gëzimit. Ju duhet të keni shkrim të bukur se ajy është nga çelësit e portës t' yshqimit. E sitëm mjellin me sita të mira të dendura. Shtëpi e vezirit ka shumë oda, disa janë verore e disa dimrore. Disa pemë barore (elbishta) e disa vjeshtore. O çiliminj mos i zini me duar akrekat edhe merimaangat. Përse i vrisni harabelkat more djem (اليس) a nuk kanë shpirt? Një njeri i tha një të madhi: të kam ardhur për një nevojë, i u përgjeh: drejtoju një burthi d. m. th. kur e paska punën të vogël qaja një buri të vogël se, unë jam nga ata që mbaroj nevoja të mëdha. Një njeri një njeriut tjetër i kallëzoi një nevojë të vogël, i u përgjeh: duro gjer sa të rritet. O Zot nxija faqën edhe preja qafën edhe pijerom (nem të pi) nga gjaku i tij. U zbarth turiri. Të dy syt' e gocës të ministrit janë mavi. Grat e gjytetit janë pluhurosur prej burrave se ata uthtuan. Luadhet u gjelbëruan. U verdhën bar-rat. Le të mos skuqet fytyra e juaj. Syni i saj është i vrëngët. ky kalë është i zi edhe ajy fytyrë kuq. Kërkoj zogun ta gjejë. Trimëroheshim e-

vërejtje të tepërtë Mbretit e Persisë janë 4 (على أربع) palë, Bishdadinjte, Eshqaninte, Qijaninjte edhe Sasaninjte, dhe m'i fundi i mbretëve të Sasaninjve është Jezd-xherdi i cili u vra në kohët të (hilafetit) vënt-zënësisë të Umerit (R.) Thuhet se me të vertetë kryetari i dervishëve është Zonja Rabija Advija. Qeverija e Abbasinjve u themelua në kohët të Seffahut. Detarët (Flot-tarët e Turkut) i ndaluan anijat nga e shkumja në Dardanel. Mbretit e Persisë u tërhoqnë nga luftimi me myslimanët (Tyrq) nga frika e fortë. Ra shi me gojat e matarasë. Jusufi ra në pusët kur ishte shtatëmbëdhjetë vjetç. I pohoj vjedhësi çnderimet e tija po ca më shumë pohoj dhe keqesit që pat vrarë një çilimi. Kadiu si i ndigjoj dëshëmorët një nga një filloj të mentohët për çeshtjen. Kur u pyet i pandehuri nga poshtësit e veta u droth fort. Fola për bukurit e vetijave të tij. Na ardhni më tepër si i një i varfër se një i pasur dhe u çudita nga halli i tij gjër në fime. Ndenja drejt shtëpisë edhe prita të vin ushtarët. Mentova bukurit e vetijes së tij edhe mirësit e njerzimit të tij me një menjtim të tepërtë. I u afrova armikut, dhe dyk e qenë n'atë hall, ç'të shoq m'ardhi një burrë trim edhe në dorë kishte një shpatë të prehtë u tremba shumë. Dëshëroj (m'i ka mësimet ënda) mësimet arabishte. Ardhni nga an e Meqqesë. Pranë nesh ndodhen shumë hargje që prej kohës së djalerisë. Ebu-Beqri dhe Umeri. Të dy janë vjehrë, sa për Osmanë dhe Alinë ata janë dy dhëndurë. Hasani edhe Hysejni janë dy hënat, katër mbëdhjetëshë edhe dy dijellë. Ardhni me të feksur djelli edhe shkoi bashkë me t'perënduar. Prej jush nuk duam do një nderim. Këta të dy po daviten (padihen). Myslimanët i mundën të krishterët. Shkova rreth e rrotull kopshtit edhe kalin e gjeta këndeje lumit. Falu drejtë Kiblesë.

mirë për myslimanët të mbajnë putë në shtëpitë e tyre. U prë lajmi tri ditë e këtej. Gati i vëra zemra nga frika. Të ndershmërit e ymmit t' im janë Kuran-nxënësit. U gëzua me të tepërtë. Prej sish jemi të gëzushim. Sa shok i ambël është libri i vlefshim. Jakë o çun të shkojmë në kopshtet që të defrejme. S' jini të gëzushim tash-ti. Ptolemet janë mbretit e Egjyptës. Melahideja janë mohusët. Karmatinjtë janë zëndëkët që duallëm nga Persija. Abdullahët janë katër. Kajserët janë mbretit e Grekut.

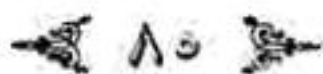

اربعة جواميس . اليعسوب هو اسم ملك النحل . لي ستة ضاديق . عسانا
ان تبسط انبساطا كثيرا (ان تشرح) اكاليل ذهب . ملوك مصر هم الفراعنة .
هم من العلماء الجهابذة . تلك اراجيف . وزراء هارون هم البرامكة . الاساتذة
والتلامذة هم المنبسطون . الفلاسفة هي من المنطقيين . مازال المطر ينزل . مازال
الفوارس ذاهبين . مازال الجيوش يتقاتلون (تقاتل) . ما عادا الذهاب ممكنا من
نزول الامطار الشديدة . نحن تعبانون . اصبحنا تعبانين . مازال اللصوص
يذهبون الى بيوت ذوى المال . كادوا ان يموتوا من الخوف . هل جلسوا
يا كاون الطعام . جعلنا نأكل ونشرب .

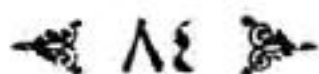
Akoma po bije shi. Nxënësit janë perpjekës. Gomartarët u bënë pertaçë. Ardhën gomartarët pastaj deve-tarët pastaj mushkatarët. Ardhi karvani nga Qenani edhe e muarën Jusufin nga pusi. U zgjat që s' na kini urdhëruar. Më të rrallë gëzonen të ngratet që sholin mundim. Filluam të hamë bukë edhe të pimë qumësht. Kur na u afruan kalorësit, ç'të shoq, qenkëshin numur-pakët. Kur ardhën ushëtarët princit i vërejtë me një mirë

واربعة وسبعون غرشا . له على خمسمائة غرش . قمت لمعاونته . يا لآلام ! قد اخذ الذاب
الغم . لستم بمالين .

Veziri fjaloste të vllanë dhe mentonte punët bashkë me atë. Kularët vodhën kuajtë e katundit edhe populli i asaj i ardhën qevëritarit. Nderoni kurbanët tuaj se ata janë hipjet (binektë) tuaj mbi urët. Pejgamberi (A. s.) ishte Pejgamberi i botëve edhe karakter-mirë. Natat janë bar-sa pjellin punë të çuditshme. I pajojmë këto dhurata qi t' i a dërgojmë sultanit. Vdekja është thonj - zezë. Kandilët e xhamive shkëlqejnë si yjt në qjell. Dynjaja është një urë sikushi prej jush do ta kapërzeje. Tre defterë edhe pesë përkëthime. S' shkojmë në vise të largëta. Shpresohet të jini përpjekës. Shpresohet që të shkojmë ndë medresetë. Këta janë popull shkrëtëtirash edhe ata janë popull fushash. Na s' jemi përtesë edhe shpresohet që t' i nxamë mësimet. Shpresohet që t' i veshin petkat t' i shkruajnë letrat edhe t' i marin kësulatat. Ishin nga të këputurit e katundit. Utbulla edhe lëngu (therid) sa i mirë është! Sa mëhallë e keqe ajo! Shpresohet Muharremi të hyjë në shtëpi dy or edhe njëzet minuta më parë. Nata e miraxhit është ndë njëzetën e shtatë natë të Rexhebit shurdha (s' ndejn e s' ndigjon fajë). Yt' atë kur u këthye nga an e mbretërove në shtëpit të vetë? Ajy u këthye prej mbretnave në shtëpit të vetë ditën e njëzet e katërtë të Shabanit të math. Moti hënor është dymbëdhjetë muaj (hëna): Muharremi, Saferi, Rebiu i parë, Rebiu i dytë (i pasmë) Xhumadaj i parë, Xhumadaj i pasmë, Rexhebi, Shabani, Ramadani, Shevvali, Dhul-kadeja, Dhul-hixhheja edhe si cila hënë prej syre çfarësohet kështu: Muharremi i ndershim Shtratrat e xhamive janë viset e të ditshmëve. S' është

grosh. Nuk jeni bilbilat e qytetit. Këta ishin nga bilbilët e mbledhës musikare. E ku je o Zejd m'u sull qeni. Më të tepërtit t'ushëtarëvet janë më këmbë edhe pakica e tyre janë kalorës. Ordhit e myslimanëve në Fas (Marok) e mundën ushtërin e Spanjës. Marija virgë është e ëm e Isajt (A.S.). Ndigjova një çudi nga çudit e ngjarjeve (historisë). Parësija dhe vogjëlija (عوام) u mbledhën në tri orë. Tri dit e katër net. Fetvat Hindore janë me namë. Populli i qytetit doli kundra sultanit edhe e qitnë. E dalmja kundra mbretit është gjë e shëmtume. Ardhi prenci edhe ndenji në sofrë. Për këtë shkak të thash. Prandej iku bilbili nga kafazi. Diturija është *farz* permbi ç'do mysliman e myslimane. Ju lipset të shihni shpirtin tuaj (vehten tuaj). Mbajë udhën tënde. Le të shohë vehten e tij, mos na perzihet në punët tona. Shihni vehten tuaj mos flisni gjë në hakët të botës (خلق). U përpoqa sa ishte e mundur. O djem këndonit mësimet tuaja. Mbi krye e mi s'ÿ sipër o mjeshtri i jonë! Mësusit për dit na nagas të përpiqemi për mësimet edhe na shtynë t' i nxëmë. Të ve zotin sipër zotëni të këndosh Kur-an per dit. Kur e pashë atë punë zalisa (më ra të fiktit). Zejdi përse u zalis? Prej fortësirës të së nxëhtës u zalis. Atë ma kë. Këtë ta kam. Per atë shkak s'shkova sot. Them se (permbi atë shkak) është i nxituar (i ngutshim). Del prej shtëpisë në mingjes dhe shkon mbrëmave në qytet. Katër ftonj. Nëntë merimaga. Shërbëtorja e Mejremit është nga më të bukurat e gocave (جوارى). Ato janë goça nga të Hindit. Ajy është nga më vjershëtarët e vjershtarëve. Tre vjershëtarë.

اربعة صبية . ستة غزلان . حنه على القراءة . لهدا ما رجعت . هذا لك ، على .
 قيث لي عليك . العلم فريضة على كل انسان . اكتبوا على قدر الامكان . خرج على السلطان .
 يقول محمد صلى الله تعالى عليه وسلم . تفرج على البسامين . مات على السبيل . لي عليه ستمائة

një filozofi. Shkrova pa kalem. Ndenja ndënë të Shkoj këndeje (tëhu) lumit.

اياك ضربت . شربوه . قتلوهم . دخلنا المدينة . جلست هناك . ما تخرجون بدونه . ادخلوا معنا . اتطعمون ان تدخلوا الجنة كلا . كم الساعة ؟ تقرب بعضهم الى بعضهم . هل اخذتم شيئاً لكم ؟ اضربوا انتم اياه (اضربوه انتم) . اعطيتموني اياه . سافرنا برا وبحرا . اكلت لحم تملب ، لحم ارنب . ضربت زيدا رأسه . اكلنا رغيفا ، نصفه . جاء التلامذة . اليوم ، كبارهم وصغارهم . اكلت الاثمار كلها . ذهب ابراهيم اخوك . كتب هذا المكتوب الوزير نفسه . قال المعلمون انفسهم . بل الشتاء شديدة . من اكل ارغيفين كليهما ؟ من شرب الكبايتين كليهما ؟ كافة الناس . جميع الناس . كل يوم . كل ليلة . كل منكم . كرسى حديد . كرسى حديد كبير . خاتم ذهب . خاتم فضة صغير . لاريب فيه . انا اكثر منك مالا وولدا . انتم اكبر مني سناً . جلسوا امام البيت . كانوا جلسوا ورا الحائط يأكلون خبزاً على الفرس (فوق الفرس) . كلوا طعاما تحت ظل الاشجار . اذهب الى القرية مساءً وصباحاً . اكلت اكلتين . كان زينب بنت محرم . جئنا راجلين وذهبنا راكبين . هل تفرحون فرحاً عظيماً ؟ صلوا خلف كل امام . لا تنظروا يمينا وشمالاً في الصلوة . انه لشاعر .

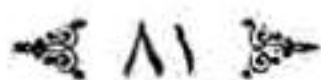
Katër të smurë dhe pesë të vdekur. Në det u gjinden tre të mbytur. Skllavët e armiqve janë në duarët e ushëtarëve. Ushëtarët gjetën nëntë të vrarë në çadret e armiqëve. Jezidi s'ishte nga halifete, ajy ishte një mbret kafshonjës (zalim-shpirët-keq). Eëën si ecin kaprullët. Bëj të mirë edhe hidhe në det pra në mos e ditshin peshqit e di Zoti. Taxhët janë per mbretit. M'i pari që veshi taxhë në krye është Hurmuzi bir i Nushirevanit. Halidi bir i Velidit është nga trimat e arebit. Tre kurizo dhe pesë çalaman. Dymbëdhjetë qytete edhe pesëmbëdhjetë katunde. Ti je një i ri nga të rinjt e shtetit. Aliu (u kënaqtë Zoti prej tij, ishte ma i ndjeri e kalorësëve dhe ma trimi i trimave. Ndodhet në Tiranë 26 xhami edhe 3 kisha. Zejdi na lajmeroj disa lajme të reja. Më ke pesë

e vjetëve. Shkujdesu (rahatoju). Zejdi ishte një burrë tepër i ditçim. Shpresohet Zejdi të këtë shkruar. Diturija sikur t'ishte lehtë. Vërtet Muharremi është vjershëtar. Dije u këtheva edhe nesër do t'iki. Atje s'ka dyshim. S'ka ku ikën. Na duhet të shkojmë nëpër kopshtat. O rob i Zotit! O mëshirë-madhi i mëshirëtarëve! O muminë! O shpirt! Zejdi tok me të vëllanë. Çuni i Zejdit. Djali i Zejdit. Çuni i cili është i Zejdit. Një petk e mëndafshëtë. Një petkë prej mëndarshti. Një copë mish. Një copë e madhe mish. Copa e madhe mish. Nemazi i akshamit. Nemazi nd' aksham. Sikushi prej jush. Gjith qyteti. Që të gjith. Perdit. Gjith bota. Ç'do gjë. Ç'do njeri. Njerëzija gjithë. Gjith (tërë) bota. Njerëzija krejt. Do (ca) vjershëtarë—një vjershëtarë. Si ajy. Porsi Zejdi. Veç diturisë. Veç teje. Veç atij. Veç arebit. Veç të mallkushmëve (jo ata që janë marë ndë mëri). Që të dy burrat. Që të dy gratë. Disa këndusë. Kur—ani i mallkon. Ardhi dyk e nxituar. Të pashë ty (jo tjetrin). Atë e pashë. Zejdi erdhi vetë. Kemi ardhën krejtë. I rraha të gjith. Njerëzit ardhën tërë. Viti krejt. Ardhi Zejdi yt—vëlla. M'ardhën njerëzija e qytetit, të mëdhenj e të voglit. Putha Zejdin (Zejdin thash) dorën i putha. Hangra çyrekun, gjysmën. Xhvesha Zejdin, (Zejdin thashë) petkat i xhvesha. M'ardhi një burrë (harova) m'ardhi një kalë. Ty të rraha. Zejdit i dhashë një libër. Atë ma dha mua. Atë mua ma dha. Mësoje ti. E rraha unë. Na jemi na. Ajy je ti. Ti je ajy. Ti rrihe atë ti. Mora një gjë për vehten t' ime. Ndigjuam njeri tjetrin. Ushëtarët i u afruan njëri tjetrit. Hala s'ke shkruar? Të mos ishte ajy, s'kishte ardhur. Ku po shkoni? Qysh (ku) shkoni? Me tha si je? Sa është ora? Ora sà? I thashë ashtu ashtu. Prej se pyesin? A shpreson që ç'do njeri të futet në parajs të mirësisë a? Jo jo s' është ashtu. Dyk e qënë n'atë hallë kurse hyri një burrë. Pra mblithni mendë e vërteta ju jini fort pertesë. Ardhi nga anë e

llësirë e çuditshme. Hiq dorë nga-pelqimi tënd o shërbëtori qen, se për ndryshe të vrau yt-zot. Tufa njerës ardhën një nga një nga një dhe u këthyen dy nga dy Këndo nga dy xhyz Kur-an mingjes edhe mbërëma. Parajsi është ndënë hijet e shpatave. Xhen-neti është ndënë këmbët të nënave. Dergoni këtë djaln t'i mbajë këto librat që janë këndeje lumit edhe t' i a jap ati burrit qi po rri pranë të parit të fisit.

ايها الرجال كان الوزير يكلم اخاه ويقبله . اللصوص يسرقون مائة وصباحاً افراس القرية وبغالها وحميرها . اقبل يدي ابي سوى محرم . جهزوا الجيوش لان الاعداء قريبة من الجبال . فتشوا هذا الجوار وبعد التفتيش منه ارجعوا مع القوي . قال لي ذيت ذيت وقلت له كيت كيت . رب يسر ولا تمسر رب تم بالحير . جا الملك نفسه . ذهب السفر اكلهم . نحن نوحدا الله ولا نثنيه ولا نثنته . من عشر هذه القرى ؟ قال لي كيف انت ؟ رب رجل ذوالوجهين . هل فتشتم المساكر ؟ بلى فتشناها في هذا الصباح وكانوا ثلاثة آلاف وخمسة وسبعه وستين عسكرياً (جنداً) . يشرب الوزير قهوة من فناجين ذهب . ما شربت خمراً قط . اكلت خبزاً وبركت بهضه . الا تتحدثون (تتحدثون) مع اخيكم ؟ رأيت رجلاً غريباً امام الجامع . لا تخرجوا الغرباء في الازقة . لا بدلكم ان تكرموا وتلبسوا الفقراء . من يعلمكم ؟ بينما اذا بكاب خرج . علموا لقرآن ابناكم وبناتكم . جاء الحسن والحسين كلاهما . هلا تحفظون الدرس ؟ لا تحمر اخاك ! من سود هذه الثياب ؟ متى يبيضون هذه الثياب ؟ اللهم حمرو وجوه الذين يتكرونيك (يكفرون بك) ولا يعلمون ابناهم القران .

Vetëm ty të falemi edhe vetëm prej teje kerkojmë ndihmë. Rraha Zejdi. E rrahtë. Na rrahnë. Ju rrahnë. Hyra në qytet. M'ardhi. U gëzua shumë. Vjen mingjes e mbrëma. Zejdi u këthye dije prej gjutisë. Veshtror më të djatht e më të mëngjër. Udhëtoj në steret e në det. Ndenjë mbi çatit. Zbriti ndënë dhet. U fala pas imamit. Ndenja para shtëpisë. U ngrita për të nderuar ty. Ardhi dyk e hipur edhe u këthye në këmbë. Ari është m' i rëndë se ergjendi. Zejdi është m' i math se Beqri nga an'

nët e rinj. Përgatitnani çorbën në disa misurë (çanak) të mëdhenj. Dërgomini këta çunat që t' u bëj mirë. Diturija është më e nalta e shkallëve. I pruri prap fuqit' e veta me gjumë. Mos i zemroni atat e mëmat tuaj me fjalë të shëmtuta. Vetijat e Pejgamberit (A.S.) ishin të mira. A i treguat t' yt-eti që shërbëtori i tij u këthye prej tregut edhe e theu kupën e ujit në sokak? Yshqeni të varfrit edhe vishni jetimët. Përse e trembe t' yt bir me rahje? Mos luani me synëji (shigjeta) të prehta. Zoti krijoj, kuaj mushka, gomarë edhe deve që t' i u hipui (لم لا تشربون) Përse fëmijës së juaj s' ju jepni të pinë qumësht? I vura të rrinë popullin e katundeve pranë tregut. Gjith ushëtarët i vendosa në hanë të vjetër. Si u ngrystë? U ngrysem mirë laydi Zotit. Për se u gëdhitë në çadëret të fqinjës? I thashë ashtû edhe më tha kështû kështû. Zejdin kurrë s' e kam larguar prej meje. S' kam për të pirë kafe pranë jush kurrë. S' i kini larguar këta qëntë prej veltës së juaj akoma (ç'po bëni më)? Ardhi Zejdin d.m.th. (أى) ardhi plaku i fisit. O shërbëtorë përgatitnani neve Zejdin edhe Beqrin që të dy. Disa burra s' na lajmërojnë pikat e punëve d.m.th. (hollësiirat). Prej kupës së zemërbardhëve edhe toka ka pjesë (ç'âo me thënë? !...) T' ishte që dhe qëntë të mos ishin një tufë të krijushmë nga tufët e Zotit do të kisha dhënë urdhër për vrasjen e tyre. A thoni se Zejdi s' është i ditshim si ju, jo jo s' është ashtû (ك). Përse (Me se) po më trembni? Gjer kur do të i-a kupëtroni mësimet nxënësëve? Për ç' mbi shkak po e futui këtë bujtësin në shtëpit t' onë? Nga ç' gjë po e lajmeroni kadinë? Dyk e qënë n' atë hall e sipër sa kaq (njiheresh-pa papandehur) një burrë hyri në shtëpit dhe të zotin e shtëpisë e qiti nd' obort. Ushtarët, veç prencit i shuan gjith armiqët. Kur i zbritët librat e dobishme prej tavanëve (çati). Këto letrat shkrimërojani çunave tuaj të vegjël. Në këtë frazë (sllup) ndodhet një ho-

tok me të shoqën e kuqe dhe me atë shkon shumë bukur, e do fort tepër, e mer fort mirë me, butësi edhe aji është nga të ndershmit të fisit.

❦ ۷۸ ❦

للجيطان آذان . قبل الملك ابنه ولاطفه ملاطفة شديدة . سافرا من اودية جبال
تومور العالية في برات . شربنا مياه لذيذة في الايام الماضية مع بعض الاصدقاء في جبال
طهران العالية . انظروا الى الاصحاب الذين يشرفون (يجيئون) مع اكابر المدينة . اللون
الاحمر مضر للعين . ايها الاولاد وجهوا صدوركم الى الرياح لان الظهور لا تقامها .
الشاهين طير شديد وسريع . دافعوا حقوق اليتامى . الذين يجاهدون مع اعداء الله هم
رجال صالحون . جالسوا العلماء وخالطوا الكبراء . اجوبة اسئلتكم هذه صعبة جدا .
شاهدنا ان هؤلاء الفناجين فارغة قد ما جت كلاب القرية علينا . من كسر مقاليد القلاع ؟
كلام اقوال الخلق اقليم الحق . قلب الظلمة اشد قسوة من الحجارة . اللون الاحضر احسن الا
لوان هذا اقوى الادلة . هؤلاء من الرجال الساسة . ياسادة العلماء ! لا * من الظلمة
الفسقة الخونة . يلزم لكم ان يلاطفوا هؤلاء الاطفال . للمربع اربعة اضلاع . هذا
الجمالون حملوا اربعين رغيفا . اهل القرى مطيع . ثيران الشام مشهورة . حسن آغا هو
من الفراء الكرم . هؤلاء الرجال عباد سجد ركع . العلماء احياء والجهال اموات
(موتى) . العلماء ذو وبصر والجهال عمى .

❦ ۷۹ ❦

O muminë! Kur krijoj mëndjen Zoti dhe i tha: sillu përpara u sull, sillu prapa u suall. E pyti ç' jé ti i tha: unë robi yt e ti jé krijusi im. Vërtet kusarët hynë në shtëpit të Beqrit edhe pamë më të djatht e më të mëngjër, nga lind e perendon edhe i zbritën barrët e tyre. Më bukur për ju është të shkoni pas babës tuaj edhe t' i a lajmeroni këtë lajmë. Nata ishte errëtuar edhe plaku i u tha burrave ju duhet doemos gjith ushtarët t' i qitni sonte prej çadëreve edhe t' i vendosni drejt armiqve. Fytyra e ushtarëve u bë pors i arslanët grisës. Të afërmit e mij janë ndënë kubbet e mija, veç meje ata s' i njih tjetër. Çuna dërgojini ati një njeri që ta lajmerojë se ç' na gjeti mbrëmë nga errësi. O shërbëtor vërtitu (sillu) drejt nesh edhe përgaditna kafënë në finxha-

shtata. Gjatësija e këti vendi është nëntë kut edhe pesë të nënta. Këmbimi shkrim është gjysmë pamjes. Bisedoni për pyetjet e atyre përgjegjeve me këta dituri-mëdhenjtë. O goca sillini krahanorët ernave të forta se shpinat s'u qëndrojnë. Mos flisni fjalë të shemtutë në syt të botës. Vërtet zemra e tij është më fortë se gurët. Shpirti i atij është nga disa shpirta të mirë, urdhërvet të Zotit, kurrë s'i-u kundërshton. Nxitoui (vraponi) në ndihmët të jetimëve. Fjalët e robëve janë kalemët të Zotit. Vereni mjeksit të vujshim so ata janë nga më të mirët? Ç'janë mixhat tënd o çun? Mos thoni janë të vdekur për ata që vriten në rrugët të Zotit. I pamë që kto enë janë të zbrazëta. Vërtet mbretëria kur hyjnë në një qytet e prishin (nga ç'do pikë-pamje) edhe të nderumit e popullit i bëjnë të ç'ndershim (i ç'nderojnë). Mora katër çyrekë. Mbi njëtimin e Zotit të lartë kallëzojnë shumë shënja dëshmitare. U turen katundeve e nuk luftojnë me armiqët. Këndojnë mësimin dhe nuk luajnë si foshnjat. Ngjyrat rrënjore janë gjashtë: e bardhë, e zezë, e kuqe, e gjelbërt, e verdhë dhe bojë gjelli, dhe kur përzihet njera me tjetrën perbahen ngjyrat e perzime gjer më gjashtëdhjet e katër. Ushëtarët kapën pushkat dhe uthtuan me të mëdhenjt e tyre për qytet e largëta. Hangërmë gjellë të vlefshme edhe pimë shërbeta të shishme. Ushëtarët muarën rrugë bashkë me parësinë të ndershim të qyteteve nga përenjt e maleve të naltë. Thanë se me të vërtetë kanë me u përpjek me bë të forta. Ata i thyen katinarët (ndryeset) e kalave të forta me shpatat e tyre të prehta. Vrajini të parët e qyfit se sërinë në besë „s' e mbajnë fjalën që japin.“ O shërbëtor paraqitna këto barnat (ilaxh) e dobishme. Mos thoni gjë për kohët e shkume por shihni ditët që po vritë. Muret kanë vesh. Ajy baba q' i puthi kryt të birt të tij edhe pranë nesh dije e përkëdheli, po flë nd' odët të verdhë

❖ VV ❖

Ata nuk shohin rrotull maleve veç se gomarë dhe arslanë. O miku im mos i-a u pre fjalën të parëve (kre-reve) të komit. Vërtet unë po shoh për së largu meshkuj e femra. Vërejtëm lëvizjet e kusarëve kur po i ndiqnin ata ushtarët porsë arslanët grisës. E ditinë q'udhtarët u përzinë me malësorët dhe u gjëçëndisën (shkuan) mirë me ata. Po i sheh ruqu-bënës e dhe sexhde-dhenës. Mos u përzini me të paditshmit e botës. Na ka urdhëruar ati i jonë t' i tregojmë selamin e tij. Këtyre botë-dorë-heqsëve dhe falsëve sepse ata janë nga më te ndershmit e njerzëve. Miqtë besnikë bisedojnë për punrat e tyre me të mëntshmit politikanë. O zotëninjt' e të ditsh-mëve dhe o prisit e të mdhenjve, na s' ju kuntërshtojmë urdhëravet tuaja. Udhëtuan në shumë qytete dhe u përzinë me shumë njerës atje (nbër ato). I puth të dy duart Z. së tij babajt t' im dhe s' i kuntërshtoj urdhrin të tij! Ushëtarët i përzinë ushtarët trathëtorë t' armiqëve. Ajy është nga burrat zallëm dhe rrugë-dalës. Kta janë qafir, fajtorë. A kini të njohtme me këta shitësit? Ajy është një vali prej valive të Shamit. Ajo është e shoqëja e një kadiu prej kadive të Bagdadit. Ata që po luftojnë me armiqët për të mbrojtur fenë dhe atdhenë janë nga ushëtarët Qyrd. Ti je lufëtarë nga lufëtarët e myslimanëve. Përse nuk i përkëdhelni (s'i merni me të mirë). Këta çiliminjtë dhe çunat? Këta djem janë nga djelmoshat e prencave. Pashë një petrit nga petritat e prencave fluturonte me një fluturim të shpejtë edhe kapte zoqtë nd'ajr (hava) edhe i a binte të zot të vetë. Qetë i qëndrojnë punëvet të zorçme por lopët s'i qëndrojnë. Na kaluan nd'ecjet por si kaprullat o vëllazër! Kjo formë është me tre brinjë. Merini ato libra nga duart e botës për studim. Gjanësija e këti konakut është katër kut edhe gjënsija e kopshtit tuaj dyzet kut edhe tri të

tha : shpirti im as një send nga ato s' më dëshëron more Xhafer ! I u përgjeq : O princ i muminve ! Çil dritorën e shatosë që sheh kopshtin edhe defre përmbi bukurin e druëve, ndigjo zënin e ligjerimit të zoqve, qyr buçimin e lumëjve, ndill er-rat e luleve. I tha: O Xhafer ! Shpirti im nga këto nuk kërkon as gjë. I u përgjeq : O mbret i muminve ! Çil penxheren që vajiset mbi lumin Dixhle (tigrë) që të dëfrejmë nga barkat e nga kapidanët, ky përpyek duart e tjatri këndon kënkë. Reshidi : as një send nga këto s' më kërkon shpirti more Xhafer i tha. Xhaferi ngreu pra i tha : të zbresim nd' ahur të veçantë edhe të vrejme kuajtë arab, të dëfrejmë dyk e parë bukurin e ngjyrave të tyre kush është i zi si nata kurr errëtohet, kush si i kuq e bojë hini, e kush all a i kuq edhe cili i bardhe a si i gjelbër e kush si abllak a si i verdhë edhe disa ngjyra që habitin mendjet. Reshidi : nuk me dëshëron shpirti as gjë nga këto. Ahere Xhaferi i tha : pra më s' ngeli gjë tjetër o i madhi Halife vetëm se heqja e qafës së robit tënd Xhaferit, se unë u kapita s' e ngrita dot helmën e t' im Zotit. Reshidi ahere qeshi shpirti i-u mirësua, brenga i-u hoq. Disa kanë thënë : natat janë barse pjellin si ç' do çudi.

كان لفيلسوف من الفلاسفة عبد من العبيد فقال له يوما من الايام انى اريد ان اتوجه الى حمام ما (من الحمامات) . ربط (فيد) الجنود الاسرى بالسلاسل . كان هذا الرجل من اعزة اصدقائه . من يدفع مصارف السفر ؟ شاهدت فى هذه المدن مدارس كثيرة التى تتعلم التلامذة فيها العلوم ومدرسوهم من العلماء . اخبرونى (انباؤنى) عن حالاتك عن قريب لان صداقتك اعز من الموجودات . لملك الافخم والسلطان الاكرم صاحب السعادة العظمى والمقام الاسنى خلدالله ايامه ورفع اعلامه . اصيب جميع البحريين (المسافرين) ما بين الرجال والنساء بمرض البحر . ينزل المطر (يهطل) مثل افواه القرب .

t'im biri të më ndigjojë dhe të më nderoj, në më ndigjoftë po mirë, për ndryshe e kam për të ratur me këtë shkopin. Ngriti dorën me shkopia edhe i solli, preku qypin dhe e theu, i ra gjalpi mbi krye, mbi mjekrët, mbi robat dyk e u prëndarë nga të gjith anët. Për atë u helmuua fort dyk e thënë : shpresohet se ky është dënimi i ati q' u ve veshin ëndravet (mentimeve të kota).

❖ Vg ❖

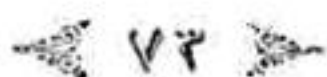
قد بعث أمير المؤمنين سفراء الى الملوك . الحكام مأموروا الخلفاء . الحمد لله رب العالمين . مارأيت (ماشاهدت) الاصدقاء منذ خمس سنين (سنوات) . كانت حضراوات كثيرة في السوق . جلسنا لتناول ما عندنا من المأكولات والمشروبات . خمس صلوات فرض على المسلمين كل يوم . قاطع الطرق طلب منا الدراهم . سيرة الاولين تكون عبرة للاخرين . الناصح يريد ان يقول : اصلحوا قلوبكم فقال : اسلخوا كلا بكم . تودعوا اصدقاءكم العزيزة . عند الملوك غلمان وعبيد . في بيروت مدارس كثيرة للصبيان .

❖ Vc ❖

Kallëzohet që Halife Harun Reshidi një natë mbeti pa-gjumë fortë tepër, thiri Xhaferin ⁽¹⁾ dhe i tha : prej teje dua të më ngresh ngushticën që kam ndë zembër. Ministri i tha : qysh mundet të ketë helmë në zëmëret, tënde, kur se Zoti ka krijuar shumë sende që e ngrenë helmin nga i helmuni dhe brengën nga i brengosuri, edhe Zotërija e juaj jini të zotët e atyre sendeve (i kini të gjitha). Atëhere Reshidi i-u përgjey : q' janë ato që më heqkam brengimat o Xhafer ! I tha : ngreu bashkë tani të dalim mbi çatit të këti qoshkut të bëjmë sejr (të defrejme) yjet, të shohim thurjen edhe lartësinë të tyre, të shikojmë hënën dhe bukurin e fytyrës të sajë. Reshidi

(1) Xhaferin e kishte Krye-Minister.

أهؤلاء الرجال مستخدمون في أمور المدرسة معلموا المدرسة العالية أهم المجتهدون؟
املو ح ماء بثرنا . احلوات تفاحات البستان الذي هو في القرية . ليتنا جالسون
في بيوتنا . لعلمهم مستغفرون من الله . من هو صاعد المنبر ؟ معلموا هذا المكتب
كسلانون . كانوا الحجرة بمكانس كبيرة حاضرون . هو ضارب زيد ضربا
شديدا . نحن شاربوا هذا الماء شربا واحدا . هذه الخدام اشقودرويون وهذه
الخدامة براتية . ثلثة فلبات واربعة وريقات (؟) . قاتل تلك العصفرة هو هذا
الغلام الذي ابوه جالس هناك على الكرسي . هذا القلم طويل وهو اطول منه .
فرسان اشهلان . اربع بنات شهلاء . كل نفس ذائقة الموت . هؤلاء الخداب .
هؤلاء البيضاء الوججات . انكم رجال الذين كاتبون بكتابة حسنة .

Thuhet, se vërtet një i pasur paska paçur një ba-
ri q'i rruante delet ndë një fushë, i pasuri i paska
cakëtuar për yshqim një pakicë gjalpë (të lënë). Bariu
gjalpin e linte edhe e ruante ndë një qyp q'e kishte va-
rur në kasollet të vetë. Kështu tu e qelë një ditë si po
rinte në kasollet ku ishte djelli në prëndim e sipër, ishte
pshtetur përmbi shkopin edhe po mentohej ç't'i bëjë
gjalpit që kishte mbledhur. Tha vetë me vehte: – Nesër
e kam për të shpenë në treg, ta shes edhe me atë sum
të hollash të blë një dele barsë, ajo do të më pjellë
një dele tjetër pastaj kjo do të rritet dhe do të më pje-
llë bashkë me t'ëmën e saj dele të tjera edhe kësi-sojë
gjër sa të më bëhet një tuf'e madhe. Atëherë dhentë që
kam pranë i a këthej të zot, edhe për vehten t'ime zâ
një rrogëtar që të më rruajë dhentë. Ndertoj edhe një
qoshkë të math edhe e stolis me shtresa të bukura dhe
me enë të lara me ar edhe e *qendis* me lule të bukura.
Kur t'arrijë forca e çanit t'im d.m.th. kur të bëhet që të
kupëtojë i përgatit një mësonës terbijsë-dhënës e filozof
që të m'i mësojë mirësjelljen dhe filozofinë. T'i urdhëroj

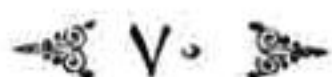
fjetës. Ato a janë t'ashpërume? Uji i këti pusi është i kripur. Ato janë bukë të thartume. Ky a është i perdorshim? Këmbë-prerë. Krye-çelët. Prej jush kush është mundës e kush është i mundur? Ky burrë është i perdorshim në punët të qeverisë. Kali është hingllonjës edhe gomari është pallës. Kjo fjalë është marrë vesht nga yt-vëlla. Mësuesët e medresesë së naltë janë perpjekës. Dy shërbëtorët e t' yt-vëllaj janë zok-therëse. Agjënontësit e Ramadanit. Kërcimi është sa i mundet. Ky kalem është i rrëmbyer. Aty ka zbritur nga mali. Doli hatibi në minber me një dalje të rëndë. Uji-rjedhës. A ju po i mbillni a na po i njellim? Dhën na e shtruam, pra sa bukur shtrojmë! Vërtet ju jini fort kusarë. Gjoja ata rrinë si rri ministri. Qeshqe të rri bashkë me na në kopshtit. Shpresohet se ata qeshin. A këta burrat janë shkrimtarë? A këto zonjat janë të mëndshme? Ata gomarët janë vesh-prerë. Ky kalë është veshë-prerë. Vërtet këta janë fort mentarë. Kush është aty që ri këtu. Atje kush është shkrimtar? Kush është aty shkrimtari që u këthye dije prej gjahut? A rri në atë vënt që ndejmë na dije tri orë. Vërtet Zoti dinin islam gjër në kijamet e ka për të rritur për nderim e Zotënisë të gjithë botës.

❖ ٧٢ ❖

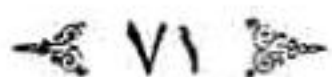
قَاتِعُوا الشَّجَرِ . الْاَفْرَاسِ صَاهِلَةَ وَالْحَمِيرِ نَاهِقَةَ . صَادِقُ الْقَوْلِ . رَاكِبُوا الْحِمَارِ
سَارِقُوا الْجَمَلِ . هُم دَاخِلُونَ فِي الْبِسْتَانِ وَمَتَزَهُونَ فِيهِ . خَادِمَاكَ رَاكِبَا الْفَرَسِ .
ابْنَاكَ صَاعِدَانِ عَلَى الْجَبَلِ . مِنْ الْغَايِبِ مِنْكُمْ وَمِنِ الْمَغْلُوبِ ؟ اَنْتُمْ رَاقِدُونَ . سَيِّدُ
الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ . اَيْنَ اَنْتُمْ ذَاهِبُونَ (تَذَهَبُونَ) ؟ مِنْ هُوَ آخِذُ الْجَبَلِ (بِمَسْكَ) .
حَمَارٌ مَقْطُوعُ الْاِذْنَيْنِ . فَرَسَانٌ مَقْطُوعَا الذَّنْبِ (. . .) (صَائِمُ الدَّهْرِ)
شَارِبُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ . هَذَا الْحَبْرُ مَسْتَخْبِرٌ مِنْ اَخِيكَ . هُم زَارِعُوا هَذَا الْبِسْتَانَ .

(1) Kjo xhumle është gabim, prandej s' e perkëthera.

perpara. Ahmedi këtë çunin e shihte si e sheh babaj. Po rrinja në mbledhët të tyre si rinë të huajtë e nuk më treguan dashuri (التفات) as pak. Thuhet, kur hyri mësusi në shkollët u ngrit një nga nxënësit edhe e pyeti disa çeshtje të çuditshme, sa u habit mësusi me të tepër nga pyetja e tij. Çilimiu po e rihte të vëllanë më të vogël, po tu e qenë në këtë hall e siper iku çuni i vogël me të shpejtë dhe i ati nuk mundi me e kapë.

جاء جيوش المسلمين ورجع (انصرف) جنود الاعداء اقصى الزجوع
(الانصراف). تعجبنا من كمالات هذا الصبي تعجبا شديدا . اعلن الحسن اعلانا
سريعا انه لا يذهب غدا . فرحت كل الفرح من رؤيتي حضرتكم (جنابكم) .
كنت اشرب ماء وفيها انا في تلك الحال اتاني اخي فقال لي : اذهب الى السوق
وخذ لهما . شربت مويهه شربا لذيذا . كان الحسن يتضارب ابراهيم تضاربا شديدا
وفيها في هذه الحال اتى المدرس وانصرفا . قيل : لما دخل جيش الفاتح في
القسطنطينية كان يتضارب وزراء الروم بالكراسي في مجلسهم . وقع في الجب
ولكن قبض (اخذ) الجبل بشدة وخرج منه خروجا عجيبا .

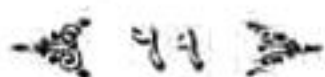

Mëkatë-falës. Drurë-prerës. Ka-therës. Sherbimtari
i të varfëve. Shërbimtari i Meqqesë dhe i Medinesë.
Zë-ndigjonës. Ati q' i shkon fjala. Perjet-i agjenvshim.
Natën-falës. Sÿ humbët. Pshenje-ditës - ajy që di të
pshtehtën. Ajy që e ka sosur punën. Ajy që ka nxënë
Kur-anin. Fjalë-vertetë. Gjë-rrëmbenjës. Nakartar-i sho-
këvet. Zot-kujtonjës-Zot-përmendës. Miiber-dalë. Ajy
ka humbur nga sytë tonë. Ajy që rri mbi sandallije.
Zbritës prej qjelli. Ikës nga frika. Ajy është shkrimtar.
Na jami ndjesë-lipës. A janë ndigjusë? Ju të dy jini

lot Pejgamberit (A.S.) kur kujtonte Meqgen. Këta ftonjtë u thartuan më tepër se ata rrushtë. A ëmbëlsohen kto bajame? Ky sharqin shumë është verdhur e ajy shumë është skuqur. Ujrat e trëndafilëvet janë më të ëmbël se ujrat e ftonjve (lënk). Shum'u krus plaku i fisit. Kur u çalua fort ajo gocë? Kjo dardha shumë mirë u ëmbël-sua. Vëre këta burrat si u lotojnë sytë nga ndarja e At-dheut i cili është në dorët t'armiqve.

لم يخشون هذه الرجال اخشيانا شديدا . انظروا يا اولاد ان وجوهكم مصفارة . كانت احمومضت انكمثرى اشد من التفاح . احلولى (اعدوذب) هذا الماء . احمومض ماء الورد . احمارت تلك الاعناب . اعدوذب هذا البئر . لا تخشون . لا تخمومضن يا بنات ! قل لاؤلا لك الجنود لا يخشونوا . اجمعوا من الازهار المصفارة . اخذت من الاعناب المحمارة . لم اعواجت هذه الاشجار؟ من هذا المحدوذب؟ هل احلولى ماء بتركم؟ هل احمارت التفاحات التي في البستان الذي هو في القرية . اصفارت السفارج التي في البستان الذي هو عند النهر . احلولت هذه الاعناب التي في البستان الذي هو في بيت ابي . لا تغرورق اعينكم يا اولاد !

Ç'do shpirt do ta shijojë vdekjen. Hangrën me një ngrënje të shpejtë. Kërkuan një lejë të preme prej pren-cit. U çuditëm nga vrasja e këti çilimiut qenin tuaj me gur. Kush e shpetoj këtë burrin nga deti me një shpëtim të bukur? Të falënderoj nga zemra që më dergove këta kalemët. U helmova fort nga që s'të pashë ty (من عدم رؤيتي اياك) në shtëpit tonë. Këtë punë punova për të nderuar ty. E dashmja atdheut është nga besimi. Kryeja e filozofisë është me pas frikë nga Zoti. Muarrëm myzhde që babaj i jonë paska arrirë me shëndet (shpëtim) në Sham tri ditë

Hindi është m'e vogla e grave. Ajishoja është m'e nder-
çme e grave. Unë jam me etje edhe ti o gocë je me
etje. Vishe ket perparjen o bijë! Emri i gjishtit të vogël
është (بنصر) edhe emri i gjishtit q' është midis të voglit
dhe të mesmit është (خنصر) edhe emri i gjishtit që me
atë bëhet isharet (shënohet) është (مصبحة), quhet edhe
(سبابه) se me atë shahet. Gjindja e errët. Preje këtë shka-
llën me atë thikët. Sadakaja e fitrit është një matës
(صاع) elp a gjysmë matësi grurë. Një rrug'e drejtë. Një
krah i math. Një gur i math. Një blet' e vogël. Mish i
mirë. Një kom i ndershim. Një nat. e errët. Një rrug' e
vështirë. Një flukë e gjërë. Pajtesa (paqi) i shkume.

❖ ٦٦ ❖

عنكبوت صغيرة . عنقك طويلة . عرسه قريبة . ريح شديدة . لسان
مليح (عذب) . درع شديدة . عصاى شديدة ولكن عصاك اشد منها . رحاتا
بيدة . هذه الفأس قاطعة . الفردوس العليا . عقرب سوداء وصغيرة . ثدياك
كبيرتان . هذه الشعير طيبة . قفاك ليست بكبيرة . ليست لى قدران حراوان .
سلاحك قاطعة وسلاحى اقطع منها . حانى اكبر حالاتك . هذه السلم عالية و-إي بيتكم
اعلى منها . دارى بييدة وداركم ابعدها . من قطع اللحم بهذه السكين ؟

❖ ٦٧ ❖

Vetijat e atyre u ashpëruan. Tabiati i juaj u ash-
përua. S' ka me u ëmbëltuar uji i këti pusit. Ujrat e
pusevet tonë janë ëmbëlsuar. Ujrat e pusevet që (التى)
ndodhen pranë deteve janë të kripur me të tepër. Mo-
llët u thartuan shumë. Rrugët e shtrembëta shumë, janë
të zorshme. Ato të dyja janë gjelbëruar errësisht. Lulet
shum'u verdhën. Kur do t'i nxihen flokët këti çilimiut?
Perse po verdhesh shumë o bijë? Bar-rat shum'u ver-
dhën nga mos-rënja shi e kohës. I u mbushën sytë me

per liksht. Cilin burrë po perdorni në kopsht këtë a atë? Po perdorim (në shërbim) kot burrë. Atë e patëm perdëruar dy vjet më parë. Këjo robë është e perdorume. Jo, zotri ajo është e rë, s'e ka perdoruar as njeri. E kemi pritur (i kemi dalë perpara) këtë burrë me një pritje të bukur. A përdoroni këtë çun në shtëpit tuaj? S'e pelqejmë perdorimin të tij. Pyetni ta kuptoni këtë punë. Dolli Prenci per me e prit t'anë. A e perdorui këtë kalem? Kavmi tha: (اللَّهُ وَاَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ). Prej kujt kerkoni mëshirë? Pyeta të mar vesh nga i zoti i kafshëve që po hanë bar në këta luadhe.

❖ ٦٤ ❖

استعمال ذلك القلم صعب . هل تستحسنون استخدام هذه الخادمة ؟ لا ، ما نستقبلها . نتقاتل غدا ان شاء الله في بستان الجار . لا تستكثروا هذه الواقعة . لا تستحقروا الفقراء . هل تستفتحون ؟ لا نستعمل هذا الكتاب لانه كبير . سنستقبل الامير غدا . استقبلنا الوزير استقبالا عظيما . استفتحهم اين يذهب هؤلاء الرجال ؟ انا استحسننا استحسنانا شديدا هؤلاء الرجال الذين استقبلناهم استقبلحونا . الاحسن ان تنتظروهم ونستفتحهموا هذه الواقعة . خرجنا لاستقبال الوزير .

❖ ٦٥ ❖

Një qaf' e gjatë. Lufta e shkume edhe lufta e pritme. Kjo kova është e zbrazët. Sëpata e prehët. Kripa e mirë. Kuajt e zinj. Mjaltë i mirë. Njerës të mëdhenj. Një merimag' e vogël. Nji vorbë e bardhë. Nji tokë e hijshme. Një potkua i math. Kjo arm' është e gjatë. Tregu i elbit është lark prej këtej. Nji luft' e perhershme. Aju shkop është i thatë. Mullini është afër qytetit. Lepuri edhe dhelpra ndodhen në malet. Një shpirt i math. Një thikë e prehët. Gjishti (جيشم) është m'i madh i gjishtave.

❖ 61 ❖

Më bukur të ndahemi edhe të ndjekim rrugën. Ndjesat e tija luanin me atë si luan era me flakët. O njerës ndaloni të piqemi! Kudëztoj të punoj kështu. U çuditem fort nga ky rast (pjekje). Këta mjeshtër i a hjedhin njëni tjetrit kur mësojnë. Nxënësit fajin i a hjedhin njëni tjetrit. Luftuan myslimanët edhe të krishterët. Vërtet kau na duket se perngjan. U lam-të-hu-miruam që të ndahemi. Ky burrë bën sikur s'ndigjon edhe ajy sikur nuk sheh. Mos u bëni sikur s'dini në këtë (هذا) mësim. Mos bëhi si të smurë se smuri. U renduat në tokët. Në qofshi të fëlliqët pastrohi tepër.

❖ 62 ❖

يا اولاد لا تناوموا (لا تراقدوا) واجتهدوا في الدرس . هل تجاسرون ان تتلاعبوا في الطريق هل لا تخافون ان تصادفوا الاساتيد؟ هؤلاء الذين هم كسالى يترقدون . تعجبنا غاية التعجب من تشابه هؤلاء . التلامذة يتلاعبون (تلاعب) في السوق . تودعوا لانكم ستفارقون غدا . لا تتفاضلوا لانكم رجل جاهل . ازين القوم باسلحة كي يقاتل الاعداء . كنا نتلاعب مع الرفقاء . ذلك الرجل يهاوت . تبأكي الخادمه . اطهر الحسن اطهاراً عظيماً (ابلغ اطهار) .

❖ 63 ❖

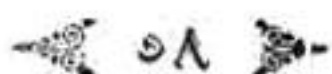
Pamë per së largu kalorësit dhe u sihariquam. Vërtet e dimë që këta malësorët arab punën s'e shohin haram. A e pelqeni ç'punuam? Të gjithë s'e pelqyen këtë mentim. Ndenjmë ta kupëtojnë vërtësin e punës prej ati kalorësit. Prej atij u pyetën me një mirësi të madhe. Do të piqemi në kohët të pritme në dashtë Zoti. Po kërkoj ndjesë prej Zotit të math. Mos e shihni të madhe këtë ngjarje. Prenci na priti me një pritje të madhe. O djem a e pëlqeni ç'punoj këjo shërbëtorja? Atë s'po e shohim

ajy është një me etje. Ky është i ri paqime dhe ajy është një plak i rrëgjuar. Çifuti kur gjen mish të lirë, thot ky qënka i qelbët. Hurmaja është e pjekur dhe vreshtari (pojaku) s' të ndalon. Molla e tharët. Këto mollë janë të tharëta. Ata a janë të zemrutë? Jo, ata janë të dehur edhe na jemi të habitur, Ç' po bën ky plaku midis të rinjve paqime? Na kemi dy kuaj kërr dhe tre bojëgështenjë. Ti je sÿ-larush. Pranë babës së juaj a ka një kalë bojë-gështenjë? Pranë atij ndodhen katërmbëdhjetë kuaj të zinj. Ata janë të keqësuar edhe ju jini të dehur. Nga është ky burri krahanor-dalë? Ky kalë është kërr por ajy është më kërr prej atij. Ti je i dehur por ajy është m'i dehur se ajy.

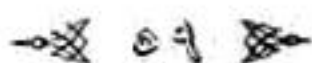

هذا الورق شديد (قاس) وهو ناعم . هذا التمر يانع . ذلك التفاح ليس
بيانع . هذا البيت ارخص منه (من ذلك) . هذا الرجل العريان . تلك
الامرأة الشجاعة . ذلك هو الاستاذ و هذا هو التلميذ . انت جوعان وهي
عطشانة . تفاحة خامضة . التمرات عذبة (حلوة) . هذه الابناء اللئع وتلك
البنات اللكن . هذه الرجال القرن وتلك النساء الشهل . المرأة السمراء وابنها
الاسود جوعانان . الرجل الاعمس والولد الاشهل غائبان . العرب ادعج العينين .
اخشب يابس . الاخشاب اليابسة غالية . هم سكارى . ان هؤلاء المرد عطاش
هو الاء الشيوخ شبعانون (شباع) . لسنا بزعلانين . هم ليسوا بقلق . انتم
لستم بحرب . ستة افراس صهب . اربعة حمير سود . تسعة وعشرون كلبا
ابيض . خمسة وثلاثون اجراب . تسعة وتسعون ادعج . اربعة وثلاثون وثلثمائة
اسمر . سبعة وخمسون احديب . اثنا عشر اقمس . اثنان وستون شيخاً
واثنان وعشرون شاباً . انت مختون وهو اقلق . انا اهدب .

mingjes? Zoti nemazin t'uaj i a u bëftë kabull! Musejli-
me gënjeshtari i math rrahu të tregojë profetësi. Aju, çifut
bëhet, kristijan bëhet edhe mexhus bëhet po pati in-
teresë (drejt e interesës). F'aljuni sadaka të varfëve të
cilët permbliidhen rrotull shtëpisë së juaj. I u grisinë pet-
kat. M'u thanë dhe i pranova urdhrat e tua.

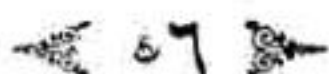

تركنا الشيخ في الحيمه يتحدث هو وابنه في امراخيه . هل تتكلمون بالعربيه ؟ نعم ،
اتكلم انا واخي كل يوم بالعربيه . تقدم الفلاحون وقبلوا يدي الامير . ياخادم هل تذكر
ما أمر بك ؟ تعجب غاية التعجب لما شاهدكم تشعرون . نشرف بحضورنا عندكم . نحن
تشجع جميعا . تودعوا اصحابكم ! تتبعوا وتفقدوا ولا تفتروا . تحملوا وتعلموا دروسكم .
تصدقوا واقتصدوا . لا تكبروا واتبعوا اثر الرجال الصالحين .

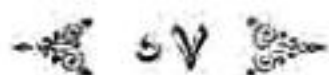

Unë jam një burr' i lodhur. Në mal u gjind një
burr' i vramë. Bora është e bardhë por këjo letra është
m'e bardhë se ajo (منه). Bukëtarët edhe bukëtalet janë
perpjekës. Kjo shpatë është m'e gjatë se ato shpata. Ky
hammalli po ngrë ato barrët të cilat shoku i tij i pat
lënë në këtë shtëpit tuaj. Aju është m'i zi se qymyri.
Sy-math. Ky është i lirët dhe aju i shtrenjtë. Hipa një
kalë ngjyrë-gështenjë. A kini kuaj sÿ-dele? O nxënës
mos u përzini me burrat sa të jini pa-qime! Im-atë ish-
te qepallë-shumët dhe vetull-ngjitët. Pelteku dhe gaga-
çi s' mundin ta këndojnë Kur-anin si duhet. Mos rrini
tok me zgjebarakët se zgjebja është një sëmundë që
ngjitet. Pejgamberi (A. S.) u lind i bërë synet edhe
këthizë-prerë. Kjo lëkurë është e paster edhe e butë.
A jini t'urët? Jo, na kemi etje. Ata janë krahanor-dalë
dhe të myshkëllyer. Këta burra janë të pa-prerë edhe
ato gra janë të zgjebëta. Një tokë e thatë. Ky është i
urët edhe aja është me etje. Ky është i ri paqime dhe

dhësiren e këti burrit. O bija perse verdhi? Shoh burrat verdhen. Kuriz-dalja (gërmuqja) e tij është shemtutë. Kjo verdhësirë s'është e mirë. E ukuqinja e juaj në ders e sipër (عند) s' është e pelqyslime (مقبول). Luadhet u gjelbëruan. E njoha para se zverdhet. Këndoni mësimin tuaj para se skuqi. Burri u bë me një sÿ para dy vjet.

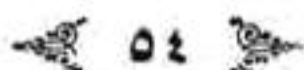

لما نظرت ذلك الرجل اسودت الدنيا على وجهي . لم تحمرين يا بنت ؟
لم تصفردن يا بنات ؟ هؤلاء الرجال الذين اصفرت ابناؤهم هم من اصدقائي .
اخضرت النباتات . اغبرلون (وجوه) هذه البنات . انظر الى احمرار هؤلاء .
اخضرت المروج . عرفت اصفرار وجه هذا الغلام . اصفرت وجوه الجميع .
لا تحمروا يا اولاد عند فراثكم .

Me kë u sjalos arebisht? Folëm me t' im vëlla. Muderrisi edhe i vëllaj po kuvedojnë për atë punë. Vërtet ju të gjithë po mundohi të vjerëshroni, po na duam prej jush që të mos mundohi të vjershëroni e të trimrohi. Kur ndigjuan burat atë, duallën perpara të gjithë nga ajo anë (u turën andej). Para dolli nxënësi edhe i puthi duarët mjeshtrit. Kuvendojnë arebisht mingjes, mbrëmë bashkë me vëllanë tonë. O komi (burra) ngadale pak sa gjer të ju afronemi. Shkuan edhe të gjith u perndanë. Prej jush u çuditem fort. Qysh e ndoqtë gjurmën (i shkuat pas) e këti burrit i cili vodhi kuajt e Vezirit? Vërtet na ju falënderojmë me të tepër falënderim. Këta nxënësit po nxënë diturin e mjekësisë. Fituam nder që u ndodhëm pranë z. së juaj. U hallallashdismë (u lam-të hu-miruam) me miqtë në kohët (عند) të ndarjes. M' i mbari i juaj është ajy (من) nxuri Kur-ain edhe i a mësoj botës. A iu vjen ndër mënt (آکujtoli) që ju thashë në

çelës i gëzimit (فرح). Durimi është çelësi i parajsit. Fshijeni odën me fshesa. Çelësi i ushqimit është ndaj Zoti. Mos shkruani me këtë kalem-th sepse përdorimi i ati është i zorshim. Çuni kapi me dorën e vetë një akrep-kë. Nxumë dituritë Perëndjore. Hyri në shtëpi një qen-th tok me të zon e vetë. A zbritët prej këti mal-thit? Pamë një harabel-kë në dritoret. Ky është një burrë i huaj-th nga populli i Hiratit. Na kemi dy palë roba verore edhe dimore. Merëshim me disa punë atdhetare. Zonjat meqijane janë më të nderhme se zonjat medina-ke. Hyni nd'odët të vogël dhe mos hyni nd'odët të madhe.

كتبنا هذا المكتوب بقلم . يا اولاد لا تأخذوا بأيديكم العقيربات . من كتب هذا الدفتر؟ كتبه الاباصاني . اين البراتيون ؟ جاء القورجا ويون مع هذا الرجيا . لمن هذا الحمر ؟ من ضرب هذا الغليم ؟ ضرب الدارجي هذا الغليم . فاحه شتويه . بطيخان شتويان . فريس واسيد . شربت مويه . اكلت خيزا . سنة شمسية وسنة قمرية . الافراس الافرنجية . الافراس العربية . بيت في بسين . وريق وقلم . لئارجيالن . الوظائف الشهرية والسنوية . غلعة وطنية .

O Zot! Zbarthmë faqen (وجه) me dritën tënde atë dit q'i-u zbardhet faqeja e t'afërmet të tu (miqve) edhe mos ma nxi faqen nga shkaku i mëkateve të mij atë ditë q' i-u nxihet fytyra e armiqëve të tu. U gjelbëruan drurët në kopshtet. U verdhën bimrat nëpër luardhet. I u verdhën të dy faqet të birit të plakut. I skuqet fytyra këti çunit kur këndon mësimin. Këjo letër është e bardhë por ajo është m' e bardhë. Kujt q' i pluhurosen (të dy) këmbët në rrugët të Zotit hyn në parajës. Mbreti kur e pa atë i-u nxi (u errëtua) bota në sÿt (وجه) të tij. O çuni im përse u verdhe? Sheh goca nkuqet. Shihi ver-

çpërblimin e kësaj pune. Në mingjes të gjithë u mblo-
dhën në dhomët të plakut. Shtëpija ime është m'e gjërë
se shtëpija e jote e cila është në kopshtit. Vehlabinjtë
duallën edhe hynë në Meqqe dhe kundërshtimtarët i rra-
hnë me kamçik. Ma të shumët të botës meren me pun-
rat e veta. Gocat të çalëta lypin prej mjeksit me i shru.
Më tepër më ka marë malli për ty se për t'yt vëlla
(f. më f. Malli im drejt teje është m'i fortë se malli im
drejt t'yt vëllaj). Bujku u droth nga frika kur i puthi të dy
duart zotërisë së vetë. Ushërija e myslimanëve dualën
mundës edhe ushëtarët e anmiqve u thyen. Halidi e ngriti
(e paditi) Muharremin. Pritja është m'e fortë se zjari. Më
çilet zemra kur shikoj detin. Mos shiko në tregt para se
çilen portat.

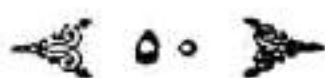
❦ ٥٢ ❦

في المساء اجتمع الجميع في غرفة الشيخ وشاوروا في حقيقة هذا الامر . لما
اقتربت جيوش الاعداء اذاهم كثيروا العدد . اعترف اللص وقال : انى سرقت
فرس الرجال الذى خرج امس للصيد . اسر الملك الاعداء وقتلهم جميعا شر
قتله . دخل الحسن وابنه المدينة وخرجا منها . اعترف الضيف انشراح قلبه
من التفاتى اليه . هل حملت التجار البضائع التى تركتها (تركوها) عندكم ؟
لا انتظر منكم مكافأة . كانت البنات خاضرة وانشراحن انشراحا عظيما من التفات
معلمتهن . قبل الغلام يدي ابيه وارنجف من خوفه (خوفامنه) . اختصم حسن
حسينا واعترف حسين حقه و وقره (اعززه - اكرمه) القاضى والتفته .

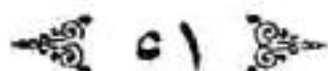
❦ ٥٣ ❦

Unë jamë Beratas. Aji është Elbasanas. Na jemi
Shkodranë. Aji është nga Meqqeja e ky nga Medineja.
Ndenjë në vendit t' ulemasë. Ata janë varret e myslি-
manëve edhe këta janë varret e kristijanëve. I rrenuan
këto fshatra me topa në kohët të luftës. Durimi është

rta që bijen. U lodhëm. Vonë i kënduat mësimet q'i patët marë katër muaj më parë. Me të rrallë i veshtë dhe i yshqyet të varfrit. Filluam ta presim mishin e ta hamë. Hysejni a u bë përpjekës? Vjedhësit hala janë tu shkuar nëpër shtëpit e të pasurve. Vonë (më të haruar) po përzihni me të ditshmit. Rrallë gëzohen robët e mundushim. U bënë falënderusë prej mirësisë së juaj. Pas kohe të gjatë po hani mish e pini qumësht. Rrallë këndon e shkruan (ajy). Afron varfria të bëhet qyfrë (të shpije në qyfrin). Për fill (gadi) po vdisnim nga frika. Për pak goça do të hynte në zjar. A filluat të hani bukë? Po filluam të hamë bukë edhe të pimë qumësht.

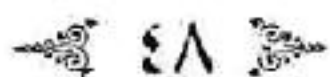

ما زال الاولاد ذاهبين (بذهبون). ما عاد الحسن يرجع من الصيد. طالما نزلتم من القرية. جعلنا نكتب الوظائف. قل ما تقبلون ایدی ابيکم. کاد يموت زيد من سقوط الباب. لا تخالفونا لانه نکاد ان ترقد. جعلنا ان نتکلم مع هؤلاء العلماء الذين کادوا ان يموتوا خوفا من الوزير. لا انظر الى وجهك مادمت حيا. کاد لاظم ان يقتل الحسين. طال ما ترسلون الينا مکتوبا. لم يزل (ما زال) التاج يتزل. ما زال على نائما. ساکافي عمل الحسن مادام يقرأ ويکتب. ما عاد يرجع الاولاد من الجبل. ما زالوا يرقدون. اصبحوا تمبائين (صاروا - ظنوا - باتوا) تمبائين.

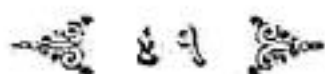

Kur na u afruan kalorësit ç' të shoç qënkëshin numur-pakët. Lipim prej jush faljen. Kadiu letrë-prurësin e shikoj me mirësi (التفات). U trondit shpirti i mësusit me të ndigjuar këtë lajmë. U mblodh prenci edhe i biri në çadëret të cilëve e përmbajti ky burri. Mos u përzini (اختلاط) me kësi burrash se ata janë nga malësorët të cilët vjedhin gjën e botës. Ky është një burri pravim-shumët. Folë që andej dhe mos na u afro! Mbreti ndenji tok me të vëllanë presnin ushtarat të cilët q'udhtuan në Sham për të përpjekur (luftuar). Nuk e pres prej jush

Shâmit. U prë shkrimi (مكتابه) midis meje dhe midis vëllajt t'im. Veshtroni këto pamjet (منظر) që të gëzohi tepër prej atyre. Moti ndahet në katër stina. Falmëni Zotëni! Kalorsit u ndanë në dy pjesë. Kur i u afruash ç' të shoh, qënkëshin numur-pakëtë. I çahet zemra nga frika. Veziri ndenji ta fjalosejë të vëllanë e ta përkëdhelujë edhe i vëllaj u gëzua shumë prej sij. Ku është yt'atë tani? Qeveritari urdhëroj që të rrihen këta burrat me fishkull gjer sa ta thonë të vërteten e punës. Çirakët gëzohen nga të cilët mjeshter që s'shohin hatrin e donjërit prej syresh. Ky çun i ri është i gëzushim. U kupëtuan tërë mësimet. Stambolli doemos do të zaptohet, se sa i mirë është ky princ edhe se sa i mirë është ky ushëtar! Sa shok i ëmbël është libri i vlefshim! Kush është ky që puthi të dy duarët e princit? A ndodhen kuaj të bardhë pranë jush? Pranë nesh s' ka as kuaj të bardhë as kuaj të zinj. A kini gomarë të zinj? S'kemi as gomarë të zinj as të bardhë. O nxënës mos u çel for (u gëzo) para se kupëton mësimin tënt!

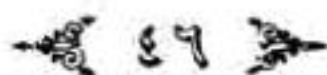
أبسطنا أبسطا شديدا من انكم عندنا . قد انكسر جيش السلطان . انكسر جيش العدو واسر منهم كثير . انظروا الى البحر كي ينشرح قلبكم . من حامل هذه الكتب ؟ لم تضربون هذا الشاب بالسوط ؟ تضربه لانه لص وانضربته حتى يقول الحقيقة . قبل يدي ابيك ورجليه ولا تخالف اوامرهم . تعال نذهب الى البستان لتبسط ولنشرح فيه . كان يقول النبي عليه السلام انما انا بشر مثلكم . ان هؤلاء السائلين الغرباء خرس وطرش . الرجال بلنشرحون المنبسطون قائلوا العدد . نعمت المرأة زينب ؟ بنس الرجل يتور ؟ انقطع الطريق انقطاعا شديدا .

Hala po bije shî. Kalorësi po shkon. S' e kam për të rrahur Zejdin sa të (jetë qi vazhdon) sa të përpiqet në de-tyrë të tij. Komi akoma po vriten. Hala s' është këthyer prej gjutisë. S' është e mundur të shkohet nga shir-rat e fo-

A kini librë dhe kalem? S' kemi as librë as kalem. Ju (a perpiqi) a jini perpjekës? S'jemi perpjekës. Mundet të jini (të bëhi) perpjekës. Per pak do të shkojmë në tregt. Afron të shkojnë në gjah edhe shpresohet të këthehen në shtëpit tonë para akshamit. Dy hijt e mësonjësit s'janë pertesë. Gati po këthet nga tregu. Shpresohet se do të perpiqi (do të çallëshdisni) per mësim. Na s'jemi pertesë, gati do t' i shkruajnë mësimet tona. Nxënësit a do të këthehen prej gjutisë? Shpresoj që të këthehen pas tri orë. Mundet Ibrahim t' i futet qytetit para dy orësh. A kini finxhanë kafesh? Jo more zotëni, na s'kemi finxhanë kafesh as kupë ujë. Pranë t'yt vëllaj a ka gjysmë bukej. Pranë t'im vëllaj s' ka as gjysmë bukej as një e katërt'e saj. Mori Ibrahim tri të pestat nga teshat e cila u gjindën në dyqanin e t' et. Shpresoj të dalë sot prej shtëpisë dhe të shkoj në të cilët kopsht që pati mjellë im-atë tre drurë mollë, katërmëdhjetë drurë trëndafil edhe tetëdhjet e shtatë drurë ftonj. Uthulla sa gjellë e mirë! Sa mëhall e keqe kjo! Im-atë u këthye prej katundit të tremëdhjetën dite të Muharremi Haramit. E mbarova Kur-anin e madhënushim natën e njëzet e shtatë të Ramadanit t'uruar.

عسى ان يرجع اخوك من الصيد اليوم قبل المساء . نحن لسنا بسارقين (لصوصا) .
ليسوا كسلانين . عسى ان يخرج هؤلاء الذين سرقوا حمارى . ألكم كتب وحبير . ليس
(ما) لنا كتب ولاحبير . عسينا ان نجد عندكم ثلاثة حمير وثلاثة عشر فرساً . ما اسم الرجل
الثالث ؟ ابن من الولد الخامس عشر . البنت الرابعة تقرأ فى المكتب . هل عسى ان
يخرج اخوك من المكتب هذه السنة ؟

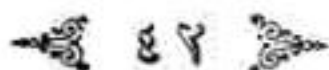
U përziua shumë si me këta malësorë nga anët e

ticët. Pamë shumë qytete edhe u përzmë me shumë njerës. Të puth të dy duart tënde o ati im edhe s'i kuntërshtoj urdhërave të tua. Kuntërshtimi (دفاع) është e drejt e njeriut. Mbas i kuntërshto urdhërvet t' yt-eti. Udhëtuam gjër në Shkodër. Udhëtari i cili ti njehesh bashkë me atë. Rrini tok me pleqtë dhe bashkoi me të ditshmit. Vërtet këta të cilët luftuan bashkë me armiqtet në haket të përpjekjes të fesë dhe t' Atdheut. Babaj i cili i puthi kokën të birt dhe e përkëdheli. Krahnori i qëndron erës së fortë por kurizi s' i qëndron. Shkojeni njëri tjetrin në mirësit. Gjoja ata të cilët stydijojnë librat janë të lumtur. Kur do t' udhëtoni në katund? Na rrotull atyre po shohim shumë ushtarë. O nxënës mos i a u prisni fjalën vëllazërvet tuaj! A i vëreni sjelljet e kusarëve të cilët më vodhën gomarin. Mos u përzeni me malsorët se nuk shkoni mirë me ata (معاشرت). O bijë, eravet të forta vërtiti (silli) krahnorin sepse shpina s' i u qëndron. E këmbimja letrë është gjysma e pjekjesë. Bisedoni në punët. Sikur këta të cilët i u kundërshtojë urdhërvet të Zotit të mos ishin (fare).

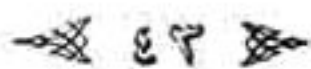

نشارور اصداقائی فی الضیق . یابنت لاتقاطی کلام امک . انی اشاهد
افراسا (خیلا) عن بعد . نحن نراقب حركات اللصوص . انجالسن الکبراء
ولمخالطن العلماء . اقبل یدیکم ولا اخالف اوامرکم . اعارف هؤلاء الذین
یقاتلون الاعداء هم اخوة خبازنا . من یخبرکم؟ هل شاهدتم مدنا کثیرة ومخالطم ناسا
کثیرین؟ قصد اللصوص الی القرية وسرقوا حیواناتها . عاملوا بالخیر فی حق
الفقراء . شارور الاصحاب لان الفاجین الی فرغت انکسرت (کسرت) . ان
الحنازیر لحرام . لاتخالفوا کلام اساتدکم الذین یعلمونکم ویقابلونکم باللطف . لاطفوا
الصغار الی تذهب انی المکتب . جالسوا حسنا عند الصنادیق الکبیرة . راقبوا
ثم هؤلاء الجاهل النفیسة الی فی الصندوق الکبیر . هؤلاء الفرسان الذین
یدافعون الاعداء هم من قبيلة الوزير؟

xhin tha: O Zot: nxija (سود) faqen edhe preja qafën edhe nem të pi prej gjakut të tij. Vertet shtëpit e larta të vezirit janë në trekt. Gjoja mësusët që mësojnë nxënësit janë perpjekës. Kush i nxin këto petka? Imami kur thot: ولا الضالين (اللهم ربنا ولك الحمد) ju thoni: (سمع الله لمن حمده) xhema-atit i duhet të thot' amir. Perse e gomaros t'yt vëlla? Mos e qit xhahil as një nga shokët e tu. Gomarosni ata që bëjnë të krishter çunat e vet që s' u mësojnë as Kur-anin as fenë. O Zot! nxiju faqet atyre që nuk e dinë vleften e fesë të vërtetë.

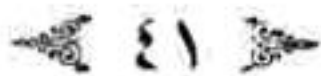

فتشوا هذا البيت وبعد التفتيش منه ارجعوا عندنا . كتبت مكتوبا لابي وارسائه ببوستة (بريد) . تقبل ايديكم ونطلب منكم ان ترسلوا الينا مكتوبا بسرعة . اخذ اللص الذي سرق فرسى . بشرهم بنار شديدة في الآخرة . هذا ممدس وذلك مثنى . يسروا اعمال اصحابكم ولا تعسروها . من بيض هذه الثياب ؟ لا تسودوا وجه الام والاب ! عرفوا الدرس هذا الطفل كي يفهمها . هذان اللذان اكلا وغسلا ايديهما . كان النبي (ع . م .) يغسل يديه قبل الطعام وبعده . هؤلاء الذين يجهلون الناس . ان الحياطين والحياطات مجتهدون والنهارين والنهارات كسلانون . ايت هذان اللذان ينزلان الحيوانات من الجبال يرجعان عندنا . لعل هؤلاء الذين سلموا علينا حاضرة عند بيتنا الليلة . سود الله وجوه الذين لا يعلمون ابناهم القرآن الكريم . ان الرماح القاطعة حاضرة . كان التلامذة مجتهدون والمدرسون كسلانون . نونوا هذه الاسماء . هؤلاء اللواتي ذهبن الى السوق .

Ata nuk po shohin rreth e rrotull jush vetëm se një qark t'errët. O miku im mos na prë fjalën! Me të vërtetë unë po shoh një burrë së largu. Vërejtme lëvizjet (sjelljet حرركات) e kusarëve. Muderrisi e diti q' i biri i tij u përzi me malësorët edhe u gjeçëndis mirë me ata (عاشر). O sherbëtor paraqitna kafenë. Tregojani (shpjegojani) selamin t'im. O gocë t'urdhërova që t'i a shpijesh selamin t'im t'yt-eti. Bisedoj me miqtë e mij në ngush-

لنا عشرة اقلام واربعة كتب . ألكم خمس وثلاثون دجاجة واوزنان ؟ لناخسون ومائتا فرس . في بيتنا ستة وثلاثمائة طير . في اللسان العربي ثمانية وعشرون حرفا . في اللسان لابانية ستة وثلاثون حرفا . في الدنيا مليار ونصف انسان . ثلاثون فنجانا . اربعون اصندوقا سبعة وخسون ورقا . كم فنجانا فارغا لكم ؟ لنا اثنان وثلثون فنجانا فارغا . خمسة وثلثون بابا . اربعة عشر ملكا . ست وستون مدينة . الفاطير . تسع وثلثون وثلثمائة جوهر . تسعة وثلثون تاجرا . تسع وستون وثلثمائة وثلاث آلاف قرية . ست وثلثمائة امرأة . اربعة وستون وتسعمائة وخمسة آلاف رجل . اربعة وتسعون رجلا ذاعلم وفضل . ثلاث نساء ذوات عقل ومال . تسع واربعون ساعة ذهب . مائتا ساعة فضة . اثنان وستون كرسي خشب . اثنان وثلثون حمارا وثلثمائة فرس . لزوجه اخي ثلث ساعات ذهب وساعتا فضة . كم سنة لاختيك ؟ عمر اخي اربع واربعون سنة (اخي ابن اربع واربعون سنة) . كم ورقا لهذا القاموس ؟ لهذا القاموس ثمانمائة ورق واربعمائه صحيفة . انا ابن الثمانين .

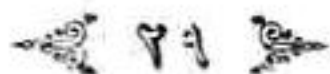

Veziri e fjaloste dhe e puthte të vëllanë. Vërtet kusarët vodhen kuajt e katundit. Të puthi të dy duarët o baba! Përgatitini armët sepse armiqtë jan' atër. Kerkojeni këtë anë (جوار) edhe pas kerkimit këtëjuni. Ju a jini perpjekur n'inspektimin t'asaj ane (qark)? Vërtet, na jemi perpjekur për inspektimin t'asaj. Robi menton edhe Zoti cakton. O Zoti im! lehtëje, mos e bëj zor, O Zot! mbaroje me mbarësil! Vërtet kusarët që vodhen kafshët tona janë në malet e nalta. Ministrat që darovitën (اکرام) edhe veshën ushëtarët, ata janë fetarë. Ata që thonë: Vërtet All-llahu është një, janë njëtonjës, ata që thonë: Zoti është i treti i të trive, janë tritonjës e mononjës. Ministri dergoj sekretarin e vet për dhjetimin në katundet. HADITH: [„S' ka donjë i piellë (që të mos pillet) po pillet në karakterin (brumë) mysliman. Pas taj prindet e tij e bëjnë çifut, e bëjnë krishter dhe e bëjnë mexhus“]. Muharremi Beqiri e qiti usta edhe ky është çiraku i Muharremit. Një burrë kur pa Haxhaxha-

t' yt bir me rahje? Mësimet a i a kuptëruat nxënsëve?
Po, përdit mësimet i a u kuptërojmë mirë po ata s' i
kupëtojnë. Përse s'i vendosni muhaxhirët nëper shtëpijat
tuaja dhe të flenë nd' oborin e shtëpisë. Mos i helmoni
djemtë tuaj dhe jepuni të pinë qumësht.

اخبرت الحكومة واللص قد اخذ . مَنْ أَهْلِكَ جيوش الاعداء ؟ كيف
اصبحتم ؟ كيف أمست السيدات؟ يكون الاحسن ان تذهبوا اليوم الى مدرستم
وتخبروه انكم لا تذهبون غدا الى المدرسة . كانت الليلة مظلمة وكنا لا ننظر الا
افقا مظلماً . هل افهمتم الدرس الى التلميذ ؟ نعم افهمناه وفهمه . امر المدرس
ان تذهبوا وتخبروا آباءكم انكم ستطلعون فوق الجبل مع الرفقاء وسترجعون الى
المدرسة . ايها التلامذة ! ارسلوا الخادم ليحمل الكتب . اخرجوا هذا الكلب
الوسخ ولا تتركوه ان يجلس في الحجرة . لا تغضبوا هذه الاطفال . كان المدرس
يقول لنا كل يوم اسمعوا ما اقول لكم واحفظوه . احسنوا الى من يحسنون اليكم
احضروا الدفاتر . لا تخرجوا الحيوانات حول البيت . اسمعوا قول الام والاب .

Kam trembëdhjetë kuaj. A kini treqint grosh? Kemi dy-
zet e nëntë kuaj. Pranë babajt tuaj a ka 99 kuaj? Në
shtëpitë të tij a ka 40 rrosa? Ndë shtëpit tonë ka 2000
zoq. Ndaj na a ka kater qen të skpejtë? Ndë det Oqe-
an ecin 4000 anija. Franca ka 4,039,356 ushtarë. Ang-
lija ka 5000 Anija. Po shihen në qell më tepër se 2,
000,000 yje. 9874 njerës. 67 shpata. Moti ka dymbëdhjetë
muaj. Java ka shtatë dit. Viti ka katër stina 74 kalemë.
8 shpata.

الاوزة هل هي ميتة ؟ ان هذه الاوزة ميتة وهذا الطير نظيف . ليت الاشجار مظلة في هذا البستان الكبير . ان المعلم الصالح لفي دار الجار . لعل بنتي الخياط لاعبتان . انما نحن نجازون . كأننا انتم خبازون . ولدا القاضي حاضران وانما هما يلعبان . كأن الشام ومصر مدينتان حسنتان وكبيرتان . بلغني ان الشروط صعبة والحقوق ثابتة . ان الكلاب حارسة والسفن سريعة . كأننا ناس صغار وهم ناس كبار .

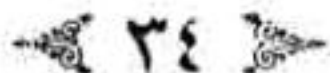
Prenci i thoshte birit të vetë sillu prapë dhe ajy sillej, këthehu mbarë dhe ajy këthehej. Vërtet kusarët i zbritën barrët në ketë konak. Muhammed Aliu i ka shuar Memluqët. Fytyra e tij është porsë arsllan grisë. Do të jetë më bukur të shkoni edhe ta lajmeroni t' im atë prej këti lajmi. Nata ishte errëtuar dhe plaku i u tha burravet qysh të punoj? Ata rrotull vehtes së tyre nuk shohim gjë vetëm se një qark t'errët. O çuni im mos e qit ketë të varfirin prej konakut tonë. Këthehu prej vehtes o qen por s'u këtheve ke vrarë vehten. Na perpiqemi në mësimt. Fute musafirin në shtëpit të tij. Vërejtën si sillen (احوال) kusarët. Plaku urdhëroj të shkojnë te prenci edhe nesër të këthehen pranë atij. Kërkoj Umeri ta lajmerojnë t'anë që të birin e gjeti edhe nesër do të jetë pranë tij. I dergojmë një që t' i lajmerojë atë (lajmë). Lajmerona nga emri i yt. () sherbëtor këthehu (اقبل) nga na edhe pergatitna kafënë. Urdhëro kadiu që të pergatitin kusarin (ta sjellin). Dergoma ket djalë t'i bej mirë. Fute mjeksin në shtëpit tonë që të vrejë foshujen e smuerë. Si u gëdhive? Si u ngruse? U gëdhiva me të mira (mirë) shyqyr Zotit. U ngrusa mirë lavdi Zotit. Mos e keqëso atën e mëmën. Vishni të varfirin. Të huajtë mos i qitni prej jush (mos i dëboni). Perse e largove këtë çilimië nga vehtja tate? A i treguat Zejdit që i ati dije ka këthyar nga gjahu. Përse e trembe

është m'i gjerë se ajy. Qashke lagjet t'ishin të pastra. Ah sikur të jemi nga të pasurit. Shpresohet se jini të zënë me punë. Çunat janë vetëm perpjekës. Ju vërtet jini të lodhët por se ata meren me punë. Gjoja nata është e errët. Djelli është lindës por hëna është përnduse. Shpresohet mjeksi të jetë gati dhe e shoqeja jo gati. Unë jam i gëzushim por fqinja ime është i zemrushim. Ata po perpiqen por na jemi të lodhët. Vërtet mbreti i drejtë edhe mbretëresha e drejtë janë gati. Gjoja e bij' e kadiut është e ditshme. Qeshke të ishim perpjekës. Mundet kjo mollë të jet'e madhe. Ti je vetëm një burrë i vogel. Ajy është vetëm një arslan i keqësëm. E dita se ju jini vetëm burra perpjekës. Ti vetëm se je gjyshëja e Muharremit. Shpresoj ata janë qepës. Era sikur të qëndronte. Shpresohet zjari të jetë i fortë. Vërtet qentë janë të shpejtë ose rujtës. Ajo s' është gja veç se një rrug' e zorçme. Gjoja këto rrugët e zorçme janë të gjata. Djemtë që përpiqen sikur t'ishim gadi. Shkronjat arabishte janë të lehta por se shkronjat frëngishte janë të zorçme. Zemra ime është e qrume por se zemra e jote është e zezë. Vërtet malet e nalta janë në jugët. të gjyteteve t' ona. Qeshke librat e dobishme të ndodhëshin. Mundet shpatat e ushtarëve të jenë të prehta. S' ka dyshim foshnjat e vegjëla janë në shkollë porse atat e tyre janë shtypës.

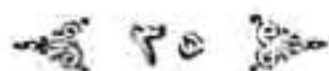

إن البستان لكبير . اعرف أن باب المدينة كبير . ان بيت ابي الصغير في
البستان الكبير . كانه اسد . كانكم فرس صغير . لعل هذا المحل حسن . ليت
النيل نهر عظيم . لعل النيل بحر عريض . اننا رجال صغار . ان الاخيار
طيبة كانه هو الحبيب الصديق . اعرف ان هذا شارع عريض . انكم اتعباتون .
كاننا اسود كبار . ليت الرياح شديدة . ان الشمس طالعة والقمر غارب . هذه

lajmë është' i pa - njohtur ndër na. E di se Zejdi është mundës dhe ti je i mundur. U kujtua që Hasani është një burrë i butë (ايس). Emri i tij po kujtohet nga trim-rija e tij. Kjo monedhë u rah në Kostantinopl. Portat e kalasë u rrenuan. Vertet është rrahës dhe Umeri është i rrahur. S'e ditëm që ju qenki të zënë me punë në këtë kohë. Vërtet na jemi të zotit edhe ati do t'i këthchemi. Qashke Muharremi të shkonte për gjah edhe të na kthehej me një bakshish. Gjoja ky yllë ndrit si hëna. Na nuk dimë as rrezik as frkë. Ky është' i njohtur pranë nesh. Vertet kjo grua ka qenë e njohtme pranë meje. Njeriu njihet me mirë-sjelljen e vet. Vertet burri i kujtum është fort i shëratutë. Vertet atat tuaj janë fort të damtushim. U varr një yll-shikonjës. I thanë a e ke parë (fatin) ndë yllin tënt? Tha: kam parë një naltësi, por se nuk e kam ditur q'ajo do të jetë (lartësi) përmbi një dru.

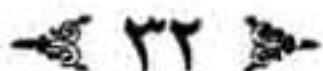

ان هذا الخبر مجهول عندنا . ايت محرما يرجع اليوم من القرية . هل قبلت الهدية منكم بالسرور ؟ فتح باب القلعة . هل غسلت ثياب التلامذة ؟ لم اعرف انكم مشغولون . اعرف انك ذكر واخاك مذكور . اين ضربت هذه النسكة ؟ ذكر ان حنا هدم ابواب القلعة . كأن هذه التفاحة رأس الحيوان . كان هذا الرجل معروفا عندكم . الرجال لمذكورون هم حسان الوجوه . كأن هذا الولد الصغير شيخ . يعرف الانسان بسيرته . ان زيدا لا يعرف الخوف ولا الخطر . نظرت قد هدمت ابواب المدينة .

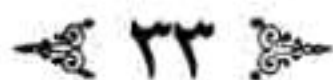

Vërtet shtëpija është e vogël. Pa dyshim kopshti është fort i math. S'ka dyshimi ti je një burrë i mirë. Qashku sikur është një xhennet. E di se Nili është një lumë i math. Frati është një lumë i gjerë por se Nili

t'onë. Hap derën o mëma ime! Një burrë troklliti porten e një mendje-holli, i tha: kush është ky? i u pergjeteq: un i tha: shko se unë s'njoh njeri qi ta ketë emrin: unë. O bija shkruani librat tuaja. O dy shokët e mij rriini pranë meje. Rri o bir pranë t'yt eti. Del përmbi këtë mal o bir! O Abdullah hap derën e shtëpisë. O burra ndalojini të mos na hyjnë. Shih o zotneshë ç'punove? Gjetnë një grua rrinte ndë një odë të vogël. Ku po shkon? Pa na shihni, ç'punuat o çuna! O mik vëre vëllan e vogël tënt që të mos dalë në trekt. O vëlla zbrit me ne tok që të shkojmë në kopshtet.

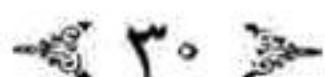

انظروا يا اولاد من يطرق الباب ؟ قلت له من انت . اجابني انا قلت له لا اعرف احدا اسمه انا . يا اولاد اسمعوا واكتبوا . اسكت واسمع . يا تلامذة البسوا ثيابكم واذهبوا الى السوق وارجعوا الى المدرسة قبل غروب الشمس . يا عائشة اتزلي من الفرس . يا امي اين تذهبين ؟ يا صاحبي اين ساكن انت ؟ انا ساكن في وسط المدينة . وجدنا طفلاً صغيراً يجلس في حجرة صغيرة . اين انتم ذاهبون؟ يا ولد اصدق ولا تكذب . لما لبست الثياب وجدت فيها عقرباً . يا صاحبي ادخلا في هذه الحجرة النظيفة . اين هم ساكنون في السوق . ماتفعلون ؟ لم لا تسكتون ؟ لم لا يسكتون ولم لا يقرأون ؟ يا بنت كلبي واشربي ولا تكذبي . من ساكن في دارنا ؟ يا تلامذة اكتبوا مكاتيبكم . من اجابك ؟ اجابني حسن افندي اخ محمد وقال لي انا ساذهب غدا الى الجبل للصيد .

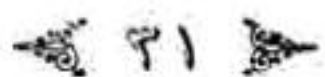

Vërtet burrat e kujtume janë besnikët e mij. Trim-ri e tij është kujtuar pranë historijakëve. U lanë (غسلت) petkat tuaja. U çelen portat e shtëpisë. Bakshishi u pranua me gëzim. S'e dita se ti qënke i zënë me punë sot. Ky lajmë a ka qenë i njohtur pranë jush? Vërtet ky

e djellit është m'e fortë se e yjve. Na jemi të lodhët pra le të rrimë një minutë në këtë vent. Mos na u zemroni! S'mundnë të këthehen në qytet. Çuni vërejtë konakun edhe veç atyre të dyve s'kishte tjetër në këtë vent. O mjeshter mos i rrih nxënësit tënt. Kur hyri qeni doli rosa nga konaku edhe s'e di a këthehet a se po shkon. Domosdo të kena me rahë me një rahje të fortë. Mos u gëzoni fort o çuna! Mos dëshpërohni prej mëshirës së Zotit!

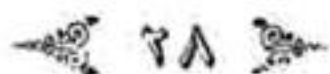

يا بنت لا تتركى اختك فى الضيق . يا اولاد اصدقوا ولا تكذبوا . فلنا كل طعاما ولنشرب قليلا من اللبن ولنخرج . لا تغضبوا علينا يا اولاد! سمعوا قولكم سمعوا قولنا ولم يفهموا شيئا . لا تفتحن الباب للغرباء يا اولاد! لا يقدر الرجال ان يرجعوا من الصيد هذه الليلة . لم منعم تلك النساء الفقيرة من الدخول عندنا لم يعرفهن الخادم ومنعهن من الدخول . لا تفرح قلوبنا بشى . لم يكن يسمح المدرس كى يدخل الولد فى غرفه المدرس . دخن العدو معه ولم يتركوه . لا تدخلن فى بستان الجار . لا تترك ان يدخل فيه غيره . قنط الرجل من رجوع ابيه الى بيته . اسبحوا الى دقيقه بان اشرب ماء قليلا . لنسمحن لك بان تأكل وترقد ساعه فى هذا المكان . خرج ابى امس الى الصيد ولما يرجع . ليرجعن غدا يا بنات افتحن الباب لا مكن كى تدخلن فى بيت الطعام . يا خادمه ادخلن فى المطبخ واحملى ماء . لا تأكلوا اكلا سريعا

Mos më ndalo të hyj ndaj ti. Shihnani çuna ç'punuat? O çun zbrit prej malit. O nxënës çelni këtë portë! O mik hyrë dhe rri pranë meje! Po shkonja në qytet. Ku po shkoni? Po shkojmë në trekt. O dy nxënës shkruani dy letrat tuaja. O bijë folë vertet e mos rrë! Z. Hasani ku rri! Ajy rri midis qytetit. ç'po punoni! Po veshim petkat tona. Shkrimtart shkruajti një letrë dhe u fut ndë miku

rri pranë mikut tënd? Rri që të shkojë ditën. A flini ?
Ku jini drejtuar? I jemi drejtuar Medinesë së ndritshme.
Doemos nuk rri i ditshmi pranë të paditshmit.

نطلب منك ان تحضري عندنا . دخل الفراش ليرقد . تقصد النساء ان
تخرج من الدار . بعثت معه ولدا اينظر مايعمل . يقصد على وخادمه ان يذهبا
الى السوق . سارجع الى الدار لانظر مايعمل . امرت الخادم ان يحضر امامي .
ذهبوا حتى يدخلوا المدينة . وعده ان يكون ذلك سرا بيني وبينه . هل تشرب
ذخانا ؟ لا ، ما اشرب ذخانا بل اشرب لبنا . من سيحمل بضائمي هذه ؟
سيحملها الجمال اليوم الى دارك . هل كنت عرفت شيخ القرية ؟ لا ، ما كنت
عرفته . حضر الرجال ان يذهبوا الى الصيد . متى ترجعون من الصيد ؟ كان
انشيخ يشرب ماء كثيرا . هل تفهمون قول اخي ؟ يكون المدرس ذهب الى
مكة . هل ترجع عائشه غدا ؟ اين تبعثون هذه البضائع ؟ ايها التجار اين بضائعكم ؟
بضائعنا عند شيخ السوق . ما مطلوبكم ؟ مطلوبي ان تكتبوا لي مكتوبا . ان
اكتب ولن ابعث لكم . انظر اليه لكيلا يضربوه .

Punën as e dita as e kupëtova. Nuk mundi i ati
dhe i biri që të këtheheshin në konakun e tyre. Pa le
të pimë kafenë! Bijë mos mu zemro! Fjalën tuaj e ndi
gjuan edhe s'e kupëtuan. O çuna! mos e çelni derën!
Nxënësit ishin të lodhët edhe letrën s'e shkruan. O djem!
mos u beni pertesë! O çupë mos gënje! Mos i lini miqtë
në ngushticë! Mos më ndaloni nga hyrja pranë jush!
Zemra e jonë nuk po gëzohej me do një send. E njohnë
burrat dhe s'e ndaluan prej hyrjes edhe hyri. Mos i lini
armiqtë që të futen nd'odet tonë. Ministri s' lironte
që të hynte do-një burrë anës sij. O bijë! Mos i a u
çel porten të huajve! Mos u merzitni o çuna! Qeni hyri
bashkë me atë edhe s'e la. Çkelqen drit e dijellit. Drit

ndë hant (s'e çoi). A e kupëtoni fjalën t'ime? Dije emernin vesht fjalën t'uaj, sot s'po e kupëtojnë, dofta nesër do ta kupëtojnë. Kur këthehesi prej gjutisë? A aji burri po e kupëton fjalën tënde a ato gratë po e kuptojnë? M'arriu ky lajmë. Këta lajme do të t'arrinjë pas mesditej. O tregëtar! a do t'i dergosh plaçkat në kontakt t'im? Ata doemos hammalli t'i ka për të çuar sot.

❧ ٢٦ ❧

خرج الغلام يلعب في الشارع . تركته يلعب . نطلب لكم من الله التوفيق . أتعرف الرجال ؟ كثيرون من الاغنيا لا يعرفون قدر العلم . ما تطالبون مني ؟ نطلب منكم ثمن بضاعتنا . كان الشيخ يقصد القرية . يحملون الميت الى القبر . يكون احدنا حمل صاحبه . اين تذهبان انت واحوك ؟ نذهب الى الشام . جلس الرجال يشربون دخانا . جلست النساء يشربن قهوة . نحن كما حاضرين نلعب . ليخرجن ويلمعن . لم لا تكتبون هذا المكتوب ؟ لنكتبه غدا . ما أكل .

❧ ٢٧ ❧

Çela deren që të futen u'odët. Çuni kerkoj prej burrit që t'i japë lejë (t'i falje) një odë të paster që të shkojë naten atje. Duallëm burrat që të shkojnë në gjah. I mendshmi s'le pakicën që ndodhet që t'kerkojë të shumëten që s'ndodhet. U ndodh (ardhi) kadiu që të zbulohet puna. Do të i a u çelë doren. A i a u çele derën që të hyjë pranë nesh? Ju urdhërova të dyve të rrinë. Muderrisi prej jush kërkoj që të ndodhi pranë tij që të kupëtoni mësimin. Shkova në medrese që të bëhem i ditçim. Domosdo do të behemi (do të jemi) nga të pa ditçmit. Çuni shkoj në trekt që të mos nxerë mësimin e tij. Burri iku prej shtëpisë tonë që të mos haje prej bukës tonë (طعام). Ndenjë pranë gjykatësit që të zbulojnë të pshtetën prej tij. Na dha fjalë që do të na falje kalem edhe myreqqeq. O çun ç'kerkon ky burrë prej teje? Kerkon të drejten e vet prej meje. Ky çun perse

Duallën burrat prej shtëpisë me një dalje të shpejtë. E kërkuam por s' e gjetëm.

﴿ ٢٤ ﴾

كتب له مكتوبا وختمه . اخذ الرجال اللبن وشربوه . هربت البنات وسلمن
خزن الملك خزناً شديداً . هل ترك التجار بضائعهم ؟ نعم ، تركوها في البيت .
كنت قد سمعت اخباراً مهمه . اكلا وشربا لبنا قليلا (قليلا من اللبن) . الممايك
كانوا حكما في مصر . كان اسمه حسنا . اسم اختي فاطمه . قتل محمد علي الممايك
في مصر . كان ملكا عظيما . كان له ولدان ذوا علم وفضل . كان الرجال ضربوهم
ضرباً شديداً . ما كنت خاضراً عندكم . هل سمعتم المدرس اليوم ؟ هل كنت
حاضرا امس في المجلس ؟ اين كنتم ذاهبين امس ؟ يا بنات هل فهمتن درسكن ؟
لا ، ما فهمناه . هل كتبه انت او اخوك ؟ كتبه انا واخي . خرج من الدار
خروجاً قبيحاً . خرج التلامذة من المكتب خروجاً سهلاً . خفطت المدرس
حفظاً صعباً . كنا قد خرجنا الى الصيد و (كنا قد) رجعنا الى بيت
صاحب هؤلاء الرجال .

﴿ ٢٥ ﴾

Ata do të t' i sjellë hamma. Ata doemos barrët
do t'i m' ajnë. Plaku pinte shumë man. Mbreti behet i
drejtë. Zejdi pinte kafënë. A pi duhan? Jo, o Z. s' pi
duhan, po dofta pi kafë. Ndenji goca luan me na ba-
shke. Ju të dy a do të ndodhi pranë nesh neser? Ti (f)
dije a u ndodhe pranë mësueses tënde? Domosdo do të
mos ndodhemi. Ç' po kerkoni prej nesh? Prej jush ker-
kojmë të drejten t'onë. Zejdi e njihje të parën e fisit.
Doemos ke per të dalë në trekt dhe doemosdo keni
per të ' në mutfakt edhe doemos atje do të hanë,
do të pin, prej gjithë gjellëvet. A e njihje të parin e
fisit? Kusu i mban (i ngre) këto barrë? Ato i ngre ha-
mmalli në shtëpit të t'yt-eti. Hammalli s'e ngre barrëu

larguam. As mos kupëtofshi as mos nxënshi? Zoti e dhuroftë atë edhe dy prindet e tij.

❖ ۲۲ ❖

هل كتبت المكتوب؟ لا، ما كتبت المكتوب. هل فهمتم قولنا؟ نعم، فهمنا قولكم. طلعت الشمس. غرب القمر. قصد الشام السائح وابنه ودخلا المدينة. خرجوا من باب المدينة. طلع الرجال الجبل ونزلوا. هل شربتم الماء؟ لا، ما شربنا الماء. شربنا اللبن. هل كسرتما كبايه الماء انت واخوك (f)? بعثت هؤلاء الفلاحين الى بيت الحاكم. رجعت الى بيت ابيك. بعدت الدار نحو نصف ساعه. قصدت هذه الدار و وجدت اصحابها من الاغنياء. فتح له صاحب الدار باب الحوش. خرجت في هذا النهار الى الصيد. قبلوا الضيف عندهم هذه الليلة. فرح الغلام وطلب من الرجال الطعام.

❖ ۲۳ ❖

A i rahtë ato? Jo, nuk i rahtë, ato i rahtë burrat. M' arrinë këto lajme. Mbreti ishte i drejtë. Patëm shkruar në trekt. Ky plakë ishte i ditshim. Ajisheja pat që në e ditshme (فضل). Mbrëmë a u ndodhe në këshillët? Jo, s'jam ndodhur. O çuna a keni që në përpjekës? O Fatime a e kupëtove atë? Ata i kuptova. Gocë ish in gati dhe u gëzuan me të tepër. Emrin e kish Merushe. Emri i t' yt-et ç' ish? Emri i t' im - et ishte Muslihuddin. Hyri në medreset rishtazi. A e pranove këtë librë prej meje. E pranova me një praninë të bukur. Mbreti i zuri rob dhe i vrau. O tregëtarë ku janë teshat tuaja. Ato i lamë në konakun e ati tregëtarit. A këta tregëtarët i vranë ata qentë? Jo, këto grat i vranë ata. Atë a e ndigjuat? Atë e ndigjuam edhe s' e kupëtuan. Atë a ti ase jot-motrë e shkruaj? Atë e shkruan ata të dy. A të rahu Zejdi? Jo, s' na rahu Zejdi dofta na rahu Hindi. A na kupëtuan? S' ju kupëtuan. Na arrin ky lajm

rati. Ky librë është m' i bukur se ajy librë, ajy është m' i bukuri i librave. Shumica e njerzëve janë përtes. Ari m' i bukur është pranë më të shumëvet të botës. Më fortë kam mall për tÿ se për t' yt vëlla. Hadixheja është m' e ndrdçmja e grave. Ari është m' i rëndë se ergjendi. Era sot është m' e fortë se ajo e brëmslnja.

صاحبكم رجل طيب . العبد الاسود في الحجرة السوداء . الورق ابيض . الورق الابيض والخبر الاسود عند التلامذة . وجنتا التفاح المرأوان لطيفتا المنظر . النساء طرش والرجال خرس . هو اصغر اللون في وجهه . هذه الشجرة خضراء في الصيف . عيناها زرقاوان وشعرها اسود . الرجل الجهول والكسول قبيح . هذا الطريق اصعب . من ذلك الطريق هو اصعب طرق الشام . الذهب اقل من الفضة . المدرسة الكبرى عند المسلمين في الجامع الازهر . زيد قليل العقل وهو اقل العقل منه . محمد صديق حسن وحسن صديق احسن منه هو احسن اصداقائي .

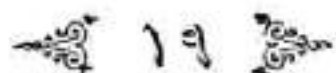

Hëna lindi. Mësimiu a e kuptove? A i shkruat lettrat tuaja? Lipsari kërkoi ushqim prej meje. Shërbëtorja e çeli portën e konakut. Sot a dolle për gjuti? Për gjah s' dolla, hyra në qytet. A perëndoj djelli? Po, djelli perëndoj. Muharremi edhe i bir i tij hynë në gjytet edhe duallën andej. Ndenjnë burrat. U këthyen nga gjaku. Hangrëm bukë edhe pimë ujë. Ndejnë edhe pinë (f) kafënë. Pranova bujtësin sonte pranë meje. O shërbëtore a u këtheve nga tregu? Zbrita pranë bujqeve. O bijë! A e kupëtove fjalën t' ime? Ibrahim i a u bë zemërbardhë? Kush e theu këtë kalem? A këta burra ndejn. hangrën e pinë? Zbrita pranë të zotëve të diturisë. A zbriti yt-atë pranë marangozëve? Po, ajy zbriti pranë syresh ehe hangri prej bukës së tyre. Përse u larguat prej nesh? S' u larguan prej jush. As u larguat as u

Dëshira ime është letrë e kalem edhe myreqqep. Kush është i bir' i vezirit, ky a se ajy? Ky është i bir i vezirit. Hasani, bir' i kujt është? Hasani është bir i Abdurrahmanit. Sa bij ka Abdurrahmani? Ajy ka pësë. A të ndodhet ky libr? Jo, ajy s' më ndodhet. Ky fjaluer është i dobishëm. Ç' të quajnë (ç' eke emrin)? Emri im është Hasan. Sa vjetç jé? Jam pesëdhjetë vjetç (pesëdhjetësh). Këta të dy burrat janë besnikë. Cili burr' është gadi? Cila zotëneshë s' është gadi? Sa çuna kini? Ora sa është? Ora është pësë. Përse ju jini gadi e vllëzrit tuaj s' janë gadi? Kush ndodhet pranë jush? Ç' është shkaku i këti hutimi (harim)? Ç' është shkaku i ktyre të zezave (reziqe)? Sa kuaj ka ati i juaj?

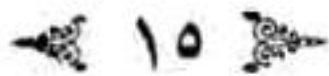

هذا الكتاب نافع. هذا كتاب صعب. كتاب التلمیذ هذا وسخ. ياتلامذتی كتبكم هذه وسخه. هانان العینان قاتلتان. لمح عینیک قاتل. هذا هو القاموس. هذه هي الخادمه. ذلك المنظر حسن. هؤلاء الاشخاص من الكبار. تلك الشجرة ذات ظل. اولائك الرجال ذو ومعرفة. هذا البيت واسع. هذه خادمه هؤلاء الاشخاص. خادمه هؤلاء الاشخاص هذه وسخه. بستانی هذا مشهور فی بلدنا. من حاضر عندكم؟ عندما خادمنا حاضر. ما سبب هذه المصیبه؟ غفلتنا سبب هذه المصیبه. انتم حاضرین وهم غائبون؟ كم شخصاً حاضر اليوم؟ هذه سیده حسنه. لمن هذه السیده الحسنه؟ أأنافع هذا القاموس؟ ابی الشیخ هذا وابنته مجتهدان. ذاك هو الابن الطیب وهذه هو الابنه الوسخه. ابنه من عائشه؟ عائشه ابنه عمر. كم سنه عمر اخیک؟ عمر اخی خمس سنین (اخی ابن خمس سنین). ما اسم جدكم؟ اسم جدی عبدالرحمن. حتام (الام) هذه الغفلة؟

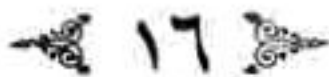

Gocat çalamane është nd' odet të verdh. Dy syt' e bijsë janë mavi. Dy syt'e zì të gocës janë të çkelqyshim. Robi është i zì. Deti i kuq është kufija e nisisë t' Arabisë në prendim. Lipsari është i shurdhët e memec. Shtëpija ime është m'e gjerë se shtëpija tënde, ajo është m'e gjëra e shtëpive të gjytetit. Nili është m'i gjërë se Fu-

هو كثير البخل. الشجرة ذات ظل. زهد ابى بكر مشهور. عينابنت القاضي لا
معتان. قطعه لحم الكبيرة قطعه خبز الصغيرة. فنجان القهوة حاضرة. كرسي
حديد في البستان. شيخ القبيلة كثير المال صالح.

Abdurrahmani ka dybij, emri i të madhit është Ma-
lmud, emri i të voglit është Hasan. O shërbëtor! Mjeksi
a është gadi? Jo Zotni, mjeksi s' është gati, e shoqja
e mjeksit edhe bij' e ati është gadi. Pranë teje a ndo-
dhet një saat i artë a i ergjendtë? Me vehte kam një sa-
at t' ergjendtë o zotni! A kini kuaj? Po, kemi kuaj edhe
gomarë. Shërbëtorët e mij a janë në tregt? Jo, shërbë-
torët e tu janë në kopsht. Shoqja e t'im vëllaj është me-
ndje-shumët. O zotnesha ime ti a je e gëzusheme prej
robit tënt? po unë jam e gëzushëme. Ajo është e gëzu-
shme prej shërbëtorit të saj.

يدى نظيفه . يداهم نظيفه . نحن بين يديه . ياتلميد هل كتابك عندك ؟ نم ،
يااساتذتى كتابى عندنى . ياتلامذة هل عندكم ورق؟ نم يااستاذ ، لنا ورق وقلم وحبير ؟ لا بى
بكر بنتان اسم الكبيرة هند واسم الصغيرة زينب . ياسيدتى هل اسمك فاطمه . لا ياسيدتى!
اسمى عائشه . عند الحياطين خيط وعند النجارين خشب . بيتنا كبير وواسع . بيتانكم
صغير ابونا واخوكم فى السوق . ياخادبمه صاحبك (بييدك) أفى الدار (أفى الدار صاحبك؟)
لا ، هو فى بستانه . للسيدة يدان حسنتان ورجلاها صغيرتان . هل معك ساعة ؟ نم ،
مى ساعة ذهب . اخوه اواخته أفى الدار ؟ اخته حاضرة واخوه فى السوق .

Ky është një burr' i mirë dhe ajo është një grua e
keqe. Ky është kadiu. Ky kadi është' i drejtë edhe ajy
mjekës është' i zoti i diturisë. Këta shokët e tu janë të
pasur. Ky i bir' i shejhit është' i butë edhe e bij' e asaj
është mëndje-shumët. O zotëni! Ç' është dëshira tande?

trekt. Sot a ndodheni në kopshtit të fqinjës? Fqinja është para se shtëpia. Shoku është para se rruga.

❖ ۱۲ ❖

بساتين يرمدي مشهورة . مدارس اشقودرة كبيرة . مفتاح باب المدرسه صغير . ابواب المدينة مفتوحة . قصور الملك في بساتين المدينة الكبيرة . محرم صاحب للقاضي . الحسين صاحب من اصحاب المفتي . خدام الوزراء حاضرون وخدامات الملاكات غائبات . من صدقات المفتي كلاب الحارة نظيفة وحارسة . ولد من اولاد المدرس في سوق المدينة . صاحب عمر هل هو حاضر في بستان الجار اليوم ؟ كتب التلامذة والاساتذة غائبه . الجار قبل الدار . صاحب الدار هل في الدار ؟ أزوجات السفراء في بساتين الجار اليوم ؟ لا ، زوجات السفراء في بستان المدرسه . فناجين القهوة صغيرة قناديل الجامع كبيرة وفارغة . اولاد الوزير مبسوطون . بيوت قورچا مشهورة . رماح الجنود طويلة . سيوف الاساتذة قاطعه . انا الملك مجتهدون .

❖ ۱۳ ❖

Djemtë mendje-pakët. Djemtë mendje-pakët janë gati. Filozofët janë të zotët e diturisë. Bijat tytvrë-bukura. Burrat që janë gati janë të zotët e diturisë edhe grat e ndodhme janë të zonjat e bukurisë e të hijeshimit. Qepësi është i shemtutë aji është babaj i rrenës. Sherbëtori i Ebu-Beqrit është gati edhe dy sherbëtoret të t'ime vëlla Ebu-Beqrit s'janë gati. Finxhanët e kafesë janë n'odet. Jo, ata janë në gjellishtet. Një bir nga bijt e shejhit është bir i pesëdhjetë vjetçit. Tregtari a është gjë-shumët? Po, aji është gjë-shumët edhe i shterngutë. Të zotët e diturisë janë besnikët e mbretëve.

❖ ۱۴ ❖

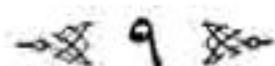
الاساتذة والتلامذة ذوو علم . الرجل القبيح هو ابواللسانين . ابن ابي بكر كثير المال . بنتا الوزير حسنتا الوجه . الباب الواسع للبيت مفتوح أهو ذو علم ؟ لا ، هو قليل العقل . كتب ذوى معرفة نافعة . قبيلة بني اسد هي قبيلة من العرب . زوجة الحكيم هي ذات حسن وجمال . هل الامير كريم النفس ؟ لا ،

ونوح وابراهيم هم ابياء . الوزراء والسفراء حاضرون . الاسراء غائبون . العلماء نجوم
والجهلاء خشب . الجواهر النفيسة . الكواكب لامعة . التجارب طيبة ونافعة . هم
فرسان . المدن العربية صغيرة . القصور العالية والكويبة . المدرسة العالية حسنة .
فناحين فارغة . هل الخنازير حيوانات ؟ هي حيوانات . السلاطين العظيمة . الشياطين ملعونة .
المكاتب الطويلة . المناديل الفارغة . التلامذة مبسوطون والاساتذة زعلانون . التلامذة المجتهدة
والاساتذة المبسوطة . البنون المجتهدون . البنون والبنات مجتهدون . الاخوة والاخوات الكبيرة .
الاخوة مجتهدون والاخوات كسلانه . الانجار العريضة (الواسعة) والانهار الطويلة .
اليوت العالية كويبة . الابيات الطويلة . النفس الكريمة . الدروس الصعبة .

I zoti i sherbëtorit a është në shtëpi? Jo, ajy është në kopshtit të fqinjës. A jeni miqtë (besnikë) të burrit? Tregtari ndodhe në trekt. Marangozet ndodhen në trekt të qytetit. Porta e shtëpisë është e çelme. Qent e burrit janë rujts. Vezirët e mbretit janë gati në këshillët. Heqimi a është gati. Heqimi s'është gati. dhe e shoqeja e heqimit është gati sot. Ahmedi është shoku (miku) i kadiut. Umeri është një mik nga miqt e kadiut. Ibrahimimi është një profet nga profetët. Kopshtet e qytetit janë të gjana. Toka e Zotit asht e gjanë. Fiset e mjeksit s'janë gati. Ju jini të pasunit e qytetit edhe na jemi të varfrit e qytetit. I zoti i shtëpisë sot s'është gati. Kalorsi është mbi kurizih⁹ (shpinë) të kalit. Kalorsit janë mbi shpinat e kuajve.¹⁰ Prenci s'është gati, po sherbëtori i prencit është në shtëpi. Çelësi i portes të shkollës është i math. Portat e qytetit janë të çilme. Kopshtat e Shamit janë të permendme. Umeri është shoku i Zejdit. Qeni i çunit është rujtës. Librat e nxënsëve janë të paster. Na jemi miqtë besnikë të burrit. Qoshku i mbretit është në qytet. Shtëpijat e qytetit janë të nalta. Burrat janë gati në këshillë. E shoqeja e kadiut është qepse. E shoqeja e marangozit është bukatare. Kryeja e fillozifisë është frika e Zotit. Një shtëpi nga shtëpit e prencit është në

الدروس العربية سهلة. البحار الهندية كبيرة. هم شهود صلاح. الاوقات الماضية. هذه حقوق ثابتة. المسافرين الالبانيون اشراف. القلوب المخلصة. نحن اسود وهم كلاب. هي جبال عالية. هل انتم رجال كبار؟ لا، نحن رجال صغار. رماح طوال وسيوف قاطعة. الشهور الماضية. الارجل الطويلة والايدي القصيرة. الانهار العريضة والمدن النظيفة. هم ناس كبار ونحن ناس صغار. هل المدن العربية نظيفة؟ نعم، المدن العربية نظيفة. هل الدروس العربية سهلة؟ لا، الدروس العربية صعبة. الاوقات نافعة. الشروط الثابتة نافعة. الكلاب سريعة وحارسة. السفن السريعة طيبة. هي رياح شديدة.

Ministrat janë gati edhe ambasadorët s'janë gadi. Prenci është skllavë. Miq të qumë. Bota janë të pasur. Shtepit e nalta janë të hijshme. Shkolla të dobishme. Sultanët janë të mëdhenj. Syngjitë janë të gjata. Disa kopshte të bukur. Mësusët janë të gëzushim dhe nxënësit janë përpjekës. Arka është zbrazët. Disa gjytete të pasura. Detet e mëdhenj. Detet e vegjël. T'afërit, ata janë miqtë. Xhevahir i vlefshim. Shpirti i mirë. Bijtë janë përpjekës dhe bijat janë të veshta (ndigjuse). Finxhanët janë të zbrazës. Derrat janë kafshë. Mbreti është i drejtë. Prencet edhe ministrat janë gadi. Letra është e gjatë. Letra të gjata. Shpirta të mire. Nxënsist m'vlen me punë. Çunat janë të gëzushim, ata luajnë. Kështjësit janë të lodhçim. Ambasadorët a janë gati? Jo, ata s'janë gati. A fise jeni ju? Po, jemi edhe miq. Arkat e mdha. Xhevahirt janë të vlefshim. Vjersha të bukura. Vëllazrit edhe motrat janë gati edhe bijt' e bijat s'janë gati. Ministrat janë të mëdhenj dhe shërbëtoret janë të vegjël.

انفاس طيبة . الانفاس طيبة . القناديل فارغة . الصناديق الفارغة . آدم

كبيرتان . يدان صغيرتان . الحمر حرام . هذ . ساعه قديمه . أمحن مشغولون؟
نعم، اتم مشغولون وتعبانون . مصر القاهرة حسنه . شجرتان مظلتان . الشجرتان
المظلتان حسنتان . البيتان والقصران كويسان . الملك والملكة عادلان . رجلا
طويلان . هل اتم تعبانون ؟ المسلمون والمسلمات صالحون . ايلتان مظلمتان
عينان لا معتان . الحيازون والحيازات زعلانون .

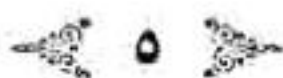

Ajy është një libër i zorçim. Libra të zorçme. Misri
edhe Shami janë dy qytete të bukurë. Qytetet janë të
hijshme. Rrugë të lehta. Diturijtë janë të dobishme.
Kushtet janë të vështirë. Disa të drejta të qëndrueshme.
Ajy është një deshmus i mirë. Qeni është rujtës. Qentë
rujtës. Zemrat e qrume. Disa anija të shpejta. Kuajtë
janë të bukur. Djemtë janë të veshtë. Shinat e forta.
Kohnat e shkume. Malet janë të lartë. Shkronjat are-
bishtë. Shpatat janë presëse. Lumenjt e mëdhënj. Ata
janë njerës të mëdhenj. Qentë janë të shpejtë edhe rujt-
tës. Ajy është një rrugë e vështirë. Rrugë të zorçme.
Çunat përpjekës. Shkrojat arabishte të lehta. Ato janë
disa të drejta të qëndrueshme. Një zemer e qrume. Ma-
let e naltë janë të bukur. Ju a jini njerës të mëdhenj.
Jo, na jemi njerës fetarë. Libra të dobishme. Foshnjat
e vogla. Qytetet arabi janë të pastërta. Kuajtë arab
janë të hijshim. Shpatat janë të gjata. Nili edhe Frati
janë dy lumënj të mëdhenj. Muaji i shkum.

هذا طفل صغير وهو ولد كبير . المدن الآلبانية نظيفة . الافراس الموداكية
حسنة . الاولاد المجتهدون صالحون . الاذان الطويلة والارجل القصيرة . السفن
الكبيرة . الاقلام الحسنة . هي الافراس العربية وهذه هي الافراس الجارية .

نعم ، انالجدة ؟ الشمس الغاربة . الملك عادل والملكة عادلة . يد نظيفة . اليد
نظيفة . رجل صغيرة . الاذن الكبيرة . أهذه عين كبيرة ؟ نعم ، هي عين كبيرة .
ارض كويسه . الارض كويسة . هل هي بنت سالحة ؟ نعم ، هي بنت سالحة .
الرجل عريضة . النيل نهر عريض . الشجرة كبيرة . هذا شجر كبير . تفاحة
صغيرة . أنت رجل حسن ؟ لا ، اا رجل فييح . هذه شجرة مظلة .

Mësusi fetar. Mësusët fetarë. Dy syt' e çkelqyshim.
Mësusët (f) janë gati. A jini të gëzushim? Jo, jemi të
zemrutë. Dy net e dy ditë. Kadiu a është i zënë në
punë? Po ajy është i zënë. Bukëtarët janë perpjekës. Dy
bijat s'ndodhen. Qepësi dhe qepësja janë të zënë në pu-
në. Qepësit dhe qepëset perpiqen. Muslimanët dindarë.
Dy djem lujtës. Lagjet janë të pastra. Nata e errët
Çuni është lujtës. Jemi të zënë. Ajo është buktare.
Mësusët janë gati. Mëhalla është e pastër. Një sy i ndrit-
shim. Ju të dy a jini perpjekës? Po na jemi perpjekës.
A je e zemrueshme? Jo, jam e gëzushme. Myslimani
është dindar. Ata s'ndodhen. Qepëset e hijshme janë gati.
Çuni është perpjekës. Nata është e errët. Sherbëtorët
edhe sherbëtoret s'ndodhen. Heqimi është i zënë me
punë. Strukëtarët edhe struktaret janë perpjekës. Dy
heqimë të zënë me punë. Sherbëtori dhe sherbëtorja
meren me punë. Ti edhe unë jemi të zënë me punë. A-
jo edhe ti jini perpjekës. Unë edhe ajy jemi mësusë.
Bukëtarët a janë pertesë? Po, edhe marangozët janë
pertesë, ata janë të lodhët.

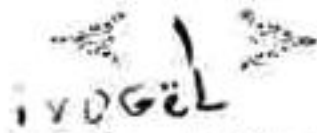
أهو محل حسن ؟ هما بيتان حسان . النيل والفرات نهران كبيران .
أأنتم بسوطون ؟ لا ، نحن زعلانون . هل الملك والملكة حاضران ؟ اذنان

Gjyshi është i math. Gjysheja është e madhe. Bija e vogël. Një bir i mirë. Djelli ka perënduar. Nëna është e bukur. Ajo a është dindare? Po ajo është dindare. Era a është e fortë? Po, era është e fortë. Konaku është i ri. A ti je kadiu? Jo unë jam filozofi. Sherbëtorja është e veshtë. Çuni është gati. Molla e madhe. Ky kadi a është i drejtë? Po ky kadi është i drejtë. Djelli ka lindur. Ti a je i lodhët? Po, unë jam i lodhët. A kjo mbretëreshë është e drejtë? Një erë e fortë. Kopsht' i vogël (lulishta) a është e hijshme? Shtëpia është e vjetër. Ora është e re. Ajo a është e mirë (dindare)? Jo, ajo është e keqe. Një sa-at i bukur. Druri hije-dhanës. Misri Kahireja. Dora është e pastër. Rrosaku është një zok. Rosa e vdekme. Mëma është gati. Një zjar i math. Lulishta a është e madhe. Jo, lulishta është e vogël. Konaku i ri është i vogël. Era është e fortë. Ti a je gjysheja? Po, unë jam gjysheja. Bija e bukur. Mbreti është i drejtë edhe mbretëresha është e drejtë. Djelli perëndus. Dora e pastër. Këmba është e gjerë. Toka e hijshme. Ajo është një bij' e mirë. Ti a je një bij' e mirë? Jo, unë jam një bijë e keqe. Druri është i math. Një moll' e vogël.

ابن طيب . هذا هو الجد الكبير . الشمس غاربة . انا القاضي . (ء) هل هذه الملكة عادلة (هذه الملكة هل هي عادلة؟) الاب حسن . الام أهي حسنة؟ نعم ، هي حسنة . هل الريح شديدة ؟ (الريح أهي شديدة؟) البيت جديدة . أنت القاضي ؟ لا ، انا حكيم . تفاحة كبيرة . التفاح صغير . الشمس طالعة . أنت تعبان ؟ نعم ، انا تعبان . شجرة مظلة . هل الام حاضرة؟ نعم ، هي حاضرة . اوزة ميتة . الاوز طير . ريح شديدة . هل انت الجدة ؟

مفتاح التراكيب والتراجم

Kopshti është' i math. Një lum' i math Një burr' i bukur. Aty është një mbret i drejtë. Kopshti i math. Një kopsht' i math. Kopshti është' i math. Aty është kopsht' i math. Shtëpija e vogel. Shtëpija është'e vogel. Një shtëpi e vogel. Ajo (هو) është shtëpija e vogel. Ajo (هو) është një shtëpi e vogel. Një vend i bukur. Burri është i bukur. Një njeri drejt-folës. Aty është kadiu i drejtë. Aty është një mbret i drejtë. Unë jamë një burrë i lodhët. Ti je një burr' i shemtutë. Nili është lumë. Frati është një lumë i math. Deti është' i math. Aty është një lumë i vogël. Një qoshk i hijshëm. Ajo (هو) është një bukë e mirë. Unë jamë burrë. Ti je mbret. Aty është një njeri i keq (i shemtutë) Muftiu është një burr' i mirë. Ti je i lodhët. Aty është një burr' i mirë. Ti je mik i vertetë. Umeri është' aty miku i vertetë. Deti është' i gjerë. Ajo (هو) është një xhade e gjatë. Aty është një burr' i lodhët. Unë jamë kadiu.

البيت كبير . البستان محل حسن . انت رجل طيب . انا تعبان . النهر الكبير والقصر الصغير . البحر الكويس والنهر الحسن . القاضي عادل . انا حبيب صادق . انت رجل قبيح . الشارع العريض . الشارع عريض . هو ملك عادل . انت هو القاضي العادل انا رجل طيب . النيل نهر عريض . انت رجل قبيح . هو بحر صغير . انا حبيب صادق . انت رجل تعبان . اسمعيل رجل طيب . هو الرجل الكبير . هو رجل كبير . البحر عريض . رجل صغير .

Copyright©LogosA, 2006

Shënimi i katalogut CIP të këtij libri ndodhet
në Bibliotekën Kombëtare Universitare
ISBN 9989-58-131-2

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.
Ky libër mund të kopjohet pjesërisht për përdorim personal dhe jofitimprurës.
Kjo parapëlqehet për qëllime promovuese të librit apo edhe për përkrahjen e
kulturës së leximit në përgjithësi. Por, nuk lejohet rirpodhimi, transmetimi apo
kopjimi i këtij libri pa lejen paraprake të Logos-A.

Hafiz Ali Korça
SHQIP - ARBISHT

për botuesin: ADNAN ISMAILI

kryetar i këshillit botues: HUSAMEDIN ABAZI

redaktor artistik: EDI B. AGAGJYSHI

redaktor teknik: HALIL BERISHA

përgatiti për shtyp: FOCUS PRO SHKUP

www.logos-a.com.mk

Hafiz Ali Korça

ISBN 9989-58-207-6

979989582072

VEPRA

Hafiz Ali Korça

